

CLAUDIA
PIÑEIRO

e
COLECTIA
ENIGMA

Betibú

CLAUDIA PIÑEIRO

Betibú

Această carte a fost publicată în cadrul programului „SUR”,
un program de subvenționare a traducerilor organizat
de Ministerul Relațiilor Externe, Comerțului Internațional
și Cultelor al Republicii Argentina

Obra editada en el marco del Programa
"Sur" de Apoyo a las Traducciones
del Ministerio de Relaciones Exteriores y Culto
de la República Argentina

CLAUDIA PIÑEIRO
BETIBÚ

© Claudia Piñeiro, 2011
by arrangement with Literarische Agentur Mertin Inh.
Nicole Witt e. K., Frankfurt, Germany

© Editura UNIVERS, 2013, pentru prezenta traducere

www.edituraunivers.ro

ISBN 978-99931-867-3-1

CLAUDIA PIÑEIRO

Betibú

Traducere din limba spaniolă și note
de
LAVINIA SIMILARU

Redactor Diana Crupenschi

Corectură Adrian Crețu

Tehnoredactor Constantin Niță

Pentru prietenele mele, toate, fiindcă așa vreau eu.

*Pentru Silvina Frydman și pentru Laura Novoa,
eu și cu ele știm de ce.*

„[...] cu povestirile sale polițiste pentru ziar, relatează publicului ce s-a întâmplat și cum, dar ajunge întotdeauna după ciocnire sau după crimă, trebuie să o re trăiască în minte cu martori și indicii. Niciodată, până acum, uciderea nu s-a desfășurat sub ochii lui și țipătul victimei nu i-a intrat în urechile de cronicar.“

ANTONIO DI BENEDETTO,
„Lipsă de vocație“, *Povești limpezi*

„Resturile microscopice de pe hainele și de pe corpurile noastre sunt martori muți, siguri și credincioși, ai mișcărilor și întâlnirilor noastre.“

EDMOND LOCARD, *Tratat de criminalistică*

„Povestea merge mai departe, poate să meargă mai departe, se întrevăd mai multe ipoteze, rămâne deschisă, doar se întrerupe. Investigația n-are sfârșit, nu se poate încheia. Ar trebui să inventăm un nou gen literar, ficțiunea paranoică. Toți sunt suspecti, toți se simt urmăriți.“

RICARDO PIGLIA, *Țintă nocturnă*

Lunea e cel mai greu să intri în cartierul închis La Maravillosa. Coadă angajaților, grădinari, zidari, instalatori, tâmplari, electricieni, instalatori de gaze și alți muncitori din construcții pare să nu se mai termine. Gladys Varela o știe bine. De aceea își blestemă zilele acolo, stând în picioare în fața barierei de care este agățat afișul „Personal și furnizori“, după cel puțin cincisprezece, dacă nu cumva douăzeci de persoane care așteaptă, la fel ca și ea, să intre. Își blestemă zilele pentru că nu și-a încărcat cardul electronic ce i-ar fi permis accesul direct. Dar cardul expiră la două luni și nu se poate încărca decât la orele când ea lucrează pentru domnul Chazarreta. Iar domnul Chazarreta e cam afurisit. Sau, cel puțin, stă mereu încruntat, iar fruntea aceea încrețită o intimidează pe Gladys. Cu toate că ea nu are habar dacă felul în care o privește se datorează faptului că e morocănos, nepăsător sau tăcut. Oricum ar fi, ea n-a îndrăznit până acum să-i ceară voie să plece mai devreme ori să-și ia puțin timp liber ca să se ducă la poartă, să-și încarce cardul cu care intră. Din pricina felului în care o privește. Sau a felului în care nu o privește, întrucât domnul Chazarreta o face rareori. N-o privește. N-o privește pe ea. Privește în general, privește în jur, privește spre grădină, se uită la perete sau la nimic. Întotdeauna ursuz, serios, de parcă ar fi supărat. Dacă te gândești prin câte a trecut, e de înțeles. Din fericire, ea are permisiunea de intrare semnată; atunci trebuie să stea la coadă, așa cum stă, dar măcar nu e necesar să-l sune nimeni pe domnul Chazarreta ca să-i autorizeze intrarea în cartier. Domnului Chazarreta nu-i place să fie trezit și din când în când îi place să doarmă până târziu. Uneori se culcă la orele cele mai neașteptate. Și bea. Mult.

Gladys așa crede, sau bănuiește. Pentru că ea găsește adesea un pahar și o sticlă de whisky prin casă, în locul unde a căzut adormit domnul Chazarreta în noaptea anterioară. Câteodată în dormitor. Alteori în camera de zi, în galerie sau în sala de cinema pe care o au la etaj. Nu o au, o are, căci domnul Chazarreta locuiește singur de când i-a murit soția. Dar despre asta, despre moartea soției, Gladys nu întreabă, nu știe nimic și nici nu vrea să știe. Îi ajunge ce a văzut la știri. Și de ce povestesc gurile rele nu-i pasă. Ea lucrează acolo de doi ani, iar doamna a murit acum doi ani și jumătate, sau trei. Trei. Așa crede, așa i s-a spus, nu-și amintește data exactă. Ea își face datoria față de domnul Chazarreta. Iar el o plătește bine, la timp, și nu-i face probleme dacă sparge un pahar, pătează vreo rufă cu înălbitor sau arde puțin o tartă. O singură dată i-a făcut probleme, probleme îngrozitoare, când a dispărut ceva, o fotografie, dar după aceea domnul și-a dat seama că nu fusese ea, ba chiar a trebuit să-și recunoască vina. Iertare n-a cerut, dar a recunoscut că n-a fost ea. Atunci Gladys Varela, cu toate că el nu i-a cerut-o, l-a iertat. Mai mult decât atât, încearcă să uite. Pentru că de nici un folos nu este să ierți dacă nu ți-o scoți din cap, așa consideră ea. E posac domnul Chazarreta, asta e, dar cine poate pretinde ca patronul să fie altfel? Prea multă nenorocire în jur ca să nu fie posac.

Coadă înaintează. O femeie se plânge pentru că patroana i-a interzis accesul în cartier. De ce? întreabă în gura mare. Cine dracului se crede? țipă mai departe. Atâta dandana pentru o brânză de rahat? Dar Gladys nu poate auzi ce răspunde paznicul de serviciu, de cealaltă parte a ferestruicii, la întrebările femeii care urlă. Ea trece acum furioasă prin dreptul lui Gladys. Gladys își dă seama că o cunoaște din autobuzul cu circuit intern, sau poate că au mers împreună pe primele străzi, nu știe, dar o cunoaște, a mai văzut-o. Mai sunt trei bărbați în fața ei, trei care par prieteni sau se cunosc, ori lucrează împreună. Pentru unul dintre ei, formalitățile durează mai mult, întrucât nu e înregistrat, de aceea i se cere documentul și i se face o fotografie, apoi i se lipește un număr de serie pe bicicletă, ca să iasă cu aceeași bicicletă cu care a intrat. Și îl sună pe proprietar, ca să-i autorizeze intrarea. Înainte de a-l lăsa să treacă, notează marca bicicletei, culoarea și rodajul, iar Gladys nu înțelege de ce îi mai pun și numărul. Pentru cazul în care cel

care intră cu bicicleta găsește alta identică, dar mai nouă, în stare mai bună și iese cu cealaltă? Prea mult noroc, se gândește. Mai mult decât să găsești biletul cu numărul simetric, întotdeauna de bun augur, sau să ai cartonul câștigător și să poți striga bingo. Dar bărbații nu protestează pentru număr, nici măcar nu întreabă. Asta e, regulile jocului. Acceptă. Și pe de altă parte, gândește Gladys, cu atât mai bine, așa poți demonstra când ieși că n-ai luat nimic care să nu fie al tău, că ești cinstit. Mai bine să noteze și după aceea să nu te învinuiască fără motiv. La asta se gândește Gladys, la faptul că nu trebuie să te învinuiască fără motiv, când se apropie de ea femeia care țipa în urmă cu câteva minute la coadă. Dacă auzi de ceva de lucru, mă anunți? o întreabă. Iar ea răspunde că da, o anunță. Cealaltă îi arată celularul și îi cere: notează. Gladys îl scoate pe al ei din buzunarul de la salopetă și apasă pe numerele pe care i le recită cealaltă. Apoi îi cere să-i formeze numărul și să închidă, astfel îi va rămâne și ei al lui Gladys. Și o întreabă cum o cheamă. Gladys, răspunde ea. Anabella, zice cealaltă, notează: Anabella. Iar ea salvează numele și numărul. Femeia nu mai țipă, furia a făcut loc altei stări de spirit. Un amestec de ciudă și de resemnare. Schimbă numărul de mobil cu alte femei de la coadă; după aceea pleacă, tăcută.

Îi vine rândul și Gladys Varela întinde hârtia. Paznicul îi introduce datele în calculator și ea își vede numaidecât chipul pe ecran. O surprinde imaginea, e mai tânără în fotografie, mai slabă și cu părul mai blond; și-l decolorase cu o zi înainte să-i facă fișa, își amintește. Dar n-a trecut atâta timp. Paznicul se uită pe ecran, apoi se uită la ea, încă o dată și îi spune să treacă. Câțiva metri mai încolo, un alt supraveghetor așteaptă să-și deschidă poșeta. Nu e nevoie să i-o ceară, Gladys și cei de la coadă știu ce au de făcut. Ea încearcă, fermoarul alunecă greșit și se blochează, trage cu mai multă putere și dinții cedează. Paznicul îi răscolește printre lucrurile din poșetă, ca să vadă tot ce are acolo. Ea îi cere să noteze în formularul de intrare printre efectele personale celularul pe care îl ține în buzunarul de la salopetă, încercătorul și o pereche de papuci din poșetă. I-i arată. Supraveghetorul notează. Restul nu contează: șervețele de hârtie, niște bomboane pe jumătate luate, portmoneul unde își ține actul de identitate, o bancnotă de cinci pesos și monede ca să plătească autobuzul la întoarcere,

cheile de acasă, două tampoane. Asta nu e nevoie să noteze, dar telefonul, încarcătorul și papucii, da. Ea nu vrea să aibă probleme la ieșire, îi spune. Paznicul îi dă formularul complet. Gladys pune hârtia în portmoneu, lângă actul de identitate, forțează fermoarul în sens invers și pleacă.

În față merg cei trei bărbați care stăteau la coadă cu ea. Se împing unii pe alții glumind, râd. Cel nou duce bicicleta cu mâna, ca să poată înainta cu ceilalți, stând de vorbă. Ea grăbește pasul, coada de luna aceasta a întârziat mai mult decât în alte dăți. Îi depășește. Unul dintre ei îi zice bună, ce faci. Gladys nu-l cunoaște și el o știe, dar ea îi răspunde la salut. Nu e urât, gândește, iar dacă e acolo înăuntru înseamnă că are de lucru. Nu o gândește pentru ea, fiindcă e căsătorită, o gândește pur și simplu. Ne mai vedem, îi zice bărbatul care acum e în urmă; ne mai vedem, repetă Gladys, grăbind pasul din nou și îndepărtându-se de ei.

Când ajunge la terenul de golf, o ia la dreapta și după câțiva metri din nou la dreapta. Casa lui Chazarreta este a cincea, în capăt, pe stânga, după salcie. Drumul îl știe pe dinafară. Știe și ce ușă îi lasă deschisă Chazarreta ca să intre fără să sune: cea care dă în bucătărie din galeria interioară. Înainte de a intra, adună ziarele din hol, *La Nación* și *Ámbito financiero*. Asta înseamnă că domnul Chazarreta chiar doarme. Dacă n-ar dormi, ar fi ridicat el însuși ziarele, ca să le citească în timpul micului dejun. Gladys se uită la prima pagină din *La Nación*, sare peste articolul principal, care vorbește despre ultima declarație de avere legalizată a Președintelui, și vede o fotografie mare, în culori, sub care citește: două autobuze s-au ciocnit în Boedo, trei morți și patru răniți grav. Își face cruce, nu știe de ce, pentru morți, presupune. Sau pentru cei răniți grav, să nu moară și ei. Apoi lasă ziarele pe masa din bucătărie. Se duce în camera de călcat, își agață lucrurile în dulap și își pune uniforma. Va trebui să-i spună domnului Chazarreta să-i cumpere alta; de când s-a îngărașat, nasturii de la piept nu se mai închid bine, iar cusătura de la subsuoară îi oprește circulația sângelui în brațe când și le ridică pentru a întinde rufe pe frânghie. Dacă vrea ca ea să poarte mereu uniformă, cum i-a spus în ziua în care a angajat-o, va trebui să se ocupe să-i cumpere alta. Gladys se uită în coș și vede că sunt puține rufe de călcat. Chazarreta e meticulos și obișnuiește să pună înăuntru tot ce rămâne întins la sfârșitul

săptămânii, dar ea se duce oricum în curtea din spate ca să verifice dacă mai e ceva atârnat acolo, pentru orice eventualitate. După aceea o să se ducă să spele farfuriile murdare pe care le-a văzut cu coada ochiului în chiuveta de la bucătărie. Și are să continue cu băile, care îi plac cel mai puțin, în felul acesta scapă de ele.

Așa cum bănuia, Chazarreta a adus toate rufele în casă. În chiuveta de la bucătărie farfuriile murdare nu sunt multe; fie că a spălat el ceva la sfârșitul săptămânii, fie că a mâncat în oraș. Pune farfuriile, paharul și tacâmurile pe un prosop de bucătărie, ca să se scurgă fără să alunece pe marmura neagră. Se duce în încăperea cu cele necesare pentru spălat și se întoarce cu mopul și cu găleata care are înăuntru produsele de curățat, cârpa și mănușile de cauciuc. Înaintând pe coridor, prin dreptul camerei de zi, bagă de seamă că Chazarreta stă pe fotoliul de catifea verde, un fotoliu cu spătar înalt, care crede ea că e preferatul lui. Un fotoliu îndreptat spre fereastra mare ce dă în grădină. Dar în dimineața aceasta draperiile sunt încă trase, așa că Chazarreta nu s-a așezat acolo să contemple grădina; e pe fotoliu de azi-noapte. Cu toate că spătarul și penumbra nu o lasă să-l vadă, Gladys știe că domnul Chazarreta e acolo, pentru că mâna stângă îi atârna într-o parte a fotoliului și, sub ea, pe parchet, se află paharul căzut și niște whisky vărsat.

Bună ziua, zice Gladys trecând prin spatele lui și îndreptându-se spre etajul superior. O spune încet, astfel încât să o audă dacă e treaz și să nu se trezească dacă doarme. Chazarreta nu răspunde. Doarme după beție, se gândește Gladys și merge mai departe. Dar, înainte de a urca treptele, se răzgândește. Mai bine să șteargă whisky-ul, pentru că dacă lichidul umezește prea mult timp dușumeaua ceruită, se formează o pată alburie, care nu dispare decât frecată de mai multe ori cu ceară. Iar Gladys n-are chef să-și înceapă săptămâna ceruind dușumeaua. Se duce înapoi, scoate cârpa din găleată, se apleacă, ridică paharul, șterge whisky-ul de lângă fotoliul de catifea și înaintează puțin pe băjbăite cu cârpa. Dar cârpa se cufundă deodată în altă pată, o baltă întunecată, ea nu știe ce e; ridică repede cârpa pentru ca lichidul cu care se impregnează să nu ajungă la mâna ei; în schimb, abia atinge lichidul cu vârful degetului arătător, e lipicios. Sânge? se întreabă, nevenindu-i să creadă. Atunci își ridică privirea și se uită la Chazarreta. Chazarreta e acolo, în fața ei, cu gâtul tăiat. O tăietură adâncă îi străbate gâtul dintr-o

parte în alta, deschizându-i-l și formând două buze aproape desăvârșite. Gladys nu știe ce vede în tăietură, căci senzația pe care i-o dau carnea roșie, sângele și amestecul de țesuturi și vase o face să se strâmbe de greață și să închidă ochii, acoperindu-și fața cu mâinile, ca și cum a închide ochii nu era de ajuns ca să nu mai vadă, în vreme ce din gură, sub palme, îi scapă un geamăt înăbușit.

Cu toate acestea, greața nu durează, pentru că o biruie teama. O teamă care nu o paralizează, ci o pune în mișcare. De aceea, Gladys Varela își ia mâinile de pe față și deschide ochii, se silește să o facă, își înalță din nou fruntea, privește gâtul tăiat, hainele lui Chazarreta pline de sânge, cuțitul ținut de mâna dreaptă în poală și sticla de whisky într-o parte, lângă rezemătoarea pentru braț. Nu mai stă pe gânduri, se ridică, dă fuga în stradă și țipă. Țipă fără să se oprească, gata să o facă până când o va auzi cineva.

Exact când Gladys Varela țipă într-o fundătură din cartierul închis La Maravillosa, Nurit Iscar încearcă să-și facă ordine prin casă. Sau, mai bine zis, în apartamentul ei de trei camere din partea mai săracă, sau mai scăpătată, a Cartierului de Nord – French y Larrea. Încă nu știe că Pedro Chazarreta a murit. Vestea se va răspândi repede, dar nici chiar așa. Dacă ar ști, ar sta cu televizorul și cu radioul deschise, atentă la știrile de ultimă oră. Sau ar intra pe Internet, în ziarele *online*, ca să obțină amănunte despre cele întâmplate. Dar Nurit Iscar nu știe. Încă. Are să știe peste câteva ore.

Casa e cu fundul în sus. Resturi de vin în mai multe pahare, ziarele din ziua anterioară împrăștiate, firimituri pe jos, chiștocuri. Nurit Iscar nu fumează, n-a fumat niciodată, urăște mirosul de țigară și speră ca permisiunea dată altora de a fuma în casa ei să fie un gest de dragoste, și nu de supunere. Deși uneori se întreabă fără a ajunge la o concluzie definitivă: dragoste sau supunere? Și nu doar în privința fumatului. Ieri au fost la ea prietenele ei Paula Sibona și Carmen Terrada – amândouă fumează – pentru întâlnirea din a treia duminică a fiecărei luni, care de câțiva ani a devenit o ceremonie obligatorie. Nu că nu s-ar întâlni cu alte ocazii ca să bea o cafea, ca să se ducă la cinema, ca să mănânce împreună, sau pentru celelalte ceremonii care acoperă ceea ce este ascuns în spațele lor: ca să lase timpul să treacă, așa cum trece inexorabil, dar având companie. Totuși, a treia duminică din lună este altceva. Câteodată li se alătură Viviana Mansini, dar nu întotdeauna, iar ele îi sunt recunoscătoare, pentru că, deși Viviana Mansini se crede din tot sufletul prietena lor, celelalte trei cred altceva. Când vine și Viviana, se vorbește, mai întâi de toate, despre ea și

întotdeauna rostește vreo frază care, pe un ton naiv, ascunde un șut în ovarele vreuneia dintre cele prezente. Ca atunci când Carmen se plânsese că un mic nodul la un sân o făcuse să se zbu-
cume, până când medicul ei a constatat că e doar o displazie, iar Viviana Mansini, pe un ton de înger căzut, i-a spus: Te înțeleg, eu m-am simțit la fel acum vreo două luni, când mi-au făcut biopsia aia, nu știu dacă-ți aduci aminte, nu, pesemne că nu-ți aduci aminte, fiindcă ești singura care nu m-a sunat ca să vadă cum mi-a ieșit rezultatul. Iar în tăcerea ce a urmat acestor cuvinte, Carmen a privit-o parcă spunându-i „Iar mi-ai făcut-o, nenorocito“, dar nu a scos o vorbă. În schimb, Paula Sibona i-a sărit în apărare, a zis efortându-se să imite tonul angelic al celeilalte: E limpede că ți-a ieșit bine, Vivi, din moment ce sânul ți se vede intact. Și a întărit cele spuse cu mâinile amândouă, plăsmuind niște gheare îndreptate asupra propriului piept, mișcându-le încet în sus și în jos, la o distanță considerabilă, ca pentru a indica exuberanța sânilor Vivianeii Mansini. Dar, pe lângă faptul că le scutește de ironiile ei, absența lui „Vivi“ le permite să o critice. După cum observă Paula Sibona, s-o critic pe Mansini îmi produce la vârsta asta aproape la fel de multă adrenalină ca o partidă de sex. În duminica dinaintea zilei de luni, când Pedro Chazarreta a fost găsit mort, întâlnirea lunară a fost doar pentru cercul intim, fără Viviana Mansini, acasă la Nurit Iscar. Se întâlnesc în casa uneia dintre ele în fiecare lună, dar ceremonia este aceeași. Se adună înainte de amiază, proprietara casei cumpără toate ziarele (iar toate ziarele înseamnă toate ziarele); atunci, în timp ce ea își gătește specialitatea – ceea ce pentru Nurit Iscar nu trece niciodată de biftec cu salată sau paste cu sos –, celelalte descompun ziarele și citesc știrile, selecționându-le pe cele pe care le vor împărtăși celorlalte cu voce tare. Lectura are loc la cafeaua de după masă. Dar nu se ocupă de orice știre. La fel ca în cazul mâncării, fiecare își are specialitatea ei. Nurit Iscar știrile polițiste, nu degeaba era considerată, până acum câțiva ani, „doamna neagră a literaturii argentinienne“. Deși aceasta pentru ea constituie un trecut îngropat și preferă să-l uite, când prietenele îi cer „sânge și moarte“ și, atâta vreme cât nu e vorba de a scrie ficțiune, ea nu rezistă. Dacă mai e și sex la mijloc, cu atât mai bine, adaugă de obicei Paula Sibona. Specialitatea lui Carmen sunt știrile naționale și plăcerea ei cea mai mare

este să găsească neconcordanțe în declarațiile politicianilor, greșeli de sintaxă și, de ce nu, grosolănii. Pe seama primarului se distrează cel mai mult. Nu poate conduce un oraș cineva care nu știe să vorbească, repetă neobosită. Iar observația ei, departe de a fi elitistă, se referă la disprețul vădit al unei anumite clase sociale înstărite, din care face parte primarul, pentru limbaj (cuvânt, semnificație, sintaxă, conjugare verbală, folosirea prepozițiilor, barbarisme), pe care ea, profesoară de limbă și literatură la liceu de mai bine de treizeci de ani, refuză să le accepte. Alegerea știrilor citite de Paula Sibona, spre deosebire de prietenele ei și cu toate că ele nu o bănuiesc, nu are legătură cu preocupările ei personale, fiind mai degrabă un gest de dragoste pentru Nurit Iscar: cronici teatrale, cinematografice și din alte domenii ale spectacolului. Este adevărat că Paula este actriță (continui să fii actriță și atunci când de doi ani nu te mai sună nimeni ca să-ți ofere un rol?), o actriță cunoscută, care cu anii a trecut de la rolurile de eroină în telenovele la a fi „mama lui...” și apoi a căzut într-o uitare nedreaptă. Dacă există un lucru care n-o interesează deloc pe Paula Sibona, acela este să citească ziarele. Mă irită, spune. Dar participă la reuniuni cu entuziasm, împinsă de speranța intimă că lectura știrilor alese de ea o ajută pe prietena ei Nurit să-și exorcizeze răul despre care Paula crede că i-a fost făcut. O suferință. Deși nu are habar dacă va izbuti într-o zi, nu se dă bătută. Întrucât Nurit Iscar, doamna neagră a literaturii argentinene, până în urmă cu cinci ani căsătorită și având doi băieți care își terminau liceul și intrau la facultate, s-a îndrăgostit de un alt bărbat și atunci nu numai că a divorțat, dar a mai și scris pentru prima oară un roman de dragoste. Care, de parcă n-ar fi fost de ajuns, nici nu s-a terminat cu bine. Nu s-a terminat cu bine nici în ceea ce privește subiectul, nici în ceea ce privește critica. Nici măcar n-a fost bine primită de cei care așteptau cu interes fiecare roman nou al lui Nurit Iscar. Nici povestea ei de dragoste nu s-a terminat cu bine, astfel că și de ea preferă să nu-și aducă aminte. Unii dintre numeroșii cititori au urmat-o, dar nu toți, dezamăgiți de un roman complet diferit de cele anterioare, în care n-au găsit ce au căutat: un mort. Și atunci critica specializată, care până atunci nu se legase de ea, ci mai curând o ignorase, a zdrobit-o. „Încearcă să fie literară și aceasta îi iese cel mai rău.” „Ar fi trebuit

să mizeze mai departe pe intrigă, pe care se presupune că Iscar o stăpânește, și să lase metaforele, pretențiile poetice și experimentarea cu limbajul celor care se pricep grație formației, intuiției sau talentului, ceva ce, dacă ea are, nu iese în evidență.“ „Un roman care bine ar fi să treacă neobservat, un roman de uitat.“ „Este de neînțeles că Iscar, care descoperise formula magică a *best-seller*-ului, începe să facă ce nu știe: încearcă să scrie cu adevărat.“ Și multe alte exemple asemănătoare. Nurit are o cutie plină cu tăieturi din presă în legătură cu ultimul ei roman: *Numai dacă mă iubești*. O cutie albă – foarte mare, nu cum sunt cele care se folosesc pentru păstrarea scrisorilor de dragoste, sau se foloseau –, înfășurată într-o panglică de satin albastră și legată cu un nod pe care nu l-a mai desfăcut niciodată. Nici n-are de gând să o facă. Ține cutia, aproape ca pe dovada unui delict. Cu toate că nu știe care este delictul pe care l-a comis: că a scris ce a scris, că a citit criticile sau că s-a lăsat influențată atât de mult de ele. Criticile, împreună cu eșecul relației amoroase care o făcuse să scrie romanul și uciderea Gloriei Echagiie, soția lui Chazarreta (despre care Nurit a refuzat să scrie pentru ziarul *El Tribuno*, întrucât era absorbită de *Numai dacă mă iubești*), au împins-o să devină un Salinger în versiune subdezvoltată, feminin și polițist, izolându-se pentru totdeauna, departe de lumea din care făcea parte până atunci. Totuși, spre deosebire de Salinger, ea nu avea suficientă faimă, nici economii și nici drepturi de autor de încasat în mod repetat pentru a trăi în izolare și fără să muncească, astfel că a trebuit să-și caute o slujbă care să-i permită să plătească lumina și gazul, să-și facă cumpărăturile la supermarket și toate lucrurile pentru care avem nevoie de un salariu, sau de bani în cont. Sau în portmoneu. Și, pentru că singurul lucru pe care știe să-l facă este să scrie – deși ea simte că, potrivit criticilor, până și abilitatea pentru scris îi este pusă sub semnul întrebării –, asta face. Dar în numele altora, ca scriitoare-fantomă. Sau *ghost writer*. Nurit preferă termenul în spaniolă, iar prietena ei Carmen Terrada o aprobă, pentru că ea mai apără și astăzi utilizarea limbii naționale în fața invaziei de cuvinte englezești, o luptă pe care o știe pierdută, dar și romantică. Întrucât Paula Sibona nu se resemnează ca prietena ei să nu mai facă ceea ce îi place, adică să scrie romane proprii, se străduiește să-i demonstreze la nesfârșit meschinăria unor critici care

par făcute mai degrabă pentru măgulirea și notorietatea celui care le scrie decât în alt scop. Ca, de exemplu, celebritatea obținută de Lee Harvey Oswald sau de Mark David Chapman. Iar Carmen Terrada recurge la altă comparație, mai erudită: că Jean Genet n-a mai scris cinci ani din pricina prologului cărții în care prietenul său Sartre „l-a dezbrăcat“, ca să ne exprimăm cu cuvintele lui, treacă-meargă, dar nici ei nu sunt Jean-Paul, nici tu Genet, prietenă dragă.

Acum, după ce a golit scrumierele și a aerisit ca să iasă mirosul de chiștocuri, Nurit Iscar mătură. Apoi spală câteva farfurii rămase din seara anterioară, pune fața de masă în mașina de spălat pe care o va porni mai târziu, când se vor mai aduna câteva rufe, și bagă foile împrăștiate ale ziarelor de duminică într-o pungă neagră de gunoi, pe care peste câteva minute o va duce pe coridor, împreună cu toate gunoaiele. Face treburi pe care, cu puțin înainte, Gladys Varela le făcea pentru patronul ei, Pedro Chazarreta. Dar acum, când Nurit Iscar înnoadă punga neagră de plastic în care a înghesuit ziarele, Gladys Varela nu face nimic. Sau da, plânge, așezată în multicarul pe care l-a condus până acolo unul dintre paznicii din La Maravillosa la cinci minute după ce un vecin a sunat ca să anunțe că o femeie – o servitoare, a spus –, țipă ca o nebună în mijlocul străzii. I-au propus să urce în camioneta care a sosit puțin mai târziu, aducându-l pe responsabilul cu securitatea și trei alți paznici, ca s-o ducă la infirmerie. Dar ea n-are de gând să se clinească până nu vine Poliția adevărată, cea din Buenos Aires. N-are să se miște nici cu o jumătate de milimetru, zice. Și, de data aceasta, paznicii par mai prudenți. Cel care s-a ars cu laptele plânge când vede o vacă, îi răspunde responsabilul cu securitatea unui vecin care tocmai l-a întrebat de ce nu e nimeni în casă, cu mortul. Nimeni, dacă stă bine cu memoria, n-are să mai facă greșelile pe care le-au comis supraveghetorii care au avut în grijă casa aceea în ziua morții Gloriei Echagüe, în urmă cu trei ani. Nu se vor mai apropia de scena crimei și nici nu vor lăsa pe nimeni să se apropie, nu vor deplasa nici un fir de păr aflat la câțiva metri de perimetrul unde se află cel cu gâtul tăiat și, mai ales, nu vor permite cuiva să spele sângele, să așeze cadavrul pe un pat. Nici nu vor lua în seamă pe nimeni, indiferent cine ar fi, dacă ar cere să nu anunțe Poliția, cu

pretextul că „a fost doar un accident“. Dacă este nevoie, nu vor lăsa nici o ființă să respire până când va sosi echipajul. Greșeala aceasta au făcut-o înainte. Și chiar dacă nu o spune nimeni, chiar dacă paznicii, vecinii, vreun grădinar, servitoarea din casa de vizavi și Gladys Varela abia se privesc în tăcere așteptând să vină Poliția din Buenos Aires și procurorul, au cu toții senzația stranie că cineva le dă posibilitatea ca, de data asta, să facă lucrurile cum trebuie.

Peste câteva ore, după-amiaza, când scoate punga cu ziarele de duminică pe palier ca să le ia portarul o dată cu gunoiul, Nurit Iscar tot n-a aflat că Pedro Chazarreta a murit. Cu gâtul tăiat. Totuși, nu e mult până va afla. Peste vreo două ore. Când va face o pauză ca să-și ia gustarea. Pentru că acum știrea începe să circule. Și la puțin timp după ce Nurit consideră terminată curățenia apartamentului și se pregătește să pună puțină apă în ghivecele care-i decorează balconul (niciodată nu s-a priceput la plante, dar știe că sunt singurele ființe vii în afară de ea în casă și nu are chef să le lase să se usuce), sună telefonul intern 3232 din redacția ziarului *El Tribuno*, telefonul de pe biroul lui Jaime Brena. Sau Brena pur și simplu, cum îl numesc toți cei care îl cunosc din ziaristica polițistă, cu toate că el nu mai e la Polițiste. L-au trecut la Sociale. Nu m-au trecut, m-au degradat, îi place lui Brena să corecteze. De ce te plângi? i-a spus într-o astfel de ocazie șeful lui și șeful tuturor, Lorenzo Rinaldi; dacă ai lucra la alt ziar, ai fi la Sociale, sau încă nu ți-ai dat seama că nici un ziar de prima linie nu mai are rubrica Polițiste? Știrile polițiste le bagă în Sociale, sau în Informații generale. De aceea, pentru că l-au schimbat la altă rubrică, în ziua aceea când în urmă cu câteva clipe a început să-i sune telefonul, Brena nu scrie o cronică polițistă, ci revizuieste o anchetă care asigură că 65% dintre femeile de rasă albă dorm cu fața în sus și 60% dintre bărbații de aceeași rasă dorm cu fața în jos. Dincolo de orice altă considerație, primul efect pe care i-l produce este un disconfort matematic: de ce nu s-a spus că 65% dintre femei dorm cu fața în sus și numai 40% dintre bărbați dorm în aceeași poziție? Sau, 60% dintre bărbați dorm cu fața în jos, în vreme

ce doar 35% dintre femei dorm în această poziție. Întrebarea pe care și-o pune întotdeauna când pronosticul avertizează: 30% probabilități de ploaie. Dacă sunt doar 30%, n-ar fi mai potrivit să se anunțe: 70% probabilități să nu plouă? Ce se scoate în evidență în fiecare caz? Diferența, coincidența, majoritatea, minoritatea, cele dorite, cele nedorite? Dar lucrul cel mai rău, crede Jaime Brena, este că, cel puțin cu privire la ancheta despre felul în care dorm bărbații și femeile de rasă albă, nimeni nu și-a pus întrebările acestea înainte de a se redacta cablograma. E convins că cel ce a formulat astfel a făcut-o pentru că așa a primit informația. La agenții și la redacții aproape că nu mai e timp să te gândești la sintaxă sau la vocabular, abia dacă îți mai stă capul la ortografie. Abia. Cablograma agenției cu concluziile anchetei este însoțită de declarațiile cercetătorilor de la Universitatea din Massachusetts, cu posibile motive sociologice, culturale și chiar psihologice, care ar explica faptul. Este aceasta o știre? Pe cine interesează ce procent de persoane doarme într-o anumită poziție? se întreabă Jaime Brena. Celelalte rase n-au fost incluse pentru că acela care a cercetat n-a putut, n-a vrut sau nu i-a părut? Asta da, ar putea fi o știre, să vedem de ce se includ anumite rase, sau o rasă, cea albă, iar altele nu. Sau nu s-au inclus celelalte pentru că nimeni care să nu fi fost de rasă albă nu s-a pretat la o asemenea idioțenie? Conchide, apucând telefonul care până acum o clipă suna, și spune Bună. Dar la celălalt capăt nu mai e nimeni, doar un ton de ocupat. Brena profită de ocazie ca să-și întindă brațele deasupra capului, să-și întrepătrundă degetele, să-și rotească palmele în sus, de parcă ar vrea să atingă tavanul, să-și trosnească oasele și să-și mai relaxeze mijlocul, care la cei șaiszeci și ceva de ani ai săi nu mai suportă atâtea ore pe scaun. Să vedem, de ce 65% dintre femei dorm cu fața în sus și 60% dintre bărbați cu fața în jos? o întreabă pe Karina Vives, ziarista de la Culturale, care se așază pe birou, la stânga lui, lângă una dintre puținele ferestre din redacție, cea care dă spre bulevard. Și Karina, care-l cunoaște de când s-a angajat la ziar, acum opt ani, și care știe ce înseamnă pentru Jaime Brena să trebuiască să lase Polițistele ca să se ocupe de note ca aceea, îl privește cu o expresie naivă și se aventurează: Oare pentru că doare mai rău să-ți strivești sânii decât să-ți strivești coșelul? și îi susține privirea, așteptându-i răspunsul. Mădularul,

fetițo, mădularul, îi zice Brena și începe să bată cuprins de lehamite pe tastatură titlul și rândurile următoare, care rezumă știrea: Femeile cu fața în sus, bărbații cu fața în jos. Jaime Brena știe că titlul acesta îi va deruta pe cititori, dar măcar se distrează cu asta, cu fantezia pe care o poate provoca neînțelegerea. De când l-au trecut la Sociale? De trei săptămâni? De două? se întreabă, scărpinându-se în cap cu un creion negru, deși nu-l mănâncă. Nu-și mai aduce aminte. Prea mult. Și totul pentru că a spus într-o emisiune cu un decor alcătuit din două scaune și o veioză: Lucrez la *El Tribuno*, dar citesc concurența pentru că îi cred mai mult. Încă și-o reproșează. N-a fost bine. Jaime Brena o recunoaște. Dar tocmai mâncase cu un coleg, băuse vin, destul vin. Mult vin. Și, pe de altă parte, spunea adevărul. Asta nu o contestă nimeni. Câțiva prieteni se mutaseră la alt ziar în ultimele luni. Și câțiva colegi de serviciu. Dar nimeni nu e tâmpit, ca el, s-o recunoască, asta e clar. Și cu atât mai puțin în fața unei camere de luat vederi de la vreo televiziune prin cablu sau prin antenă. Atâtea știri despre bunurile președintelui, despre manifestările necontrolate ale președintelui, despre dinții președintelui, despre afacerile ilegale ale președintelui, despre pantofii președintelui, până la urmă l-au plictisit. De dinții și de pantofii președintelui îl doare-n cot; iar restul, prima oară e știre, după aceea e repetare și a treia oară – pe o jumătate din pagina întâi, iar în aceeași zi moartea într-un accident aviatic a președintelui dintr-o țară a Uniunii Europene și a membrilor delegației oficiale nu este pe aceeași copertă, sau este, dar ocupă un loc minuscul – este altceva și nu îndrăznește să-i pună nume. Dar nu știre. Sau asta bănuiește el. Sau asta crede. Lui îi plăcea când *El Tribuno* pune ca titlu Știri internaționale. Sau Știri sportive. Sau Știri politiste, firește, pentru că atunci la titlul acesta participa el, Jaime Brena. Totuși, Brena o știe, vremurile acelea au rămas foarte departe și cel mai rău este că intuiește că nu va fi ușor să se întoarcă vreodată. Sau, cel puțin, nu acum. Dacă se vor întoarce, el nu le va mai apuca.

Deschide un sertar și scoate documentele pensionării anticipate. Poate că acum este momentul. Poate că asta trebuie să facă, o dată pentru totdeauna: să pună mâna pe parale și s-o șteargă. Dacă aș fi deștept, aș face asta, își spune, dar eu am fost întotdeauna cam tâmpit. Sau tâmpit de-a binelea. Brena lucrează la *El Tribuno*

de când avea optsprezece ani. Acolo a învățat meserie. Se imaginează foarte bine citind alt ziar în fiecare dimineață, de fapt o și face, dar nu se vede lucrând în altă redacție. Cu toate că îl calcă pe nervi să-i vadă mutra lui Lorenzo Rinaldi în fiecare zi. Îl calcă pe nervi îngrozitor. Nu știe cât va dura până să-l trimită la dracu'. Dar nu încapă îndoială că-l va trimite. E doar chestiune de timp. Și de spațiu. Pentru că nu poți trimite la dracu' pe cutărică oriunde. Într-un ascensor plin de oameni, de exemplu, nu poți. Brena, mi-ar plăcea să acoperi Sărbătoarea Națională a Mielului din Patagonia, în Portul Madryn. Pleci două-trei zile. Ieși din oraș. Ai fost vreodată la pândit balene? Du-te, are să-ți placă. Și Jaime Brena, care, după cum Rinaldi știe foarte bine, detestă să părăsească orașul, iar de balene îl doare-n cot și de mielul din Patagonia la fel, i-ar fi răspuns desfătându-se ba să se ducă mă-ta, Rinaldi, târfa aia, dar nu era destul loc. Pentru că, după un astfel de răspuns, trebuie să fii gata să-ți dea una la moacă. Pe de altă parte, asta ar fi fost sfârșitul, ar fi însemnat să-și golească sertarele și să plece. Iar el chiar că pleacă așa cum se cuvine, n-are să plece cu bruma pe care-o are în sertarele biroului. Gustavo Quiroz, de la Internaționale, a luat o grămadă de bani, la fel ca Ana Horozki, de la Călătorii. Până și Chela Guerti, care era surghiunită de trei ani pe ultima pagină, se povestește că a luat o avere. Se descotorosesc de angajații cu salarii mărite de-a lungul anilor și îi înlocuiesc cu ziariști care doar au terminat facultatea și le dau jumătate. De aceea îi plătesc, ca să plece. Nu contează dacă cei noi conjugă greșit verbele, că nu știu când trebuie să scrie mai și când m-ai, sau că o confundă pe Tracy Austin¹ cu Jane Austen. Va corecta cineva pe drum. Iar dacă nu, ghinion. Important este ca ziariștii bătrâni și cu salarii mari să plece, nu toți odată, dar în mod constant. Cu toate că Brena joacă la dublu împotriva lui Rinaldi care joacă la simplu, lui n-are să-i aprobe atâtea parale, nici măcar n-are să-i dea o frimitură din cât le-a dat altora. Are să-i dea salarii compensatorii, da, dar cât se cuvine, sau mai puțin decât se cuvine, cât spune legea. Jaime Brena ridică receptorul și sună la Personal, până când se poate semna chestia aia cu pensionarea anticipată, fetițo? Poți să profiți până la sfârșitul anului, Brena, îi răspunde

---

¹Tracy Austin (n. 1962, California) – jucătoare de tenis.

femeia. Nu, eu nu profit și nici nu permit să se profite de mine, religia nu mă lasă, dar poate mă pensionezez anticipat, asta da, îi zice el, iar femeia râde de glumă la celălalt capăt al firului. Dumneata ești ca întotdeauna, Brena. Ce n-aș da, îi spune el. Și o spune serios. Ce n-ar da să fie ca întotdeauna, dar de la o vreme știe că e mai bătrân. Sau că nu-și mai poate ignora vârsta, ca acum câțiva ani, prefăcându-se că are cu zece ani mai puțin decât are. Sau și mai bine, prefăcându-se că nu are vârstă. El n-a avut niciodată vârstă. Ciudat, dar a început să se simtă bătrân. Bătrân pentru orice: pentru muncă, pentru călătorii, ba chiar și pentru femei. Nu e doar un sentiment: corpul lui, în anul acesta din urmă, a îmbătrânit. Observă asta privindu-și abdomenul care-i iese de sub piept și i se cufundă în pantaloni, de ce, dacă el n-a fost niciodată gras? Și părul care nu-i cade încă prea mult, dar se vede mai rărit în locuri unde, într-o zi, are să fie iremediabil chel. Și fesele, pe care, deși încearcă să se uite la ele cât mai puțin în oglindă, le știe căzute ca două pere. Sau două lacrimi. Ce vrei, ai mai bine de șaiszeci de ani, își spune ca să se consoleze, dar își dă seama numaidecât că gândul are un efect contrar: nu vrea să aibă mai mult de șaiszeci de ani. Privește încă o dată formularele în sertar și își ridică fruntea ca să-l contemple, pe deasupra peretelui despărțitor dintre biroul lui și cel următor, pe băiatul pus să-l înlocuiască la știrile care au fost mereu ale lui: crime și atacuri violente. Bun băiat, deși abia un copil, cumpănește. Fraged. Generația Google: habar n-au ce e viața, tastatură și ecran, Internet, atâta știu. Nici pixul nu-l folosesc. Băiatul se străduiește, trebuie să recunoaștem, vine primul și pleacă ultimul, iar Rinaldi îi dă apă la moară ca să demonstreze că rubrica Polițiște funcționează perfect fără el, Jaime Brena. Așa se întâmplă câteodată, te trezești într-un loc unde trebuie să duci la capăt o însărcinare dincolo de activitatea pentru care ai fost angajat, o însărcinare al cărei obiectiv final îl ignori. Ajungi să fii marioneta altuia și asta, crede Brena, e situația băiatului de la Polițiște: Lorenzo Rinaldi îl folosește ca să-l calce pe el în picioare. Dar în ciuda protecției celui care conduce și cu toate că băiatul n-are habar de mânăriile din spatele numirii lui și ale postului ce i-a fost dat, pare foarte speriat, aproape năucit, ignoră lucruri importante și deși nu comite greșelile grosolane ale altor începători, în redactarea articolelor se strecoară o nesiguranță, o ezitare, care lui

Brena nu-i scapă neobservată. Pentru prima oară, la concurență apar știri despre crime și agresiuni importante înainte să fie publicate în *El Tribuno*. Am preferat să n-o public, sursa nu era de încredere, cică ar zice băiatul. Nu mi s-a părut relevantă, sau aveam prea puțin spațiu și textul era lung, astfel că a trebuit să aleg. Dar el nu-l crede, Jaime Brena bănuiește că problema este faptul că băiatul n-are contacte bune. Iar un bun ziarist de la Polițiste se bazează pe asta, pe contactele care-i dau datele ce se vor preface în știre, mai devreme sau mai târziu. Iar dacă datele constituie o premieră, cu atât mai bine. Căci dacă trebuie să aștepti până ce pot fi dezvăluite informațiile din dosar, te-ai ars. Nu contează dacă aceste contacte sunt polițiști, procurori, manglitori, judecători sau deținuți, important e să-ți dea datele necesare. Uneori simte că ar trebui să-l ajute. Pe băiat. Dar imediat se întreabă de ce, dacă nu l-au dat în grija lui. Să-l instruiască Rinaldi, care, fără să o spună și fără a figura ca editor la Polițiste, are funcția de cap al acestei secții acefale. Cu toate că Rinaldi, mai degrabă decât să-l instruiască, are să-i dea un șut în fund. Brena o știe prea bine. Când nu va mai avea nevoie de el. Un șut care are să-l doară. Cel mai rău este că, deși Jaime Brena nu vrea s-o recunoască, băiatul îi provoacă sentimente contradictorii. Nu izbutește să-l deteste. Îl face să-și aducă aminte de el însuși când făcea primii pași în redacție, în urmă cu mai bine de patruzeci de ani. Patruzeci și patru de ani, o veșnicie. Cum să nu fie scump, cum să nu-i ofere pensionarea anticipată? Dar diferența este că el atunci avea maeștri în redacție și pe stradă și, cum nu făcuse decât liceul, scăpase de îngâmfarea unora care acum vin direct de la Universitate. Băiatului îi prisosesc Google și Universitatea, dar n-are școala vieții, se gândește Brena. A lucrat la Polițiste la alt ziar, cu Zippo, coleg și prieten-dușman intim al lui Jaime Brena. Să lucrezi cu Zippo înseamnă să-i fii secretară, Brena o știe, nu mult mai mult decât asta, pentru că n-are încredere nici în maică-sa. În momentul acela, când Brena gândește „n-are încredere nici în maică-sa“, băiatul își înalță fruntea și îl descoperă privindu-l, îl salută de departe cu o mișcare a capului și el îi răspunde la salut cu un gest de parcă și-ar scoate o pălărie, deși Jaime Brena nu are nimic pe cap. De la biroul lui, Brena îi spune: Ai ceva pentru mâine? Nimic important, îi mărturisește băiatul. Nimic important, repetă el, verifică ce e în restul redacției, îl

sfătuiește, știi ce e important ca să hotărăști dacă un fapt polițist e sau nu știre? Pe băiat îl surprinde întrebarea și, cu toate că Brena îl întreabă de ce culoare e calul alb al lui San Martín, se fâstăcește și nu știe ce să spună. Și deși ar prefera să n-o facă, de parcă celălalt l-ar supune unui examen-surpriză la care i-ar fi teamă să fie picat, băiatul de la Polițiste e gata să-i răspundă, când Brena îl avertizează: Și să nu-mi reciți „locul unde se comite o crimă, cine este amestecat sau gravitatea faptului“, că nu mai ești la facultate. Jaime Brena așteaptă. Băiatul se gândește. Sau încearcă să se gândească. Brena nu o spune, dar știe că, dacă în ciuda avertizării, se intimidează și sfârșește prin a înșira „cei cinci *w*, *who*, *what*, *when*, *where*, and *how*“ – ultimul cuvânt are de fapt *w* la sfârșit și nu la început –, ar trebui să se controleze ca să nu-i dea o palmă, pentru greșeală și pentru că o spune în engleză. De ce unii adaugă un al șaselea „*w*“, *why*, și alții nu? Poate pentru că este întrebarea la care e cel mai greu să răspunzi, cea mai subiectivă, cea care implică să intri în pielea celui care a comis o crimă: de ce? Haide, insistă Brena. Nu, nu știu, nu-mi trece prin cap ce altceva, se dă bătut băiatul. Brena surâde și apoi proclamă: celelalte știri care dau târcoale prin redacție în ziua aceea. Să nu uiți niciodată, în perioade de liniște poate sări vreun nebun în ultimul moment să-ți ceară orice pentru prima pagină și tu va trebui să-i dai. Mi se pare că pentru mâine avem gata prima pagină, îi zice băiatul, declarațiile și creșterea averii unui funcționar important din domeniul Finanțe al Ministerului de Economie. Brena îl întrerupe: Vai, ce mai știre, spune fără a-și ascunde ironia, asta nu s-a publicat săptămâna trecută? Da, dar acum s-au mai confirmat niște date. Ah, ia te uită, așa nădăjduiți să nu dea cititorii bir cu fugiții, după aia dați vina pe Internet și pe ziarele *online*. Dacă în țara asta, cu rețeaua de bancomate Banelco sau fără Banelco au furat toți, de când creșterea averii unui înalt funcționar constituie o știre atât de însemnată? Și tot știre e două săptămâni la rând. Jaime Brena clatină din cap și tace, e obosit de subiectul ăsta, s-a plictisit, nu știe de ce ajunge întotdeauna să trăncănească despre ce a devenit ziaristica astăzi. Nu este oare și el vinovat, prin acțiune sau prin omisiune? se întreabă, chiar dacă nu are un răspuns definitiv. Încearcă să vorbească despre altceva, dar nu-i vine nici o idee. Stă acolo, privindu-l pe băiatul de la Polițiste câteva clipe în plus, ca și

cum ar vrea să-i spună ceva, ca și cum ar vrea să-l orienteze. Dar înclinația spre bunătate a trecut și Jaime Brena se întoarce la angheta lui despre cum dorm bărbații și femeile de rasă albă.

Telefonul sună din nou și acum Brena răspunde la timp. Jaime Brena, cine sunteți, spune. Comisarul Venturini, i se răspunde de la celălalt capăt. Dom' comisar, repetă Brena. Cum îți merge, dragă? Bine, dar sunt sărac, dom' comisar. Și dumneavoastră? La fel ca tine. Lui Jaime Brena îi face plăcere să asculte vocea aceea. I se creează ceva asemănător reflexului lui Pavlov și corpul i se pune în stare de alertă, încordat, dar entuziasmat, aproape fericit, vreo substanță –adrenalina? – îi explodează înăuntru. Am ceva pentru dumneata, Brena, zice comisarul. Ceva care are să mă coste o friptură cu vin negru din cele mai bune? O friptură cu șampanie are să te coste. Ascult, zice Brena. Deși o face din plăcere, fiindcă știe că la Sociale n-are să intre nici o informație pe care ar putea să i-o dea astăzi comisarul Venturini sau vreun alt contact. Încă nu le-a spus, încă nu îndrăznește să-i dezactiveze, sunt contacte de o viață. Articolele sale de Sociale se publică fără semnătură, astfel că, în afară de oamenii din redacție, deocamdată pentru ceilalți el continuă să fie ziaristul cel mai important de la Polițiste la *El Tribuno*. Vă ascult, dom' comisar, spune și ia o hârtiuță roz din carnel, ca să noteze ceea ce Venturini este gata să-i spună. A fost găsit mort unul pe care-l cunoști foarte bine, dar nu te speria, că nu-l iubești deloc, Brena. Cine? Chazarreta. Chazarreta? Cu gâtul tăiat. Ce coincidență. Cum îți spun. Din sursă sigură? Sunt în fața cadavrului, uitându-mă la tăietură până vine Poliția Criminalistică. Unde? Acasă la el, în La Maravillosa. Dar ce faceți atât de departe de jurisdicția dumneavoastră? O întâmplare, știi cum e viața, îți povestesc mai târziu, dumneata cunoști casa asta, nu? I-ai luat interviu aici ultima oară. Da, știu casa. L-a găsit servitoarea, a trântit douăzeci de minute fără oprire, fără să spună nimic demn de a fi luat în seamă și acum e în stare de șoc. Ipoteze? Multe, dar nici una care să merite osteneala, rahat, așteptam să-mi dai impresia dumitale, Brena. Mă luați prin surprindere, dom' comisar, lăsați-mă să rumeg știrea și vă sun imediat. OK, dragă, eu am să mai stau puțin la locul crimei, sună-mă pentru orice. Nu-ți spun să vii, pentru că procurorul poate sosi în orice clipă și aici nu lasă să treacă nici un suflet, după ce s-a întâmplat data trecută... Înțeleg.

Vezi că ți-am dat exclusiva. Vă mulțumesc. Sună-mă. Vă sun, dom' comisar. Mai e ceva? Da, Dom Pérignon, Brena, fleică, piept de porc, momițe și Dom Pérignon. Așa are să fie.

Jaime Brena închide și rămâne uitându-se la hârtie. Se întreabă ce trebuie să facă. Știe că are în mână o știre-bombă. În două ore, informația are să circule prin toate redacțiile, dar în meseria asta, ca în toate domeniile, cine ajunge primul ajunge mai bine. Deși unii spun, cum a zis Rinaldi în una dintre ultimele ședințe pentru stabilirea primei pagini la care a participat Brena, că, după explozia știrilor *online* pe Internet, conceptul de „știre exclusivă” este mai efemer decât timpul necesar să dai *copy-paste* și să retrimiți. Celor din școala veche, iar el, Jaime Brena, este unul dintre aceștia, le pasă încă de știrea exclusivă. Moartea soției lui Chazarreta, acum trei ani, a ținut toată țara cu sufletul la gură. Și, cu toate că nu s-au găsit dovezi suficiente ca să-l incrimineze pe văduv, 99,99% dintre oameni cred că ucigașul a fost Pedro Chazarreta. Iar acest 99,99% îl include pe Jaime Brena, care nu numai că s-a ocupat de investigația ziaristică a cazului pentru *El Tribuno*, ci a devenit un punct de referință pentru alte medii, de la crimă și până la încheierea cazului. Mâine, când va apărea știrea în ziare, lumea are să spună: S-a făcut dreptate, Brena știe, cu toate că nicio dată nu poți fi sigur ce este drept, nu poți fi sigur de nimic. Iar adevărata dreptate pentru cineva care nu trebuia să moară ar fi reînvierea, nu să fie omorât asasinul. Dar Brena se îndoiește că dreptatea aceea i-a fost acordată vreodată cuiva, nici măcar lui Iisus Hristos. Se duce la biroul băiatului cu hârtiuța roz în mână. Bre, ai un minut? îl întreabă. Atunci își dă seama că băiatul micșorează ecranul în care scrie, pentru ca el să nu vadă la ce lucrează și, deși îi răspunde: Da, spuneți, Brena gândește: Urâtă atitudine, băiete, face o mingiuță din hârtia roz, o aruncă în coșul de la picioarele învățăcelului ziarist și îi zice: Nu, nimic, las-o baltă. De acolo se întoarce spre biroul Karinei, îi arată pachetul de Marlboro pe care tocmai l-a scos din buzunarul de la cămașă și o întreabă: Vii cu mine? Femeia se ridică și îl însoțește.

Pe stradă mai sunt cel puțin trei colegi fumând. Interdicția de a fuma în locuri închise la Buenos Aires a generat o rutină a trotuarului care lui Jaime Brena nu-i displace prea mult. Se așază pe bordură. Cum îți merge? îl întreabă Karina și, cu toate că ezită, ia

țigara pe care i-o oferă Brena. Bine, răspunde el, aprinzându-și-o pe a lui. Ce-ai să faci cu pensionarea? Încă nu știu, am momente când sunt hotărât și momente când nu mă văd trăind fără să vin aici în fiecare zi. Brena trage adânc din țigară și apoi dă fumul afară pe îndelete. Pe de altă parte, sunt sigur că Rinaldi n-are să-mi dea paralele pe care le-a dat altora. Meriți să ți le dea, tu mai mult ca oricine. Și asta ce importanță are? Să meriți e vreo garanție? Ai dreptate, spune fata și își pune țigara în gură, pentru ca Brena să i-o aprindă. Și cu dragostea? În asta chiar că m-am pensionat anticipat, zice, iar fata râde. El pocnește din motoraș până iese flacăra și atunci ea se apropie. Nu te crede nimeni, Brena. Serios, vreau să trăiesc liniștit. Cu Irina s-a terminat? Dumnezeu să mă apere. Fumează un moment amândoi în tăcere, contemplând bulevardul. Știi? îi spune Brena, alaltăieri-seară am coborât să cumpăr ceva de mâncare și m-am întâlnit cu un tip care plimba un câine, labrador trebuie să fi fost. Și cine era tipul? Tipul nu contează, câinele contează, am simțit că și mie mi-ar sta bine cu un câine ca ăla. Poate-mi cumpăr unul. Vai, Brena, ești nebun, n-ai tu răbdare pentru câini. Ce știi tu? Te cunosc, după două luni ai să vrei să-l dai înapoi. Bine, un câine nu e pentru toată viața, ca o căsătorie: dacă nu merge, nu merge. Pentru mine ar fi mai ușor să desfac o căsătorie decât să dau înapoi un câine, zice ea, cui să-i dai înapoi un câine? Tu nu știi ce înseamnă să desfaci o căsătorie, zice el. Nici nu vreau să știu. Brena trage ultimul fum și stinge chiștocul într-un firicel de apă care trece pe lângă bordură, pe sub picioarele lui și ale fetei. Ea, care astăzi aproape că nu fumează, are țigara încă aprinsă și se joacă cu cenușa. El o privește și apoi spune: Chazarreta a fost găsit mort, cu gâtul tăiat. Pedro Chazarreta? Da. Nu te cred. Tocmai m-a sunat cineva ca să mă anunțe. Măine e pe prima pagină, spune Karina. La *El Tribuno*? Dacă băiatul se trezește la timp, se îndoiește Brena, eu n-aș fi atât de sigur. Da, dacă băiatul se trezește. Acum fata își stinge țigara pe jumătate fumată în apa care curge. Abia dacă ai fumat, îi spune el. Da, două-trei fumuri, atât, mă doare puțin gâtul, mergem? Știi de ce cred că femeile dorm cu fața în sus? o întreabă Brena. De ce? El o privește, respiră profund, zâmbește ca pentru sine și apoi spune: Nimic, lasă, nimic. Se ridică și îi dă mâna pentru ca ea să facă același lucru. Intri? Da, tu nu? Am să dau o raită până la colțul străzii

și mă întorc. Îmi faci un serviciu? îi cere Brena. Da, bineînțeles. Când treci prin dreptul biroului băiatului, spune-i că în coșul de gunoi are o hârtiuță roz mototolită, s-o citească, din partea mea. Da, îl anunț. Karina îl ia de mână și rămâne așa o clipă, de parcă ar vrea să mai spună ceva. Dar nu face decât să repete: Pe bune, îl anunț. Și pleacă.

Brena ar putea să meargă în orice sens, pentru că, după cum își dă bine seama, nu are de gând să se ducă nicăieri. Atunci alege să se îndrepte spre est, pentru ca soarele să-i vină în spate, nu în ochi. Nu e foarte cald, dar reflectarea luminii pe pietrele de caldărâm deschise la culoare îl face de patruzeci și patru de ani să-și schimonosească fața. Și astăzi n-are chef să și-o schimonosească. Își întoarce capul într-o parte și în alta, ca să-și relaxeze vertebrele cervicale, își umple plămânii cu aer, își potrivește pantalonii pe mijloc. Apoi se uită în spate, peste umăr, și bagă de seamă că e singur, că nimeni nu merge în apropierea lui. Atunci își duce mâna dreaptă puțin în față, întinsă și merge în poziția aceea, de parcă l-ar duce trăgându-l de lesă. Câinele pe el.

Nurit Iscar lucrează în după-amiaza aceasta la cartea pe care o scrie la comandă: *Desfă nodurile*. O detestă. Este comanda fostei soții a unui om de afaceri din transporturi care, în timpul divorțului și după aceea, a trăit alternative pe care le consideră „unice“ și a găsit „soluții de suflet“ pe care vrea să le împărtășească celorlalți. Habar n-ai ce roman ai să scrii când am să-ți povestesc viața mea, a spus în ziua în care s-a întâlnit cu Nurit, fără a bănuși că scriitoarea-fantomă pe care o angajase – și atâția alți scriitori – mai auzise fraza aceea sau altele asemănătoare din alte guri. „Dacă îți povestesc viața mea, o scrii și câștigi Premiul Clarin“, „Când le povestesc prietenilor, mă întreabă cu toții de ce nu scriu un roman“, „Am să-ți mărturisesc ceva, tu iei notițe și ai următoarea ta carte; ba și mai mult, trei tomuri cel puțin!“ De ce cred atâția oameni că viața lor este unică, în vreme ce eu cred că a mea e la fel cu a tuturor? s-a întrebat atunci, cum se întreabă mereu, Nurit Iscar. Măcar a încheiat etapa de întrevederi cu „autoarea“ și acum nu-i rămâne decât să asculte înregistrările și să scrie. Să scrie. Din fericire, să scrie. Asta da. Să se joace cu cuvintele, să alcătuiască propoziții, să conjuge verbe. Să scrie. Și fosta soție a omului de afaceri din transporturi plătește bine. Foarte bine. Astfel încât Nurit Iscar încearcă să nu se gândească prea mult la „mesajul“ pe care femeia aceea vrea să-l transmită, la noduri, la ce înseamnă cuvintele pe care le alege ea, ci la cum sună, cum cântă, cum ricoșează unul în fața altuia, plâsmuind melodia pe care *Desfă nodurile* nu o merită. Scrie mai departe pentru cuvinte. Nu pentru ceea ce „vrea să transmită“ soția transportatorului. Cu cât îi înmânează mai repede ciorna terminată, cu atât mai repede își primește banii. Problema

este că după *Desfă nodurile* nu are nici o ofertă de lucru pe agendă. Dar nu vrea să se îngrijoreze dinainte.

Pe la cinci după-amiaza, pe Nurit o năpădește lenea, sau lehamitea, sau orice ar fi, dar se simte tentată să-și găsească o scuză ca să facă o pauză. Gustarea, spune. Se uită la ceas și își dă seama că ora este potrivită, cinci și zece. Chiar în momentul acela, băiatul de la Polițiste de la *El Tribuno*, care acum câteva minute a despăturit hârtia roz aruncată de Jaime Brena în coșul lui de gunoi, tastează în Google diversele combinații de cuvinte-cheie luate din hârtia aceea. Dar nu apare nimic care să merite osteneala, totul e vechi, materiale despre moartea soției lui Chazarreta, nu a lui. Se uită pe Twitter, nici unul dintre cei pe care-i urmărește n-a scris nimic despre asta. O clipă îi trece prin cap să lanseze el însuși un *tweet*: „A auzit cineva că ar fi fost ucis Pedro Chazarreta?“, dar renunță, înțelege că ar însemna să-i alerteze pe ceilalți în legătură cu o știre care deocamdată pare să fie doar a lui. Și a lui Jaime Brena. Băiatul îi cere Karinei numărul lui de telefon mobil, iar pe ea o deranjează faptul că i-l cere cu atâta îndrăzneală și atât de sigur pe el, de parcă ar fi obligată să i-l dea. Dar i-l dă oricum. Îl are mereu închis, îi spune, dar dacă vrei, încearcă. Închis, da, blestemă băiatul. Lasă un mesaj în căsuța vocală a lui Jaime Brena și încearcă din nou în Google. Și în Twitter. Dar atunci când Nurit Iscar și-a prăjit feliile de pâine și le pune pe masă, împreună cu marmelada dietetică și cu brânza topită, băiatul a priceput că Jaime Brena n-are de gând să-l sune și poate că nici nu mai dă pe la redacție până a doua zi. Și că fără ajutorul lui nu va ajunge mai departe de ceea ce spune hârtia mototolită. A intuit, de asemenea, și acesta este lucrul cel mai rău, că a pierdut un timp inestimabil încercând să dea de el. De aceea, în timp ce Nurit își mai pune puțin lapte în ceai – n-a renunțat la cafea din pricina insomniei și nici a acidității, ci atunci când i s-a spus, niciodată nu va ști dacă e adevărat, că produce celulită –, băiatul de la Polițiste înaintează pe coridor spre biroul lui Rinaldi: mai bine să-l pună la curent, se gândește, va vedea el pe cine sună. Înainte de a intra în birou, verifică încă o dată pe Twitter de pe BlackBerry și acum este un *tweet* de la un ziarist tânăr care lucrează la radio și la televiziune, un *tweet* care, pe deasupra, este repetat de alții. Numai fraza: I s-a tăiat gâtul lui Chazarreta, văduvul Gloriei Echagüe. Doar atât. Băiatul bate la ușa lui Rinaldi,

așteaptă să i se spună „Intrați“ din cealaltă parte și apoi intră grăbit și fericit că șeful lui nu e dependent de noile tehnologii.

Fără ca Nurit Iscar sau băiatul de la Polițiste să o știe, acasă la Chazarreta a sosit procurorul și primul lucru pe care îl face este să se plângă de faptul că scena crimei este prea aglomerată. În jurul cadavrului lui Chazarreta circulă: un grup de polițisti de la comisariatul corespunzător zonei, inclusiv comisarul; comisarul Venturini, care, după cum îi explică procurorului în vreme ce se bat reciproc pe umăr, era într-o ședință de lucru când un coleg a fost sunat și i s-au comunicat cele întâmplate, iar el n-a vrut să piardă ocazia; doi comisari din comisariatele vecine care au aflat de undeva, n-au specificat de unde; personalul ambulanței de la serviciul medical de urgență, chemat de paznicul din cartierul închis La Maravillosa, respectând regulamentul conform căruia trebuie să anunțe imediat ambulanța la orice accident confirmat (același serviciu medical chemat când a murit Gloria Echagiie); polițiștii de la Omucideri care elaborează instrucția preliminară; experții criminaliști, veniți la câteva minute după procuror; un fotograf; specialistul în planimetrie; un biochimist; cei care analizează urmele; un balistician, stând cu ceilalți, deși la un mort cu gâtul tăiat nu e nevoie de el, dar pentru orice eventualitate, dacă e vreun glonț pierdut; un vecin din cartier, ca să fie martor asistent și să semneze procesul-verbal. Deși Codul Procesual Penal al provinciei Buenos Aires nu cere martor asistent, mai bine să sufle și în iaurt, a zis unul dintre comisari și ceilalți l-au aprobat, cazul acesta va avea și mai multe repercusiuni ca al soției lui și nu putem să fim terfeliți din nou cu toții. Măi, băieți, nu trebuia să mai sunați pe cineva? glumește procurorul croindu-și drum ca să ajungă lângă mort. Se învârtește în jurul fotoliului, privește corpul fără viață al lui Chazarreta din diferite unghiuri, se apropie de comisarul însărcinat cu cazul, după ce se interesează care dintre toți comisarii este cel însărcinat cu cazul, și îl întreabă câteva detalii, observând cum vecinul convocat ca martor asistent, agitat și evitând să se uite spre locul unde se află mortul, lasă să cadă pe jos hârtia de la bomboana pe care și-o bagă în gură. Procurorul îi arată hârtia unuia dintre specialiștii în urme și îi spune: Ridică proba asta, poate că ne conduce la asasin. Vecinul se apleacă numaidecât să ridice hârtia și în mișcarea aceasta aproape că se îneacă cu bomboana.

Nurit Iscar unge încă o felie de pâine prăjită cu brânză și cu marmeladă dietetică, o lasă în farfurie, apucă telecomanda televizorului și caută un canal de știri. Se plimbă de pe unul pe altul, încercând să găsească ceva care s-o intereseze. Numerele câștigătoare la Loteria Națională: nu-i pasă de ele; asaltul la un magazin de produse sportive: puțin; regata Buenos Aires – Montevideo: deloc. Dar în *Crónica TV*, o bandă roșie lată cât tot ecranul o împietrește: *Breaking News, Pedro Chazarreta cu gâtul tăiat*. Nurit trebuie să citească de două ori. Pedro Chazarreta cu gâtul tăiat Cu gâtul tăiat. Și vocea crainicului spunând: Văduvul Gloriei Echagüe își sfârșește viața așa cum și-a sfârșit-o ea, cu o tăietură dintr-o parte în alta a gâtului. Nurit o sună pe Paula Sibona ca să vorbească cu cineva despre știre, dar nu o găsește și nu-i lasă mesaj. Nu e disponibilă nici Carmen Terrada. Mai așteaptă informații, schimbă canalul, se întoarce la primul, urcă și coboară pe grilă, nu se adaugă nimic. Peste câteva minute, în biroul lui, cu spatele la băiatul de la Polițiste care își verifică din nou Blackberry-ul, Rinaldi face același lucru ca Nurit, dar cu alt rezultat: acele câteva minute au fost de-ajuns pentru ca știrea să fie pe toate canalele. Cu toate că nimeni nu izbuteste să intre în cartierul lui Chazarreta. Singura cameră mobilă care a ajuns a rămas în afara cartierului închis La Maravillosa și transmite puțină informație obținută de dincolo de barieră. Sunt regulile locului, explică iar și iar responsabilul cu securitatea jurnalistului care stăruie să intre. Rinaldi sintonizează canalul de știri care aparține aceluiași trust ca *El Tribuno*, spunându-i băiatului: Cere să mi se facă urgent legătura cu șeful știrilor de pe canal. Pe ecran, reprezentantul buletinului de știri întreabă: Putem afirma că Pedro Chazarreta a murit cu gâtul tăiat? Da, răspunde specialistul în știri polițiste, în timp ce pe ecran se vede imaginea afișului de la intrarea în cartierul închis La Maravillosa, pe care scrie „Accesul permis exclusiv asociaților“, nu există nici o informație oficială, dar surse demne de încredere ne-au asigurat că Pedro Chazarreta, văduvul și până de curând acuzatul în procesul de omucidere a soției sale Gloria Echagüe, a fost găsit mort în dimineața aceasta, cu gâtul tăiat, pe un fotoliu din casa unde până în urmă cu trei ani locuia împreună cu ea, la câțiva metri de locul în care a fost descoperit cadavrul soției sale. Atunci, canalul de știri la care se uită Rinaldi, același la care s-a oprit Nurit Iscar, în lipsa imaginilor de la locul

morții lui Chazarreta, difuzează un raport despre moartea Gloriei Echagüe. Nu au încă nimic, spune pentru sine Lorenzo Rinaldi, în vreme ce băiatul de la Poliție se străduiește să obțină legătura cerută. Pentru telespectatorii care nu-și amintesc de această crimă care ne-a ținut în alertă în 2007, spune crainicul și, cu un zâmbet crispat, rămâne așteptând imaginile de arhivă.

Gloria Echagüe a fost găsită moartă acum trei ani, cu o tăietură la gât, la fel ca soțul ei astăzi. A găsit-o vara ei, Carla Donatto, care locuiește și ea în cartierul închis La Maravillosa, venind în ultimul moment să bea o cafea, după cum se înțeleseseră. Vino la șase, îi spusese Gloria, care se ducea în fiecare duminică la șase după-amiaza la gimnastică și, după seria de exerciții de cincizeci de minute, stătea o jumătate de oră la saună. Vara ei, căsătorită cu Lucio Berraiz, fost asociat și prieten cu Pedro Chazarreta, a găsit-o întinsă cu fața în jos, înconjurată de cioburi de diferite mărimi și forme, cu jumătate din corp în casă și cealaltă jumătate afară, întinsă peste pragul ușii de sticlă dintre galeria exterioară și camera de zi a familiei Chazarreta. Purta hainele de antrenament cu care ieșise de la gimnastică, papuci și o șapcă Nike neagră cu cozoroc, aflată încă pe capul ei.

De ce a vrut Gloria Echagüe în duminica aceea să intre prin ușa de sticlă a camerei de zi, când ea folosea mereu ușa de pe partea laterală, care dă în bucătărie? De ce sub ea nu era balta de sânge care se scurge, de obicei, din trupul celor cu gâtul tăiat? Ce căuta o piatră rotunjită, aidoma celor care împodobesc aleea de la intrare, în camera de zi? Cum a putut Gloria Echagüe, care, după cum au declarat prietenele ei, întreținea cu multă grijă parchetul, să presupună că ușa de sticlă era deschisă într-o zi când a burnițat aproape tot timpul și cu 90% umezeală? Cu ce parte a corpului a spart Gloria geamul? Cu genunchiul? Cu fruntea? De ce nu erau atunci alte tăieturi pe corpul ei? Ce erau tăieturile acelea mici în palmele mâinilor? Care dintre cioburile de sticlă din jurul ei i-a provocat dintr-o parte în alta a gâtului o tăietură atât de întinsă, atât de limpede, atât de paralelă cu linia ipotetică pe care o descriau umerii moartei? De ce era galeria udă, dar nu existau urme de noroi sau de pași într-o zi când totul era murdar?

Nimeni nu și-a pus aceste întrebări în duminica aceea. Sau părea că nimeni nu și le pune. Carla Donatto l-a sunat numaidecât pe

Chazarreta pe mobil, el cumpăra niște vinuri de la magazinul din cartier. „Vino repede, Pedro... acasă, vino, Gloria...”, a țipat ea, conform declarației păstrate la dosar. Și lui Chazarreta i-au trebuit șapte minute ca să ajungă. Telefonul i-a sunat când era la casă, gata să plătească, și a plătit cu cardul – la 18,15 a rămas înregistrat bonul lui pe casa de marcat –, a urcat în mașină și s-a dus direct acasă. Exact șapte minute, după cum se menționează în dosar. Două minute la casă, un minut de mers până la mașina rămasă în celălalt capăt al parării, un minut până a aranjat vinurile, un minut ca să treacă de *house* la o oră când trebuie să acorzi prioritate copiilor care ies de la activitățile infantile și două minute ca să străbați cele cinci grupuri de case dintre magazin și domiciliul său, cu o viteză maximă permisă de douăzeci de kilometri pe oră. Șapte minute.

Soțul Carlei Donatto s-a ocupat de înmormântare, inclusiv de obținerea unui certificat de deces fals, în care scria că Gloria Echagüe a murit de moarte naturală. Totul s-a făcut cu viteza fulgerului, iar soția lui Pedro Chazarreta a fost înmormântată în mai puțin de patruzeci și opt de ore. Dar peste o săptămână, mama ei, care locuia în străinătate și cu care Echagüe avea o relație distantă de când se căsătorise cu Chazarreta, și-a permis să se îndoiască. A venit în țară, s-a dus să viziteze mormântul fiicei, a pus întrebări. Răspunsurile n-au convins-o. S-a îndoit și mai mult. Și, o dată cu ea, în sfârșit, au început să se îndoiască toți. Procurorul a cerut exhumarea cadavrului și după expertize și alte formalități judiciare adevărul a ieșit la lumină: Gloriei Echagüe s-a tăiat gâtul în afara casei și a fost târâtă până în locul în care a fost găsită, după ce cineva a spart cu o piatră rotunjită ușa de sticlă. Criminalul și eventualii complici au curățat cu meticulozitate sângele care mânjise galeria, și-au șters urmele, au aranjat scena crimei și abia după aceea au plecat, fără să-i vadă nimeni. Arma crimei nu s-a găsit niciodată.

Fotografii ale Gloriei Echagüe, fotografii ale lui Pedro Chazarreta, fotografii ale celor doi soți împreună. Fotografii de când erau tineri, fotografii actuale. Fotografii ale Gloriei Echagüe cu niște prietene. Fotografii ale lui Chazarreta cu niște prieteni. Fotografii ale cuplului din ziua nunții lor. Fotografii din călătorii. Fotografii ale lui Chazarreta din ziua înmormântării soției. Fotografii ale lui Chazarreta din ziua când a început procesul împotriva lui. Fotografii ale lui Chazarreta când e arestat preventiv. Fotografii ale lui

Chazarreta liber. Un scurt comentariu din momentul acela al lui Jaime Brena, singurul ziarist care i-a putut lua un interviu lui Chazarreta. Dar, firește, nimeni nu are încă fotografia lui Chazarreta mort. Pauză.

Atunci, Lorenzo Rinaldi îi spune băiatului de la Polițiste: nu vom fi primii, dar trebuie să fim cei mai buni, și îi ia telefonul din mână.

Nurit Iscar se duce la calculator și tastează una câte una adresele celor mai importante ziare *online* și agenții de știri care-i vin în minte: *La Nación*, *Clarín*, *El Tribuno*, *Página/12*. *Telam*, *Tiempo Argentino*, *Perfil*, *Crónica*, *La Gaceta*, *La Voz del Interior*, *La Primera de la Mañana*. Și între timp se gândește câți oameni vor spune oare, pe măsură ce vor afla: s-a făcut dreptate. Așa conchidea și Jaime Brena în urmă cu câteva ore, când a scris datele furnizate de comisarul Venturini pe hârtiuța roz pe care apoi a aruncat-o în coșul de gunoi al băiatului de la Polițiste și care acum se află pe biroul lui Rinaldi. Pentru că, deși justiția propriu-zisă, cea a judecătorilor și a tribunalelor, l-a lăsat pe Chazarreta liber, pentru că nu s-au putut găsi probe, majoritatea locuitorilor țării, pe bună dreptate sau nu, cred și astăzi că Chazarreta și-a omorât soția tăindu-i gâtul. Sau a pus să-i fie tăiat gâtul. Totuși, ea, Nurit Iscar, își îngăduie îndoiala, din cauza lipsei de probe. Deși înțelege argumentele celorlalți: de ce să pretinzi că e accident ceva ce până și cel mai tâmpit om vede că nu este? De ce nu s-a permis intervenția imediată a Poliției? De ce s-a obținut un certificat de deces fals? Pot niște oameni educați în cele mai bune colegii și universități să fie atât de ignoranți? Dar, cu toate acestea, nu apare proba concludentă, arma crimei, cu amprentele lui, un martor, ADN-ul dintr-un fir de păr, din sudoare, din sânge, orice care să-l condamne irefutabil. În cazul acesta, ea, chiar dacă greșește, preferă să se îndoiască. Trebuie să se îndoiască. Nu contează ce simte, ce intuiește. Nu există probe. Nu contează dacă îi este sau nu simpatic Chazarreta. Oricine este nevinovat până când se demonstrează contrariul. Ea nu știe dacă Pedro Chazarreta e nevinovat, dar știe că nu s-a putut demonstra că nu este. Nu este cazul lui Jaime Brena și nici al unui procent de 99,99% din populație: ei nu au dubii că bărbatul acela și-a ucis soția. Sau a pus să fie ucisă. Sau că știe cine a făcut-o și de ce, dar tace. E același lucru: e vinovat. Totuși, justiția nu este democratică, nu se votează

cine este vinovat sau nu, cum se face pentru alegerea unui președinte sau a unui guvernator. Dacă ar fi, dacă justiția ar fi o renumăritoare a voturilor opiniei publice, sigur s-ar comite mai multe greșeli. Și chiar dacă nu este, tot le comite. În vreme ce Nurit verifică știrile de ultimă oră ca să vadă dacă găsește vreo informație mai amănunțită despre moartea lui Chazarreta, evocă expresiile posibile pe care și le imaginează rostite pe măsură ce se face cunoscut deznodământul. „S-a făcut dreptate“, „Până la urmă, cine trebuie să plătească plătește“, „Dumnezeu e drept“, „Cine le face le trage“. În momentul când a aflat și ea, sau în fața telejurnalului de noapte, ori din ziar mâine-dimineață, în apartamentul de vizavi, în cel de jos, în cel de pe cealaltă stradă, în cafeneaua de la colț. Dă dublu clic pe prima pagină a ziarului *La Primera*, unde vede un scurt raport al lui Zippo. Dar îndată ce începe să citească, sunetul telefonului o întrerupe și, cu toate că nu răspunde (nu răspunde niciodată înainte de a o face robotul, pentru ca vocea să-și dezvăluie identitatea, astfel încât ea să poată hotărî dacă acceptă convorbirea sau nu), nici nu mai citește, așteptând ca soneria să n-o mai împiedice să se concentreze asupra lecturii și sigură că, o dată ce vocea se va dezvălui, va respinge convorbirea. Dar vocea, vocea aceea și felul cum o numește o împietresc la fel ca în clipa când a citit banda *Pedro Chazarreta cu gâtul tăiat*. E și mai împietrită. Bună, Betibú, aude că i se spune, apoi vocea continuă. Sună-mă, a fost ucis Chazarreta și de data asta mi-ar plăcea să te ocupi de caz. Apoi la celălalt capăt închid. Sau închide. Ton de ocupat. Robotul se oprește. Cine a sunat a uitat să spună cine este, sau n-a uitat, dar are certitudinea că Nurit Iscar va ști cine a sunat. Și așa este, ea știe bine. Nu e nevoie să o spună. Există un singur bărbat în lume care mai poate să o strige pe Nurit cu numele acela, Betibú, un bărbat a cărui voce este de ajuns să o audă pentru a trezi în ea senzații pe care Nurit Iscar aproape le-a uitat: Lorenzo Rinaldi. Lui și în mai mică măsură lui Chazarreta, sau crimei pe care majoritatea populației e convinsă că Pedro Chazarreta a comis-o, Nurit Iscar, Betibú, îi datorează, pe lângă o carieră literară de succes – estimată în funcție de anumiți parametri care în literatură pot măsura succesul pentru unii și eșecul pentru alții – faptul că n-a mai scris niciodată un roman propriu și s-a hotărât să-și câștige pâinea fiind scriitoare-fantomă pentru oameni care vor să povestească lucruri de care lui Nurit îi

pasă la fel de mult ca de *Desfă nodurile*. Bună, Betibú, Nurit derulează și ascultă caseta de cel puțin cinci ori, Bună, Betibú, de parcă ar vrea să se încredințeze cine sună, dar fără a se îndoi o clipă.

Nu răspunde, știe că Lorenzo Rinaldi are s-o sune din nou, într-o clipă, peste două ore. Știe că Rinaldi nu se resemnează ușor dacă nu obține ce vrea. Și știe că ea, Nurit Iscar sau Betibú, nu va avea încotro și va trebui să-i răspundă.

Nurit și Lorenzo Rinaldi s-au cunoscut în anul 2005, la o emisiune de televiziune la care au fost amândoi invitați. Ea tocmai publicase *Să mori încetul cu încetul*, al treilea roman al ei, care urca din nou în topurile cărților celor mai vândute, imediat ce ajungea în librării. El tocmai primise un premiu în Spania pentru jurnalistică și în zilele acelea apărea ca noutate editorială cartea sa de non-ficțiune *Cine conduce? Puterea reală a mijloacelor de comunicare în Argentina secolului XXI*. Prima întâlnire n-a fost pe platoul de filmare, ci în sala de machiaj. Când a intrat Nurit, el stătea pe un fotoliu înalt – asemănător cu cele folosite de frizerii de bărbați – cu o capă de plastic pe umeri, pentru ca produsele cosmetice să nu-i păteze costumul. Pe ea au așezat-o în fotoliul de alături. Îndată ce a luat loc, Nurit l-a prevenit pe machior că îi place să pară simplă, naturală. Acoperă-mi ridurile, asta da, dar să nu se observe, a cerut. Rinaldi a zâmbit lângă ea. Care riduri? a întrebat, iar ea, simțind că se înroșește cu câteva secunde înainte ca îmbujorarea să-i invadeze fața, s-a scuzat arătându-și obrajii: am rozacee. Ah, a zis el și a zâmbit din nou. Apoi au rămas în tăcere, în vreme ce machiorii își făceau treaba, dar de două sau de trei ori au schimbat o privire în oglindă. Înainte de a pleca, Rinaldi s-a apropiat, de data aceasta privind-o deschis, dar nu i s-a adresat ei, ci machiorului: Superbe bucle, nu? Minunate, a răspuns bărbatul scuturând părul negru al lui Nurit pentru ca buclele acelea să se formeze mai bine. Ea s-a simțit stânjenită. S-a întrebat dacă fâștăceala era pricinuită de faptul că se simțea observată, că a primit un compliment, de machiaj sau de rozacee. Cu fiecare reportaj și cu fiecare zbor în avion, în loc să fie mai liniștită, avea senzația că posibilitatea de a se prăbuși

se apropie și mai mult. Și nu se putea opri ca înainte și în timpul interviului, la fel ca atunci când își punea centura de siguranță în momentul decolării, să se întrebe: De ce mă aflu aici? Dar acolo se afla, iarăși. Ca să se gândească la altceva, a început să numere periutele de diferite mărimi pe care machiorul le etalase pe masă: paisprezece. Apoi a numărat culorile din paleta de farduri: șaizeci și patru. Sprijină-ți capul pe tetieră și uită-te în jos, frumoaso, i-a spus machiorul, pentru că Nurit clipea mereu în timp ce el încerca să-i dea genele cu rimel. N-ai văzut ce cuminte a fost colegul tău, care e deja gata? a remarcat bărbatul pe când Lorenzo Rinaldi își dădea jos capa. Ne vedem în studio, i-a spus Rinaldi lui Nurit și a ieșit. Într-un fel, faptul că Rinaldi plecase a liniștit-o și machiorul a putut să-și încheie activitatea cu un rezultat mulțumitor. Cine e? a întrebat ea, în timp ce tipul îi desăvârșea machiajul, răspândindu-i niște pudră volatilă pe pomeți. Lorenzo Rinaldi, directorul ziarului *El Tribuno*, nu-l cunoști? Ba da, firește, după nume și după ce scrie, dar nu știam cum arată, a răspuns Nurit. Unul dintre bărbații cei mai inteligenți din țară, a continuat machiorul, și unul dintre cei mai afurișiți, a conchis. Iar Nurit s-a întrebat de multe ori după aceea de ce a acordat atâta importanță inteligenței lui Lorenzo Rinaldi și a ignorat a doua parte a frazei machiorului, un avertisment care ar fi scutit-o de câteva nopți albe și de plânsete de nestăpânit.

Emisiunea s-a desfășurat cum se desfășoară majoritatea emisiunilor culturale: o desfășurare de bune intenții într-un decor cu buget redus, două fotolii și un birou, fiecare capitol fiind dedicat unui invitat. Primul l-a umplut un dramaturg întors recent de la un festival de teatru din Berlin, unde fusese cu o versiune a dramei *Eva Perón* de Copi¹ și primise elogii impresionante. Nurit a ajuns în studio când capitolul acesta se sfârșea și în timp ce deschidea ușa, ochii tehnicienilor și asistenților s-au ațintit asupra ei, de parcă i-ar fi spus: Dacă faci zgomot, te omorâm. Rinaldi, atent la telefonul celular dat pe modul silențios, nici măcar nu s-a uitat, iar ea s-a așezat pe un scaun în spatele lui, ca și cum ar fi călătorit într-un autobuz. Mirosea a parfum, el, Rinaldi, sau a loțiune după bărbierit, bună, scumpă, fără îndoială franțuzească, s-a gândit Nurit. După prima pauză i-a venit lui rândul. Prezența lui ocupa tot spațiul, siguranța

---

¹ Raúl Damonte Botana (1939-1987) – scriitor argentinian. Copi era pseudonimul său literar.

lui părea atât de naturală, încât nu mai era clar cine conducea emisiunea și cine era invitatul. Nurit îl observa de pe scaunul ei, în partea întunecată a studioului, înconjurată de cabluri și de resturi – bârne, pereți despărțitori, un set de tacâmuri, un ou prăjit și un biftec de recuzită – din decoruri lăsate la o parte din emisiuni care pesemne nu se mai emiteau. Rinaldi a vorbit de premiul lui, de ziaristică, de noua carte și de politică, dar atunci nu era într-un conflict atât de deschis cu președintele cum a fost peste câțiva ani, încât interviul a fost cordial și fără exaltarea caracteristică astăzi lui Rinaldi când vorbește de „domnul președinte” cu tonul acela impertinent și plin de aversiune pe care ea i-l cunoaște atât de bine. Nurit s-a simțit atrasă de mâinile lui mari, aspre, pe care le mișca în aer atunci când îl entuziasma relatarea. Și firele de păr albe care începeau să i se ivească deasupra urechilor. Și vocea, groasă, fermă, dar cumpătată. S-a gândit la soțul ei, nu-și mai aduce aminte ce a gândit, dar i-a apărut soțul ei în toiul vocii lui Rinaldi, al mâinilor și al amintirii parfumului. Un asistent i-a cerut voie să-i treacă pe sub haine cablul microfonului și asta i-a distras atenția. Când Nurit s-a uitat din nou în față, interviul se terminase și Lorenzo Rinaldi o saluta pe prezentatoare, strângând mâinile femeii între ale lui și privind-o direct în ochi. Dacă femeia n-ar fi fost cu aproape zece ani mai în vârstă decât el, Nurit ar fi crezut că vrea să o seducă. Mai târziu, când l-a cunoscut, a băgat de seamă că el privește în felul acesta destul de des, Lorenzo Rinaldi încearcă să seducă pe oricine îi iese în cale, bărbat, femeie, tânăr, bătrân, înalt, scund, gras, slab. Când Rinaldi a trecut prin fața lui Nurit, ea s-a fâstâcit, s-a împiedicat într-un cablu care străbătea coridorul și a trebuit să-l apuce pe el de braț ca să nu cadă. Ai grijă, Betty Boop, i-a spus Lorenzo Rinaldi cu un zâmbet. Cum? a întrebat ea. Nu ți s-a spus niciodată că semeni cu Betty Boop? a întrebat-o. Și în loc să răspundă, Nurit Iscar a cumpănit dacă ceea ce tocmai auzise e sau nu un alt compliment. Nu știu dacă porți portjartier, spun că semeni cu ea datorită cârlionților negri și a chipului, mai ales a cârlionților, a lămurit-o privind-o în ochi, iar ea, cu un gest mașinal, și i-a atins, ca și cum ar fi vrut să verifice dacă sunt acolo. Data viitoare cere-le să-ți facă buzele mai roșii și vei fi cu adevărat Betty Boop, a spus schițând în aer conturul buzelor ei, apoi a scos din buzunarul interior al hainei o carte de vizită și i-a întins-o. Pentru orice ai avea nevoie, i-a spus.

Nurit i-a cerut un minut ca să-și scoată propria carte de vizită din poșetă, dar mișcarea nu a fost la fel de simplă ca aceea făcută de Rinaldi pentru a o lua pe a lui din buzunar. Dacă exista în viața lui Nurit un loc unde domnea dezordinea, acela era poșeta: bonuri de la supermarket, trei pachete de șervețele de hârtie începute, plus câteva șervețele scoase din pachet, tamponane – deși menstruația începuse să-i fie neregulată de când împlinise patruzeci și opt de ani, tot îi mai venea –, două creioane pentru buze, trei pixuri, dintre care numai unul funcționa, cheile apartamentului, o periuță de dinți, o pensetă de epilat, un clește, factura de la lumină care trebuia plătită până săptămâna viitoare, o carte, agenda, celularul, o pereche de ciorapi de mătase pentru eventualitatea că i se rupeau cei de pe ea. O clipă a crezut că Rinaldi văzuse poate tamponanele sau ciorapii de mătase și s-a îmbujorat din nou, dar acum știa că nu avea nevoie să se scuze: în cotlonul acela din studio și cu fondul de ten cu care o dăduseră, nimeni nu putea să observe nimic. La difuzor, directorul a spus iritat: Ce se întâmplă, de ce nu e adusă Nurit Iscar în platou, băieți? Nurit și-a ridicat privirea auzindu-și numele și și-a dat seama că, în timp ce ea scotocea prin poșetă, nu numai Rinaldi aștepta după cartea ei de vizită, ci și doi asistenți, un producător, până și prezentatoarea, care venise să vadă ce se petrece. Nu-ți face griji, a zis Lorenzo, la ziar avem datele tale. Rinaldi a salutat-o și a plecat; asistentul a condus-o la fotoliul ei și ea s-a așezat. Prezentatoarea a salutat-o cu același zâmbet cu care își luase rămas-bun de la Rinaldi. Ce frumoasă ești, i-a spus, ai slăbit, nu? Habar n-am, a zis Nurit, poate. Da, da, ești frumoasă, a întărit femeia și a potrivit niște cărți de pe birou, ca să le poată filma camera. Părea că vor începe, dar prezentatoarea a făcut un semn cameramanului și a rămas privind-o pe Nurit de parcă ar fi fost ceva în neregulă. Buzele, te-au dat cu prea mult ruj, strălucesc prea tare și nu se vede bine pe ecran, i-a explicat. Un șervețel, te rog, a strigat ca și cum ar fi vorbit cu cineva din tavan și apoi a întrebat-o pe Nurit: mă lași să te șterg puțin? Da, firește, dacă așa crezi, a spus ea și a strâns între buze șervețelul pe care i-l apropiase de gură. Acum da, a anunțat prezentatoarea. Apoi și-a aranjat haina costumului trăgând de ea în jos, și-a trecut degetele prin păr, și-a privit imaginea pe un monitor ca să verifice dacă e totul cum se cuvine și în cele din urmă a cerut: Îmi dați o secundă rujul meu și o oglindă, vă rog?

Și asta a făcut numaidecât asistentul, a adus ce indicase șefa, iar ea și-a dat cu ruj până a avut buzele ca ale lui Nurit înainte s-o pună să strângă șervețelul. Ești gata? a întrebat-o prezentatoarea când și-a terminat refacerea machiajului. Și fără a aștepta ca Nurit să răspundă, a intrat în emisiune: La ultimul capitol o avem alături de noi pe scriitoarea Nurit Iscar, care tocmai a publicat o nouă carte: *Să mori încetul cu încetul*, un roman pe care l-am devorat și pe care îl veți devora și dumneavoastră. Nurit a zăbovit cumpănind verbul „a devora“, ce înseamnă că cineva devorează o carte? O mestecă? O înghite? O digeră și apoi o elimină? Și-a amintit de povestirea lui Fontanarroza¹, *O serată literară*, în care protagoniștii, doi specialiști în literatură, frig la cuptor cu cartofi câteva cărți clasice, pe care după aceea le mănâncă. Și-a imaginat-o pe prezentatoarea cu buze strălucitoare cu *Să mori încetul cu încetul* între dinți, sfâșiind coperta și primele pagini dintr-o mușcătură, pierzând astfel pe de-a-ntregul scurta biografie a ei, care se derulase pe ecran. Prezentatoarea și-a lansat prima întrebare și Nurit nu și-a mai putut-o închipui devorându-i romanul. Te deranjează să fii un *best-seller*? a zis. N-a avut nevoie să se gândească la răspuns, a dat drumul aproape automat clișeelelor cu care obișnuia să răspundă la această întrebare, tot un clișeu, care îi fusese pusă de prea multe ori: că ea nu este un *best-seller*, ci unele dintre cărțile pe care le-a scris; că nu, că nu o deranjează, că Saramago, Cortázar, Piglia, Murakami și Bolaño au publicat cărți ce s-au dovedit a fi *best-sellers* și reprezintă literaturi și cititori foarte diferiți; că este întotdeauna măgulitor ca cititorul să te aleagă; în timpul scriiturii nimeni nu gândește în termenii aceștia, sau cel puțin nu ea, sunt concepte de piață străine scriiturii etc., etc., etc. Dar spre sfârșitul răspunsului, într-un fel, a simțit că iarăși se scuza pentru că avea succes și pentru că romanele ei se citeau foarte repede și pentru că lumea care nu citea de obicei îi citea cărțile. Și, la stăruințele prezentatoarei, a trebuit să-și ia un timp ca să chibzuiască dacă o carte care se citește repede este sau nu mai bună decât alta care presupune multe ore de lectură, de parcă orice carte care se citește repede ar fi comparabilă cu orice carte de lectură lentă. Și a sfârșit prin a răspunde: Adeverul este că nu știu. A mințit doar la întrebarea: Te deranjează ce

---

¹ Roberto Alfredo Fontanarroza (1944-2007) – scriitor și caricaturist argentinian.

spune despre tine critica de specialitate? Nu, nu mă deranjează. Abia la încheierea interviului, ridicând mâna dreaptă ca să însoțească cu un gest o frază pe care nu izbutea s-o rotunjească, a băgat de seamă că încă mai are în mână cartea de vizită a lui Lorenzo Rinaldi. Și Nurit Iscar și-a adus încă o dată aminte de soțul ei.

Mai târziu, seara, mâncând acasă cu el și cu copiii, s-a simțit ciudat, vinovată, de parcă ar fi perceput că dincolo de mișcările stângace din după-amiaza aceea se ascundea înăuntrul ei ceva necuvenit, date fiind circumstanțele. Circumstanțele nu sunt un tanc blindat, i-a spus peste o vreme Lorenzo Rinaldi înainte de a o săruta. Și nu au fost. Dar după sărutul acela Nurit Iscar i-a spus soțului ei că vrea să divorțeze. A durat, el nu era pregătit. Dar nici îndrăgostit lulea, după atâția ani de căsătorie. Și astăzi, crede ea, trebuie să-i fie recunoscător. Iruperea lui Rinaldi în viața lui Nurit n-a făcut decât să scoată în evidență că trecuse mai mult timp decât credea ea de când căsătoria lor era sfârșită. Juan, fiul cel mare, locuia cu un prieten de când începuse facultatea și Rodrigo, cel mic, care atunci începea anul întâi, s-a grăbit să se mute cu ei, ceea ce l-a scutit să opteze cu care dintre părinți să stea. Cei doi fii au păstrat o bună relație cu Nurit, dar se vedeau mult mai rar decât ar fi vrut ea, întâlnirile se datorau mai mult telefoanelor ei și invitațiilor la masă de la sfârșit de săptămână, iar din pricina vieții din ce în ce mai independente a fiilor ei, au devenit și mai neregulate, cu absențe anunțate în ultimul moment, cu scuze de tot felul.

Legătura cu Lorenzo Rinaldi a durat doi ani. Primul an împreună s-a întreținut din dorința lui Nurit și fângăduiala lui de a se despărți de soție îndată ce va putea. Al doilea an a fost timpul de care a avut ea nevoie ca să-l părăsească; un timp îndelungat, în ciuda faptului că se convinsese deja că el nu va divorța niciodată. Iar sfârșitul a coincis cu moartea Gloriei Echagüe. Și cu publicarea romanului *Nu-mai dacă mă iubești*. Plecând de la moartea lui Echagüe, Rinaldi i-a cerut să facă o serie de articole pentru ziar. Dar ce fel de articole? Eu nu sunt ziaristă. *Non-fiction*, i-a răspuns el, ca Truman Capote. Truman Capote a luat interviuri unor condamnați pentru crimă și aici nu numai că nu există o sentință, dar nici nu se știe nimic, e totul foarte confuz, a zis Nurit. De-aia, Betibú, trebuie s-o facă un scriitor, așa se întâmplă întotdeauna, în primele etape ale unui caz nu sunt date concrete, sau nu se dau publicității și n-ai de ales, trebuie

să inventezi, să imaginezi, să faci ficțiune. Mi se pare nesperios, a spus ea. Nesperios ar fi să inventeze un ziarist, iar tu nu ești. Dar, în orice caz, mie mi se pare nesperios să se publice într-un ziar ceva inventat de mine despre un caz real, lumea poate să confunde. Lumea confundă întotdeauna. Nu vreau să mă simt vinovată de asta. Betibú, nu apăra morala acolo unde nu există. Nu e morală, e etică. Nu e același lucru? Nu, eu sunt agnostică. Nu mai complica lucrurile, eu nu vreau decât să te muți în cartierul închis La Maravillosa și să asculți ce spun vecinii, să cumperi de la magazinul universal de unde cumpără ei, să bați străzile pe care le bat ei, să joci tenis. Eu nu joc tenis! Ia lecții. Ajunge, Lorenzo, nu, eu aștept să-mi apară romanul cel nou, acesta este proiectul meu de astăzi, m-am angajat să mă duc la prezentări, târguri de carte, interviuri, n-am timp, cere-i-o vreunui scriitor pe care-l interesează, ai să găsești. Dar eu vreau s-o facă „doamna neagră a literaturii argentinienne“. Nu. Vreau s-o facă Betibú a mea; s-a apropiat și a sărutat-o. Iar ea a simțit că este sărutul lui Iuda. Peste câteva zile, Nurit Iscar l-a părăsit definitiv pe Lorenzo Rinaldi. În ziua când în *El Tribuno* apărea un amplu reportaj al lui Jaime Brena despre uciderea Gloriei Echagüe în La Maravillosa, însoțit de părerea unui romancier tânăr despre care ar fi putut să fie povestea care se ascundea în spatele acelei morți încă nerezolvate. Niciodată rezolvate.

Peste o lună a apărut în suplimentul cultural din ziarul *El Tribuno* prima recenzie a romanului lui Iscar, *Numai dacă mă iubești*. Prima recenzie și cea mai rea dintre toate, care a deschis drumul pentru cele care au urmat. Deși nu mai erau împreună, Lorenzo Rinaldi a sunat-o ca s-o avertizeze: se pare că persoanei care a scris recenzia nu i-a plăcut romanul tău, Betibú, dar dacă mă amestec va fi și mai rău. Nu te amesteca, i-a spus ea și a așteptat cu înfrigurare să vină duminica următoare, ziua când *El Tribuno* publica suplimentul cultural. Recenzia se intitula „*Numai dacă mă iubești*, ultimul roman de Nurit Iscar, un eșec“. O semna Karina Vives, un nume pe care ea nu-l mai auzise niciodată. Un nume pe care Nurit pesemne că n-avea să-l mai uite niciodată. Ziarista care se ocupă acum de rubrica de Cultură din *El Tribuno*, cea care se așază la stânga lui Jaime Brena. Cea care se duce să fumeze pe trotuar cu el.

În cei doi ani cât a durat relația cu Lorenzo Rinaldi, Nurit Iscar a tot investigat, a cumpănit și a tras concluzii despre Betty Boop și ce înseamnă imaginea ei. Cu toate că nu le-a împărtășit prietenelor ei toate îndoielile, unele întâlniri s-au încheiat cu discuții aprinse despre acest personaj. Dincolo de faptul că porecla pusă de iubitul căsătorit cu alta – cuvântul amant nu i-a plăcut niciodată – era drăgăstoasă, Nurit voia să hotărască dacă ei îi place sau nu să fie numită astfel. Firește că Nurit cunoștea desenul static în grafică și animat în *cartoon* și admitea că imaginea femeii cu chip rotund, bucle negre și ochi mari îi semăna oarecum. Pe de altă parte, era curioasă să afle ce reprezenta și ce reprezentase în diferite epoci Betty Boop. Și dacă o reprezenta pe ea, pentru că orice semn reprezintă ceva și reprezentarea aceea nu este ingenuă. Nu fi atât de complicată, îi zicea Rinaldi, semeni cu desenul și gata. Dar Nurit Iscar era și este complicată, ea o recunoaște deschis. Dacă n-aș fi complicată, n-aș mai ieși cu tine, a fost răspunsul ei pentru Lorenzo Rinaldi. Complicată și acidă, a zis el. Și asta, a încuviințat ea. Porecla Betibú își avea, între apropiații ei, aliați și detractori. Copiilor ei le plăcea, dar bineînțeles că nu știau de unde vine. Prietenele ei votau pentru sau contra, dar nu conform criteriilor lor, ci după simpatia sau antipatia pe care le-o provocau Lorenzo Rinaldi și lipsa de hotărâre în privința vieții amoroase, care dăduse practic peste cap viața, nu numai amoroasă, a prietenei lor. Nurit nu putea să se angajeze ferm în nici un sens, pentru eventualitatea că în ultimul moment Rinaldi scapă de nevastă-sa și poate să facă vreun plan cu ea: de la planificarea vacanțelor sau a excursiilor de la sfârșitul săptămânii până la mersul la cinema. Carmen zicea că tipul e un depravat, iar faptul că o rebotezase pe

Nurit era un fel nu doar de a-și marca vitele, ci și de a nu lăsa urme ale numelui real al amantei, care să poată fi descoperite de soție. Femeia mea ești tu, răspundea Rinaldi obiecțiilor lui Nurit, iar ei îi plăcea să-l creadă. Paula Sibona era de părerea lui Carmen, dar folosea alt vocabular: un vierme nesimțit și ordinar. Ei nu-i păsa de vite și de urme, dar o afecta că prietena ei e atât de mândrită, așteptând ca Rinaldi să ia hotărâri pe care, după cum stăteau lucrurile de atâta vreme, era limpede că nu le va lua. Totuși, era de acord să-i spună Betibú, întrucât e adevărat că semenii, mie îmi place modelul ei de femeie sexy și naturală și nu încapă îndoială că e mai bine să-ți spună Betibú decât Daisy, Minnie, Barbie sau La Chacha. Și dacă un vierme nesimțit și ordinar are și el o idee bună, de ce să n-o folosim, a conchis tot Paula. Viviana Mansini, în schimb, nu se pronunța asupra poreclei, se limita doar să spună din când în când: Biata Nurit și biata soția lui Rinaldi, nu? Să nu uităm de ea. Iar Carmen Terrada răspundea: Rinaldi trebuia să nu uite de ea.

Interesul pentru Betty Boop a fost atât de mare, încât la una dintre întâlnirile din a treia duminică din lună pentru lectura ziarelor prietenele au suspendat știrile și s-au ocupat numai de materialul adus de fiecare dintre ele despre *cartoon*. Cea mai meticuloasă a fost Carmen, care nu numai că avea textele ordonate și subliniate, ci în plus cita sursa: în majoritatea cazurilor, Wikipedia. Dar nu li se spune elevilor să cerceteze în loc să scoată totul din Wikipedia? Eu nu, a răspuns Carmen, presa critică Wikipedia pentru că este locul cel mai democratic care există: făcut de toți, pentru toți, fără culoare politică. Aceasta este adevărata problemă, aceasta îi deranjează: cine este stăpânul cunoștințelor, al informației, a spus. Și fără s-o mai lungească, a început să citească despre Betty Boop: s-a născut – sau cum s-o spune când cel care se naște e un desen animat – în 1930. A apărut pentru prima oară în luna august în desenul *Dizzy Dishes*, în seria *Talkartoon* produsă de Max Fleischer. A creat-o Grim Narwick, un recunoscut animator al vremii, luând-o ca model pe cântăreața Helen Kane, cea cu hitul „I wanna be loved by you“, care a murit la șaiszeci și doi de ani de cancer la sân, după ce a luptat cu boala mai bine de zece ani, avându-l în permanență alături pe soțul ei, cu care a avut o căsnicie de douăzeci și șapte de ani. Uită-te la Helen, a zis Paula Sibona. Kane în momentul acela lucra pentru Paramount Pictures,

compania care distribuia filmul, a continuat Carmen. Desenul lui Narwick a început cu un caniş francez şi curând a luat formă umană. În 1932, Betty Boop – care nu fusese încă botezată – a devenit vădit femeie, când urechile lungi s-au prefăcut în cerceii creoli, rotunzi şi mari, şi nasul negru a devenit un micuţ nas în vânt. În anul acela, producătorii şi-au dat seama că ea este mult mai populară decât iubitul ei Bimbo şi a încetat să mai fie personaj secundar în *Talkartoon*, devenind protagonistă şi primind numele pe care mai târziu avea să-l moştenească prietena noastră în versiune fonetică: Betty Boop. Betibú.

Desenul lui Narwick a fost prima femeie *flapper* care a apărut într-un *cartoon*. În anii '20, au început să fie numite „fete *flapper*” tinerele care au redescoperit sau au adaptat la alte utilizări corsetul de odinioară, şi-au scurtat fustele şi s-au tuns într-un mod neconvenţional. Femei cărora le plăcea să asculte jazz şi să-l danseze în cluburi private, un ritm care nu era încă atât de ascultat şi cu atât mai puţin dansat de majoritatea oamenilor. O *flapper* sfida neconţinut stereotipul de femeie impus până atunci şi transgresa felul în care se presupunea că trebuie să se poarte o femeie: fuma, conducea automobile sau motociclete cu viteză mare, consuma băuturi tari şi se farda puţin. Or, la cealaltă extremă, se farda aşa cum o făceau pe atunci doar actriţele şi prostituatele. Întotdeauna trebuie să ne bage în aceeaşi oală? s-a plâns Paula Sibona. Chipul acoperit cu pudră albă, sprâncenele şi genele foarte negre pentru a scoate în evidenţă roşul buzelor conturate cu ruj „rezistent la săruturi”. Şi multe brăţări şi şiraguri de mărgele. Pantofi cu toc înalt pentru ieşit în oraş şi fără toc pentru a merge la lucru. Dincolo de discuţiile referitoare la originea sa, cuvântul *flapper* a apărut în Statele Unite în 1920, o dată cu filmul *The Flapper*, care o avea în rolul principal pe Olive Thomas şi prezenta modul de a trăi al acestor femei. Thomas era considerată autentică *flapper* şi a rămas celebră, nu atât datorită rolurilor de actriţă mută, cât datorită morţii ei tragice: la douăzeci şi şase de ani, într-un hotel din Paris, după ce băuse prin barurile din Montparnasse cu soţul ei Jack Pickford, Olive Thomas a băut o sticlă de biclorură de mercur, substanţă dezinfectantă utilizată de Pickford ca soluţie topică pentru sifilisul său, ceea ce i-a provocat moartea peste câteva zile în Spitalul American din Neuilly, în împrejurimile Parisului. Îi erau alături Pickford şi cumnatul ei când a murit. În lipsa

altor probe, Justiția a crezut versiunea accidentului, deși au fost suspiciuni de sinucidere sau crimă.

La mult timp după duminica aceea de Wikipedia, *cartoons*, *flappers* și femei care le-au inspirat, Nurit Iscar a observat câte coincidențe existau între moartea lui Olive Thomas și moartea Gloriei Echagüe. Și moartea atâtor altor femei. Se întâmplă mai frecvent ca un soț să-și ucidă soția, sau ca o soție să-și ucidă soțul? Când moare o femeie într-un mod misterios, este întotdeauna bănuিত bărbatul? Bănuielile sunt întotdeauna întemeiate? Nu există niciodată probe? Când o femeie își omoară bărbatul, e la fel, sau e mai probabil să ajungă la închisoare? Care dintre cele două morți – sau asasinate – a fost sau este mai justificată din punct de vedere social? Și-a ucis vreo femeie soțul într-un cartier închis sau cartier privat? De ce, după atâția ani, nu uităm cine erau Norma Mirta Penjerek, Oriel Briant, doctorița Cecilia Giubileo, María Soledad Morales sau María Marta García Belsunce, femei care au fost ucise și nu s-a aflat niciodată de cine? Câte cazuri nerezolvate sau rezolvate pe jumătate de bărbați asasinați ar putea include într-o listă ca aceasta memoria noastră colectivă?

Apariția acestui nou stil de femeie, a continuat Carmen după desert, a coincis, din punct de vedere istoric, cu Primul Război Mondial și cu unele dintre consecințele sale: lipsa bărbaților – Mie îmi spui, a zis Paula Sibona –, nevoia femeii de a se încorpora în piața muncii, moda dictată de ceea ce purtau actrițele, dansatoarele și cântărețele vremii. De ce scriitori ca Scott Fitzgerald sau Anita Loos au popularizat imaginea acelor *flappers* ca femei atrăgătoare, seducătoare și independente, iar Dorothy Parker le-a dedicat un text intitulat *Flappers: Un cântec de ură*? Și în timp ce Carmen citea textul acela, Nurit se întreba dacă ea, căreia îi plăcea Dorothy Parker, ar fi putut să fie Betibú. Îi plăcea ei cu adevărat Dorothy Parker? Dorothy Parker a murit la șaptezeci și trei de ani, avea câțiva ani mai mult decât Helen Kane și treizeci și nouă de ani mai mult decât Olive Thomas când au murit, dar, spre deosebire de cântăreața care a inspirat imaginea lui Betty Boop și a actriței simbol al *flapper*-elor, Parker a murit într-un hotel din New York având lângă ea doar câinele și un pahar de whisky. Din nou întrebările lui Nurit: Cine era într-o companie mai bună când a murit? Cine constituie o companie mai credincioasă și mai iubitoare: un soț mai tânăr, un soț bolnav de sifilis și bănuিত

de crimă, sau un câine și un pahar de whisky? Cum va muri oare ea, Nurit Iscar, când îi va suna ceasul? La ce vârstă? Unde? Cine îi va fi alături? Va putea ea să aleagă răspunsul la vreuna dintre întrebările acestea? De ce se frământă atâta din pricina propriei morți, dacă are doar cincizeci și ceva de ani? De aceea, pentru că am mai bine de cincizeci de ani, a răspuns Nurit la singura întrebare la care avea răspuns. Mai mult de jumătate din viață, o vârstă aflată pe partea cealaltă a colinei, unde începe să se prăvălească spre genunea următoare.

Petting-ul, sau jocul sexual fără coit sau preliminar coitului, a devenit obișnuit în viața femeilor *flappers*. Ah, trebuie să fi fost cum sunt acum alea care ți-o iau la clarinet, a spus Rodrigo, care a venit în duminica aceea în casa părinților, întâlnindu-se cu prietenele mamei. Ce e aia? l-a întrebat Nurit. Alea de ți-o iau la clarinet, mamă. Nu înțeleg. Adică alea care ți-o sug. Nu fi mârlan, că sunt prietenele mele de față. Tu ai întrebat, mamă. Ascultă, băiete, a intervenit Paula Sibona, din casa asta tu poți să ieși cum vrei: de stânga sau de dreapta, heterosexual sau homosexual, student sau analfabet, poți să faci parte din tribul urban care-ți place, cum vrei, dar un singur lucru nu-ți vom permite nici mama ta, nici noi: să fii misogin. Dar ce-am zis? Nimic, nimic, ți-o spun pentru orice eventualitate, mi s-a părut că atunci când te refereai la sexul oral ai fost cam disprețuitor cu rolul femeii în treaba asta. Nu, deloc, mie-mi place să mi-o sugă. Ajunge! a intervenit Nurit. Voi ați vorbit de *petting*, nu eu, s-a lamentat Rodrigo. Pentru că investigăm pe tema *flappers*. Pe tema cui? *Flappers*, un tip de femeie apărut în anii '20... OK, OK, las-o baltă, a întrerupt-o tânărul și s-a concentrat asupra televizorului.

Flappers erau populare, dar au dispărut, ca atâtea altele, din cauza unei crize economice: Crack-ul și Marea Depresie din 1930. Deceniul a adus o reapariție a ideilor conservatoare și a preceptelor religioase, care nu vedeau cu ochi buni viața liberală, nu doar din punct de vedere sexual, a acestor femei. Până și personajul Betty Boop și-a temperat trăsăturile în perioada aceea: bieteii de ea mai întâi i-au lungit fusta, apoi i-au acoperit decolteul și în cele din urmă i-au scos jartiera. Dar adevărata Betty Boop a supraviețuit cenzurii și unele simboluri *flappers* au rămas ca o otheadă adresată generațiilor viitoare. Cel puțin generațiilor viitoare din lumea occidentală, care nu înseamnă toată lumea.

Betty Boop a fost, este și va fi iremediabil o femeie senzuală și sexy. Asta contează. Poartă rochie scurtă și portjartier, își arată sânii în decolteuri cum se cuvine, sâni mari, dar nu imenși ca ai Vivianei Mansini după menopauză, a lămurit Carmen, personajele din film încearcă s-o spioneze când face baie, îi place să danseze *hula hula* legănându-și șoldurile și repetându-și fraza *Boop Boop a Doop* în timp ce dansează, frază a cărei folosire Helen Kane a încercat să o interzică, dând în judecată casa producătoare, iar în cele din urmă actrița a pierdut procesul. Betty Boop a fost printre primele care au făcut un rol *cameo* în *Popeye marinarul*. În anii '60 a apărut în culori pe ecran și în anii '80 a fost o adevărată explozie în *merchandising*. Astăzi există tot felul de mărfuri, de la chi-loți la carduri Visa de la Bank of America cu imaginea lui Betty Boop. În 1988 a făcut alt rol *cameo* într-un film care a câștigat un Oscar: *Cine vrea pielea lui Roger Rabbit?* În 1994, unul dintre filmele din 1933, *Snow White*, a fost selecționat de Biblioteca Congresului din Statele Unite ca să facă parte din videoteca sa și să fie conservat în Arhiva Națională de Filme. Este bine? a întrebat Paula Sibona. Mie nu știu dacă mi-ar plăcea să mi se conserve imaginea într-o arhivă pentru veșnicie, mă cam sperie ideea ca imaginea mea să supraviețuiască atâta timp corpului meu în mișcare. Dar corpul unui desen animat nu îmbătrânește ca al nostru, a răspuns Carmen. Era nevoie să o explici? a întrebat Paula.

Știu oare elevele de liceu care o poartă imprimată pe mape, penare, rucsacuri sau tricouri ce reprezintă Betty Boop? Știu că în anii '30 a trebuit să se impună calmarea spiritelor? De ce apare femeia aceea *cartoon* cu atâta forță în secolul XXI? Este Betty Boop un produs oarecare de marketing pe care îl consumăm fără să ne gândim? Nurit Iscar nu crede asta. Nurit Iscar, Betibú, refuză să creadă că astăzi Betty Boop apare peste tot numai pentru că e o afacere. Ea continuă să creadă în forța pe care o transmite modelul, deși cei care o aleg peste optzeci de ani o fac inconștient.

La șase și jumătate, Lorenzo Rinaldi o sună din nou pe Nurit Iscar și ea, de data aceasta, îndată ce îi aude vocea, răspunde. E agitată, dar pregătită. După ce sunase prima oară, puțin după cinci în după-amiaza aceea, Nurit a vorbit de două ori cu Paula Sibona, o dată cu Carmen Terrada și a primit mai multe e-mail-uri de la amândouă. Nu mă tratați de parcă aș fi gata să fac prostia vieții mele, că nu mai avem douăzeci de ani, le-a scris un mesaj comun pentru amândouă, după ce l-a primit pe al cincilea de la Carmen, care stăruia asupra riscului de a relua relația cu Rinaldi. Măcar întreabă-l mai întâi dacă s-a despărțit de nevastă-sa, a trecut atâta timp, că poate e liber și noi habar n-avem, a sugerat Paula, întotdeauna cea mai optimistă dintre ele. E o discuție de afaceri, nimic mai mult, a precizat ea și a închis calculatorul ca să nu mai citească nici un sfat, avertizare sau provocare a prietenelor înainte de telefonul lui Lorenzo Rinaldi.

De data asta trebuie să o faci, Betibú, nu crezi că e mult de când nu mai știe nimeni nimic despre tine, nu te mai citește nimeni, de când nu mai apare nici o carte de-ale tale în librării? Mai bine de trei ani, tot atâta e de când nu ne-am mai văzut, gândește ea, dar nu răspunde la întrebare. O cronică de felul acesta într-un ziar ca *El Tribuno* te-ar readuce în arenă. Nu sunt sigură că vreau să mă întorc în vreo arenă; dar dacă ar trebui să aleg, poate că aș prefera să lupt cu taurii decât să mă bag din nou în fălcile literaturii și ale celor care au legătură cu ea din orașul ăsta. Te va readuce la cititorii tăi, asta sună mai bine? Nurit Iscar nu răspunde, zăbovește gândindu-se o clipă la sunetul vocii lui, la vocea lui Lorenzo Rinaldi și nu la ce spune. Vocea e aceeași, nu s-a schimbat în acești trei ani. Vocea îmbătrânește mai greu, se gândește. Dar mâinile?

Are oare și acum cele câteva fire de păr alb deasupra urechilor, pe care ea i le mângâia, sau părul lui negru e acum mai încărunțit? Încearcă să se concentreze din nou la ce îi spune vocea aceea: cât vrei? O rubrică? O jumătate de pagină? Ea tot nu răspunde. Cunoști vreun scriitor care să dispună de o jumătate de pagină într-un ziar pe care îl citesc milioane de argentinieni? Ea suspină și încearcă o întrebare directă: De ce vrei să fiu eu? Îl ai pe Jaime Brena în redacție, cine ar fi mai potrivit decât el, pesemne ziaristul care a investigat cel mai mult și știe mai multe ca oricine despre uciderea soției lui Chazarreta. Jaime Brena e afară. Cum adică e afară? E la altă rubrică. Ah, nu știam, zice ea, de ce? Decizia comitetului de redacție, adaugă Rinaldi. Decizia comitetului de redacție, frumoase cuvinte pentru a nu spune nimic; insist: de ce eu? La fel, decizia comitetului de redacție. Nu, pe mine nu mă duci cu un clișeu. Firește, uitasem cât de încăpățânată ești. Uite, Betibú, trebuie să fii tu pentru că în astfel de cazuri, mai ales la început, nu știe nimeni nimic din cauza confidențialității. După cum stau lucrurile în acest moment, nu poate fi vorba să investigăm și să repetăm puținele lucruri pe care le spune toată lumea, trebuie să gândim, să avem imaginație și, mai ales, să scriem bine. La început, cititorul e captivat de scriitură, nu de informație. Tu ești doamna neagră a literaturii argentinene și doamna neagră poate redacta exact ce trebuie pentru *El Tribuno* în acest moment. Eu știu tot ce e necesar să știu despre lumea știrilor și sunt editorul acestui ziar, de aceea îmi este clar că tu ești din nou cea mai bună alegere, la fel ca acum trei ani, deși atunci n-ai acceptat oferta de lucru; asta înseamnă „decizia comitetului de redacție“, acum îți place mai mult? Puțin mai mult. Accepți atunci? Dacă aș accepta, ce aș putea eu să fac n-ar fi ziaristică. Știu, te vreau pe tine pentru că ești romancieră, ziariștii tineri sunt din ce în ce mai prost pregătiți, de parcă ar scrie cu picioarele, eu vreau pe cineva care să scrie bine, asta e tot. Brena scrie bine, zice ea. Dar are alte probleme. Cine n-are? Ascultă, Betibú, ți-am făcut rost de un loc în cartierul închis La Maravillosa, un director de la ziar a cumpărat acum ceva timp o casă cu intenția de a-și petrece acolo sfârșitul de săptămână, dar nu se duce niciodată. Te instalezi acolo începând de mâine cu cine vrei, ai grijă să nu mă faci gelos, și scrii. Tragi cu urechea, te uiți, reflectezi, inventezi și scrii. Nu mă interesează să cauți adevărul, mă interesează să scrii ceva care să atragă oamenii,

să povestești lumea aia, să descrii personajele pe care le vezi trecând, ceea ce știi tu să faci atât de bine. Gândește-te, te sun peste două ore pentru un răspuns, să-mi spui da sau nu. Ea rămâne în tăcere o clipă, apoi spune: OK, sună-mă peste două ore.

„Ai grijă să nu mă faci gelos“, așa ți-a zis nemernicul? întreabă Paula Sibona neputând să creadă ce îi povestește prietena ei. Da, răspunde Nurit, care și-a chemat prietenele la o reuniune de urgență acasă la ea. Știi ceva? Se vede în ochii tăi că vrei s-o faci și asta mă îngrijorează, îi spune Carmen Terrada. Dar îți jur că nu pentru Rinaldi. Da, da, firește, o ironizează Paula. E pentru mine, stăruie Nurit, pentru că e o ofertă de lucru, pentru că în două săptămâni termin de desfăcut nodurile fostei soții a transportatorului și rămân fără bani, pentru că ar fi ocazia de a schimba ce s-a întâmplat acum trei ani. Rinaldi e tot căsătorit? întreabă Carmen. Habar n-am, răspunde ea. Dacă e tot căsătorit, n-ai să schimbi nimic, prevestește Paula. Nu vorbesc de a schimba relația mea cu el, ci de a schimba o hotărâre din cariera mea care poate a fost greșită; cred că dacă i-aș fi acceptat oferta, astăzi mi-aș scrie romanele mele. Din punctul acesta de vedere îmi place mai mult, spune Carmen. Dar numai din punctul acesta de vedere. Vreuna dintre voi ar putea să vină să-mi ude plantele? Am făcut-o de oaie, ai să accepți, conchide Paula. Nu știu, simt că asta mi-ar da mult mai multe satisfacții decât să scriu cărțile altora. Aici ai dreptate, zice Paula. Dar ferește-te de Rinaldi, cere Carmen. Am să mă feresc. Nu doar pentru tine, ci și pentru noi, cu ce macara te mai ridicăm, dacă ai să cazi din nou în mrejele tipului ăluia?

Așa cum se înțeleseseră, peste două ore de când Nurit îi auzise prima propunere, a sunat a treia oară Lorenzo Rinaldi. Prietenele sunt încă acolo cu ea. Păzește-te, repetă Carmen înainte ca Nurit să ridice receptorul. Și întreabă dacă are și piscină casa aia din cartierul închis pe care ți-o pune la dispoziție, sugerează Paula.

Peste o oră, Rinaldi aranjează cu colegul lui, directorul administrativ de la *El Tribuno*, amănuntele pentru ca în ziua următoare Nurit Iscar să se poată muta în casa lui de vacanță din cartierul închis La Maravillosa. Ea își face o valijoară, din acelea pe care în avion ar putea-o lua ca bagaj de mână, pare puțin pentru o lună, dar Nurit nu crede că va suporta atâta timp în casa aceea. Înainte de a se stabili în cartierul familiei Chazarreta, conform înțelegerii cu Lorenzo Rinaldi, Nurit Iscar trebuie să treacă pe la redacția

ziarului, pentru ca el să-i dea cheile și niște instrucțiuni despre folosirea casei și ca să stea de vorbă cu Rinaldi și cu ziaristul care se ocupă de Polițiste despre detaliile cazului. De acolo, când termină, are s-o ducă o mașină a ziarului direct în La Maravillosa, ca să înceapă numaidecât să lucreze.

Chiar în momentul în care Nurit Iscar închide valiza și o pune pe o margine a patului, băiatul de la Polițiste, acasă la el, deschide motorul de căutare Google încă o dată în ziua aceea și combină diferite cuvinte-cheie ca să găsească vreo informație relevantă pe care să i-o ducă lui Rinaldi în ziua următoare: Chazarreta+gât tăiat+La Maravillosa. Pe dracu', nimic bun. Controlează lista de *tweets* care s-au acumulat, dar cele despre moartea lui Chazarreta nu fac decât s-o anunțe. Apoi încearcă să dea două sau trei telefoane, cu rezultate la fel de nesatisfăcătoare. L-ar suna pe fostul lui șef, Zippo, care are întotdeauna ultimele informații, cele mai bune. Dar Zippo acum e concurența, așa că băiatul se îndoiește că are să fie cu el la fel de vorbăreț ca în redacție, fiindcă de când s-a mutat la alt ziar îl consideră nu doar trădător, ci, pe deasupra, tâmpit. L-ar suna și pe Jaime Brena, dar a făcut-o deja de trei ori și tipul nu i-a răspuns. În plus, iubita lui îl așteaptă în pat ca să vadă un episod în premieră din *Grey's Anatomy*, așa că mai bine își consideră treaba terminată pe ziua de astăzi. În vreme ce băiatul de la Polițiste închide programele și stinge calculatorul, Paula Sibona și Carmen Terrada vorbesc în taxiul care o duce pe fiecare la casa ei despre cât de îngrijorate sunt de posibilitatea ca Nurit să cadă din nou pradă devastatorului efect Rinaldi. Deși n-ar putea să bage mâna în foc că ele, în locul prietenei lor, n-ar face același lucru. Mai bine zis, sunt sigure că ar face același lucru. Ba chiar și lucruri mai umiltoare. Exemplele prisosesc, mai bine să nu le amintim, spune Paula. Iar Carmen Terrada completează: Eu am uitat de toate, îți jur. Dar nu e vorba de ele, ci de Nurit Iscar, iar obligația lor de prietene, dincolo de a o înțelege, este s-o ajute ca Lorenzo Rinaldi să n-o facă praf din nou. Între timp, Gladys Varela, de când a sosit din cartierul închis La Maravillosa, nu face decât să povestească în cartier amănuntele pe care le-a văzut. E miezul nopții și vecinii sunt tot acasă la ea, vorbind despre moartea patronului. Ea este astăzi o *celebrity*. Dacă moartea lui Chazarreta nu s-ar fi petrecut într-un cartier închis, aș fi apărut mai mult la televizor, se plânge. Dar în cartierele închise, Gladys Varela știe bine,

nu intră camerele de luat vederi fără autorizație, aproape că nici Poliția fără mandat de percheziție domiciliară, până se modifică procedurile, așa cum a promis guvernatorul, așa că dacă vrea cineva să facă un reportaj cu ea va trebui să fie acasă la ea, sau la coadă, înainte de a intra în La Maravillosa. Deși acum, își dă seama Gladys Varela, n-are să mai stea la coadă în fața barierei, cel puțin o vreme. Nu mai are de lucru și nici patron în La Maravillosa. Va fi silită să-și caute altul; are s-o facă în curând, dar nu chiar acum. I s-a spus că la poarta din cartierul închis La Maravillosa întreabă de ea reporterii de la un post de știri, ca s-o ducă în studiouri, deși încă n-au venit acasă la ea. I s-a spus că pentru aparițiile acestea la televizor poți să ceri sume frumoșele. I s-a spus, i se spune din nou în momentul acela. Poate dă mâine o raită pe la poarta din La Maravillosa, vede dacă mai sunt camerele de luat vederi acolo și se prezintă reporterului. Da, asta are să facă, gândește Gladys Varela în momentul în care Karina Vives pune muzică clasică la calculatorul de acasă și se pregătește să facă duș. Își aduce aminte că Brena i-a spus de moartea lui Chazarreta și se întreabă dacă știrea o fi aterizat pe canalele de televiziune, dar nu o interesează chiar atât de mult încât să sfășie tihna căminului pornind televizorul și căutând un canal de știri. Da, nu încapă îndoială, ei îi pasă prea puțin în momentul acela de Chazarreta și de moartea lui, destul are să audă mâine vorbindu-se despre asta la redacție. Se întreabă și dacă băiatul de la Polițiste o fi știut ce să facă cu hârtia roz din partea lui Brena pe care i-a arătat-o în coșul de gunoi. Și se teme că n-a știut ce să facă. Sau nu se teme, e sigură: la urma urmelor, de ce o preocupă pe ea ce face băiatul de la Polițiste? Sub duș, cu *Carmina Burana* de Carl Orff la maximum și cu apa caldă scurgându-i-se pe spate, Karina Vives nu se mai gândește nici la Chazarreta, nici la băiatul de la Polițiste, nici la Jaime Brena, ci se întreabă dacă e timpul să anunțe la redacție că e însărcinată. Nădăjduiește ca nimeni să n-o întrebe cu cine. Pentru că, dacă există un lucru pe care-l detestă, acela este să dea explicații. Și să nu facă glume tâmpite, nici să nu-i adreseze întrebări idioate, ca de exemplu ce nume de familie are de gând să-i pună. Karina Vives își bagă pe de-a-ntregul capul sub jetul dușului și lasă apa caldă s-o relaxeze, când la mai bine de treizeci de răspântii Jaime Brena se întoarce acasă. E aproape unsprezece noaptea și ține în mână un pachet cu trei plăcinte cu carne cumpărate de la rotiseria din colț.

Până acum a rătăcit pe străzi, a intrat într-un cinematograf să vadă un film, dar a adormit, a sunat-o pe Irina ca să se intereseze când poate să treacă să-și ia cărțile rămase în casa în care locuiseră împreună, cărți pe care i le cere de când s-au despărțit, cu aproape doi ani în urmă, dar Irina nu i-a răspuns la telefon. Crede oare Irina că volumele pe care ți le cumperi în funcție de gusturi, preferințe, drumuri și greșeli, biblioteca personală pe care ți-o alcătuiești într-o viață este tot un bun comun? se întreabă. Este? Nu, nu este, să creadă ea ce vrea. Deși Codul Civil spune contrariul, el e convins că ar putea argumenta în fața oricărui judecător că biblioteca proprie nu este un bun comun. Nicidecum. Cum ar putea să fie? Jaime Brena simte că dacă fosta lui soție, sau orice altă femeie din viața lui, ar păstra cărțile acelea, ar fi ca și cum ar refuza să-i dea înapoi hainele, pantofii, caietele pe care a luat notițe în anii aceștia sau fotografiile mamei lui. În realitate, nu sunt caiete, ci blocnotesuri marca Congreso, carnetele acelea cu foi mici în care coperta și foile se mișcă în sus și nu de la dreapta la stânga. Acolo el își notează în fiecare zi ce a vorbit și cu cine. Pentru orice eventualitate, dacă se plânge cineva, dacă este întrebat de unde a scos vreo informație. Ca să se acopere. Și sub dată trage o linie neagră dublă. Pantofii și lenjeria le-a adus cu el în geanta cu care a plecat din casa în care locuiau împreună. Fotografii ale mamei lui nu a avut niciodată. Blocnotesurile Congreso le are, i le-a trimis Irina într-o cutie în ziua când el a făcut rost de apartamentul acesta și a părăsit hotelul de două stele unde își petrecuse primele zile de bărbat despărțit. Dar cărțile nu. Câteodată, iar el o știe bine, femeile au feluri foarte caracteristice de a-și lua despăgubiri pentru ceea ce ele consideră că li se datorează. A trecut prin fața casei, cea pe care a împărțit-o aproape douăzeci de ani cu Irina, dar nu a îndrăznit să apese pe sonerie. Portarul l-a recunoscut și l-a salutat cu un gest aspru, strângând din buze de parcă ar fi vrut să plescăie și tăgăduind cu capul de câteva ori, gest pe care Brena l-a înțeles ca o lamentare la adresa femeilor și o solidaritate între bărbați. S-a gândit din nou la câine. S-a gândit la el, la Jaime Brena, ducând în lesă un câine. Ideea îi place. Chiar are să încerce, zilele astea are să-și cumpere un câine. Dacă s-ar fi hotărât, dacă ar avea un câine, acum când intră în apartament cu plăcintele cu carne, câinele l-ar primi dând din coadă, ar face giumbușlucuri în jurul lui, ar adulmeca pachetul pe care l-a adus și el ar simți că

animalul e mulțumit că stăpânul lui, Jaime Brena, s-a întors acasă. Și că e sincer. Un câine nu minte. Nu poate să dea din coadă cu fățarnicie. Pe de altă parte, un câine nu rămâne cu biblioteca pe care ai adunat-o într-o viață și, când îi ceri să ți-o dea, nu răspunde la telefon. Un câine n-ar face niciodată una ca asta și nici altă asemenea măgărie. Jaime Brena pune mai întâi plăcintele pe masă și apoi aprinde lumina. Vrând să lase cheile pe măsuta de la intrare, bagă de seamă că într-o parte a ușii se află un plic din hârtie de ambalaj, care fără îndoială a alunecat cu câteva secunde înainte. Pentru: Jaime Brena. De la: Comisarul Venturini. Îl deschide, e o foaie cu niște fraze mângălite și pe ea, prinsă cu o agrafă, o hârtie de note, mai mică, pe care scrie: Brena dragă, va trebui să mă scalzi în Dom Pérignon. Îți trimit observațiile *in situ* ale Poliției Criminalistice. Le-am notat pentru tine și ți le trimit cu un echipaj al Poliției din Buenos Aires care are drum prin zona ta. Firește că nu au valoarea unei autopsii, pentru asta va trebui să așteptăm, dar aici ai informația cu câteva zile înainte și, din câte mi-au spus cei care se pricep, autopsia va spune cam același lucru. Sunt mulți proștii care spun ce nu este. Te îmbrățișez. Comisarul Venturini. Jaime Brena nu știe dacă să înceapă cu conținutul plicului sau cu plăcintele, dar cuptorul cu microunde n-a mers prea bine în ultima vreme și de aceea se hotărăște că e mai bine să mănânce plăcintele până nu se răcesc. Nici nu-și mai aduce aminte cum se încălzește ceva la *bain-marie*. Iar cuptorul aragazului nu-l aprinde și n-are de gând să-l aprindă câte zile are să mai trăiască. Își toarnă ce mai este pe fundul unei sticle de *cabernet sauvignon* pe care a deschis-o acum două seri și dă drumul la televizor. Caută un buletin de știri. Așa cum își închipuise, moartea lui Chazarreta este unul dintre titluri, dar este evident că nu au încă prea multe de spus, fiindcă umplu spațiul cu informații vechi despre asasinarea Gloriei Echagüe, ba chiar se vede pe el însuși pe vreun canal, cu mai mult păr decât astăzi și cu burta mult mai mică, vorbind despre cazul cu pricina. Nimic nou, nimic important. După ce își vede propriul raport, pune puținele lucruri pe care le-a murdărit în chiuvetă și le clătește. Ia plicul trimis de comisarul Venturini și se duce în dormitor. E obosit și speră să adoarmă repede. Își dă jos pantofii și hainele. Boxerii de pe el sunt o zdreanță, au fost negri cândva, dar acum nu se mai poate spune nici măcar că ar fi gri. Va trebui să-și cumpere o pereche nouă de chiloți. Înainte i-i cumpăra Irina. Nu

poate să fie atât de greu să-și cumpere o pereche de chiloți. Așază o pernă mare în pat, la picioare, ca să și le înalțe și să-și îmbunătățească circulația. Ia raportul comisarului Venturini și îl citește. Corpul neînsuflețit se prezintă pe un fotoliu de catifea verde, în mâna dreaptă are un cuțit de friptură și la picioare un pahar de whisky. Sticla de whisky practic goală pe fotoliu, între corpul lui Chazarreta și suportul pentru brațe din dreapta. Rana de la gât măsoară 16 centimetri aproximativ, începe în mastoida stângă și se sfârșește la nivel laterocervical dreapta. Ieșirea e mai lungă decât intrarea. Și mai superficială. Rana e dreaptă și paralelă cu claviculele, până la ieșire, unde se ridică. Tăietura secționează membrana cricotiroidiană și lasă să vadă vestibulul laringian. Are muchii bine separate și unghiuri ascuțite. Marginile și pereții sunt curați, fără punți de legătură între o parte și alta. Nu se observă tăieturi de tatonare și nici răni ce ar permite să se presupună că s-ar fi apărut de un atac. Pata de sânge de lângă fotoliu nu este la ora investigației de culoare roșie strălucitoare, ceea ce înseamnă că a trecut ceva timp de când i s-a tăiat gâtul lui Chazarreta. Dar nu prea multe ore, întrucât acum începe să se coaguleze. Este probabil ca moartea să fi survenit prin embolie gazoasă și nu doar prin hemoragie, deoarece din cauza profunzimii tăieturii este posibil să fi intrat sânge pe căile respiratorii. Brena lasă notele pe care tocmai le-a citit lângă pat. Nu trage concluzii, este istovit. Nici nu e sigur că mâine dimineață are să-și amintească ce a citit. Dar ce mai contează, din moment ce n-are să se ocupe el de asta. El trebuie să informeze populația că 65% dintre femeile de rasă albă dorm cu fața în sus și 60% dintre bărbați cu fața în jos, mâine; astăzi a trimis deja un articol de umplutură, din acelea care se pregătesc din timp, ca să fie la îndemână și se dau când nu se întâmplă nimic. Asta este acum misiunea lui ca ziarist, după patruzeci și mai bine de ani de muncă. Simte dispreț. Nu știe dacă dispreț față de el, față de Rinaldi sau față de lucrul acesta ciudat în care s-a transformat această profesie. Profesia lui. Mâine are să cumpănească din nou chestiunea pensionării anticipate. Să profite, ce verb. Se așază pe marginea patului și deschide sertarul noptierei. Înainte de a adormi ar trebui să-i răspundă băiatului de la Polițiste, să vadă ce vrea și să-i dea informațiile pe care tocmai le-a citit și nu și le mai aduce aminte, se gândește. Habar n-are dacă băiatul merită asta, dar niciodată nu ai habar cine merită și ce. Iar comisarul Venturini s-a străduit atâta încât nu

s-ar cuveni să-i facă una ca asta. Da, trebuie să-l sune pe băiatul de la Polițiste. Cu sertarul de la noptieră încă deschis, Jaime Brena caută pe bâjbâite și ia cutia în care ține marijuana mărunțită, o cutie micuță, în care a fost cândva gumă de mestecat cu aromă de lămâie, și lasă telefonul pe mai târziu. Deschide cutia, marijuana e puțină, pentru două sau trei țigări, patru dacă are noroc. Scotoceste prin sertar, să vadă dacă a mai rămas ceva din ultimul pachet pe care l-a cumpărat, pipăie de mai multe ori pe suprafața de lemn, dar nu găsește nimic. Va trebui să dea de furnizor până vineri, dacă nu vrea să n-aibă ce fuma la sfârșitul săptămânii. Și de data asta, când are să-l sune, are să se plângă de calitate: prea multe tulpini și semințe. Apucă pachetul de țigări Virginia Super Slims, ia una și golește tutunul în scrumieră. I-ar plăcea să știe să le facă, dar a fost întotdeauna neîndemânatic și de acum înainte nu mai învață. Virginia Super Slims uniplute nu sunt rele. Sprijină în diagonală țigara goală pe fundul cutiei și o deplasează în față ca și cum ar fi o lopată, încercând să facă marijuana să intre. Ridică țigara și o scutură ușor pentru ca iarba să coboare și să lase loc pentru încă puțin. Apoi repetă mișcarea de mai multe ori, până când țigara este gata. O strânge în capăt. O aprinde, trage în piept, reține fumul și după aceea îi dă drumul încet. Îl sună pe băiatul de la Polițiste, care, pentru că în momentul acela face dragoste cu iubita lui, nu răspunde. Brena lasă telefonul într-o parte, pe pat, și fumează din nou. Se bagă cu totul între cearșafuri. Se pregătește să se relaxeze. Bagă de seamă că trupul i se înmoaie, mai ales mijlocul. Zâmbește. Trage încă o dată din țigară și o stinge, cu grijă, ca să poată fuma altă dată ce a rămas din falsa Virginia Super Slim. Foile scrise de mână ale comisarului Venturini cad din pat și alunecă pe dușumeaua de lemn. Băiatul de la Polițiste se lasă să zacă un moment lângă iubita lui, îi dă o sărutare pe frunte și se duce la baie. Abia când se întoarce vede apelul pierdut al lui Brena iluminând ecranul mobilului. N-ai auzit că suna telefonul? îi zice fetei pe un ton îmbufnat, de parcă ar fi fost vina ei că nu-l auzise. Băiatul de la Polițiste îl sună pe Jaime Brena. Sună telefonul printre cearșafurile șifonate de pe patul lui Brena, care doarme. Răspunde căsuța vocală. Băiatul închide fără să lase mesaj și sună din nou, ca să mai audă o dată căsuța vocală. Se blestemă. Se întoarce cu spatele la iubita lui și se acoperă cu cearșaful. Închide ochii, dar rămâne cu telefonul în mână, pentru orice eventualitate. Fata se

întoarce pe partea cealaltă. Jaime Brena doarme relaxat, profund, ca și cum pentru el n-ar mai exista acum nici Chazarreta, nici pensionarea anticipată, nici bărbații și femeile de rasă albă. Dacă visează, nu-i visează pe ei. Dacă l-ar visa pe vreunul dintre ei, chipul lui n-ar reflecta pacea pe care o reflectă. Lângă el se iluminează ecranul telefonului de apelurile pierdute ale băiatului de la Polițiște. Două (2) apeluri pierdute, număr necunoscut.

Pantaloni negri și o bluză vaporeasă, nu transparentă, dar sugestivă. Aceasta a fost indicația Paulei Sibona cu privire la hainele pe care trebuia să și le pună Nurit Iscar pentru întâlnirea cu Rinaldi din ziua următoare. Nu contează că nu mai e nimic între ei. Nu contează că Nurit a acceptat angajamentul numai din motive profesionale. Și de supraviețuire. Și de reapariție istorică. Nimeni nu înfruntă o veche iubire, după atâția ani, la o vârstă atât de ingrată pentru femei – cincizeci și ceva –, fără puțină cochetărie, i-a spus prietena ei. Iar Nurit Iscar știe că prietena ei are dreptate. El, Lorenzo Rinaldi, pesemne că e ca întotdeauna. Are senzația absurdă că anii aceștia trei au trecut numai pentru ea. În fotografia care-i însoțește editorialele e neschimbat. Însă nu știe ce să creadă, de la o vârstă, ziariștii nu mai actualizează micile fotografii care le ilustrează articolele din ziar. Nici scriitorii pe cele care apar pe copertele cărților. Când ies bine într-o poză, cu aceea rămân pentru veșnicie. Deși știe că fotografiile înșală, Nurit nu poate scăpa de senzația aceasta absurdă: el trebuie să fie la fel. Lorenzo Rinaldi, da. Dezastrul pentru bărbați nu vine la cincizeci de ani: fie că viața i-a distrus înainte, fie că îi va distruge după aceea. Ea, dacă nu mai este cea dinainte, trebuie să disimuleze. Sau să compenseze. Sau să caute vestimentația potrivită ca să scoată în evidență ce trebuie să scoată în evidență și să ascundă ce trebuie să ascundă. De exemplu, și-a pierdut talia. Nu are burtă, iar de asta este foarte mulțumită, dar și-a pierdut talia. Posteriorul i-a căzut, nu prea mult, dar suficient pentru ca blugii să facă două sau trei cute sub fese. Și mai mult i-au căzut coapsele, i s-au năruit spre părțile laterale și s-au prefăcut în coajă de portocală. Pielea picioarelor i-a devenit transparentă – și nu transparentă

ca de bebeluș, ci transparentă ca a bătrânilor. Pe lângă varicele pe care le detestă și pe care le are de multă vreme. A vrut să se opereze, dar când i s-a explicat că trebuie să tragă de ele cu ceva asemănător unei croșete, pentru că este o venă care străbate tot piciorul și intră în trunchi prin vagin, aproape că a leșinat și a renunțat numaidecât la orice operație. Pe pulpe i-au ieșit mai multe riduri. Pentru a compensa, aproape că nu-i mai crește păr, ceea ce constituie unul dintre puținele avantaje ale îmbătrânirii. Are câteva pete pe față, pe care promite că într-o zi și le va scoate prin microdermoabraziune cu diamante sau cu lumină intens pulsată, cum a făcut Viviana Mansini. Asta în anul când va scrie mai multe cărți ca *Desfă nodurile*, care îi vor face fără îndoială capul calendar, dar îi vor permite să pună deoparte niște bani. În schimb, pe mâini nu are pete. Nu are nici prea multe riduri pe față. Nici pe gâtul care, deși n-a dezvoltat bărbie dublă, și-a pierdut tonusul muscular. Nimeni în familia ei n-a avut multe riduri, nici mama ei, nici bunica, astfel că presupune că va continua tradiția familiei de femei cu tonus bun. Cu tonus în mai multe sensuri. Sâni nu i-au căzut, s-au răspândit echidistant, spre laturi, în sus, în jos. Simte că îi răsar mai aproape de clavicule și știe că îi iese în evidență șanțul dintre sâni, cum nu i se mai întâmplase niciodată înainte. Nurit se mulțumește și spune că la cei cincizeci și patru de ani ai ei arată prea bine. În sensul acesta nu seamănă cu Betty Boop, ea nu este un *cartoon*. În timp ce desenul animat își păstrează buclele intacte, gura și picioarele, corpul, al lui Nurit Iscar, Betibú, se schimbă de la an la an. Cum ar fi o Betty Boop de cincizeci și ceva de ani? se întreabă. Ar desena-o oare preocupată de aspectul trupului, cum este ea astăzi, cu câteva minute înainte de a se întâlni cu ultimul bărbat de care a fost îndrăgostită? Nu-și aduce aminte să se fi gândit recent la pete, nici la talia de odinioară, nici la coapse. În realitate, nu s-a sinchisit niciodată prea mult de lucrurile acestea. Dar astăzi, când o va vedea Lorenzo Rinaldi, ar dori să arate demn, trebuie să recunoască. Un trup demn. Până când va simți femeia că are obligația de a fi „frumoasă”? Cincizeci și patru de ani. Ea ar vrea să aibă câțiva în minus. Nu cere douăzeci, nici treizeci. Patruzeci și patru sau patruzeci și cinci, doar un deceniu diferență. Ar fi trebuit să divorțeze atunci, deși copiii erau cam mici, dar ea i-ar fi crescut bine, e sigură. Acea a fost cea mai frumoasă perioadă din viața ei. Dar atunci n-a știut și acum nu mai are importanță.

Timpul nu se mai întoarce. Nu mai poate decât să scoată în evidență ce trebuie scos în evidență și să ascundă ce trebuie ascuns.

De aceea, acceptă pantalonii negri pe care i-a propus prietena ei, deși, dacă s-ar îmbrăca gândindu-se că de acolo pleacă direct într-un cartier închis, și-ar pune blugi. Într-un cartier închis se poartă blugi, șort sau bermude, iar ea șort sau bermude nu mai poartă de multă vreme, din cauza blestematelor de varice. Pantaloni negri, asta nu e rău. Dar bluza vaporosă sugerată de Sibona o schimbă cu un tricou alb, cu mâneci trei sferturi și decolteu rotund și generos, care îi subliniază sânii, acea parte a corpului ei pe care Nurit Iscar o consideră cu cele mai bune perspective, în ciuda expansiunii.

Coboară din taxi cu valiza și se duce la recepția ziarului. Discută cu recepționista pe tema valizei, pe care poate sau nu să o ia cu ea în redacție, dar în cele din urmă vine să o întâmpine secretara lui Rinaldi și aceasta îi netezește drumul. Ce mai faceți, doamnă Iscar? De multă vreme nu v-am mai văzut pe aici, îi spune femeia în timp ce se îndreaptă spre ascensor, iar Nurit nu izbuteste să deslușească dacă în tonul cu care a pronunțat fraza „De multă vreme nu v-am mai văzut pe aici“ e sau nu o urmă de ironie. Poate e doar vina ei, se simte urmărită de trecut. Da, n-am venit de multă vreme, îi răspunde. Secretara care o însoțește este aceeași din perioada când ea avea o legătură cu Rinaldi și nu o dată a sunat-o în numele șefului ei ca să-i transmită mesaje, de cele mai multe ori umilitoare pentru Nurit, de exemplu: Zice domnul Rinaldi să nu-l așteptați, n-are să poată veni. Sau i-a trimis lucruri din partea lui: bilete la vreun spectacol la care urma să meargă împreună și apoi Rinaldi a anulat totul în ultimul moment, bilete de avion, flori, bomboane. Nurit Iscar își dă seama că faptul că relația aceea fusese clandestină pentru Lorenzo Rinaldi o face pe ea să se simtă, chiar și astăzi, stânjenită. Ca și cum privirea femeii ar judeca-o într-un fel. Sau ca și cum ea s-ar judeca din nou prin ochii acelei femei. Cu toate că Nurit s-a despărțit, ea n-a înșelat pe nimeni și nici nu avea nevoie de clandestinitate, dar tot se simte jenată. Sau ceea ce o jenează, o neliniștește, o umilește este faptul că femeia aceea știe că Rinaldi n-a ales-o pe ea, că, spre deosebire de Nurit, el a preferat să rămână căsătorit și să prelungească relația în mod clandestin atât cât putea să dureze și nimic mai mult? Aleasa. Nu e ușor să accepți că nu ești aleasa, gândește,

mereu visezi să fii tu. Secretara o poartă să ia loc în anticamera biroului lui Rinaldi și îi oferă o cafea. Nu, mulțumesc, spune Nurit. Cum o durea deja stomacul, o cafea reîncălzită de cafetiera de birou ținută în priză douăzeci și patru de ore pe zi n-are să-i facă de loc bine. Peste câteva minute apare pe coridor un tânăr care spune: Mă așteaptă Rinaldi. Înaintează spre ușa biroului fără a cere permisiunea secretarei și fără a presupune că are nevoie de vreo permisiune. Dar femeia îl oprește brusc: Și pe doamna o așteaptă domnul Rinaldi; stai jos, vă primește imediat. Împreună? Întreabă el fără să înțeleagă. Nurit nu întreabă. Împreună, repetă secretara și se ridică să facă niște copii xerox. Tipul se întoarce spre canapeaua unde este așezată Nurit, îi adresează o mișcare a capului ce nu ajunge să fie un salut și spune: Va trebui să așteptăm, atunci. Ea zâmbeste și repetă: Va trebui să așteptăm. Dar băiatul de la Polițiste nu se așază lângă ea, ci se instalează în fața ferestrei și privește afară fără să vadă nimic.

Peste câteva minute sunt amândoi, băiatul de la Polițiste și Nurit Iscar, în biroului Lorenzo Rinaldi. Pesemne că ați făcut cunoștință, zice el și cu toate că ei nu se prezentaseră, Rinaldi continuă discuția de parcă fiecare ar ști cine este celălalt. Nurit Iscar se va ocupa să dea cazului o nuanță *non-fiction* și de scriitură de calitate. *Non-fiction*, repetă băiatul de la Polițiste. Iar tu vei face mai degrabă investigație, lucru mai polițist, de pură tehnică jurnalistică, mă înțelegi? Mai mult sau mai puțin. Ea are să se instaleze în cartierul închis La Maravillosa, i-am închiriat o casă, are să se amestece cu oamenii, are să asculte, să observe și să scrie. Și mie mi-ar prinde bine munca pe teren, spune băiatul de la Polițiste pe un ton liniștit, străduindu-se să nu fie o lamentare vădită. Cu toate că este o lamentare. Compensezi cu bune contacte și, firește că dacă Nurit află ceva, te va anunța; tu, în ceea ce te privește, faci la fel, la orice informație concretă sau importantă pe care o ai o suni sau îi trimiți un e-mail. Acolo e un calculator cu *wi-fi* și toate cele necesare ca să fiți în contact permanent. Tu să-mi dai articolele tale mie direct, îi spune băiatului, fără a mai trece pe la subsecretar, am să le corectez eu însumi. Rapoartele lui Nurit se vor publica începând de mâine sau de poimâine, dacă azi nu vine cu ceva până la închiderea ediției, spune Rinaldi și apoi adaugă: Rezervă-i o jumătate de pagină. O jumătate de pagină? repetă băiatul. Da, și se pare mult sau puțin? îl întreabă la rândul lui Rinaldi,

deși cunoaște răspunsul. Nu, nu spun că e puțin sau mult față de ce are ea de povestit, dar dacă ocupăm o jumătate de pagină cu raportul ei nu rămâne nimic pentru articole, se lamentează de data aceasta vădit băiatul. Dacă ai atâtea lucruri bune de publicat și nu ai spațiu, îi dăm ei o pagină specială, în afara rubricii tale, nu-ți face griji, îl lămurește Rinaldi și zăbovește privindu-l drept în ochi pe băiat, care îi susține privirea cum poate. Nurit asistă stingherită la ceartă, dar nu intervine, nu se cade să o facă, își zice. Nu i-ar plăcea să înceapă lucrul punându-se împotriva băiatului de la Polițiste și cu atât mai puțin când nu știe dacă Rinaldi însuși sau el îi vor edita materialul, scurtând textul dacă e nevoie, îl va ilustra, va face micul rezumat cu litere mari de la început, ba chiar va schimba titlul. Nimic nu va fi mai important pentru cititorii noștri decât un raport scris de Nurit Iscar, conchide Rinaldi și consideră discuția încheiată. Nurit, tu trimite-mi mie cu copie pentru el, dar..., spune, iar acum i se adresează băiatului, materialul ei nu va fi editat și nici scurtat. OK, răspunde băiatul de la Polițiste, care acum nu mai vrea decât să plece. Iar cu întrebarea următoare Rinaldi îi dă ocazia să o facă: Tu ai ceva pentru ediția de astăzi? La asta lucrez, inventează băiatul și adaugă: Dacă asta e tot, plec, așa dau repede niște telefoane.

Nu te-ai schimbat, Betibú, îi spune Rinaldi când rămân singuri în biroul lui. Știe că minte, dar cu toate acestea Nurit zâmbește: Nici tu, îi întoarce complimentul. Nu, să nu crezi asta, președintele pe care-l avem în țara asta m-a făcut să îmbătrânesc cu doi sau trei ani în fiecare an scurs de când a preluat conducerea. Și de asta e vinovat președintele? De ce? De firele tale albe și de riduri? Da, bineînțeles, nimeni nu m-a iritat și nu m-a decepționat atâta în ultimii ani ca președintele. Ah, îmi închipui titlul unui articol din zilele astea: „Directorul ziarului *El Tribuno* are probleme de îmbătrânire prematură din vina președintelui națiunii, care nu este de acord să-i plătească pagubele provocate“. Ce glumeată ești, nu-mi spune că tu îl mai crezi și astăzi. Nici pe el, nici pe nimeni, nici pe voi. Serios? Da, foarte serios. Și cum faci ca să îți faci o părere despre ce se întâmplă în țara în care trăiești? Sau nu-ți pasă? Normal că îmi pasă și încă cum, citesc toate ziarele, toate, și pe al tău, apoi caut o medie pe baza propriilor mele criterii. Ce efort. Așa sunt vremurile, voi ne obligați să o facem. Tu întotdeauna ai fost o femeie neîncrezătoare, Betibú. Nu îndeajuns, spune ea și se

ridică, mai bine plec, pentru că traseul până în nenorocitul de cartier închis e lung. Crezi că vei avea ceva pentru astăzi? Nu mă presa atâta, Rinaldi. Odinioară îți plăcea să te presez. Odinioară, spune ea, acum suntem oameni mari. N-au trecut decât trei ani. Eu îi număr cum îi numeri tu pe ai președintelui, zice ea și zâmbeste. Zâmbeste și el. Lorenzo Rinaldi o însoțește până la ușa biroului și, înainte ca ea să plece, îi mărturisește: Ți-am dus dorul, Betibú. Și cu toate că ea, Nurit Iscar, simte cuvintele acelea înfigându-i-se ca un spin în spate, încearcă să-și vadă de drum prefăcându-se că nu le-a auzit. Când am ceva care să merite osteneala, îți trimit, îl anunță și iese.

Nurit Iscar străbate coridorul care mărginește redacția făcând mai mult zgomot decât ar dori cu roțițele valizei. Există oare aliniamentul și echilibrarea valizelor? se întreabă. Băiatul de la Poliție, care o vede venind, se întoarce cu spatele dinadins, ca să n-o salute din nou. Karina Vives, în fața copiatorului, o recunoaște, dar Nurit abia se uită la ea, nu știe că numele ei nu-i e străin, nu știe cum arată, deși dacă cineva ar numi-o, dacă cineva i-ar spune Karina Vives, și-ar aminti numaidecât că femeia aceea a semnat articolul critic prin care a desființat-o *El Tribuno* când a apărut ultimul ei roman, *Numai dacă mă iubești*. Jaime Brena, care tocmai a coborât din ascensor, se întâlnește cu ea. Bună ziua, spune. Bună ziua, răspunde Nurit Iscar. Nu se cunosc, sau mai bine zis, nu le-a făcut nimeni cunoștință, dar fiecare știe cine este celălalt. Amândoi se fac vinovați de identitate disimulată și pe amândoi i-a interesat la un moment dat, cu mai multă sau mai puțină intensitate, activitatea celuilalt. Jaime Brena se lipește de zid, pentru ca ea să aibă loc să se strecoare cu valiza. Ea îi mulțumește. Dar roțile nu se lasă manevrate cum ar trebui și valiza trece peste piciorul drept al lui Brena. Vai, scuzați-mă, ce neîndemânatică sunt. Nu vă faceți griji, îi spune el, de multă vreme am nevoie de un pedichiurist. Brena surâde, iar ea îi răspunde la zâmbet, cu toate că este puțin rușinată de propria-i stângăcie. Călătorie plăcută, îi spune el când sunt cu spatele unul la altul și înaintează în sens opus. Nurit Iscar răspunde „Mulțumesc” și intră în ascensor. Brena se instalează la biroul lui. Se ivește numaidecât băiatul de la Poliție. M-ai sunat azi-noapte, zice. Da, n-a răspuns nimeni și apoi am adormit. Că făcea Betibú aici? Cine? Nurit Iscar. Ah, a angajat-o Rinaldi ca să scrie *non-fiction* despre asasinarea lui Chazarreta, lămurește băiatul și

pronunță *non-fiction* cu o oarecare ironie. Nu e rea ideea, poate s-o facă foarte bine, spune Brena. De ce? Cine e? Băiate, ai ieșit dintr-un *tupper*? N-o cunosc. Ar trebui, e una dintre puținele scriitoare de romane polițiste din Argentina, n-ai citit *Să mori încetul cu încetul*? Nu. Trebuie să-l citești, asta și tot ce poți trebuie să citești, ca să-ți deschizi puțin capu' ăla. N-am timp, câteodată, în vacanță, citesc ceva de non-ficțiune. Fă-ți timp, fă-ți și citește ficțiune. Dacă vrei să fii un bun ziarist, trebuie să citești ficțiune, băiete, n-a existat și nu există nici un mare ziarist care să nu fi fost un bun cititor, te asigur. Jaime Brena scoate din geantă plicul primit în noaptea anterioară de la comisarul Venturini. Poftim, mi-a venit de la o sursă demnă de încredere, conține informații care-ți pot fi de folos, îi spune. Băiatul ia plicul și examinează rapid conținutul, în fața lui. Cu toată lipsa lui de experiență, știe că ceea ce i-a dat Brena valorează mult. Mulțumesc, îi spune. Distracție plăcută, îi răspunde Brena și începe să lucreze la următorul lui articol: Bebelușii de sex masculin plâng mai mult, mai devreme și mai puternic decât cei de sex feminin. Tâmpiții, bombăne și își vede de scris. Băiatul de la Polițiste se întoarce și întreabă: Cum ai zis că o cheamă? Pe cine? Pe tipa care scrie polițiste. Nurit Iscar. Da, dar înainte ai spus alt nume. Ah, da, Betibú. Din cauza buclilor? Da, seamănă puțin, încuviințează băiatul de la Polițiste. Acum câțiva ani era identică cu Betty Boop, așa că îi spuneam: Betibú. Tu și mai cine? Asta chiar că e secret profesional, băiete. Brena consideră încheiată discuția cu băiatul de la Polițiste, se întoarce spre biroul Karinei Vives și îi spune: Știi că bebelușii de sex masculin plâng mai mult decât cei de sex feminin? Iar ea îi răspunde: Nu, nu știam, și ochii i se umplu numaidecât de lacrimi. S-a întâmplat ceva? o întreabă el. Alergie, zice ea, în perioada aceasta a anului întotdeauna îmi lăcrimează ochii. Jaime Brena nu o crede, dar respectă faptul că, deocamdată, colega lui de redacție nu vrea să-i spună ce o face să plângă. Vor avea timp după aceea, când vor ieși pe trotuar să fumeze o țigară.

Mașina închiriată care o duce pe Nurit Iscar, curând după ieșirea ei zgomotoasă de la *El Tribuno*, intră pe șoseaua Panamerica. E o zi răcoroasă, dar soarele strălucește atât cât poate în toiul toamnei. De multă vreme nu a străbătut autostrada aceea, de ani întregi. Nurit Iscar este din sudul Marelui Buenos Aires, o suburbie foarte diferită de cea în care pătrunde acum. În sud ea se duce

adesea, ca să-și vadă prietenele de la Colegiul Comercial Nr. 2. Dar ceea ce vede acum, de o parte și de alta a șoselei Panamericane, este foarte diferit de ceea ce vede când se duce spre sud pe șoseaua de centură. Pe marginile șoselei de centură sunt vulcanizări, ateliere mecanice, piscine ale unor instituții caritabile sau ale sindicatelor, o universitate și de câțiva ani un hipermarket, ba chiar și un *driving* de golf, își amintește. Își mai aduce aminte și că pe Panamericana erau multe hoteluri. Nu mai sunt atâtea, sau nu le mai descoperă astăzi în mijlocul progresului care a inundat laturile șoselei. Și mașinile ce o înconjoară sunt diferite de cele care ar înconjura-o dacă s-ar duce spre sud. Când înaintează spre sud, parcul auto îmbătrânește, se ivesc mașini vechi, cu câte un far ce nu se aprinde și numere de înmatriculare cu primele litere din alfabet. În schimb, mașinile care apar acum, pe măsură ce se îndepărtează de capitală, sunt din ce în ce mai luxoase, mai noi, cu numere de înmatriculare începând cu H sau I. *Shoppings*, cinematografe, fabrici, bănci, întreprinderi felurite, clinici. Iar pe bifurcația Pilar o surprind verdele de pe margini, iarba proaspăt tăiată, exuberanța de pe fiecare parte. De-a lungul canalului colector, pe multe porțiuni cu drum de pământ, căci asfaltul n-a ajuns încă până acolo, sunt firme de decorație, de antichități, cimitire private, agenții de mașini de toate mărcile, mici complexuri de birouri, *malls* (invenția aceasta americană de magazine cu produse de primă necesitate, farmacie, minimarket, chioșc etc., pentru a aproviziona populația din afara orașului), un restaurant de *sushi* din lanțul care are un local în Puerto Madero, aproape de biroul unde lucrează fostul ei soț. *Sushi*-ul a făcut-o să se gândească la fostul ei soț, iar fostul ei soț la copii și atunci Nurit Iscar și-a dat seama că nici Rodrigo, nici Juan nu-i răspunseseră la mesajul prin care îi anunța că lipsește câteva zile și le spunea unde pot să o găsească. Sunt mari, își zice. Dar nu simte nici o alinare.

Puțin înainte de peaj observă primele cartiere închise. Cartierul închis unde mergeți dumneavoastră nu se vede de pe drum, îi spune șoferul, trebuie să ne abatem. Trebuie să ne abatem, repetă ea, mai degrabă pentru ea însăși decât pentru bărbatul de la volan. La un anumit kilometru de pe deviația Pilar, mașina o ia pe o ieșire spre dreapta și părăsește ruta, pentru a înainta pe o stradă laterală, perpendiculară pe Panamericana. Trece de câteva grupuri de case, mai mult de zece, apoi virează la stânga, traversează o stradă

ce pare moartă și apoi lasă în urmă alte grupuri de case până se oprește, în sfârșit, în fața intrării din Maravillosa. Încă mai sunt acolo, de strajă, două camere mobile ale canalelor de știri. Nurit Iscar trebuie să înfrunte prima problemă. „Prima probă de rezistență“, a numit-o mai târziu, povestindu-i lui Carmen Terrada. Nu e nimeni în casă ca să vă autorizeze intrarea, spune paznicul. Nu, firește, în casă nu e nimeni, pentru că eu voi ocupa casa, îi răspunde ea. Dar nu mi-a dat nimeni autorizație ca să vă las să intrați. Uitați-vă, am cheile aici, cum să am chei fără să am autorizație? Nu ați fi prima, doamnă. Sunați-l pe proprietar, vă rog, îi cere Nurit. Îl sunăm, dar nu e nimeni în casă. Bineînțeles că nu e nimeni, sunați-l în altă parte, pe mobil. Nu avem datele lui personale, numai telefonul din casă. OK, dau eu de el, spune ea. Da, cum să nu, zice paznicul, dar vă rog să lăsați intrarea liberă până obțineți autorizația. O eliberez, o eliberez, spune Nurit Iscar și în timp ce șoferul parchează într-o parte, ea sună la *El Tribuno*, îi explică secretarei lui Rinaldi ce s-a întâmplat și femeia o asigură că se va rezolva imediat, să nu-și facă griji. Nurit Iscar deschide geamul pentru ca soarele să o lovească în față. Oftează. Liniștiți-vă, doamnă, îi spune șoferul, într-o clipă ne dau voie să intrăm, trebuie să avem puțină răbdare, întotdeauna e așa în locurile acestea. Dar ea prea multă răbdare nu are și, în ciuda eforturilor pe care le face, se impacientează. Peste câteva minute, se apropie de mașină un paznic. Șoferul pornește motorul, spunând „Vin să ne dea acordul“. Dar se înșală. Domnule, nu puteți să staționați aici. Ah, mă dau la o parte, zice șoferul. De ce? întreabă Nurit, indicându-i bărbatului care a adus-o, cu o palmă pe umăr, să nu se miște de acolo. Pentru că nu puteți să staționați în fața intrării în cartierul închis, răspunde paznicul. Nu văd nici un afiș de la Drumuri Naționale sau Regionale pe care să scrie că este interzisă staționarea. Este o dispoziție a cartierului închis, doamnă. Șoferul oftează. Cartierul închis nu poate dispune de ce nu este al lui, strada este publică, domnule. Sunt ordine de sus, insistă paznicul. De sus, de unde? întreabă ea. De sus, repetă paznicul. Ea se uită spre cer. Sus nu sunt decât nori, îi spune. De la autoritățile din cartierul închis, lămurește bărbatul. Explicați-le autorităților că acest cartier nu are jurisdicție asupra străzii, nici asupra vieții mele, nici asupra locului în care hotărâsc să staționez, atâta vreme cât nu este interzis prin dispoziții de la Drumuri Naționale sau Regionale, stăruie ea. Dar este interzis, doamnă,

dumneavoastră nu ascultați ce vă spun. Mi se pare că cel care nu ascultă sunteți dumneavoastră. Nu vă supărați, zice șoferul, dau mașina la o parte și gata. Nu, îl oprește ea, eu de aici nu mă mișc. Doamnă, nu vă dați seama că o mașină staționată în fața porții unui loc ca acesta pune în pericol siguranța locuitorilor? Nu, nu-mi dau seama, iar cea care se află în pericol sunt eu, între toți oamenii aceștia cu arme, care habar n-am dacă au permis de portarmă. Aveți permis? Omul nu răspunde. Se apropie alt paznic. Șoferul insistă, dau mașina la o parte și gata, nu vă faceți sânge rău. Strada e a tuturor, repetă ea. Eu îndeplinesc ordine, spune paznicul care a venit primul. Doamna este autorizată să intre, anunță paznicul nou sosit. Șoferul oftează ușurat și înaintează cu viteza întâi. Bine că ăștia nu vă obligă să vă beți aici cafeaua de duminică dimineța, îi spune. Nurit nu înțelege. Dacă vă dau cafeaua aici, v-o scuiă în față. Este important să știi să te aperi de abuzuri, îi spune ea. Sunt și cauze pierdute, zice șoferul. E adevărat, recunoaște Nurit. Când ajung la barieră, alt paznic le cere actele amândurora. Iar șoferului, certificatul de înmatriculare, cartea verde și asigurarea mașinii. Ei îi fac o fotografie cu un aparat mic. Ca să fiți înregistrată și să nu vă mai deranjăm, îi explică bărbatul care controlează bariera. Îmi permiteți portbagajul? îi cere același paznic șoferului, iar acesta acționează butonul care îl deschide, fără a se clinti de pe scaun. Nurit Iscar se întreabă unde a rămas restul propoziției, unde sunt cuvintele care lipsesc, sintaxa completă. De ce spune cineva „Îmi permiteți portbagajul?” și omite verbul. Care ar fi verbul? Să văd, să deschid, să verific? Iar celălalt, de ce înțelege și acceptă? Nu există verbe tacite. Îmi permiteți portbagajul ar putea fi îmi permiteți să iau portbagajul, să vă scot portbagajul, să vă ard portbagajul, să vă ud portbagajul cu urină. Cine le-a furat verbele acestea paznicului, șoferului, celor ce au rămas fără verbe și nici măcar nu o știu? De ce nu-i pasă nimănui de furtul acesta? Să furi cuvinte nu e un delict? Se fură doar cuvântul, sau și ce numește? OK, spune paznicul în cele din urmă și trece un card magnetic printr-un cititor care face ca bariera să se ridice în fața lor. Duceți-vă.

Mașina înaintează pe strada principală. Un șir de copaci înalți de o parte și de alta ocupă o cărare inexistentă. Câteva crengi se ating sus, în coroane. Vezi? Asta îmi place la nebunie, zice Nurit pentru ea. Dar desfătarea nu durează, pentru că, pe măsură ce avansează, coloana de copaci se prefăce într-un tunel închis, unde

ea simte că intră și de unde nu este sigură că va putea ieși. Aidoma copiilor din povești, care deschid o ușă și pătrund în altă lume, cad într-un puț ce îi duce pe alt tărâm, sau intră într-un dulap care dispare ca să facă loc unei păduri fermecate. Sau vrăjite.

Șoferul ajunge la destinație. Casa nu este una dintre cele mai importante din cartierul închis La Maravillosa, dar cu toate acestea este cu mult mai mare și mai impunătoare decât oricare alta în care a locuit vreodată Nurit Iscar. Bărbatul deschide portbagajul, scoate valiza, o lasă lângă Nurit și apoi îi dă o dovadă de efectuare a transportului, ca să semneze. Pentru orice aveți nevoie mă sunați, aici aveți numărul, spune întinzându-i cartea de vizită a firmei de închiriere de mașini pentru care lucrează. Mi s-a spus că toate drumurile pe care trebuie să le faceți sunt în contul ziarului, întotdeauna lucrăm cu *El Tribuno*, au cont la noi, așa că fiți liniștită, mă sunați și gata. Ah, perfect, atunci vă sun. Dar să mă sunați dinainte, pentru că eu locuiesc în Lanús și până aici pesemne că fac vreo două ore, două ore și jumătate la orele de vârf. Lanús? repetă ea. Lanús Vest, lămurește el. Și ce fac dacă mă doare capul și am nevoie să mă duc la farmacie ca să cumpăr aspirine? Eu vă recomand ca pentru astfel de urgențe să cereți la poartă numărul de telefon al vreunei firme de taxi din zonă și când vă duceți să cumpărați ceva, faceți stocuri. Așa ieșiți mai ieftin decât dacă luați o mașină de fiecare dată când vă trebuie ceva. Firește, zice ea, am să fac stocuri. Automobilul se îndepărtează, Nurit Iscar zăbovește un moment acolo, pe pietrișul cenușiu, cu valiza într-o mână și cu cheile casei care nu-i aparține în alta, gândindu-se din câte lucruri ar trebui să facă stocuri ca să nu simtă că va avea în orice moment o problemă urgentă, din acelea care, știe bine, sunt insurmontabile.

La ultima oră a după-amiezei, băiatul primește primul raport trimis din La Maravillosa de Nurit Iscar lui Rinaldi, cu copie pentru el. Îl citește. Și îl năpădește ura. Îi vine chef să calce totul în picioare. Își ridică fruntea și îl caută cu privirea pe Jaime Brena, dar acesta nu este la biroul lui, ci în picioare, stă de vorbă cu Karina Vives, în fața biroului ei. Băiatul de la Polițiste se duce într-acolo. Serios, n-am nimic, spune ea. Dar e ciudat să nu vii să fumezi, îi răspunde Brena. Alergia nu mă lasă să-mi mai bag nicotină în corp, spune Karina când se apropie băiatul de la Polițiste. Jaime Brena, cu spatele la el, îi spune femeii: Nu fuma dacă nu vrei, dar vino cu mine. Ea refuză, știe că dacă iese pe trotuar să fumeze cu Brena are să-i spună de sarcină și astăzi nu s-a trezit dispusă să-i dea vestea nici măcar lui, cel mai bun prieten al ei din redacția ziarului *El Tribuno*. De ce ieri, când făcea baie, era sigură de ceea ce vrea să facă și astăzi șovăie din nou? Fără să și-o propună, băiatul o salvează: Ai un minut? îl întreabă pe Brena. Am, zice el, pune cu resemnare pachetul de Marlboro la loc în buzunarul cămășii și îi face semn cu capul să-l însoțească la biroul lui. Tipa și-a trimis raportul, îl anunță băiatul. Care tipă? întreabă Brena. Scriitoarea pe care a instalat-o Rinaldi în La Maravillosa. Nurit Iscar. Da, Nurit Iscar, încuviințează băiatul. Învață numele, îi zice Brena. Îl știu, dar sunt agitat. Ce s-a întâmplat? Tipa inventează o teorie care o contrazice pe a mea și nu putem să publicăm articolul meu lângă al ei, căci am părea schizofrenici. Și chiar suntem puțin. Lăsând gluma la o parte, nu pot să public în nici un caz ce trimite ea. Cu ce nu sunteți de acord? întreabă Jaime Brena. Ea spune, bazându-se pe tâmpenii pe care le-a auzit la supermarket, că moartea lui Chazarreta a fost o crimă, iar pentru mine e clar că insul s-a sinucis.

De ce? Avea arma în mână. Asta se aranjează, nu e o probă suficientă. Nu sunt semne de violență în casă. Nu sunt întotdeauna semne de violență la o omucidere, mai ales dacă e bine pusă la cale. Și nu sunt tăieturi de apărare pe mâinile lui Chazarreta. E posibil să-i fi tăiat gâtul în timp ce dormea pe fotoliu, cu mult alcool în corp; până acum nu mi-ai spus nimic categoric. Menționează raportul că mâna dreaptă era plină de sânge? Întreabă Brena. Pe băiat îl surprinde întrebarea: Nu, nu menționează nimic. De ce? Dacă nu menționează, e sigur că nu era sânge pe mâna dreaptă. E crimă, băiete. Multe site-uri de pe Internet înclină spre ipoteza sinuciderii și sunt o grămadă de *tweets* și *retweets*, stăruie băiatul de la Polițiste. *Tuits* și *retuits*, repetă Brena. Și apoi: Știi care e problema, băiete? Prea mult Internet și prea puțină stradă. Un ziarist polițist se formează în stradă. De câte ori te-ai ascuns tu în spatele unui copac? De câte ori ai sunat un martor al unei crime sau o rudă a mortului dându-te drept comisarul Cutărică? De câte ori te-ai deghizat ca să intri într-un loc unde nu te lăsau să intri? Băiatul nu răspunde, dar e limpede că n-a făcut nimic din ce îl întreabă Brena. Ține minte, băiete, multă stradă, să fii în stare să intri peste tot și să mimetizezi situația: tu trebuie să fii hoțul, asasinul, mortul, complicele, orice e nevoie ca să înțelegi ce e în capul lor. Și mai lasă calculatorul, atâta Google îți face rău. Ți dai seama de ce îl interzic chinezii? Internetul are să fie noul opiu al popoarelor, noua religie. Vino, ia loc, îi spune Brena și îi oferă propriul lui scaun. Deschide sertarul biroului, apucă o riglă veche din lemn, de vreo douăzeci de centimetri, se așază în spatele lui și sprijină rigla de gâtul băiatului, ca și cum i-ar tăia gâtul, dar fără a schița încă mișcarea. Băiatul se înfioară când îl atinge rigla. Brena îl întreabă: Cum era tăietura? Paralelă cu claviculele? Îndreptată în sus? Sau în jos? Paralelă cu claviculele și la sfârșit ușor în sus. L-au omorât. De ce? Brena îi dă rigla. Taie-ți gâtul, îi spune. Băiatul se uită la el fără să facă nimic. Taie-ți gâtul, băiete, îi spune din nou. Fără prea multă convingere, băiatul deplasează rigla de la stânga la dreapta. Unde a ajuns mâna ta? Ușor în jos. Dacă ai sângera, ar fi fără îndoială în jos, este cu neputință să-ți tai singur gâtul în sus, e o mișcare anti-naturală, băiete. Verifică dacă mâna dreaptă era plină de sânge, primul șuvoi de sânge sfârșește întotdeauna acolo, pe mâna care taie arterele. Dar nu erau tăieturi de apărare pe mâini, insistă băiatul. Nu contează, tăietura îndreptată în sus și mâna fără sânge sunt

dovezi mai convingătoare, pesemne că nu sunt tăieturi de apărare pentru că Chazarreta n-a avut timp să se trezească și să reacționeze. Ai să vezi că autopsia definitivă va spune că avea mult alcool în sânge, sigur dormea, era beat și poate i-au pus ceva în whisky, un tranchilizant, de exemplu, sau mai multe, sau un amestec de tranchilizante. Atunci tipa poate să aibă dreptate. Nu tipa, Nurit Iscar. Nurit Iscar, sau Betibú. Sau Betibú, da, ea trebuie să aibă dreptate; are datele autopsiei preliminare pe care ți le-am dat ție? Nu, nu i le-am trimis, aveam de gând să păstrez informațiile pentru articolul meu. Bine, trebuie să fii zgârcit cu informațiile pe care le deții, aprobă Brena. Ea se bazează pe observații tâmpite, spune băiatul, ți-am spus, lucruri auzite în timp ce cumpăra iaurt la supermarket, de exemplu. Vezi, stradă, ea găsește pe stradă, chiar dacă nu pare, supermarketul din La Maravillosa în chestiunea aceasta este strada. Pot să citesc ce a scris? Îți trimit la adresa ta de mail, îi zice băiatul. Nu, băiete, scoate-l la imprimantă, eu sunt din generația *paper*.

Peste câteva minute, băiatul vine cu raportul lui Nurit Iscar tras la imprimantă și i-l înmânează lui Jaime Brena, care citește numaidecât:

Totul este liniște în La Maravillosa. Rătăcești prin locurile acestea, la umbra copacilor, aspirând parfumul florilor și al ierbii proaspăt tăiate și poți să visezi că nimic rău nu ți se poate întâmpla aici, în spatele zidului. Copiii merg singuri, pe biciclete, în mașinuțe cu baterii și chiar pe triciclu. Lumea își lasă și acum mașinile cu cheile în contact și casele deschise. Nu e zgomot de frâne și nici de autobuze, nu sunt scăpări de gaze de la automobile care să contamineze mediul, nu auzi un claxon decât dacă se salută doi vecini. Cu toate acestea, exact ca în filmul Carrie, de Brian De Palma (bazat pe romanul lui Stephen King), când seninătatea invadează scena și spectatorul nepregătit începe în sfârșit să se relaxeze, mâna lui Carrie străbate pământul și iese din mormânt ca să apuce mâna prietenei care-i aduce flori, și aici irupe moartea în mijlocul unei scene bucolice, neașteptate și de data aceasta pune capăt vieții lui Pedro Chazarreta, în casa lui din cartierul închis La Maravillosa. Scena spune un lucru și realitatea cu totul altceva. Realitatea a vorbit în urmă cu trei ani, când a fost găsită moartă Gloria Echagüe. Deși o vreme au vrut să ne facă să credem că n-a fost decât un lamentabil

accident, moartea soției lui Chazarreta a fost o crimă. Ca oricare alta. Un asasin, un mobil și un cadavru. Nimic mai mult. Atât de cumplit. Doar că într-un loc unde nu putea să se întâmple. Acolo nu. Acolo unde, peste trei ani, fără ca Justiția să fi găsit încă vinovatul de crima aceea, se comite alta. Încă o persoană moare cu gâtul tăiat. Și ca să adăugăm coincidențe și detalii ce atrag atenția, să spunem că aceste două persoane sunt soț și soție. Și că bărbatul a fost acuzat că și-ar fi ucis soția. Și că dosarul a fost clasat din lipsă de probe. Poate că de aceea și din surprindere, sau din pricina șocului, primul lucru care s-a făcut auzit în cartierul închis La Maravillosa îndată ce s-a descoperit cadavrul lui Pedro Chazarreta ieri-dimineață a fost că văduvul Gloriei Echagüe s-a sinucis. Zvonul lua drept indiciu o probă cât se poate de neconcludentă: cuțitul utilizat se afla în mâna dreaptă a mortului, ca și cum el și-ar fi tăiat gâtul. Ca și cum. Dar zvonul acesta putea să circule din gură în gură numai până când dădea de unii dintre cei care l-au cunoscut cel mai bine. Prieteni și cunoscuți afirmă că, dacă avea cuțitul în mână, îl avea pentru că cineva i-l pusese acolo. La magazinul din La Maravillosa eu însămi am auzit doi vecini spunându-și unul altuia cu toată convingerea, în timp ce alegeau iaurturi din frigiderul cu produse proaspete, că moartea lui Pedro Chazarreta n-a fost sinucidere. Și își explicau motivele. Aceleași motive pe care le-am auzit repetate apoi la chioșc și la barul din cartier. Că în nici un caz n-a fost sinucidere, n-are cum. Că numai cine nu-l cunoștea destul de bine pe Chazarreta poate să creadă versiunea aceasta. Ei, care îl cunoșteau cu adevărat, nu aveau nevoie să aștepte rezultatele autopsiei și nici să se ridice confidențialitatea dosarului ca să aibă certitudinea aceasta. De ce? O știu, pur și simplu pentru că Pedro Chazarreta n-ar fi lăsat niciodată la jumătate cupa clubului, un turneu four ball de golf care se desfășoară în două săptămâni consecutive. Cu atât mai puțin dacă la sfârșitul primei săptămâni, așa cum s-a întâmplat, el și colegul lui obținuseră cel mai bun punctaj înregistrat în La Maravillosa în cei zece ani de când există terenul de golf. Nimănui în locul acesta plin de copaci și mirosind a flori nu-i pasă dacă era un cuțit în mâna lui Chazarreta. Singurul lucru de care le pasă este convingerea că el n-ar fi lăsat niciodată un four ball. Mai ales pe cel mai important al clubului. Și mai ales că juca mai bine ca oricând. Nimeni n-ar face asta. Iar el, Pedro Chazarreta, în nici un caz. Acum trei ani, four ball-ul a coincis cu înmormântarea

Gloriei Echagiie. S-a suspendat o săptămână și Chazarreta a fost acolo săptămâna următoare.

Și eu, la fel ca toți vecinii, resping ipoteza sinuciderii. Nu mă pricep la golf, dar mă pricep, în schimb, la profilul personajelor. Dacă Pedro Chazarreta ar fi fost un personaj dintr-un roman al meu, nu i-ar fi trecut prin cap să se sinucidă, întrucât orgoliul și dorința de a concura și de a câștiga nu l-ar fi lăsat să renunțe la un turneu la care era indicat drept câștigător sigur. Pe de altă parte, din punct de vedere al psihologiei sale, nu era năpădit de nici unul dintre sentimentele de bază care fac pe cineva să ia această hotărâre: vină, depresie, remușcare. Nici măcar durere. El s-a purtat întotdeauna ca un bărbat puternic, calm, absolut convins că are dreptate, fie pentru că nu și-a ucis soția, fie pentru că, dacă a făcut-o, a făcut-o ca să protejeze un bun mai important: reputația lui, a ei, onoarea familiei sau, pur și simplu, averea lor. Pedro Chazarreta a părut întotdeauna să știe mai mult decât oricare dintre noi, mai mult decât procurorul și judecătorul. Și prin atitudinea lui a lăsat să se înțeleagă limpede că nici nu considera că cineva ar merita ca el să-i dea vreo explicație. În cazul acesta, de ce s-ar fi sinucis? Și tocmai acum, când Justiția a clasat definitiv dosarul, din lipsă de probe. Acum, când avea să câștige din nou turneul de golf al clubului. Nu, hotărât nu; dacă Pedro Chazarreta ar fi un personaj dintr-un roman al meu, nu s-ar fi sinucis. Dar atunci, de ce au vrut să ne facă să credem că da, de ce au lăsat arma crimei în mâna lui? O glumă? O greșală? Ne subestimează pe toți?

Două sunt ipotezele care circulă prin La Maravillosa despre mobil: răzbunare sau același motiv, și mai obscur, care a luat-o dintre noi pe Echagiie. Atunci:

1) Cine l-a omorât a vrut ca Chazarreta să treacă prin ce a trecut soția lui, adică asasinul l-a considerat vinovat sau responsabil de uciderea Gloriei Echagiie și, prin urmare, a vrut să-și facă dreptate cu mâinile lui.

2) Asasinul e același care i-a omorât soția și de aceea a aplicat același modus operandi.

Cuțitul în mână? Nu putea decât să-i mai zăpăcească puțin pe cei zăpăciți.

Este încă prea curând ca să înclinăm spre vreuna dintre aceste alternative. Mai mult decât atât, îmi permit să bănuiesc că mai târziu, când vom avea datele autopsiei și investigația va înainta, vor apărea

și alte ipoteze. În vreme ce noi ne plimbăm pe sub copacii din *La Maravillosa*, respirăm aerul curat și ne bucurăm de liniște, ipotezele vor ieși, inevitabil, la lumină.

Ca mâna lui Carrie care iese din mormânt. Trebuie doar să avem răbdare și să așteptăm.

Ai probleme, băiete. De ce? Pentru că Iscar știe mai multe decât tine. Schimbă-ți articolul, refă-l puțin și spune că unii continuă să susțină ipoteza sinuciderii, dar „surse neoficiale” și anumite versiuni care circulă prin cartierul închis *La Maravillosa* o exclud. Și aici faci o aluzie la raportul lui Iscar și toată lumea e mulțumită. OK? OK. Va trebui să te împrietenești cu ea, trebuie să știi să intri, ține minte, și să tragi în aceeași direcție, altfel Rinaldi te execută. Băiatul rămâne un moment în tăcere. Vrea să spună ceva, dar nu îndrăznește. Du-te, du-te și lucrează, că n-ai să termini până la ora închiderii, îi spune Brena. Mulțumesc, îngaimă băiatul anevoie. Jaime Brena repetă doar: Du-te. L-ai adoptat, conchide Karina Vives la sfârșitul zilei, când trece pe lângă biroul lui, gata să plece. Orfan și pe jumătate tâmpit, ce altceva puteam să fac? E firea ta, Brena, ești generos și îți place ca oamenii să-și facă treaba cum se cuvine. Și pe jumătate tâmpit, nu e el singurul. Da, și asta, zice Karina și râd amândoi. Să nu uiți, îi spune el, că vreau să investești printre prietenele tale cu copii dacă e adevărat că bărbații când sunt bebeluși plâng mai mult decât femeile, noi nu avem experiență în domeniu, îi zice Brena. E adevărat, noi doi nu avem experiență, repetă ea și Brena nu bagă de seamă că subiectul acesta o tulbură, deoarece Karina Vives face un efort ca să disimuleze. Oare de aceea, ca să compensăm, când suntem mari, femeile plâng atâta și noi nu? vrea el să știe. Tu nu plângi? îl întreabă ea. Ce fac bărbații când sunt triști? *Zapping*, ne trântim în pat și facem *zapping*. Karina se apropie și îl îmbrățișează mai puternic decât de obicei. Brena e uimit, dar se lasă îmbrățișat. Pe mâine, Brena. Pe mâine, frumoaso.

Jaime Brena își face ordine pe birou, pune hârtiile una peste alta, stinge calculatorul și când e gata să iasă, observă că rigla pe care i-a dat-o băiatului de la Polițiste ca să simuleze că își taie gâtul e pe jos, sub scaun. Jaime Brena are rigla aceea de când s-a angajat la *El Tribuno*. Așa e el, se atașează de lucruri și are ceva de fetișist. O ia și o pune în sertar. Își ridică privirea și constată că băiatul de

la Polițiste scrie încă la biroul lui. Se duce la el. Ei, cum merge? Bine, îi răspunde băiatul, închei acum. OK, ne vedem mâine. Ne vedem mâine. Jaime Brena pleacă, dar după ce face câțiva pași pe coridor, se întoarce. Pot să te întreb ceva? Da, bineînțeles, îi spune băiatul. Tu cu cine vrei să semeni? Cum? întreabă băiatul. Cu cine vrei să semeni, cine e modelul tău, ce ziarist îți place. Ah, de aici sau din străinătate? De aici, băiete, de aici și de la Polițiste, dacă te vei ocupa de știrile polițiste, va trebui să-ți cauți un model de aici. Nu știu, nu m-am gândit niciodată prea mult, am ajuns la ziaristica polițistă mai mult din întâmplare, modelele mele sunt din altă parte. Se vede, băiete, nu vreau să te agasez, dar se vede. Știi cine a fost GGG la *Crítica*? întreabă Brena. Nu, recunoaște băiatul. Cercetează, Gustavo Germán González, cercetează cine era, poate găsești pe Internet cum a făcut să intre la morgă când trebuia să investigheze asasinarea consilierului radical Carlos Rey, îi sugerează Jaime Brena. Și continuă: „Nu este cianură“, s-a intitulat articolul pe care l-a scris în ziua următoare, citește-l. Ce titlu bun, băiete. Mai citește și romanul lui Osvaldo Aguirre *Indezirabilii*, o ficțiune al cărei protagonist e GGG. Ascultă-mă, doar cu Internetul n-ai să poți, nu e de ajuns. Atunci, lecția numărul unu: citește tot ce găsești despre Gustavo Germán González, e un ordin, OK? OK, răspunde băiatul de la Polițiste. Jaime Brena schițează gestul de salut care îi place, mișcă mâna deasupra capului de parcă ar avea o pălărie pe care o ridică și o lasă la locul ei. Și pleacă.

Băiatul de la Polițiste se uită în urma lui. Își termină articolul și îl trimite exact la închiderea ediției. Înainte de a închide calculatorul scrie „GGG + ziar *Crítica*“ în motorul de căutare Google și așteaptă rezultatele. Bănuiește că ceea ce tocmai i-a spus Jaime Brena e un sfat bun. Mai mult decât o bănuiește, o știe. Dar nu știe cum să afle cine a fost Gustavo Germán González fără să intre pe Internet.

În zilele următoare a devenit limpede că moartea lui Chazarreta, așa cum i-a auzit Nurit prima oară pe doi locuitori din La Maravillosa în fața frigiderului cu produse proaspete, nu fusese sinucidere. Rezultatul autopsiei a stabilit, în cuvinte mai tehnice, ceea ce comisarul Venturini îi comunicase dinainte lui Jaime Brena, pe hârtia scrisă de mână: secțiune a mușchiului sternocleidomastoidian, secțiune a arterei carotide primitive la doi centimetri de bifurcație, secțiune a venei jugulare și secțiune completă a laringelui la nivelul membranei cricotiroidiene, cu deschidere a vestibulului laringian, fiind secționat și polul inferior al lobului glandei tiroide. Nu erau tăieturi de apărare pe mâini, dar exista o creștură pe bărbie, de mică profunzime, fără îndoială provocată de reacția instinctivă a lui Chazarreta de a-și coborî capul când a simțit că un cuțit încearcă să-i taie gâtul. Și, într-adevăr, un grad ridicat de alcool în sânge. Se indica, de asemenea, iar lucrul acesta era cel mai important, că tăietura era îndreptată ușor în sus și că mâna care ținea cuțitul la descoperirea cadavrului nu era murdară de sânge. Ți-am spus, observă Jaime Brena când i-o confirmă băiatul de la Polițiste. Ce ipoteze circulă? Reglare de conturi sau răzbunarea morții soției, îi răspunde băiatul. Reglarea de conturi a fost propusă și ca mobil al morții soției. Când a vândut banca, Pedro Chazarreta a intrat în afacerea recuperării de datorii, povestește Brena. Pesemne că aceasta i-a adus mulți dușmani, spune băiatul. Da, mai ales pentru felul cum se purta, lămurește Brena mai departe, recupera de la oricine, dar cu metode deloc elegante. Avea o echipă de recuperatori foarte antrenați, stăruitori, sâcâitori, câini de vânătoare care picau pe capul unui datornic, de exemplu, la petrecerea de cincisprezece ani a ficei lui, puneau mâna pe microfon

și povesteau tuturor invitaților că domnul care plătea petrecerea aceea, dacă o plătise cumva, le datora bani. Musafirii începeau să se agite, chelnerii ascundeau vinul, *disc-jockey*-ul pretindea plata imediată în numerar sau nu mai punea muzică, iar fata care a împlinit cincisprezece ani își încheia aniversarea plângând. Unii spun că strângeau cu ușa dacă era nevoie, dar nu i-a denunțat nimeni. Ce vrei să spui cu „strângeau cu ușa”? Să-ți frângă piciorul, să te taie pe față, să-ți rupă vreo două oase, degetele, de exemplu. Chazarreta nu putea să-și dea datornicii în judecată, pentru că împrumuta oameni băgați în afaceri nu prea curate, ba chiar de-a dreptul ilegale: cumpărare de imobile cu probleme de acte, pornografie, turism sexual, spălare de bani. L-am întrebat la interviu, el mi-a spus că afacerea lui este să împrumute și să încaseze bani, că pe el nu-l interesează ce face celălalt cu banii. Dar nu era adevărat, putea să nu-l intereseze din punct de vedere etic, dar îl interesa fără îndoială din punct de vedere economic, ca să evalueze dacă afacerea este rentabilă, pentru ca partenerul să-i poată plăti creditul cerut. Eu aș fi căutat mai mult în direcția aceasta. Dacă s-ar fi elucidat chestiunea, poate că ar fi început să se descâlcească ghemul și s-ar fi obținut o pistă care să ducă la asasinul Gloriei Echagüe. Dacă nu cumva a fost chiar el. Circulau zvonuri că tipul trebuia s-o reducă la tăcere, că femeia nu era de acord cu vreuna din activitățile lui și că o făcea pe dura, îl amenințase că îl părăsește, ba chiar că îl denunță. Dar nu știu, uneori mi se pare că n-a fost decât un balon de săpun. În sfârșit, conchide Brena, reglarea de conturi e peste tot, iar dacă mergem în sensul ăsta ne împotmolim iarăși în câteva zile. Cât despre cealaltă ipoteză, răzbunarea morții soției de către cineva care a vrut să facă dreptate cu propriile-i mâini mi se pare prea eroică pentru distribuția filmului pe care îl vedem, nu? Atunci? Întrebă băiatul. Trebuie să ne mai gândim, uneori ne agățăm de presupuneri care nu fac decât să ne afunde în mlaștină, îi răspunde Brena aproape în clipa când Rinaldi intră în redacție furios și trânteste ziarul *La Primera de la Mañana* pe biroul băiatului de la Polițiste. Jaime Brena se dă la o parte, știe că mânia nu-i este adresată lui, dar de la o vreme când îl vede pe Rinaldi pornit împotriva cuiva i se contractă mușchii spatelui. De ce are Zippo informații despre caz pe care noi nu le deținem, vrei să-mi explici? Băiatul se uită la ziarul pe care i l-a aruncat Rinaldi pe birou, îl ia și citește cât poate de repede articolul lui Zippo. Nu știu, eu am pus tot ce mi s-a dat de la

comisariat și de la procuratură. Lui i-au dat mai multe, evident; bine că avem rapoartele lui Nurit Iscar, spune Rinaldi și pleacă furi-bund, cum venise. Băiatul face spume la gură. Abia când Lorenzo Rinaldi dispare dincolo de ușa biroului, Jaime Brena se apropie din nou, ia exemplarul din *La Primera* azvârlit de șeful său pe biroul băiatului și caută articolul. Lecția numărul doi, băiete: De unde a scos Zippo informațiile confidențiale? Habar n-am, îți jur că fac tot ce pot. Uită-te la articol și spune-mi de unde a scos informațiile. L-am citit și habar n-am. Eu nu ți-am spus „citește articolul și spune-mi”; ți-am spus „uită-te la articol și spune-mi”. Uită-te, băiete. Nu-ți atrage atenția nimic? Nu. Bănuiește, mimetizează, intră în pielea ce-luilalt, intră în pielea lui Zippo. Îți jur că nu știu. Fotografia procurorului la fel de mare ca textul, cu legendă impunătoare, îi indică Brena. Și apoi își apropie ziarul de obraz și citește pe sub ochelarii abia înălțați deasupra sprâncenelor: Procurorul Atilio Pueyrredón înaintea în anchetă grație meticulozității cu care lucrează și echippei sale. Repet, băiete: Cine i-a dat informațiile lui Zippo? Procurorul Pueyrredón. Exact, Zippo îi face nota de presă, vezi? Da. Ciudat, Zippo nu e gazetar care să scrie note de presă. Sunt vremuri grele pentru toți, chiar și pentru cei mai buni, spune Brena, va trebui să se revanșeze cumva, eu am preferat întotdeauna să plătesc o friptură. Notele de presă pentru Poliție, judecători și procurori nu-mi plac, băiete. Deținuții sunt altceva, ei nu au cum să se facă auziți. Dar ceilalți, dacă vor faimă, să pună mâna să muncească așa cum se cuvine.

Jaime Brena se întoarce la biroul lui, astăzi trebuie să scrie despre inaugurarea unei creșe de ultimă generație în Mataderos. I-a cerut-o Rinaldi, iar lui Rinaldi i-a cerut-o intendentul, nu încapă îndoială. Rinaldi și intendentul nu sunt așa de buni prieteni, dar acum îl detestă amândoi pe președintele națiunii și asta îi unește. Dacă e ceva bun în a scrie despre inaugurarea creșei, recunoaște Jaime Brena, este că pentru a termina articolul are de gând să se ducă după-amiază în Mataderos. Și ideea că își va petrece o parte din ziua de lucru pe stradă, rătăcind printr-un cartier din Buenos Aires, îl înveselește. Cu atât de puțin te mulțumești în ultima vreme, Jaime Brena, își zice și începe să scrie la calculator. Te invit la un ceai în Mataderos, îi propune Karinei Vives, care tocmai a sosit. Ceai în Mataderos? Dar ce *cool* ești, Brena. Mataderos Soho, sau Mataderos Hollywood? îl întreabă fata și se așază la birou.

Râzi tu, fetițo, dar să știi că într-o seară am să te duc să dansezi pe Avenida de los Corrales și pe Lisandro de la Torre, ca să vezi ce e bun în viață, o anunță Brena și o face să zâmbească din nou.

În momentul când Jaime Brena pune titlul notei de presă pentru intendent, la câțiva metri de el, băiatul de la Poliție caută pe Internet date despre toate persoanele care lucrează cu procurorul Pueyrredón, ca să vadă dacă are norocul de a cunoaște pe cineva, în vreme ce, în La Maravillosa, Nurit Iscar se străduiește să scrie un nou raport pentru *El Tribuno*. Băiatului nu i se pare cunoscut nici un nume, iar ea nu e satisfăcută de nimic din ce scrie. Se uită pe fereastră: totul este verde. Trage perdeaua și aprinde lumina artificială, ca să i se pară că e acasă la ea, în camera copiilor, pe care a transformat-o în biroul ei de când au plecat să locuiască singuri, așezată pe scaunul ei și rezemată pe perna cu față tricotată după modelul „bob de orez“, care a fost cândva a mamei ei. Ar fi trebuit să și-o aducă, măcar perna să o fi avut, ca să se simtă mai aproape de casă. Și unul dintre ghivecele de pe balcon; plantele ei nu sunt atât de impunătoare ca acelea pe care le vede în jur, dar sunt ale ei. Totuși, în loc să privească luna, ca ET în filmul lui Spielberg și să îngaiame „acasă“, Nurit Iscar, Betibú, alege o frază mai clară și mai categorică. Și dacă mă duc la dracu? Gândurile și divagațiile îi sunt întrerupte de telefonul lui Carmen Terrada. Vocea nu-ți sună bine astăzi, îi spune prietena ei. Trec a doua probă de rezistență în cartierul închis La Maravillosa. Prima a fost să trec de bariera de la intrare, îți amintești? o întreabă Nurit. Da, îmi amintesc. Și acum cu cine te-ai certat? vrea să afle Carmen. Cu nimeni încă, îi răspunde ea. Povestește-mi, stăruie prietena ei. Sindrom de abținere de oraș: mă stresează copacii, mă stresează verdele, mă scoate din pepeni cântecul păsărilor la șase dimineața, țârâitul greierilor, broaștele care orăcăie toată noaptea... Știi de ce am nevoie, Carmen? De un bărbat, dragă prietenă. Nu, am nevoie de ciment și iar ciment și de o cafea la colț, răspunde Nurit. Și continuă: Imaginează-ți ce înseamnă să ieși ca să rătăcești pe stradă și să simți că aici nu poți să te întâlnești cu nimeni care să-ți meargă la inimă, că tot ce te înconjoară este natură, sport, viață așa-zis sănătoasă și case pustii. Deși sunt oameni, nu-i vezi decât practicând sport. Măcar alergând. Închipuiește-ți ce înseamnă să simți că nu se poate întâmpla nimic care să te surprindă, că nu ți se poate întâmpla nimic în afară de cele prevăzute, spune Nurit.

Bine, e cu puțință să-ți taie gâtul dintr-o parte în alta, îți amin-tesc, sau ai uitat de ce te afli acolo? întreabă Carmen. Desigur, pot și să te omoare, dar îți spun că, dacă mai îndur două zile de singurătate și de cântec de păsări, mă duc pe stradă și cer să-mi taie cineva gâtul, mărturisește Nurit. Fii liniștită, sâmbătă vin acolo cu Paula cu tot, devreme și ne instalăm în casa ta cât ține sfârșitul de săptămână, îi promite prietena ei. Mulțumesc, spune ea, asta are să-mi facă bine. În cele din urmă, întreabă Carmen Terrada, casa are piscină?

Băiatul își scrie la tastatură articolul sub efectul sperieturii pricinuite de intrarea în redacție a lui Rinaldi, cu doar câteva minute în urmă, ca să-i atragă atenția că nu-și face treaba cum se cuvine. Jaime Brena descrie instalațiile creșei din Mataderos pe care n-a văzut-o încă decât prin prisma comunicatului primit de la Departamentul de Presă al orașului. Iar eu am tupeul să-i spun insu-lui ăstuia că nu fac note de presă oricui, gândește și apasă tastele cu mânie. Rinaldi își redactează editorialul pentru mâine, începând cu titlul: „Altă minciună a președintelui“. Karina Vives derulează interviul pe care i l-a luat egipteanului / italianului / mexicanului Fabio Morábito¹. Nurit Iscar își scrie la calculator al doilea raport.

Pe zi ce trece, meleagurile acestea sunt năpădite de tăcere. Două decese atât de stranii și atât de similare, în aceeași casă, în același cartier închis (așa se autodenumesc acesta și alte locuri asemănătoare care alcătuiesc asociații), îi descumpănesc și îi îngrozesc pe locuitori. Dar ei nu o mai spun, nu mai vorbesc ca în primele zile. Încearcă să se gândească la altceva, să-și vadă de viețile dintotdeauna. Mulți, nu toți, dar aproape toți, se mulțumesc să se gândească: îi privește pe ei, pe cei din familia Chazarreta, nu pe noi. Ca și cum cine a intrat să ucidă pentru a doua oară ar fi venit să încheie o problemă care are legătură doar cu Pedro Chazarreta și cu Gloria Echagiie. Sau, în orice caz, cu ei și familia lor. Sau cu ei, cu familia lor, cu cei apropiați și cu asociații în afaceri. Atunci universul se lărgește. Dar nu atât de mult. Nu pe „noi“. Pe „noi“, nu. Și cine suntem „noi“? Toți ceilalți, care au o casă în Maravillosa și sunt în viață. Totuși, există întrebări care îi stânjenesc și pe care nu ar dori să li le

---

¹ Fabio Morábito (n. 1955) – scriitor mexican, născut în Egipt, din părinți italieni.

adreseze nimeni și nici nu vor să și le pună. Pentru că toți cei care locuiesc aici, oricât ar vrea să o ignore, știu că posibilitățile nu sunt prea multe: asasinul este fie cineva din La Maravillosa, fie cineva care a intrat pe la postul de pază și a ieșit cu autorizația vreunui locatar, fie (și este limpede că posibilitatea aceasta îi îngrijorează cel mai mult pe vecini) au dat greș controalele de securitate de la intrarea în cartierul închis. Astăzi, celui ce vrea să vină într-un loc ca acesta i se cer: autorizația unui asociat major (un băiat de șaptesprezece ani nu-și poate introduce prietenul, nici menajera nu poate lăsa pe nimeni să intre dacă nu are autorizație scrisă de la proprietarii casei), documentul de identitate (înainte se cerea doar numărul, fără a fi nevoie să arăți documentul propriu-zis, întrucât cei care intră cu o oarecare regularitate în cartierul închis își au fotografia încărcată în calculator și se poate verifica dacă chipul și fotografia coincid, dar de la ultimul furt comis într-un cartier închis apropiat, chiar dacă fața și fotografia sunt identice, se cere documentul), asigurarea de răspundere civilă față de terți pe numele șoferului care intră (dacă cineva vrea să intre cu mașina soțului sau soției, va avea probleme), fotografia (dacă persoana intră pentru prima oară și în ciuda faptului că acum nu mai servește la nimic, întrucât cer documentul. „Ce e mult nu strică“ este una dintre nenumăratele leme ale șefului securității de aici. Altele: „Mai bine să previi decât să vindecă“; „Trebuie să iei măsuri dinainte“; „Toată lumea e suspectă până când se demonstrează contrariul“), inspecția portbagajului mașinii la intrare și la ieșire, iar acum și inspecția capotei la ieșire, pentru cazul în care vreun vizitator ia ceva ascuns între radiator și motor? Cine știe? Dacă autovehiculul sosește noaptea, de câteva săptămâni se adaugă obligația de a stinge luminile exterioare și de a le aprinde pe cele din interior, până când paznicul se apropie și constată cine se află înăuntru, exact cum era procedeul pe vremea dictaturii militare când se rechiziționa o mașină. Însă chiar și așa, cu autorizație, asigurare, fotografie, document, portbagaj în ordine și lumini stinse, sau fără ele, asasinul lui Chazarreta a intrat. Poate era înăuntru, sau poate că un locatar l-a autorizat să intre, ori a trecut fără ca paznicul să observe nimic ciudat. Și lucrul acesta este cel care ne preocupă pe „noi“.

Nurit salvează textul. I-l trimite lui Rinaldi, dar de data aceasta fără copie pentru băiatul de la Polițiște. Băiatului i-l trimite în alt

e-mail, adresat doar lui. Încearcă un format de mesaj cordial; nu știe de ce, dar nu începe cu Stimate, nici cu Domnule, nimic de felul acesta, ci pur și simplu cu Bună! Apoi: Îți trimit raportul pentru mâine. Mi-a plăcut mult articolul tău de ieri. Te îmbrățișez. Nurit Iscar. Și îi vine ideea de a adăuga la sfârșitul textului următorul post-scriptum: PS: Dacă te interesează să cunoști locul unde s-a comis crima despre care scriem amândoi, poți veni când dorești la sfârșitul săptămânii, sau oricând poți. Și ca să nu existe bănuieli că invitația ascunde vreo intenție de a seduce un băiat care trebuie să fie cu cel puțin treizeci de ani mai tânăr decât ea, Nurit Iscar pune încă un rând la post-scriptum: Vino cu cine vrei.

Băiatul de la Polițiste deschide e-mail-ul lui Nurit Iscar pe care tocmai l-a primit. Îl surprinde invitația în La Maravillosa. Fără să citească încă noul raport, se ridică și se duce la biroul lui Jaime Brena: Ce învârtește oare tipa asta? îl întreabă. Betibú? Betibú. Mi-a trimis raportul fără să treacă pe la Rinaldi și mă invită în La Maravillosa. Nimic, poate că este o bună colegă, mai sunt și asemenea oameni, câteodată dai de cineva care nu are de gând doar să te desființeze ca să facă mai repede decât tine carieră sau ca să-ți ia locul. O spui din cauza mea? Nu, băiete, tu nu ești vinovat pentru că eu sunt unde sunt, sau mai bine zis, pentru că nu sunt unde ar trebui să fiu. Te duci? îl întreabă. E o ocazie fantastică, nu pot s-o ratez, dar nu știu. Amintește-ți de prima lecție, băiete, stradă, trebuie să te duci și să stai acolo, chiar dacă străzile de acolo sunt atât de diferite de cele din Mataderos. Ce legătură are Mataderos cu toate astea? Nici una, trebuie să mă ducacum în Mataderos, să scriu despre inaugurarea unei creșe, vrei să mă însoțești? Dacă mă însoțești și tu la sfârșitul săptămânii în La Maravillosa. Nu pot să mă duc așa pe capul tipei. Tipă nu, Brena, Nurit Iscar, trebuie să pui în practică propriile lecții. Ai dreptate, Nurit Iscar. Betibú. Și ba da, poți, stăruie băiatul, pentru că ea îmi spune în e-mail că dacă vreau pot să mă duc însoțit. Dar, fraierule, se referă la iubita ta. Nu precizează, așa că pot să mă duc cu cine am chef. Eu cunosc locul, spune Jaime Brena, i-am luat un interviu lui Chazarreta acolo, m-a urât după interviul acela. De ce? Pentru că nu am spus ce voia el să spun, pentru că n-a putut să mă manipuleze. Era un bun manipulator nenorocitul și de aștia mi-e cel mai frică. Eu de un pumn știu să mă apăr, dar de un manipulator îmi e mai greu. Atunci mă însoțești? insistă din nou băiatul de la Polițiste. Dacă știi locul, cu atât mai

bine, e un lux să mergi cu cineva care cunoaște terenul. Jaime Brena zăbovește privindu-l. Băiatul nu seamănă cu mine când m-am angajat la *El Tribuno*, se gândește, dar are ceva care mă împinge să-l ajut, poate pentru că nimeni nu refuză să-i dea mâna unui orb când trece strada, își spune, apoi zâmbește și încuviințează: OK, și tu mă manipulezi, băiete, dar îmi ești simpatic. Mulțumesc, e un mare pas înainte în relația noastră, glumește băiatul de la Polițiste. Și, dacă Nurit Iscar se așteaptă să te duci cu o fată, eu te iau de mână și-ți dau un pupic. Ești prea bătrân pentru mine, Brena. José de Zer ar fi făcut-o dacă ar fi fost nevoie, conchide el. Vezi? Asta are să-ți fie a treia lecție, băiete, investighează ce oraș din suburbie, foarte apropiat de capitală, unde s-a născut unul dintre cei mai buni fotbaliști ai noștri, a fost botezat grație lui José de Zer și de ce a devenit celebră fraza lui: Urmează-mă, Gagiule, urmează-mă. Investighez, zice băiatul și pare entuziasmat, îmi termin articolul de astăzi și după aceea pot să vin cu tine în Mataderos. Dă-i drumul. Băiatul pleacă. Brena se uită la Karina: Vezi, am aici un coleg care mă însoțește în Mataderos, chiar dacă nu e *cool*, fetițo. Ce repede mă înlocuiești, Jaime Brena. Tu ești de neînlocuit, frumoaso, chiar dacă mă neglijezi. Ea zâmbește, dar nu spune nimic, știe că Brena are oarecum dreptate, dar nu-l neglijează pentru că nu-i pasă de el, ci pentru că dacă ar fi lângă el s-ar vedea obligată să ia o hotărâre și să-i spună. De ce este pentru ea atât de greu de îndurat privirea lui Jaime Brena? Doar are tată și frați mai mari. De ce, dacă ar putea să-și aleagă un tată, l-ar alege pe Brena și nu pe tatăl ei? Îl privește și îi zâmbește din nou. Și el îi zâmbește și nu spune nici el nimic, este convins că fata are ceva pe suflet, dar nu poate încă să-i spună. Băiatul de la Polițiste se ridică și se întoarce la biroul lui Brena. Ce e, băiete? îl întreabă Brena. Îți datorez ceva, îi răspunde. Brena nu înțelege. Ce îmi datorezi? Un răspuns la o întrebare pe care mi-ai pus-o la prima lecție din acest curs accelerat de ajutor pentru ziaristul handicapat. Eh, las-o baltă, n-o lua chiar atât de în serios. Băiatul continuă: Gustavo Germán González, cel de la *Crítica*, s-a deghizat în instalator ca să intre la morgă și să vadă ce spun medicii legiști despre cadavrul consilierului radical și apoi a scris: „Nu este cianură“. Nu era cianură în cadavru, a fost primul care a publicat știrea. Jaime Brena surâde cu o oarecare satisfacție. Promovat? îl întreabă băiatul. Da, băiete, promovat, tu ai să înveți, îi spune Brena, ai să vezi că ai să înveți.

Nurit Iscar cumpănește că tare bine i-ar mai prinde o mână de ajutor pentru sfârșitul de săptămână. Prietenele ei pun umărul la treabă, sunt ca din familie, dar casa e mare, intră mult praf, mult polen de la copaci. În plus, dacă vine băiatul de la Polițiste, i-ar plăcea ca totul să fie bine ordonat și să nu trebuiască să se ocupe de mâncare, băutură, farfurii, hârtie igienică la baie și alte treburi gospodărești, ca să poată să-l găzduiască, să-l ducă să vadă cartierul, locuința lui Chazarreta, înconjurată încă de panglici plastifiate care interzic intrarea, iar pe deasupra păzită de un polițist de la Poliția din Buenos Aires, pe lângă unul de la securitatea cartierului, și orice alt loc unde băiatul ar dori să meargă. Își închipuie că un mod de a găsi pe cineva care s-o ajute în casă este să o întrebe pe menajera vreunui vecin dacă are o prietenă, o rudă sau o cunoștință să-i recomande. Iese la poartă și așteaptă să se ivească vreuna. Dar nu se ivește. În schimb, trece o mașină, după zece minute alta, peste cincisprezece minute o camionetă 4x4. Presupune că există o metodă care să nu-i ia atâta timp, să bată la ușa unui vecin, de exemplu. Ciocănește în ușa casei din dreapta, nu iese nimeni. La a celei din față, nimeni. Nu îndrăznește să sune la cea din stânga: dacă nici de acolo nu iese o ființă vie și vorbitoare (nu se pun la socoteală câinii sau alt animal domestic), senzația de singurătate are s-o cufunde într-o angoasă din care nu e sigură că își va putea reveni. Dacă ea, Nurit Iscar, este singura ființă umană în atâția metri în jur, preferă să nu știe. Lasă să se mai scurgă pe îndelete câteva minute, simulând un calm pe care nu îl simte. Trebuie să admită că așteptarea o neliniștește. Ca să vadă oameni, se teme că va trebui să se ducă la magazin, pe terenul de tenis, la sala de gimnastică sau la barul jucătorilor de golf. Iar Nurit Iscar vrea să vadă oameni. Aproape că o năpădește din nou sindromul de abstenență de oraș,

când observă că se ivește de la colțul străzii o menajeră plimbând un câine *chihuahua*. Nurit Iscar respiră ușurată, ca și cum tocmai ar fi scăpat dintr-o primejdie pe care doar ea o recunoaște. Femeia pare destul de îmbufnată din pricina sarcinii ce i-a fost încredințată, lucru ușor de înțeles din mișcările isterice ale câinelui. Javra asta e dracul gol, spune pentru ea însăși când trece pe lângă scriitoare. Nurit încuviințează și profită de apropierea provocată de confesiune ca s-o întrebe dacă știe pe cineva care ar putea s-o ajute la sfârșitul săptămânii. Femeia încearcă să se oprească pentru a-i răspunde, dar câinele latră, astfel încât le obligă să meargă mai departe împreună. Eu o am pe fata mea, îi spune, dar la sfârșitul săptămânii nu poate, nu-i dă voie bărbatul, dacă o vrei în timpul săptămânii, da, însă la sfârșitul săptămânii nu-i permite. Femeia este gata să înceapă să se plângă de soțul fiicei, dar Nurit Iscar o întrerupe și o lămurește că ea are nevoie de cineva care s-o ajute câteva ore sâmbătă și alte câteva ore duminică, pentru că în restul săptămânii se descurcă. Vor fi puțini, ea, două prietene și un coleg de serviciu, însă chiar și așa dorește să-i dea cineva o mână de ajutor. Păcat, la sfârșitul săptămânii n-o lasă bărbatul, repetă femeia. Păcat, spune Nurit. Menajera, luptându-se mai departe cu câinele, salută un grădinar care cară pe ghidonul bicicletei mașina de tuns gazonul și, fără ca Nurit să i-o ceară, femeia îl întreabă dacă are el pe cineva. Bărbatul se oprește, încearcă și ele să o facă, dar câinele latră furios și e cu neputință să stea de vorbă cu sunetul acesta de fond. Atunci bărbatul întoarce bicicleta și le însoțește câțiva metri în direcția în care vrea câinele să meargă. Avea, zice tipul, pe nevastă-sa, dar tocmai a găsit, ieri a găsit, după trei luni în care n-a lucrat, a fost greu, dar ieri a găsit. Bărbatul își amintește ceva, îi spune că la sfârșit de săptămână, la intrare, dincolo de barieră, sunt de obicei femei care se oferă să lucreze cu ora, poate găsește acolo pe cineva, uneori paznicii le gonesc, dar e pe stradă, astfel că ele pot, sau nu e stradă? Da, e pe stradă, spune Nurit Iscar și își aduce aminte de ea însăși certându-se pe tema stăpânului unei străzi în ziua când a intrat în La Maravillosa. Așa e, spune menajera care plimbă câțelul, le-am văzut și eu, vin sâmbăta devreme. Iar dacă aveți nevoie, sunt și bărbați care pot să facă fripturi sau să spele mașini, ce aveți dumneavoastră nevoie, adaugă grădinarul. Nurit îi mulțumește pentru informație și se întoarce acasă. Bărbatul își vede de drum. Femeia înaintează în urma câinelui murmurând: păcat, soțul fetei mele.

În ziua următoare, dis-de-dimineată, Nurit se încalță cu niște pantofi de sport pe care i-a primit de la fostul ei soț – pe atunci soț –, când a împlinit patruzeci și nouă de ani, ultima ei aniversare pe care au petrecut-o împreună, cu puțin înainte de a se despărți. Stai prea mult așezată în fața calculatorului, i-a spus, în curând vei avea o cratiță în loc de fund. Ea ar fi preferat un cadou mai romantic decât o pereche de pantofi de sport și o metaforă mai puțin vizuală decât cea a fundului ca o cratiță, dar soțul ei fusese întotdeauna un pragmatic și în momentul acela ea nu mai aștepta prea multe nici de la soțul ei, nici de la căsătorie. Nici de la metafore. Cert este că, după cinci ani, pantofii de sport îi prind bine. Deși încă nu se hotărăște să facă jogging. De aceea alege niște blugi, clasicul obiect de îmbrăcăminte care în Argentina și bine accesoriizat poate fi purtat atât la o petrecere, cât și la picnic, un tricou, ochelari de soare, iar înainte de a pleca își dă cu cremă de protecție solară și se stropește cu soluție împotriva țânțarilor. Firește că în cartierul închis nu au găsit un sistem de a-i ucide sau de a-i ține departe, gândește. Să fie oare țânțarii antrenați pentru a recunoaște străinii și când vor detecta că Nurit este o intrusă o vor înțepa numai pe ea? Se uită pe planul pe care i l-au înmănat la sosire și caută drumul cel mai scurt până la poartă. Sunt prea multe curbe în La Maravillosa, *culs-de-sac*, rotonde și străzi circulare care te silesc să fii prudentă, ca să nu sfârșești ca Minotaurul prins în labirintul lui Dedal. Schițează și apoi memorează cea mai bună alternativă spre ieșire, dar pentru orice eventualitate împăturește harta și o bagă în buzunar. Dacă se rătăcește cumva, în ciuda bunei ei țineri de minte. Alege una dintre cărțile aduse în bagaj – *Memento Mori*, de Muriel Spark –, ca să meargă citind până la poartă, își pune telefonul mobil într-un buzunar și câteva bancnote în altul, pentru cazul în care îi vine chef să cumpere ceva de la magazin. Ce altceva? se gândește. Și, în sfârșit, iese. Da, ar fi trebuit să-și pună o șapcă, se lamentează la câțiva metri de casă, dar n-are chef să se întoarcă.

Fiind sâmbătă, îi ies în cale mai mulți oameni decât a văzut în zilele de când s-a instalat în La Maravillosa. Ea nu cunoaște pe nimeni, unii o salută, alții nu. Are senzația că ceva din înfățișarea ei le atrage atenția. Ca și cum ar exista o chestiune de cod vestimentar pe care ea n-o respectă. Dar nu-și dă seama despre ce e vorba. Blugii nu pot fi, iar pantofii de sport nici atât. Poate cartea, dar pe ea mersul fără să citească o plictisește. Cred, pesemne, că obiceiul e periculos,

întrucât nu-i permite să fie atentă la drum. Dacă e așa, nu știu că Nurit Iscar e obișnuită să citească în orice împrejurări: mergând, călătorind în autobuz sau în metrou, la coadă la bancă, chiar și la cinematograful înainte de a se stinge luminile ca să înceapă filmul. Iar privirea ațintită asupra cărții, alături de ochelarii negri, simte că o protejează. Nu i-ar plăcea să fie recunoscută, să știe cineva că se află aici, ca o vecină oarecare, dar iscodind. Cu toate că cei ce citesc *El Tribuno* trebuie să bănuiască deja că Nurit Iscar este aici, nu e același lucru să știe că este, sau să-i recunoască fața și să conchidă că ea este ea. O spioană. Responsabila cu rubrica de *non-fiction*, cum ar spune Lorenzo Rinaldi. Acum două zile, o femeie s-a apropiat de ea într-un supermarket și i-a spus: Eu te cunosc pe tine. Și a zăbovit privind-o. Se poate, a răspuns Nurit. Femeia a zâmbit și a zis: De la orele de *pilates*, nu? Da, de la orele de *pilates*, a mințit Nurit. Vrea să-și păstreze anonimatul cât timp va putea. Nu i-au povestit mare lucru până acum, dar când vor constata că nu e una dintre ei, îi vor povesti și mai puțin. Și se vor uita urât la ea; pe ea privirile răuvoitoare o afectează mult. Dacă „deochiul” înseamnă că cineva se uită urât la tine, ea crede în deochi, crede că cineva poate să-ți facă rău privindu-te cu ură, cu furie sau cu dispreț. Din toate aceste motive, Nurit Iscar se plimbă cu ochelari negri și cu ochii în carte, pentru că îi place să citească în timp ce merge și pentru ca nimeni să nu o recunoască și nici să nu o deoache. Deși nimeni nu se uită la ea. Cei mai mulți dintre oamenii cu care se întâlnește aproape că aleargă. Unii merg normal. Două tinere trec pe lângă Nurit pe *rollers*. Unii pe bicicletă. Un băiat care nu trebuie să aibă mai mult de doisprezece ani o depășește conducând un multicar cu o viteză alarmantă. Mașini de golf cu baterie, ciclomotoare, *skates*, *reef sticks*, motociclete. Parcul automotor care nu este compus din mașini este cât se poate de variat în La Maravillosa, astfel încât ea ignoră numele vehiculelor ce îi ies în cale.

În momentul în care Nurit Iscar ajunge la jumătatea plimbării spre intrarea în cartierul închis unde stă, Carmen Terrada urcă în mașina Paulei Sibona ca să se ducă în La Maravillosa și să petreacă sfârșitul de săptămână ținându-i de urât prietenei sale, așa cum i-au făgăduit. Ți-ai luat costumul de baie? o întreabă Paula. L-am luat, răspunde Carmen. Este o zi de sfârșit de martie ce se declară dintre cele mai frumoase din an: soare, cer senin, căldură, dar nu înăbușitoare. Între timp, Jaime Brena doarme. Băiatul de la Polițiste

îl sună, vrea să stabilească ora la care să vină să-l ia. Dă-mi o oră, băiete, să termin o treabă. Băiatul e gata și știe că treaba constă în faptul că Jaime Brena are încă perna lipită de față, dar îi spune că nu contează, nu e nici o grabă, îl așteaptă. Iubita lui se plânge că va rămâne singură tot sfârșitul de săptămână. Mă duc din motive de serviciu, răspunde băiatul și deschide calculatorul ca să-și omoare timpul până la ora convenită cu Brena. Tastează în motorul de căutare Google: José de Zer. Află că zona pe care a botezat-o este Fortul Apaș, de unde se trage Carlos Tévez, iar până atunci se numise Cartierul Armata Anzilor, nume pe care i-l datora lui Cacciatore, intendentul dictaturii, uitându-și – sau disprețuindu-și – numele vechi, dat de primii locuitori: Carlos Mugica, în amintirea preotului asasinat în 1974. În toiul împușcăturilor, de Zer, fără să și-o propună, a șters Armata Anzilor din vremea dictaturii și a rebotezat-o Fortul Apaș, dându-i numele cu care o cunoaștem și astăzi. Asta pare Fortul Apaș! a strigat în fața camerei, în vreme ce gloanțele șuierau în jurul lui. Numai pentru asta merită un loc în istorie, gândește băiatul. Astăzi în lume lui Tévez i se spune „Apașul” și mulți nici nu-și imaginează că i se datorează lui José de Zer. Dacă de Zer n-ar fi rebotezat cartierul, cum ar fi numit astăzi jucătorul argentinian? Soldățelul din Armata Anzilor? Băiatul de la Polițiste descoperă, tot prin intermediul Google, că unul dintre primele locuri de muncă ale lui de Zer a fost casa de bilete a unui teatru, de unde a fost dat afară pentru că furase. Anecdota face parte din aproape toate biografiile acestui ziarist specialist în știri polițiste, ca și cum ar fi necesar să o cunoști ca să-ți întregești personajul. Iar fraza „Urmează-mă, Gagiule, urmează-mă” i-a spus-o de Zer cameramanului Carlos „Gagiul” Torres, când urmăreau luminile presupuselor OZN-uri răsărite pe dealul Uritorco, iar cu timpul s-a constatat că erau lanterne postate de însuși de Zer și de echipa sa. Urmează-mă, Gagiule, urmează-mă, și s-au dus amândoi pe urmele luminii lanternelor. Amăgiri, la fel ca păpușa gonflabilă care vreme îndelungată a dat naștere legendei monstrului din lacul Ness. Băiatul râde, cum de n-a auzit până acum povestea lanternelor? se întreabă. De Zer a fost un avangardist, avea să-i spună mai târziu Jaime Brena, în drum spre un precursor al fiecăreia dintre lanternele pe care le aprind astăzi unii dintre colegii noștri cu mai puțină grație și cu mai mult tupeu decât el, proclamându-se eroi ai ziaristicii și simțindu-se jigniți dacă ar îndrăzni cineva să-i

compare cu de Zer. Și îi va mărturisi că el îl respectă pe José de Zer, în ciuda laturilor obscure, pentru că invita la un joc care era foarte transparent și puteai hotărî dacă joci sau nu. În zilele noastre, transparența aceasta este mai greu de obținut, băiete, se va tânguî Brena, „în profesia noastră transparența este din ce în ce mai întunecată“, ar putea fi o frază a lui de Zer.

Iubita băiatului de la Polițiste îl întreabă din nou de ce nu poate să meargă cu ei. El nu-i răspunde și formează numărul lui Jaime Brena. Știe că nu au trecut nici zece minute, dar nu e dispus să aștepte atâta. Sună telefonul lui Brena, dar nu este băiatul de la Polițiste, ci comisarul Venturini, care i-o ia înainte. Ce mai faci, dragă? O duc bine, dar sunt sărac, spune Brena. Când mă inviți la friptura aia pe care mi-o datorezi? îl întreabă comisarul. Astăzi mă duc în La Maravillosa, *El Tribuno* i-a închiriat o casă lui Nurit Iscar și mă duc s-o văd împreună cu un coleg. Ah, ce coincidență, voi fi și eu pe acolo, dacă am timp dau o raită și stăm de vorbă. Cum să nu, sunați-mă, dom' comisar, și vin unde sunteți, confirmă Brena și închide. Sună din nou telefonul lui Jaime Brena: Ei? Trec în zece minute, e bine? îl întreabă băiatul de la Polițiste. În cincisprezece, îi răspunde Brena. Vreau să merg cu voi, spune iubita și băiatul de la Polițiste, ca să scape de ea, îi zice da, vino. Îmi iau costumul de baie? întreabă fata.

Nurit Iscar se apropie de intrarea în La Maravillosa. Când mai are de străbătut câțiva metri până la barieră, vede deja femeile care stau să-și găsească de lucru. Îndată ce iese din cartier, vine la ea una mai rapidă decât celelalte. „Nevoia are chip de eretic“, era titlul editorialului lui Lorenzo Rinaldi de acum câteva zile, în care le reproșa anumitor guvernatori din Opoziție cu probleme financiare alianțe cu președintele. Vă trebuie o menajeră cu ora? o întreabă femeia. Nurit Iscar nu știe, dar femeia aceea blondă care o abordează este cea care striga la coadă în ziua când Gladys Varela aștepta să intre în La Maravillosa, ultima zi în care a venit să lucreze și l-a găsit pe Pedro Chazarreta cu gâtul tăiat. Da, îmi trebuie o menajeră cu ora, îi răspunde Nurit, poți să lucrezi astăzi până la cinci după-amiază și mâine după același orar? Orice aveți nevoie, pot, spune femeia. OK, să mergem, îi zice Nurit și se îndreaptă spre intrare. Când să treacă bariera, le oprește paznicul. Doamna are permis de lucru sau card? o întreabă bărbatul pe Nurit, dar referindu-se la menajeră. Nurit Iscar, la rândul ei, o privește ca și cum ar repeta întrebarea. Nu,

răspunde femeia stânjenită. Atunci să vină în birou ca să completeze datele de intrare și dumneavoastră îi semnați autorizația. Desigur, zice Nurit și o însoțește pe femeie ca să ducă la capăt formalitățile. Femeia își dă numele, numărul actului de identitate, îl arată, își deschide poșeta, i se inspectează conținutul poșetei, este întrebată dacă are ceva de declarat și ea afirmă că nu, dar ea se răzgândește numai-decât, ba da, zice, mobilul, și i-l dă paznicului, pentru ca el să noteze marca și modelul. Paznicul încarcă datele femeii în calculator și ceva apărut pe ecran îi atrage atenția, trage la imprimantă permisul, dar înainte de a i-l înmâna lui Nurit să-l semneze îi cere femeii care striga la coada de la intrare în ziua când a fost omorât Pedro Chazarreta să aștepte afară. Femeia o face. Zăbovește bănuitoare de cealaltă parte a ușii. Se uită înăuntru prin fereastră. Așteaptă. Paznicul se uită la Nurit Iscar și îi spune: V-am cerut să vorbim între patru ochi pentru că pe ecran îmi apare o alarmă. Și asta ce înseamnă? întreabă Nurit. Că sistemul îmi indică să vă anunț că Anabella López, îi explică paznicul și face semn cu capul spre femeia de dincolo de ușă, a lucrat în casă la o locatară și asociată din La Maravillosa, doamna Campolongo, o cunoașteți? Nu, eu nu cunosc pe nimeni aici. Doamna Campolongo a solicitat să i se interzică intrarea în cartier, mă înțelegeți? Nu. Doamna Campolongo a solicitat ca Anabella López să nu intre în La Maravillosa. Și de ce? Pentru că doamna Campolongo a avut o problemă cu López. Dar este legal? Cum adică legal? Vă întreb dacă doamna Campolongo a făcut vreun denunț, dacă există vreun ordin judecătoresc de restricție. Nu, este doar o chestiune de politețe, între asociați. Politețe. Da, așa ne cârmuim, ne cârmuim cu alarma în calculator, doamna Campolongo nu poate să facă denunțul „legal“, cum spuneți dumneavoastră, pentru că nu are dovezi, iar fetele astea își fac imediat rost de un avocat care intentează un proces interminabil și, ceea ce este mai rău, foarte scump. Acum câțiva ani, a dat-o una în judecată pe o asociată pentru că i-a interzis dreptul constituțional la muncă și la liberă circulație. Ne amintim cu toții, a fost cât pe ce să ne pierdem slujba, ne-au întrebat dacă femeia lucrase pentru locatara aceea și am spus că da, pentru că era în registre, în sfârșit, mare încurcătură. De aceea doamna Campolongo n-a făcut denunțul la Poliție, ci aici, la punctul de pază și control de la intrare, pentru ca noi să scutim de această situație alte posibile victime. Aha, zice Nurit, și care este „această situație“? Că doamna Campolongo nu

vrea ca femeia asta să intre. Dar care este motivul, fie și fără dovezi. Se pare că Anabella López a furat-o. A furat-o. Da, i-a furat o bucată de brânză. O ce? Un calup de brânză. Un calup de brânză. Bărbatul rămâne uitându-se la ea, iar ea la el. Dacă vreți, o sunăm pe doamna Campolongo și ea vă explică mai bine. Îmi explică mai bine cum i-a furat brânza? Vă spune ce aveți nevoie să știți. Vă rog să-mi spuneți: dacă eu, în ciuda riscului ca femeia aceasta să-mi fure un calup de brânză, vreau s-o iau, dumneavoastră mă veți lăsa să trec cu ea, sau mă veți opri amenințându-mă cu pușca cu ghinturi? Sunt arme de vânatoare. Ah, amenințându-mă cu arma de vânatoare, atunci. Nu, noi nu vă putem împiedica să luați să lucreze în casa dumneavoastră pe cine doriți, de aceea v-am vorbit de libera circulație și de dreptul la muncă, este doar un sfat pe care doamna Campolongo îl dă vecinilor. Politețe. Da, politețe. Ce amabilă. Da. Unde trebuie să semnez? Ce să semnați? Autorizația de lucru. Atunci îi autorizați intrarea. Da; eu, oricum, nu mănânc brânză. Înțeleg, zice bărbatul de la securitate și nu mai adaugă nimic.

Nurit iese cu permisul semnat și i-l înmânează femeii. Ține, îi spune și înaintează câțiva metri. Apoi se oprește, o privește și îi spune: Am să-ți pun o întrebare și de răspunsul pe care mi-l dai depinde dacă lucrezi la mine acasă sau nu; gândește-te bine ce îmi răspunzi. Tu ai furat un calup de brânză din casa doamnei Campolongo? Femeia o scrutează. Gândește-te ce îmi răspunzi, o avertizează din nou Nurit, ținându-o cu privirea. Femeia îi susține privirea fără să spună încă nimic. Ea așteaptă. Ei? zice Nurit și dă din cap, invitând-o să vorbească. Femeia, în sfârșit, mărturisește: Da, eu am luat brânza. Nurit păstrează tăcerea un moment, apoi rostește: OK. OK? Da, OK, ești angajată, spune și face câțiva pași. Dacă ai nevoie să iei ceva din casa mea, mă anunți și eu hotărâsc dacă poți să iei sau nu, de acord? De acord, spune femeia. Să nu-mi atingi niciodată hârtiile, nici cărțile, nici măcar să nu le miști din loc, de acord? De acord. Femeia rămâne puțin în urmă, de parcă discuția i-ar fi abătut atenția de la actul natural de a merge. Haide, grăbește-te, că-mi vin musafirii și nici n-am făcut ordine în bucătărie. Femeia înaintează mai ușurată, până o ajunge din urmă. Mai parcurg în liniște câțiva metri și Anabella López îi spune: Și nu era un calup de brânză, era jumătate. O jumătate de calup de brânză, atâta, că jumătate a mâncat-o grăsană. Care grăsană? întrebă Nurit. Grăsană de Campolongo, zice femeia.

Restul drumului îl străbat în tăcere.

Primele care sosesc la bariera de la intrarea în La Maravillosa sunt Carmen Terrada și Paula Sibona. Cineva sună de la pază pentru ca Nurit să le autorizeze intrarea. Peste zece minute, femeile parchează Ford-ul F al Paulei în fața casei unde s-a instalat Nurit Iscar, la cererea lui Lorenzo Rinaldi. Nu lipsește decât să-ți faci un Papanicolau și controlul de la intrare este mai complet decât analizele medicale anuale, spune Paula. Nu le da idei, stăruie Nurit. Și apoi le anunță: Vine și ziaristul specialist în Polițiste de la *El Tribuno*, nu vă deranjează, nu-i așa? Cătuși de puțin, sunt fericită să am ocazia de a-l cunoaște pe Jaime Brena, spune Carmen. Nu, nu e Jaime Brena, e un băiat tânăr, eu nu-l știam, Brena a trecut la altă rubrică, lămurește Nurit. La ce rubrică? întreabă Carmen, din moment ce Jaime Brena e cel mai bun ziarist de Polițiste care ne-a rămas. Mie îmi place mai mult Zippo, intervine Paula. Ție îți place mai mult Zippo pentru că e brunet și are mustață, dar Brena scrie mai bine, spune Carmen. Da, încuviințează Nurit, îi citești articolele și parcă citești o poveste. Ce ciudat să-l mute la altă rubrică, acum la ce rubrică scrie?, întreabă Carmen. Habar n-am, am să cercetez, răspunde Nurit și apoi schimbă subiectul: N-am avut curaj să fac o friptură, așa că am cumpărat plăcinte cu carne și i-am cerut Anabellei să facă niște salate. Cine e Anabella? Femeia care mă ajută în casă. Piscină și menajeră la sfârșitul săptămânii, asta e un lux, spune Paula. Unde pot să mă schimb și să-mi pun costumul?

Peste o jumătate de oră sună de la pază. Răspunde Carmen și îi dă telefonul lui Nurit: De la poartă, ca să autorizezi intrarea cuiva. Băiatul de la Polițiste, le zice ea prietenelor și apoi la telefon: Alo, da. Dar numele pe care i-l dau de la celălalt capăt al firului o descumpănește: Cine? Nu, eu așteptam pe altcineva, cum ați spus

că se numește? Matías Gallo, răspunde paznicul, spune că e un prieten de-al lui Rodrigo, fiul dumneavoastră. Ah, da, Matías, dar ce face Matías aici? Bine, da, spuneți-i să intre. Nurit se îngrijorează. De ce vine un prieten de-al lui Rodrigo în La Maravillosa? Trebuie să se fi întâmplat ceva, oare i-au cerut să-mi aducă o veste proastă? Prietenele ei încearcă s-o liniștească, dar chipul lui Nurit demonstrează că nu izbutesc. Dar te rog, de ce trebuie să fii atât de prăpăstioasă când e vorba de copiii tăi? o provoacă Paula. Sigur e un fleac, vine acasă la altcineva și trece pe aici ca să-ți lase ceva, sau ca să te salute, spune Carmen. Nu, nu suntem atât de apropiați, e un coleg de la facultate de-al lui Rodrigo, eu îl cunosc, știu cine e, dar nu am cu băiatul ăsta o relație atât de strânsă încât să se simtă obligat să vină să mă salute. Poate vine să-ți dea ceva pentru Rodrigo, insistă Carmen. El m-ar fi anunțat. Crezi? De la copii poți să te aștepti la orice aiureală. Nurit își sună fiul pe mobil: închis. Carmen Terrada încearcă să scoată la iveală principiul briciului lui Ockham. Briciul cui? o întreabă Paula. Carmen clarifică: principiu filosofic enunțat de un oarecare William Ockham, conform căruia dintre două teorii care explică o consecință, este mult mai probabil ca adevărata explicație să fie dată de teoria cea mai simplă; de exemplu, dacă cineva pe care-l așteptai nu vine, un copil să zicem, e mult mai logic să gândești că a pierdut autobuzul sau a întârziat acasă la vreun prieten, decât că a fost ucis într-un accident. Paula și Nurit zăbovesc privind-o. Da, OK, n-a fost un exemplu fericit, dar briciul lui Ockham, bine aplicat, este util ca să nu-ți faci sânge rău. Prietenele ei păstrează tăcere, ea se hotărăște să facă același lucru. Paula propune să se ducă la poartă și să-l aștepte acolo pe Matías și asta fac. Nu știu pe unde vine, drumul de la intrarea în cartierul închis până la casa locuită de Nurit Iscar se poate face prin dreapta sau prin stânga, pentru că strada este un semicerc perfect. Se uită într-o parte și în alta, ca la un meci de tenis filmat cu încetinitorul. Timpul pare să nu treacă. Atâta face tânărul ăla de la intrare până aici? zice Paula. În ce vine? În *sulky*? Vrei să mergem cu mașina să-l întâmpinăm? propune. Ar fi mai bine, răspunde Nurit și prietena ei e gata să se ducă să ia cheile mașinii, când din stânga, la vreo douăzeci de metri de casă, se ivește de după curbă un băiat mergând fără grabă. Să fie ăla? întreabă Carmen. Și fără a aștepta să le răspundă cineva, pornesc toate trei în calea lui. Băiatul le privește oarecum descumpănit, cu rucsacul în spinare și căștile

unui *iPhone* în urechi. Prima care ajunge la el e Nurit, care se oprește în fața lui și, luându-l de umeri, îl întreabă: Ce s-a întâmplat? Tânărul o scrutează fără să-i răspundă. Spune-mi odată ce s-a întâmplat, stăruie ea. Ce s-a întâmplat când? își face prietenul fiului ei curaj să întrebe. Când s-a întâmplat ce s-a întâmplat, spune ea. Ce s-a întâmplat? repetă Matías. Asta vreau să aflu, îi strigă acum Nurit. Matías se uită la celelalte femei de parcă ar spune „Dați-mi o mână de ajutor, nu știu ce să fac cu nebuna asta“. Nurit izbucnește în lacrimi. Paula, deși continuă să creadă că nu e chiar atât de grav, o îmbrățișează și o lasă să plângă pe umărul ei. Tânărul transpiră, își trece mâna pe frunte. Carmen încearcă să-și păstreze calmul, dar îi cere cu fermitate: Ce ai de spus, orice ar fi, spune odată. Băiatul se gândește, se vede pe chipul lui că nimic nu i-ar plăcea mai mult decât să ghicească răspunsul corect la întrebările femeilor, dar nu are habar ce așteaptă de la el. Dă-i drumul, vorbește, stăruie Carmen, spune-o, trebuie s-o spui. Mulțumesc, îngaimă Matías. Mulțumesc pentru ce? îl întreabă Carmen fără să priceapă. Mulțumesc, doamnă Iscar, pentru că m-ați invitat să-mi petrec ziua în casa dumneavoastră de odihnă, completează băiatul ca și cum ar recita. Nurit abandonează umărul pe care plânge și spune: Când te-am invitat eu și unde? Păi, nu dumneavoastră. Rodrigo m-a invitat să-mi petrec sfârșitul de săptămână în casa dumneavoastră de odihnă. În casa mea de odihnă. Da, pe mine și pe niște prieteni, n-au ajuns? Nu, zice Nurit după un oftat care o liniștește și îi vine chef să-l omoare pe fiu-său. Ah, ei au luat o furgonetă care pleacă din Piața Italia, dar fiindcă eu vin de la bunică-mea, din San Isidro, m-am rupt de ei. Șoferul unui Audi îi claxonează discret, abia făcându-se auzit, ca să-i dea voie să treacă. Fără să fi observat, femeile și tânărul ocupă toată strada. Se trag pe acostament, lasă să treacă mașina și apoi se duc în urma ei spre casă. Ia spune-mi, îl întreabă Nurit pe Matías, câți sunt cei care vin în furgonetă? Păi... câțiva, vreo patru sau cinci. Patru sau cinci, repetă Nurit. Fără a-l pune la socoteală pe Rodrigo, lămurește tânărul. Da, pe Rodrigo să nu-l punem la socoteală, pentru că va suferi un mic accident domestic, zice Paula. Tânărul nu înțelege gluma. Ea își dă seama, contemplă cerul și conchide: Lăudat fie Domnul că mi-a dat doar nepoți.

Când intră în casă, Anabella o anunță pe Nurit că a telefonat Viviana Mansini, lăsând mesaj că sosește după masă – cine a

invitat-o pe Viviana Mansini? Întreabă Paula – și că au sunat din nou de la pază: Sunt niște vizitatori la poartă și trebuie să le autorizați intrarea, spune femeia și taie mai departe lăptucă. Sun acum, răspunde Nurit gândindu-se că lăptuca nu va fi de ajuns: Mai adaugă o lăptucă și două sau trei roșii, pentru că ni se alătură niște musafiri, iar eu cer numai decît alte plăcinte. Nurit sună la pază: Da, mi s-a spus că trebuie să autorizez intrarea cuiva. Ea ascultă numele noului vizitator. Juan? spune, da, da, să intre, e fiul meu. Se pare că vine și Juan, nu-mi răspund la telefon, dar apar pe neașteptate. Vă supărați dacă îmi pun costumul și înot puțin pînă vin Rodrigo și băieții? o întrerupe Matías. Nu, firește, simte-te ca acasă, spune Nurit cu o oarecare ironie, pe care prietenul fiului ei nu o percepe. Zăbovește privindu-l în tăcere, fără a mai rosti nici un cuvânt, ca pentru ca tânărul să priceapă că cel mai bun lucru pe care îl poate face este să se cufunde în piscină. Astăzi pasămite n-am să inaugurez bazinul, zice Paula îndată ce Matías dispare ca să se schimbe. De ce? o întreabă Nurit. Ai văzut ce trup? Ai văzut ce piele? Ai văzut ce tinerețe? Păi, toate astea se vor înmulți cu cinci când va sosi Rodrigo și cu cine știe cînd va sosi Juan, iar eu nu sunt pregătită pentru un asemenea contrast. Hai, lasă prostiile, suntem femei mature, nimeni nu așteaptă de la noi tinerețe, îi spune Carmen. Nu, tinerețe nu, dar măcar simț critic, respect pentru ceilalți și demnitate. Mai ales demnitate. Cu asta sunt de acord, zice Nurit și își aduce aminte de ea însăși, acum cîteva zile, în fața oglinzii, simțindu-se nedemnă ca Lorenzo Rinaldi să vadă cum i-a îmbătrînit corpul în acești trei ani. Eu trebuia să fac ca Greta Garbo, spune Paula, sau ca Mina, care s-au retras din viața publică la timp. Mina, cea care cânta *Parole, parole*? întreabă Carmen. Da, Mina. Nu știam că s-a retras. S-a izolat, bătrînețea ne sperie pe noi, artiștii, suntem ființe estetice, suflete tinere în corpuri care îmbătrînesc. Și cam egolate, zice Carmen Terrada. Pune-i ce nume vrei, dar și eu am fost o artistă consacrată, deși tânărul ăsta nu pare să mă fi recunoscut, se lamentează Paula, v-ați dat seama că n-are habar cine sunt? A trecut pe lângă mine și m-a ignorat ca pe un stîlp. Cu atît mai mult, bagă-te în piscină liniștită, că tânărul nici nu se uită la tine, îi sugerează Carmen. Da, știu că riscul e mic, dar ce se întîmplă dacă vreunul dintre prietenii lui Rodrigo m-a urmărit într-un film vechi pe cablu, mă recunoaște, face o fotografie și o trimite la o emisiune de bârfe mondene? Mă bag în

piscină mâine, că tinerii nu rămân peste noapte, sau da? Mie mi s-a părut că Matías ăsta a vorbit de „sfârșitul de săptămână“, spune Carmen. Se privesc toate trei. Paula se duce la fereastră și, cu degetul arătător și cu cel mic îndoite, bate în lemn.

Juan nu e singur și sosește în mașina împrumutată de tatăl lui. Aproape că l-am convins și pe babac să vină, spune în timp ce salută, spre stupoarea mamei sale. Și-a adus iubita, pe care Nurit nu o cunoștea, pe sora iubitei și pe *caniche toy*-ul iubitei. Bingo, strigă Paula Sibona privind câinele care face giumbușlucuri prin grădină. Nu mi-ai dat de veste că vii, îi spune Nurit fiului celui mare. Am pierdut mobilul și nu-ți știam numărul pe dinafară, te deranjează că am venit fără să anunț? Nu, dimpotrivă, frumosule, zice ea și în ciuda încurcăturilor pricinuite de vizitele neașteptate, Nurit Iscar nu minte. Dacă mereu suferă în tăcere că îi vede atât de puțin, șederea în La Maravillosa i-a adus deja un important beneficiu secundar. Bună casă, veche, îi zice Juan aducând niște scaune pliante ca să se tolănească iubita lui și sora ei. Cățelul dă fuga să latre pe cineva care se ivește de dincolo de gardul de lemn-câinesc. Un brunet cu mustață care nu e Zippo, o informează Paula pe Nurit. Dați-mi voie, spune bărbatul și trece încercând să ignore lătraturile isterice ale câinelui care sare în jurul lui. Din ce în ce mai bine, zice Paula, în vreme ce Nurit se apropie să vadă cine vine și ce vrea. Comisar Venturini, spune el, un admirator al dumneavoastră și al romanelor dumneavoastră, doamnă Iscar, care îl așteaptă nerăbdător pe următorul. Mulțumesc, dar nu mai scriu romane. Cum adică nu mai scrieți romane? Deocamdată, dar cine știe, poate mai încolo. Am să aștept atunci, nădăjduiesc că într-o zi voi avea din nou în mână un roman de-al dumneavoastră. După gesturi pare galant brunetul, îmi place, îi spune Paula lui Carmen la câțiva metri de ei. Am băgat de seamă că îți place, îi răspunde ea. Eu eram prin zonă, o lămurește comisarul Venturini pe Nurit, și mi-am dat întâlnire cu Jaime Brena, ca să stăm puțin de vorbă în casa dumneavoastră, dacă pe dumneavoastră nu vă deranjează, firește. Jaime Brena? Da, mi-a spus că vine aici. Habar n-aveam. Cum nu? Păi, nu știu..., dar considerați-l fapt împlinit, l-am sunat acum o oră și tocmai pleca. Dacă spuneți dumneavoastră, astăzi am pierdut lista de invitați, răspunde Nurit cu resemnare și apoi îl pofteste: Intrați, vă rog. Nu, nu vă faceți griji, mă întorc imediat, trebuie să dau o raită pe la casa lui Chazarreta, ca să discut cu un

coleg. Nurit ciulește urechile, o interesează foarte mult ce aude, pentru că de când a venit în La Maravillosa a fost de câteva ori la casa lui Chazarreta, dar n-a putut niciodată să treacă de panglicile plastificate cu dungi roșii și albe puse de Poliție în prima zi, păzite de un om de la Poliția din Buenos Aires și de un supraveghetor din La Maravillosa. Nu vreau să vă faceți obligații, domnule comisar, dar există vreo posibilitate ca dumneavoastră să mă duceți să văd casa? Păi nu se obișnuiește. Înțeleg. Dar, fiind vorba despre dumneavoastră, comisarul face o pauză și îi zâmbește, cred că am putea găsi o posibilitate. Mai târziu, când vin după Brena, vă confirm. Vă mulțumesc, nu știți cât de important este pentru mine. Înainte de a se îndepărta, comisarul Venturini spune: mă scuzați, nu vreau să fiu nepolíticos cu doamnele, și înaintează spre locul unde se află prietenele lui Nurit, pe care le salută cu o puternică strângere de mâini, care pe Carmen o supără și pe Paula o excită, își folosește ambele mâini când salută. Comisar Venturini, spune de două ori, ținând mâna lui Carmen și apoi pe a Paulei. „Comisar“ i se înfinge Paulei în mijlocul stomacului și o lasă mută. Dumneavoastră nu sunteți Paula Sibona? o întreabă. Ea zăbovește câteva secunde înainte de a reacționa și apoi răspunde: Da, sunt Paula Sibona. Dar ce emoționant să vă cunosc, sunteți una dintre actrițele mele favorite. Îmi aduc aminte că v-am văzut în filmul acela, cum se numea... acela în care sunteți soția unui bărbat foarte puternic... *Drumul sal...* *Drumul sal...* am nimerit... *Drumul salinei. Drumul salpetrului*, îl corectează ea. Așa, al salpetrului, m-a fascinat, repetă el ținând încă mâna Paulei strânsă între ale lui. Bine, plec și mă întorc curând, vom avea timp să stăm de vorbă pe îndelete, Paula, zice comisarul, pot să vă spun așa? Așa mă cheamă, răspunde ea. Comisarul Venturini își ia rămas-bun de la toate trei și pleacă. Ți-a plăcut, constată Nurit. E în călduri nemernica, încuviințează Carmen. Mă emoționează bărbații care îți strâng mâna cu fermitatea aia, iar dacă sunt bruneți și cu mustață, cu atât mai mult. Dar tu nu te mulțumești să-ți strângă doar mâna, scumpo, zice Carmen. Ce vrei să spui? Că ai să te culci cu el, traduce Nurit. Mă înfierbântă, e adevărat, dar nu pot. De ce? Cum adică de ce? Eu am făcut Conservatorul, eu am fost Medeea și Lady Macbeth la Teatrul San Martín, am militat în Teatrul Deschis împotriva dictaturii! Înțelegeți? Nu pot să mă culc cu un comisar... e o chestiune ideologică. Și de când amesteci tu ideologia cu sexul?, râde

Carmen. Dintotdeauna. Vrei să-ți înșir indivizii cu ideologie incorectă cu care te-ai culcat? întreabă Nurit. Nu, prefer să-i uit și, de altfel, în toate cazurile am aflat după aceea: mai întâi a fost sexul, apoi ideologia. Pare un tip simpatic și pe deasupra citește, spune Carmen, n-a zis că a citit toate romanele lui Nurit? Nu insistați, fetelor, cu un comisar mă blochez și nu ajung la capăt, eu știu ce vă spun.

Peste douăzeci de minute sosesc Rodrigo și prietenii lui, care se dovedesc a fi cinci, iar peste alte zece minute plăcintele. Nurit condimentează salatele și o trimite pe Carmen să primească ea comanda: Ia bani din portmoneul meu care e pe cuptorul cu microunde. Canișul intră în bucătărie și se duce direct să se frece de picioarele lui Nurit. Poate cineva să se ocupe de animalul ăsta? zice ea încercând să scape de câine, dar Juan, iubita lui și sora iubitei stau la soare ca niște șopârle, astfel că nu-i răspunde nimeni. Carmen se întoarce cu plăcintele și îi spune: Nu cumva sunt puține douăzeci și patru pentru atâția oameni sănătoși? Am uitat să sun ca să mai cer! Am oare Alzheimer sau sunt depășită de situație? Ești depășită de situație, dragă, fii liniștită, îi răspunde Carmen. Nurit ia telefonul și sună, cere să i se trimită patru duzini. Cât? O oră și jumătate? se lamentează la telefon. Bine, faceți ce puteți, adaugă, apoi închide și mai prost dispusă. Din fericire, băiatul de la Polițiste încă n-a ajuns, spune în momentul în care telefonul sună din nou. Ea lasă salata, răspunde, ascultă ce i se spune și apoi răspunde: Da, să vină.

Jaime Brena și băiatul de la Polițiște așteaptă la o coadă interminabilă dincolo de bariera unde scrie „Vizite“. Nurit Iscar le-a autorizat intrarea, unul dintre paznici le-a verificat portbagajul ca să câștige timp și le-a arătat pe o hartă a cartierului drumul spre casa în care merg. Dar mai au să treacă de barieră, să-și arate actele și să li se facă fotografia. Și mai sunt vreo șase mașini înaintea lor, astfel că mai durează măcar vreo cincisprezece minute. Iubita băiatului de la Polițiște a rămas la primul semafor roșu la care s-au oprit când se îndreptau spre locuința lui Jaime Brena. Pretindea să treacă pe acasă ca să-și ia un costum de baie și iubitul ei îi spusese, de câteva ori, că e târziu, că sunt așteptați și că nu se duce la Nurit Iscar pentru picnic, ci ca să lucreze. Dar ce am să fac toată ziua într-o casă de odihnă, în timp ce voi munciți, dacă nu pot să fac plajă? a zis fata când erau opriți la o răspântie, în timp ce lumina semaforului se prefăcea din roșie în verde. Ai dreptate, a răspuns băiatul de la Polițiște, a coborât din mașină, a înconjurat-o, a deschis portiera din dreapta, a ajutat-o să iasă și i-a spus: Mai bine nu veni. Fata a rămas năucită. Nimeni, niciodată nu m-a lăsat cu ochii în soare în halul ăsta! s-a plâns în timp ce băiatul îi dădea mâna ca s-o ajute să coboare. Toate au un început pe lumea asta, i-a spus el, a urcat în mașină și a plecat. Pe Jaime Brena nu l-a surprins faptul că băiatul de la Polițiște e singur, fiindcă nu aflase niciodată că iubita lui avusese de gând să-i însoțească, dar l-au surprins în schimb expresia încordată, sprâncenele încruntate și încercarea nereușită a băiatului de a se purta de parcă totul ar fi fost în ordine. S-a întâmplat ceva? Probleme personale, a răspuns băiatul de la Polițiște și n-au mai deschis subiectul.

Pe șoseaua Panamericana au vorbit despre fotbal, despre ziar, despre pensionarea anticipată la care Jaime Brena pesemne că se va înscrie, de José de Zer, de Karina Vives – Mi se pare mie, sau îți place fata? l-a întrebat Jaime Brena. Băiatul s-a făcut că plouă și abia a răspuns: E frumoasă, dar foarte antipatică. Brena i-a spus: Trebuie să știi cum s-o iei –, despre Pedro Chazarreta, despre Lorenzo Rinaldi și despre Nurit Iscar. Traficul era intens în amiaza de sâmbătă și Brena a trebuit să-i ceară băiatului să nu frâneze atât de aproape de mașina din față, dacă nu vrea să-i vomite în mașină. Au ieșit de pe Panamericana cu două poduri înainte de cel care corespunde intrării în La Maravillosa, apoi le-a fost greu să revină pe autostradă ca să o ia pe podul corect, dar în cele din urmă au izbutit. Și când te gândești că unii fac călătoria asta în fiecare zi, a zis băiatul, nu sunt întregi la minte. Nu-i subestima, a aparține presupune privilegii, cum ar spune American Express, i-a răspuns Brena.

Le vine în sfârșit rândul, acte, fotografii, registru, asigurarea mașinii, portbagaj din nou –, „Dar a mai fost văzut“, „Ah, scuzați-mă“ – și intră în La Maravillosa. Jaime Brena recunoaște numaidecât drumul, strada străjuită de copaci într-o parte și în alta, iar crengile cele mai înalte din coroane se ating, alcătuind un tunel verde prin care se filtrează soarele amiezii. De tunelul verde își aducea bine aminte. Brena deschide geamul și își desface centura de siguranță. Își încarcă plămânii cu aer. Cunoșteai locul ăsta? îl întreabă băiatul. Nu, pe ăsta nu, îi răspunde. N-am mai fost de mai bine de un an, dar e totul la fel ca în ziua când am venit să-i iau interviu lui Chazarreta. Sau pare totul la fel: de fapt, nu mai e el. Pe atunci era implicat în procesul pentru moartea soției. De la prima întrebare a vrut să mă manipuleze, a încercat să prefacă interviul în comunicat de presă în favoarea lui. Un tip dificil, rece, calculat, calm și foarte inteligent. Și tu ce crezi? îl întreabă băiatul. Despre moartea aceea? Da. Că a omorât-o el sau că știa cine a omorât-o și de ce, dar era cu siguranță responsabil de moartea aceea. Băiatul de la Polițiste frânează ca să lase să treacă strada o mamă și o fiică pe *rollers*, pe care nu le stăpânesc bine nici una dintre ele. Știi ce i-a spus Chazarreta operatorului de serviciu la ambulanță când a sunat după ce și-a găsit soția moartă? Nu, admite băiatul. E înregistrat, eu am ascultat caseta, a spus așa: Vă rog, veniți urgent la numărul 23 în La Maravillosa, soția mea se întorcea acasă mergând neatentă, a alunecat din cauza umezelii de pe jos,

a dat peste o ușă de sticlă, și-a tăiat gâtul și pierde sânge. Îți vine să crezi? O frază prea lungă și prea elaborată pentru cineva care ar fi trebuit să fie în stare de șoc, zice băiatul. Și o frază cu care pretindea să-l facă pe celălalt să concluzioneze ce voia el să concluzioneze, că totul a fost un lamentabil accident, lămurește Brena. În plus, numai dacă ar fi atins cadavrul ar fi putut să știe că tăietura era la gât, fiindcă femeia zăcea cu fața în jos, iar el în primele declarații a afirmat că nu a atins-o până când au sosit medicii. Și de ce s-a clasat dosarul? N-am să înțeleg niciodată. Sentința spune că dovezile nu erau „concludente“, iar eu, numai pe baza a ceea ce ți-am povestit, l-aș condamna. Dar, firește, eu nu sunt judecător.

O mașină cu baterii care se deplasează înaintea lor îl obligă pe băiatul de la Polițiste să micșoreze viteza. În mașina aceea este un cuplu, iar în spate au două sacoșe cu crose de golf, ale bărbatului puțin mai înalte decât ale femeii. Una dintre crosele femeii are în capăt un fel de fundă scurtă, reprezentând capul cu urechi mari ale unui câine de pluș. Brena îi privește și zice: Există altă viață, nu? Există altă viață, da, există multe alte vieți, îi răspunde băiatul, problema este să o trăiești pe cea pe care vrei să o trăiești. Așa e, încuviințează Brena, zăbovește contemplându-i pe cei doi încă un moment și adaugă: În cele din urmă, tu nu ești chiar atât de prost. Băiatul de la Polițiste îl privește exagerându-și surprinderea la auzul observației. Brena râde. E o glumă, băiete, nu ești deloc prost, doar că îți lipsesc practica, strada și vorbind despre asta, vrei să-ți continui antrenamentul? Da, sunt gata să trec la noua lecție, știu totul despre José de Zer, despre Fortul Apaș și de OZN-urile lor. De cine mă ocup acum? De Enrique Sdrech, pe Enrique Sdrech trebuie să-l cunoști. Da, am văzut câte un documentar vechi care se dă din când în când la televizor. Un documentar nu e de ajuns ca să-l cunoști pe Sdrech, trebuie să mai cercetezi, de exemplu trebuie să știi că i-au ciuruit casa cu o pușcă Itaka în '92, sau știai? Nu. Bine, fă rost de o carte a lui: *Giubileo, un caz deschis*. Îți amintești de cazul Giubileo, nu? Mai mult sau mai puțin, spune băiatul, ca să nu recunoască limpede că habar n-are despre ce i se vorbește. Mai mult sau mai puțin, repetă Brena, Dumnezeuule, o doctoriță care a dispărut de pe suprafața pământului fără să lase nici o urmă în '85! Câți ani aveai tu în '85? Nu mă născusem, răspunde băiatul. Fir-ai să fii, zice Brena, fir-ai să fii și rămâne uitându-se pe fereastră. Nu te născuseși, murmură cu ochii ațintiți asupra câmpului de

golf ivit la dreapta lui. Și continuă: doctorița Giubileo a dispărut în colonia Montes de Oca, o clinică de neuropsihiatrie cunoscută și ca Open Door, unde după aceea s-a aflat că se făcea trafic cu organe și se foloseau pacienții drept cobai ca să experimenteze medicamente noi. În sfârșit, una dintre nenumăratele tragedii nerezolvate. Sdrech era obsedat de cazul acesta. Și de toate cazurile nerezolvate: Oriel Briant, Jimena Hernández, Norma Mirta Penjerek. Multe femei pentru care nu a existat justiție. Era un împătimit. Un mare cititor. Știi ce am învățat de la el? Că articolele polițiste nu se scriu ca acelea de la alte rubrici, nu se pune niciodată în rândurile cu litere mari, de sub titlu, o informație incitantă, o dezvăluire, asta se lasă pentru final, de parcă ar fi o poveste.

Trei copii pe biciclete ocupă toată strada și nu se arată dispuși să se dea la o parte. Băiatul de la Polițiste așteaptă, nu îndrăznește să-i claxoneze; nu i se pare că asta, claxonatul, este un cod al locului. Am impresia căăștia se cred stăpânii străzii, spune băiatul. Sunt stăpânii străzii, sau vor fi, corectează Brena. Unul dintre copii se duce spre acostament și cade, iar ceilalți se trag pe margine ca să-l ajute, în vreme ce băiatul de la Polițiste profită de golul lăsat de ei și înaintează. S-o fi lovit? întreabă băiatul. Problema maică-sii, proclamă Brena. Mai străbat două sau trei răspântii în tăcere și apoi băiatul de la Polițiste îndrăznește să întrebe: Și tu de ce ești obsedat, Brena? Jaime Brena îl privește fără a fi convins că a înțeles bine întrebarea. La fel ca Sdrech, la fel ca de Zer, trebuie să ai și tu ceva care te obsedează în atâția ani de carieră. Ce mă obsedează pe mine? Nici nu mai știu, cu mulți ani în urmă voiam să semăn cu Rodolfo Walsh, el era modelul meu, nu știu dacă obsesia mea, dar cu siguranță modelul meu. Apoi am priceput că nu mă țin curelele să vreau să fiu ca el. Nici pe mine, nici pe alții, astăzi în țara asta nu mai e nimeni care să poată semăna cu Rodolfo Walsh. De ce? Pentru că Walsh, înainte de a fi ziarist, înainte de a fi scriitor, înainte de orice altceva, era un revoluționar, iar ziaristica nu mai are nici o legătură cu revoluția. Ne îmburghezim, băiete. Facem burtă, cu unele limitări facem ce ni se cere, încasăm un salariu la sfârșitul lunii, ne fofilăm cum putem. Și sunt unii nerușinați care-și dau aere de eroi pentru că îl critică pe președinte sau mijloacele de comunicare. Sau pe președinte și mijloacele de comunicare. Lui Walsh i-a fost oare frică? Mie, în locul lui, mi-ar fi fost. Astăzi, preoții ziaristicii sau „intelectualii” între ghilimele

vorbesc cu superioritate de la birourile lor, de multe ori instalați în casele lor sau unde își petrec concediile. Și se cred importanți pentru că sunt „formatori de opinie“. Dar chestiunea e cum formezi opinia aia, ce valori respecti și ce scrupule ai. Mulți dintre ei prezintă ca adevăruri incontestabile ceea ce nu e decât părerea lor. Sau a altora, pentru care lucrează. Când un ziarist se îndepărtează de informație ca să-și exprime părerea, poate fi cinstit numai dacă lămurește ce face. Poți să-ți exprimi părerea, dar nu poți să-ți dai părerea drept informație. Ideologia burgheză pretinde să prezinte drept naturale sau normale interesele de clasă. Bat câmpii, băiete? Nu, nu, îi răspunde băiatul de la Polițiște. Jaime Brena urmează: Pe dracu', nimic nu se compară cu a scrie o scrisoare Guvernului militar, conștient fiind că a doua zi vor veni după tine. Țsta era Rodolfo Walsh. Cine ar fi Guvernul militar, astăzi? Președintele sau grupurile de putere care îți plătesc salariul? Nici unul. Dacă nu ești de acord cu linia editorială a ziarului pentru care lucrezi, ce trebuie să faci? Să scrii în aceeași linie, sau să-ți dai demisia? Există a treia posibilitate? Nu știu. Cel care răspunde cu convingere la aceste întrebări minte. Suntem cu toții prea lași ca să semănăm cu Walsh, băiete. Dar nu mă lua în seamă, ia-o ca pe o trăncăneală de om bătrân, generația ta nu-și pune astfel de probleme. Din moment ce, atunci când a dispărut doctorița Giubileo, tu nici măcar nu te născuseși. Incredibil, băiete. Tu încearcă să fii un bun ziarist de Polițiște, ieși pe stradă și scrie bine, să se înțeleagă, să aibă gheare, să înșface. Și fără greșeli de ortografie, iar asta, în zilele noastre, înseamnă să ceri prea mult.

Mașina băiatului e în fața casei lui Nurit Iscar. Sunetul de *reggaeton* care vine din grădină îi descumpănește. Băiatul urcă șovăind drumul presărat cu pietriș. Ești sigur că aici e? îl întreabă Brena. Băiatul se uită din nou pe hartă și verifică adresa pe care i-au scris-o la pază: Calandria 675. Atunci aici e, încuviințează Brena, ce gusturi moderne are Betibú în materie de muzică. Opresc, coboară din mașină, băiatul sună. Știi cum ar începe articolul ăsta Enrique Sdrech, băiete? Așa: „Aici suntem, apărați de parapet în cartierul închis La Maravillosa, mai exact în casa scriitoarei Nurit Iscar“. Lui Sdrech îi plăcea la nebunie expresia „apărați de parapet“.

Un *caniche toy* le iese în întâmpinare. Brena îl privește cu dispreț. Câinele ăsta nu seamănă deloc cu cel pe care mi-l imaginez pentru mine.

Prezentările, plăcintele – după ce a sosit al doilea rând – și discuțiile de după masă se desfășoară după cum era de așteptat. Întrucât comisarul Venturini anunțase prematur că Jaime Brena va veni, nu mai este nimeni surprins să-l vadă sosind împreună cu băiatul. Cu toate acestea, Carmen Terrada se emoționează când îl are în fața ei și nu este în stare să spună decât: Bună ziua, îmi face plăcere să vă cunosc. Pe Nurit Iscar o stânjenesc aglomerația și amestecul de oameni atât de diferiți care s-au adunat în cele din urmă în casa ei – sau în casa în care locuiește temporar –, dar încercă să controleze totul cu naturalețe și aplomb. Deși aplombul n-a fost niciodată calitatea ei cea mai însemnată. Se formează un sector tânăr în jurul piscinei și un sector mai în vârstă în galerie, la umbră. Nu știu cum pot să îndure copiiiăștia atâta căldură deasupra capului, spune Brena și își aranjează părul care i-a mai rămas trecându-și mâna prin el de parcă ar fi un pieptene. Nurit îl privește, și-l amintea cu mai mult păr. Cât a trecut? se întreabă. Nu se referă la timpul scurs de când l-a văzut pe Jaime Brena ultima oară, căci sunt doar câteva zile, și nici la cei mai bine de trei ani scurși de când ea nu se mai duce la ziar în mod frecvent. Cât a trecut de când ei, Nurit, Brena, Paula, Carmen, aveau vârsta pe care o au acum fiii ei și puteau să stea la soare fără să-și facă griji pentru că poartă costumul de baie în fața celorlalți, nici din cauza căldurii, nici a cancerului de piele. Cât timp în urmă și cât timp înainte, cele două opțiuni o tulbură. De aceea, Nurit preferă să nu gândească în nici una dintre cele două direcții. Dar a înceta să gândești nu este întotdeauna o acțiune voluntară. Numaidecât se trezește întrebându-se cum a fost oare viața lui Jaime Brena când ea avea vârsta copiilor ei, cu treizeci și mai bine de ani în urmă. Cu

toate că n-ar dori să-și amintească, Nurit Iscar știe că a sărit de bucurie cu prietenele ei de atunci în Piața Obeliscului în ziua când Argentina a devenit campioană mondială de fotbal, în 1978. Ce a făcut oare Jaime Brena în aceeași zi memorabilă? Are impresia că a citit undeva că el milita pe vremea aceea. Carmen Terrada, de asemenea, de aceea a trebuit să plece o perioadă. Ce diferiți au fost primii douăzeci de ani pe care i-au trăit ei de cei ai copiilor lor. Dacă ar putea să aleagă, ea, Nurit Iscar, pentru ce sfârșit al adolescenței și al iluziilor ar opta? Nu e ușor să se hotărască, nu vrea să fie naivă, nici politic corectă, doar că vrea să-și pună întrebarea, chiar dacă nu este sigură de răspuns. Chiar dacă nu vrea să fie sigură de răspuns. Băiatul de la Polițiste, datorită vârstei, ar putea să se așeze printre tineri, dar din cauza afinității de serviciu se instalează în galerie. *Caniche*-ul *toy* preferă umbra, dar Nurit este categorică cu fiul ei: la jigodia asta de aici, iar câinele sfârșește prin a fi închis în dependențe, ceea ce provoacă protestele iubitei lui Juan.

La trei după-amiază sună de la pază ca să anunțe că Viviana Mansini este la bariera de acces, dar nu poate intra, întrucât nu are ultima chitanță a asigurării mașinii. După cum avea să povestească ea însăși mai târziu, de nici un folos nu i-a fost să explice de mai multe ori și cu lux de amănunte că nu are chitanță de plată, pentru că valoarea poliței i se debitează automat în fiecare lună din contul curent, să arate cardul companiei de asigurări, să propună să-l sune pe agentul de asigurări, să implore. S-au schimbat normele săptămâna aceasta, a spus paznicul, dacă ați fi venit săptămâna trecută v-aș fi lăsat să intrați, dar astăzi nu pot, v-am spus, s-au schimbat regulile, acum în afară de cardul de plastic avem nevoie de talonul de plată, păcat că n-ați venit săptămâna trecută. De aceea, pentru că n-a venit săptămâna trecută, ci aceasta, și nu are talonul de plată al asigurării, Mansini sună la casa unde locuiește Nurit ca să vină Paula sau Carmen s-o ia de la intrare, iar aceasta provoacă o nemaipomenită deplasare de mașini, întrucât a băiatului de la Polițiste este în spatele celei a lui Juan și aceasta în spatele celei a Paulei, iar lui Juan nici nu-i trece prin cap să se ofere să se ducă după prietena mamei lui la poarta cartierului închis, ba, mai mult decât atât, îi înmânează cheile Paulei ca să dea ea mașina la o parte și să poată ieși. În schimb, băiatului de la Polițiste îi trece prin cap să se ofere, dar Paula nu acceptă și, pe deasupra, îi cere lui Carmen să o însoțească. Îți închipui cu ce tâmpenii

i-ar împuia Viviana capul băiatului ăstuia de la intrare până aici? Carmen încuviințează și în mașină își întreabă prietena: De ce o mai iubim, dacă ne scoate atâta din sărite? Pentru că ne e de folos ca împământare și asta produce vină; e întotdeauna nevoie de cineva cu care să te iei la hartă și pe care să-ți verși nervii, dar cineva care să îndure cu stoicism, iar ea nici nu clipește, trebuie să recunoaștem. Să ai pe cine să-ți verși năduful este singurul mod de a-i proteja pe restul muritorilor de noi, proclamă Paula. Așa e, Viviana Mansini aproape că a devenit victima noastră. Aproape. Aproape că ar trebui să ni se facă milă de ea, atunci. Aproape. Dar nu mi-e milă. Nici mie. Tot mă scoate din sărite. Și pe mine. N-o să ajungem în rai. Nu.

Și ca s-o confirme, ca să-și confirme capacitatea de a-și scoate prietenele din sărite, peste câteva momente, când apare din nou comisarul Venturini în căutarea lui Jaime Brena, e limpede că Viviane Mansini, la fel ca Paulei, îi place brunetul mustăcios și, pe deasupra, vrea ca lui să-i fie clar. Ce grea e munca dumneavoastră, domnule comisar, trebuie să fiți foarte curajos, îi spune la cinci minute după ce au făcut cunoștință și fără să aibă vreo legătură cu conversația încâlcită dintre ei toți. Carmen o privește cu ironie pe Paula și zice încet: Căteaua. Paula adaugă: Are să se culce cu el. Ea nu are probleme ideologice. Viviana Mansini? Habar n-are ce e ideologia. Nu e singura, uită-te la prietenii băieților, în piscină. Paula se uită și oftează: piele tânără, trupuri tinere, râsete tinere, vreo ideologie? Ai schimba puțină ideologie pe sex? Da. Și eu. N-o să ajungem în rai, nu încape îndoială. Nu. Și nici n-o să rămânem în istoria celor mai extraordinare femei. Nici asta.

Puțin mai târziu, comisarul Venturini propune să meargă la casa lui Chazarreta și, bineînțeles, Viviana Mansini încearcă să se alăture grupului. Dar Carmen o oprește categoric: Se duc să lucreze, nu fi băgăcioasă. Iar Viviana, deși nu prea convinsă, rămâne. Păi eu am întrebat, atâta tot, e interzis să întrebi? Cei care pleacă spre casa unde a murit Chazarreta și mai înainte soția lui sunt Nurit Iscar, Jaime Brena, băiatul de la Polițiște și comisarul Venturini. Nurit propune să se ducă pe jos, ca să poată contempla mai bine locul. Și așa fac. Comisarul Venturini își umple plămânii deschizându-și în mod exagerat brațele în sus și în părțile laterale, ca și cum plimbarea, locul, aerul pe care îl respiră, lumina după-amiezei sau ce o fi, ar fi ceva sănătos și de care nu se poate bucura în mod

obișnuit. A ce miroase aici? întrebă, a eucalipt, a lemn, a flori? A *country*, miroase a *country*, Venturini, răspunde Brena și nimeni nu-l contrazice. Băiatul de la Polițiste face fotografii cu BlackBerry-ul. Nurit Iscar se oprește ca să-și scoată ceva ce i-a intrat în papuc și o deranjează când pășește. Încă nu știe ce este, o pietricică, o sămânță sau un mic bulgăre de pământ. Jaime Brena se oprește și el, ca s-o aștepte. Piatra care se ivește când ea întoarce papucul este minusculă. În așa hal mă jena chestia asta? se întreabă și-i arată piatra lui Brena. E ca în povestea prințesei cu bobul de mazăre, îți amintești? îi spune el. Nu, deloc. Ah, o frumoasă poveste de Andersen, o probă prin care erau obligate să treacă tinerele ca să demonstreze că sunt prințese adevărate. Trebuiau să se culce pe douăzeci de saltele, sub care regina-mamă pusese un bob de mazăre, întotdeauna este o soacră preocupată de cine are să fie femeia care să i-l ia pe odorul de fiu-său, până și în povești. Numai cea care era prințesă adevărată simțea bobul sub ea și nu putea să doarmă toată noaptea, conchide Brena. Mă numești cumva prințesă? Ceva de felul ăsta. Ce galant, mulțumesc. Nu ai pentru ce, Betibú. Ea se simte stânjenită auzind că Brena îi spune astfel. El bagă de seamă. Te deranjează să fii strigată astfel? Betibú nu e tocmai numele unei prințese adevărate, zice ea. E mult mai interesantă decât o prințesă adevărată, e o femeie aproape adevărată, spune Brena și o privește. Ea nu răspunde, iar el întreabă din nou: Te deranjează să fii strigată astfel? Nu, nu mă supără supranumele, dar felul cum a ajuns la mine mă descumpănește uneori. Și cum a ajuns? întreabă el. Atunci Nurit Iscar, fără să știe de ce, ca și cum ar vorbi cu un vechi prieten, îi explică: Așa m-a botezat Lorenzo Rinaldi, acum câțiva ani. Lorenzo Rinaldi, așa spune el? El a observat că semeni cu Betty Boop? Da, în ziua când ne-am cunoscut, pe un platou de televiziune. Ia te uită... Lorenzo Rinaldi spune că el te-a botezat. Nu, eu spun că el m-a botezat, a fost primul care m-a numit așa. Proprietatea intelectuală este întotdeauna o chestie controversată, zice Brena. De ce spui asta? întreabă Nurit. Fără motiv, răspunde el și schimbă subiectul: Ce simți când locuiești în La Maravillosa? întreabă în momentul când băiatul de la Polițiste, cu câțiva metri în fața lor, se întoarce și le face o fotografie. Eu nu simt că locuiesc aici, simt că în locul acesta muncesc, atâta tot. Dar este o muncă în regim de pensiune. Da, iar să depinzi de alții nu e deloc ușor, spune ea. Îmi închipui, răspunde Brena. Deși nu

pare atât de neplăcut să petreci câteva zile în peisajul acesta. Bănuiesc că nu, o dată ce depășești sindromul de abstenență de oraș, începi să-l vezi cu mai multă simpatie. Relaxează-te și bucură-te, atunci. Am să încerc, spune ea. Se privesc, își zâmbesc, își coboară privirea și merg câteva minute în tăcere.

Este limpede că oamenilor care trec pe lângă ei le atrage atenția ceva la grupul lor. Nurit observă, dar nu spune nimic. A mai simțit-o ea și în alte dăți. Privirea care determină „ei” și „noi”. Înainte credea că din pricina cărții deschise din care citea în timp ce se deplasa. Dar acum nu are carte și se întreabă ce le arată tuturor că ei sunt străini, intruși, *aliens*. Poate sacoul sport și pantalonii gri ai comisarului Venturini, nepotriviți în cartierul închis într-o după-amiază de sâmbătă, fără a mai pune la socoteală batista de mătase cu model bulgăresc ce se ivește din buzunarul superior al hainei; sau mocasinii din piele ai lui Jaime Brena, care par să răzuiască asfaltul și lasă impresia că vor scoate scântei, ori cămașa albă pe care o poartă descheiată la gât, dar cu întărituri la guler. Cei care se confundă cel mai ușor cu peisajul sunt Nurit Iscar (o știe, pentru că a căutat-o intenționat când s-a îmbrăcat) și băiatul de la Polițiste. Ea a analizat codul vestimentar în zilele șederii în La Maravillosa și, cu toate să nu îndrăznește încă să poarte încălțăminte sport, a înțeles că niște blugi cu papuci nu fac pe nimeni să se întoarcă și asta își pune zi și noapte. Băiatul de la Polițiste se mimetizează cu decorul pentru că poartă pantaloni de culoare kaki, ca de militar, cu multe buzunare, papuci și un tricou alb cu guler rotund. Deși hainele sport și de firmă i-ar fi făcut să treacă și mai neobservați.

În vreme ce grupul merge, în tăcere acum, în casă, Carmen Terrada pregătește *mate*, Paula Sibona, complet îmbrăcată, încearcă să se bronzeze măcar pe față în ultimele raze ale soarelui, fiii lui Nurit și prietenii lor improvizează un meci de fotbal amical în grădină, în fața piscinei. Iubita lui Juan și sora ei consolează *caniche*-ul *toy*, stresat după ce a lătrat atâta timp închis în dependențe, iar Anabella strânge șervețele murdare, pahare folosite, resturi de mâncare, excremente de câine și țigări fumate sau pe jumătate fumate, împrăștiate prin tot parcul. Pentru cei ce se plimbă prin La Maravillosa, casa lui Chazarreta se ivește după mai bine de zece minute de mers, în spatele unei curbe, în capătul unui *culs-de-sac*. Perimetrul continuă să fie înconjurat de o panglică de plastic colorată în roșu și alb care, deși nu are nici o inscripție,

indică fără putință de tăgadă, oricui nu vrea să facă pe prostul, că este interzis să treci. Ei nu au de gând să facă pe proștii, dar dispun de permisiunea și de compania comisarului Venturini. Însă înainte de a intra, Venturini trebuie să-i dea mai multe explicații paznicului de la securitatea privată din La Maravillosa decât polițistului din Buenos Aires, cu care, după cum a spus, aranjase lucrurile cu vreo două ore înainte. Nu pentru că paznicul ar fi respectat mai mult legile naționale, ci pentru că îndeplinește întocmai ordinele superiorilor – directorul și proprietarul firmei de securitate angajate de cartierul închis –, iar superiorii au stabilit că în casa aceea nu intră nimeni. Iar nimeni înseamnă nimeni. Abia după două sau trei telefoane date în silă de comisarul Venturini, paznicul primește prin *handy* autorizația de rigoare de la șefii săi și, în cele din urmă, trec cu toții aplecându-se pe sub panglica plastifiată. Scuzați-mă, eu nu fac decât să îndeplinesc ordine, spune din nou omul de la securitate. Bine, dragă, bine, zice Venturini și se apleacă la rândul lui, dar înainte de a înainta dincolo de panglică se întoarce și îl întreabă: Cunoști anecdota cu San Martín, cizmele din piele și butoiul cu praf de pușcă? Nu, n-o cunosc, spune bărbatul. Adu-mi aminte când mă întorc, pentru că dacă am timp ți-o spun, dragă, făgăduiește comisarul Venturini și se apleacă iarăși, ca să intre în perimetru.

Acum grupul avansează prin galeria pe care se presupune că a străbătut-o Gloria Echagüe în după-amiaza în care a murit cu gâtul tăiat. Și intră în camera de zi prin ușa de sticlă prin care a trecut ea fără să o deschidă. Comisarul Venturini scoate o batistă și cu ea apasă pe clanță, ca să nu lase amprente noi. Pentru orice eventualitate, îi explică lui Brena și îi face cu ochiul. Aveți grijă, avertizează tot grupul care îi însoțește: Nu atingeți nimic, cu toate că s-au făcut deja toate demersurile cazului, dar totul trebuie să rămână așa cum l-am găsit, OK? OK, încuviințează Brena, Nurit și băiatul de la Polițiste aproape la unison. Încep turul locuinței de la parter și, mai exact, încep cu scena crimei: camera de zi. Încăperea are *boiserie* lustruită și scumpă, ornamente de argint, obiecte de cristal, tablouri care nu valorează prea mult, dar au rame decorate excesiv, cu patină aurie, ce încearcă să pară vechi. Nimic din ce vede nu coincide cu decorarea *country*, ci mai degrabă cu o estetică mai tradițională sau conservatoare, ca aceea din cartierele Belgrano sau Recoleta. Un bar făcut din lemn lustruit și bronz, cu felurite băuturi: gin, votcă cu mango, whisky – marca din care bea

Chazarreta în noaptea când a murit –, lichior Baileys. Sub masa de cireș din sufragerie, un covoraș. Altul mai mic sub masa din același lemn din camera de zi. Fotolii din trei corpuri în formă de L, tapițate cu catifea reiată bej și perne în dungi de diferite nuanțe de verde, maro și bordo. Două veioze cu picior de bronz și abajururi albe pe două mese mici din marmură de Carrara, la fiecare margine liberă a fotoliilor. Dar ceea ce concentrează în sfârșit atenția grupului este fotoliul de catifea verde, unul singur, aflat în fața ferestrei și pătat de sânge. Fotoliul pe care a murit Chazarreta în dimineața aceea. Nurit, băiatul de la Polițiste și Jaime Brena, fără să și-o propună, se opresc în același timp în dreptul fotoliului. Pe Nurit o impresionează mai mult decât pe bărbați, dar nu din cauza sângelui sau a morții pe care o evocă, ci a aluziei literare. Știuse oare Chazarreta înainte de a muri că este atât de aproape de scena finală din „Continuitatea parcurilor”? Întreabă și, fără a aștepta răspunsul, urmează: Chazarreta nu citea când a fost omorât, dar poate, stând aici și bând whisky, se gândea la o crimă, se gândea la un intrus care intră într-o casă și taie gâtul cuiva și în cele din urmă, cu o secundă înainte de a muri, a știut că cineva are să vină prin spatele lui și are să-i taie gâtul. Crezi că Chazarreta îl citise pe Cortázar? o întreabă Brena în timp ce băiatul de la Polițiste face fotografii cu fotoliul și apoi își notează în Blackberry: „Continuitatea parcurilor / Cortázar“, ca să caute pe Internet. Cred în hazard și cred că scena s-ar fi putut petrece fără ca el să-l fi citit vreodată pe Cortázar. Deși cine știe, poate l-a citit, când era la liceu, spune mai departe Nurit, cu toții l-am studiat pe Cortázar în liceu. Se gândește câteva secunde și punându-și reflecțiile cap la cap, întreabă: Ce liceu o fi făcut Chazarreta? Jaime Brena răspunde: nu mi-a trecut niciodată prin cap să cercetez. Apoi întreabă la rândul lui: Ne-ar ajuta oare cu ceva să aflăm? Presupun că nu, spune ea. Nu degeaba ți-a venit ideea, zice el. Curiozitate, cu siguranță, lămurește Nurit. Sau hazard, zice Brena, și gândurile sunt hazard, iar tu tocmai ai spus că crezi în hazard. Nurit Iscar îl privește pe băiat și îl întreabă: Tu l-ai citit pe Cortázar în liceu? Iar băiatul răspunde: Da. Dar nu se uită la Brena când o spune, când spune că da, l-a citit pe Cortázar, întrucât știe că mai vârstnicul coleg de la *El Tribuno* și-ar da seama că minte. Sau minte pe jumătate, pentru că a citit ceva de Cortázar, dar era „Casa ocupată“. Și dacă a citit vreodată ceva în legătură cu un fotoliu de

catifea verde și continuitatea parcurilor, nu-și amintește. În lista care îi apare pe motorul de căutare Google este textul povestirii, dar nu poate să înceapă să-l citească acolo, în fața lor și pe un ecran atât de mic. Comisarul Venturini se apropie și le propune să facă o vizită ghidată prin restul casei. Hotărâsc să termine mai întâi parterul. Se duc la bucătărie, unde îi întâmpină o atmosferă impecabilă de faianță albă și podea de culoarea cărămizii, cu o insulă de marmură neagră în mijloc, unde sunt atârinate niște cratițe și vase de diferite forme, care nu par să fi fost folosite decât de câteva ori. Băiatul se duce lângă ele și face să se legene câteva ustensile de oțel chirurgical: un polonic mai întâi și apoi o spumieră. Nu atin-geți, am spus, îl provoacă Venturini, iar băiatul se grăbește să-și ia mâna. Aparatele electrocasnice la vedere sunt aceleași care se pot găsi în orice casă din Minunata: frigider cu două uși, cuptor cu microunde, cafetieră Nespresso, aparat pentru *waffles*, plită și cuptor electric. Ce ciudat să țină mașina de spălat rufe în bucătărie, spune Brena. E mașină de spălat vase, îl corectează Nurit. Ah, asta mi-ar prinde bine mie, urmează Brena. Ție ți-ar prinde bine o nevastă, nu o mașină de spălat vase, dragă, râde comisarul Venturini. Eu sunt de aceeași părere, îndrăznește să spună băiatul. Lui Nurit, fi-rește, nu-i place gluma: Ah, ce măgulitor pentru o femeie să înlo-cuiască mașina de spălat vase. Cei trei bărbați se privesc și înțeleg că e mai bine să nu mai spună nimic despre mașina de spălat vase și nici despre femei. Nici măcar o glumă. A doua escală este în ca-mera de spălat rufe, aproape la fel de ordonată ca bucătăria. O ma-șină de spălat rufe industrială, care depășea cu siguranță nevoile lui Chazarreta, ba chiar și ale lui și ale soției, pe vremea când trăia și ea. Un uscător de rufe. O chiuvetă dublă. Pe una dintre cele două chiuvete este o tăbliță de metal, asemănătoare cu cele care anunță numele străzilor, dar mai mică, pe care scrie: A nu se uti-liza înălbitor. Rafturi. Suporturi pentru uscat rufe dincolo de para-vane, așa cum cere regulamentul din La Maravillosa. Pavilion, piscină, depozit. Urcă la etaj. Îndată ce lasă treptele în urmă, desco-peră o încăpere cu televizor LCD, DVD, combină muzicală, fotolii comode, de pluș și mai prietenoase decât cele din camera de zi. O baie mică, aproape o *toilette*. Și apoi un coridor de pe care se des-chid camerele de la etaj: mai întâi un birou, după aceea o cameră de oaspeți. Nu încape îndoială că soții Chazarreta au dat întrebui-nări noi camerelor pe care o perioadă le păstrasera nădăjduind

că vor avea un copil, gândește Nurit. Și în cele din urmă dormitorul matrimonial în *suite*: o cameră extrem de ordonată, și este limpede că acum aparține (sau a aparținut până de curând) unui bărbat. O demonstrează culorile întunecate ale cuverturii, articolele de parfumerie din baia în *suite*, capacul de WC ridicat. Tot așa era oare pe vremea când trăia Gloria Echagüe? se întreabă Nurit, dar nu adresează întrebarea bărbaților care o însoțesc. Permitea ea oare ca masculinul să invadeze în asemenea măsură teritoriul amândurora? Cedase oare în asta? Sau decorarea odăii era doar efectul schimbărilor produse de văduvie în Chazarreta? Ies de acolo și se întorc pe coridor. Camera de oaspeți are două paturi mici, două noptiere, un dulap încastrat în perete, un televizor cu diagonală mult mai mică decât cel din capătul scării, dar tot LCD, un balansoar și o comodă. În camera care era folosită ca birou de către Chazarreta este o masă mare și pe ea: un calculator, o imprimantă, o tavă – cu siguranță pentru a ține hârtiile încă nerezolvate –, câteva plicuri cu facturi care trebuiau plătite, o agendă. Două scaune, câte unul în fiecare parte a mesei, un glob pământesc vechi, o mică bibliotecă în care cărțile și ornamentele își împărțeau în mod egal puținele rafturi disponibile. Ornamentele sunt amintiri din călătorii: ceramică peruviană, trei cutii de pastile de diferite mărimi din metal aurit cu desene negre, caracteristice artei de Toledo, miniaturi din sticlă de Murano, câteva pietre și cochilii de melci. Cărțile sunt de autori străini *best-sellers* – americanii Sidney Sheldon, Irving Wallace sau africanul Wilbur Smith –, de promovare a subiectelor de actualitate, scrise de ziariști, foști funcționari, oameni politici, economiști și câțiva clasici ai literaturii universale și naționale, legați în piele albastră și care se vindeau opțional în urmă cu câțiva ani cu ziarul *La Nación* – *Un veac de singurătate*, *Ghepardul*, *Crucea întoarsă*, *Tunelul*. Cu BlackBerry-ul său, băiatul de la Polițiste fotografiază cărțile, mai întâi pe toate laolaltă, apoi în detaliu sau în grupuri pentru ca, dacă este necesar, să se poată citi autori și titluri. Mai face câteva fotografii la întâmplare și când isprăvește, bagă de seamă că Jaime Brena și Nurit Iscar nu mai stau în spatele lui, așteptând să termine, ci lângă fereastră, unde se află o masuță plină de suporturi de fotografii. Chazarreta și Gloria Echagüe; Gloria Echagüe singură, amândoi împreună cu alt cuplu; Chazarreta primind un premiu de golf alături de un coleg; Gloria Echagüe la un turneu

de tenis; Gloria Echagüe și doi copii; cei doi copii, dar mai mari, lângă un bărbat și o femeie, pesemne părinții; Gloria Echagüe cu un grup de prietene în urmă cu mulți ani, poate când au făcut călătoria de absolvire, pentru că peisajul de dincolo de ei pare Bariloche. Băiatul îi privește, ei sunt cu spatele, liniștiți, imobili, fără să vorbească. Fotografiază scena, așa cum este: spatele lui Nurit Iscar și al lui Jaime Brena în fața unei mese pline cu fotografii, lângă o fereastră. O face pentru că imaginea îi place sau îl tulbură. Brena aude aparatul declanșându-se aproape de el și se întoarce: Vino, băiete, vino, fă o fotografie aici, îi cere. Băiatul se duce lângă ei. Nurit se trage la o parte pentru ca băiatul de la Polițiste să lucreze în voia lui. Cu toate, sau cu vreuna în special? Cu toate, răspunde Nurit. Cu toate, răspunde Brena. Dar atunci când băiatul face un pas înainte și încearcă să-și aleagă cel mai bun unghi, pare să lase un suport de fotografii în afara cadrului. Și suportul din capăt, cere Nurit. Da, băiete, și acela, reafirmă Brena. Chiar dacă nu are fotografie?, întreabă. Chiar dacă nu are fotografie, răspunde Brena. Băiatul face un pas înapoi și corectează încadrarea. Acum îl include, face o fotografie completă, care cuprinde și suportul din capăt: geam, ramă și fond, dar nici o imagine înăuntru, un suport de fotografii gol.

După aceea, fără să mai rostească vreun cuvânt, părăsesc toți trei biroul și consideră vizita încheiată. În grădină îi așteaptă comisarul Venturini, care a coborât mai devreme ca să fumeze o țigară. Paznicul stă de vorbă cu un locatar din La Maravillosa. Bărbatul, în echipament sportiv Nike întreg, de la pantofi la șapcă, are aerul de a fi atent la grupul care iese, ba chiar mai mult decât atât, îi observă pe îndelete și fără jenă. Totuși, înainte de a trece cu toții dincolo de panglica plastifiată, îl salută pe paznic cu o palmă pe umăr și pleacă. După câțiva metri, se oprește și face câteva mișcări de întindere a mușchilor. Ciao, dragă, îi zice comisarul Venturini paznicului. Și? Nu-mi spuneți povestea cu San Martín și cu soldatul? îl întreabă paznicul. Ah, ba da, am să ți-o spun, dar numai esența, pentru că sunt grăbit, un rezumat: soldatul trebuia să stea de strajă la butoiul cu praf de pușcă și generalul San Martín poruncise să nu intre nimeni cu cizme cu pinteni, din cauza scânteilor, știi? Scânteii cu pulbere dau explozie, pricepi? Dar în noaptea aceea tocmai San Martín a vrut să intre purtând cizme și, oricât a stăruit și și-a arătat epoleții, soldatul nu l-a lăsat. Cum ți se pare?

Paznicul nu răspunde. Tu ai fi făcut același lucru? Paznicul șovăie. Știi ce a făcut San Martín în ziua următoare? L-a decorat, asta a făcut. Îți dai seama? L-a decorat. Ți-a plăcut anecdota? Da, da, spune paznicul, mulțumesc. Comisarul Venturini e gata să plece, dar revine și îi spune: Alte vremuri, dragă, alte vremuri, asta e lecția, că vremurile s-au schimbat. Apoi îl salută ridicând mâna și pornește alături de grupul cu care a venit. Dar Nurit se oprește, se duce spre paznic și îl întreabă: Cine e bărbatul acela? arată în direcția în care locatarul îmbrăcat în haine Nike își face mișcările de întindere. Luis Collazo, un prieten de-al lui Chazarreta, răspunde paznicul, trece în fiecare zi pe aici, se vede că nu se poate obișnui. Nurit zăbovește privindu-l, iar locatarul, ca și cum ar presimți, se întoarce și o descoperă cu ochii ațintiți asupra lui. Totuși, ea nu-și coboară privirea, rămâne așa, încercând să scruteze chipul acela pe care știe că l-a mai văzut de când stă în La Maravillosa. Omul se întoarce și începe să înainteze stângaci și stânjenit. Pare agitat, îi spune Nurit paznicului. Și... de când a fost omorât Chazarreta, lucrurile s-au schimbat aici, nu pentru toți, unii își văd de treaba lor de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, dar pentru alții s-au schimbat. Înțeleg, s-au schimbat și mai mult decât atunci când a fost omorâtă Gloria Echagüe, nu? întreabă Nurit. Da, adevărul e că da, e o diferență ca de la cer la pământ, încuviințează bărbatul.

Nurit contemplă un moment casa, fără a se clinti. Jaime Brena se duce după ea, se apropie de locul unde stă ea de vorbă cu paznicul: Altă piatră? o întreabă. Da, un bob de mazăre adevărat, vom vedea, spune Nurit Iscar. Și își reiau drumul.

Spre casa locuită de Nurit Iscar, Jaime Brena îi mărturisește comisarului Venturini îngrijorarea lui în legătură cu suportul de fotografii gol. Dar comisarul este categoric: Mi se pare o prostie, dragă, tu nu ai o ramă goală acasă? Nici goală, nici cu fotografie, nu există suporturi de fotografii acasă la mine, răspunde Brena. Păi, eu am, de trei luni am o ramă goală pe noptieră, n-am găsit ce fotografie să pun în ea, oare plănuiesc să-mi facă felul, bre? Și Nurit Iscar consideră că poate fi ceva aici. Vai, scriitorii, dumneavoastră și fanteziile dumneavoastră! Eu nu sunt scriitor, sunt ziarist. E același lucru, Brena, nu, nu vă pierdeți timpul urmărind piste false, vedeți-vă de scris, că asta faceți bine, și lăsați-ne pe noi să facem ce știm noi să facem. Cezarului ce e al Cezarului, nu-i așa, dragă?

Comisarul Venturini își ia rămas-bun, ceilalți intră în casă. De ce vă preocupă atâta o ramă goală? Întreabă băiatul de la Poliție când se află toți trei, Nurit Iscar, Jaime Brena și el, așezați în camera de zi. Pentru că rupe șirul, lămurește Brena. Pentru că ce există ne vorbește și ce nu există ne incită, zice Nurit și apoi întreabă: Cine ocupa spațiul acela? De ce nu îl mai ocupă? De când? Unde este acum fotografia aceea? Cine a luat-o? Întrebări puse de Nurit Iscar fără a aștepta să-i răspundă cineva. Cu toate acestea, băiatul încearcă o explicație: Răspunsul poate fi dezamăgitor, de exemplu, poate că cineva i-a făcut cadou lui Chazarreta rama în ultimul moment, cu câteva zile înainte să moară, și el n-a apucat să aleagă o fotografie ca s-o pună în ea. Nu era nouă, sticla era spartă în colțul de jos din dreapta, răspunde Nurit, iar rama de bronz avea petele care apar pe metale cu trecerea anilor. Pe de altă parte, este identică cu rama în care e pusă fotografia Gloriei Echagüe și a colegelor de liceu, spune Brena. Fac pariu că relația

dintre cele două rame se prelungește și ca imagine, astfel încât cea goală conținea o fotografie a lui Chazarreta cu colegii de liceu. Băiatul de la Polițiste își scoate Blackberry-ul, ca să încuviințeze descrierile făcute de Nurit Iscar și Jaime Brena fără să șovăie, de parcă ar avea acum suporturile de fotografii în față. În plus, zice Nurit, casa lui Chazarreta este casa unui obsedat: tricourile aranjate după culori, sticlele din bar ordonate după înălțime, de la cea mai mare la cea mai mică, prosoapele toate albe, cârpele de la bucătărie toate în carouri roșii și verzi. Și un obsedat nu pune pe o masă destinată etalării fotografiilor un suport gol, îl lasă în cutia lui, ambalat, până găsește ce să pună în el, conchide Nurit. Suportul acela a avut o fotografie, care dintr-un motiv oarecare nu mai este, sunt sigur, spune Brena, și Chazarreta l-a lăsat acolo pentru că vorbește, pentru că spune ceva; dacă nu, el n-ar fi păstrat un suport cu sticla spartă. Băiatul preferă să rămână în tăcere, atâta argumentare logică îl năucește. În ciuda părerii lui Venturini, spune Nurit Iscar, nu mi-ar plăcea să dau la o parte subiectul acesta fără să-l explorez puțin, nu mi-aș ierta-o. Sunt de acord cu tine, Betibú, afirmă Brena. Viviana Mansini deschide ușa fără să bată și întreabă: Și comisarul Venturini? S-a dus la lucru, răspunde Jaime Brena. Și noi lucrăm, spune Nurit cu malițiozitate. Ce păcat, se lamentează Viviana, am făcut niște gogoși cu banane și voiam să le guste, dumneavoastră nu vreți? Bine, zice Nurit, spune-i Anabellei să le aducă, cu ceva de băut. *Mate?* întreabă. *Mate*, aprobă băiatul de la Polițiste și Jaime Brena.

Nurit propune să-l întrebe pe Luis Collazo de fotografia care lipsește. Îi cere numărul de telefon la pază și sună, dar când se prezintă – sunt Nurit Iscar, lucrez pentru *El Tribuno*, ne-am întâlnit adineauri la poarta casei lui Chazarreta –, cel care a spus „Alo” la celălalt capăt al firului închide pur și simplu, iar Nurit rămâne ascultând tonul de ocupat. Încearcă din nou: ocupat. Încă o dată: nu răspunde nimeni. E clar că domnul Collazo nu dorește să vorbească cu noi. Cine poate să știe ce fotografii ținea în rame un bărbat care locuia singur? se întreabă Nurit și îi întreabă pe ceilalți. Vreo rudă? Vreun prieten mai sociabil decât Collazo? Din câte știu eu, rude avea puține și departe; pe de altă parte, nu cred că Chazarreta invita mulți prieteni în biroul lui, spune Brena, dar am putea să încercăm, dacă am ști ce alți prieteni avea, firește. Tac cu toții un moment, de parcă ar avea nevoie să-și lase mințile

să chibzuiască în liniște. Băiatul de la Polițiste se uită la suportul gol pe ecranul Blackberry-ului, căutând vreo pistă. Apoi se scoală și se duce la fereastră, îl atrage meciul de fotbal pe care l-au încins fiii lui Nurit Iscar și prietenii lor. Îl tentează. Picioarele încep să i se miște. Dar cu toate că uneori se simte o povară, el se află acolo pentru altceva, ca să lucreze și ca să învețe. Iar în ultimele ore, cursul de ziaristică polițistă la care a fost invitat a trecut de la accelerat la foarte accelerat. Ușa se deschide și intră Anabella cu gogoșile și cu ceștile de *mate*. Mai aveți nevoie de ceva? întreabă. Nu, mulțumim, zice Nurit. După aceea să-mi spuneți dacă mi-au ieșit bune, îi cere femeia. Ah, le-ai făcut tu? întreabă Nurit nu prea surprinsă. Da, firește, cine să le facă, îi răspunde Anabella și e gata să iasă. Dar băiatul de la Polițiste o oprește: Da, mai avem nevoie de ceva, îi spune. O întrebare: o cunoști pe femeia care lucra în casă la Chazarreta când a fost omorât? Gladys Varela, lămurește Anabella, așa o cheamă, a apărut la știri. Da, am văzut-o și eu la știri, dar tu o cunoști? Poți s-o găsești? O cunosc foarte puțin, dar am numărul ei de mobil. Sun-o, spune băiatul, sun-o și spune-i că noi suntem ziarști, că lucrăm la ziarul *El Tribuno* și că vrem să stăm de vorbă cu ea. Nurit și Brena se uită la băiatul de la Polițiste uimiți de intervenția atât de inspirată, nu pentru că nu l-ar crede în stare, ci pentru că, în sfârșit, băiatul pare să se fi trezit. O sun, da, zice Anabella, caut celularul în bucătărie și o sun. Femeia se duce să facă ce i s-a cerut. Băiatul zâmbește, satisfăcut de norocul începătorului. Să nu ți-o iei în cap, îi spune Brena, dar începi să înveți; nu se poate face nimic, dacă cineva vrea să învețe, învață. Și băiatul, deși nu și-o ia în cap, se simte bine.

Peste câteva minute se ivește Anabella cu telefonul celular în mână. Gladys Varela întreabă cât îi dați. Spune-i lui Gladys că noi suntem ziarști serioși și ziarștii serioși nu-și plătesc articolele, se grăbește să răspundă Jaime Brena. Dar ca să se ducă la televiziune au plătit-o, stăruie femeia. De aceea, spune Brena, pentru că a fost la televiziune, dar noi nu. Spune-i că *El Tribuno* nu plătește pentru aticole, dar dacă ne ajută, îi facem o fotografie frumoasă și are să apară într-unul din ziarele cele mai răspândite din țară, o fotografie foarte mare, un sfert de pagină, spune-i. Ai auzit, Gladys? întreabă Anabella la telefon și așteaptă răspunsul celeilalte femei. Se instalează o scurtă tăcere și apoi: Bine, îi spun, zice Anabella la telefon, apoi îl privește pe Brena, căci el a părut până acum să

conducă negocierea, și continuă: Zice Gladys că vine, chiar dacă nu o plătiți, pentru fotografia din ziar, pentru că nu îi place cum a fost tratată la televiziune, are să vă povestească, dar vine, pentru fotografie și cu o condiție: să intre pe la „Vizite”. Brena se uită la ea fără să priceapă ce cere femeia când pretinde „să intre pe la Vizite”. Să intre pe la intrarea dumneavoastră, încearcă să-i explice Anabella: Gladys se duce în stradă, ia un taxi și intră pe poarta din cartierul închis pe unde intră vizitatorii; dacă nu, nu vine. Ea nu vine să lucreze cum făcea înainte, vine pentru că dumneavoastră i-o cereți, pentru că dumneavoastră o invitați. Și taxiul trebuie să i-l plătiți. Da, bine, se grăbește să răspundă Nurit, care după ce a locuit o săptămână acolo înțelege mai bine decât ceilalți ce vrea femeia. Dar să anunțați la poartă, o avertizează Anabella, că dacă nu, o bagă pe la angajați și dacă nu vă țineți de cuvânt, ea pleacă și nu se mai întoarce. Anunț și mă țin de cuvânt, fii liniștită, se învoiește Nurit. Gata, atunci? întreabă Anabella și apoi confirmă: Într-o jumătate de oră sau puțin mai mult e aici. Femeia își închide celularul și pleacă. De ce pune condiția să intre pe la vizite? întreabă băiatul. Ca să simtă, măcar o dată, că are și ea dreptul la aceeași poartă ca și ceilalți, precizează Nurit. Să nu-ți imaginezi că pe noi ne-au făcut să ne simțim foarte bine când am trecut pe poarta de „Vizite”, zice Brena. Nu e vorba de cum te tratează, ci de cum te numesc, spune Nurit.

Peste o oră, Gladys Varela sună la ușă. Nurit Iscar îi deschide, o aduce înăuntru și o prezintă celorlalți. Nu erau taxiuri, a trebuit să aștept unul vreo douăzeci de minute, se scuză femeia, așa că i-am spus să aștepte afară, pentru că altfel, ca să plec, iar am să rămân cu ochii în soare, îmi plătiți și așteptarea și întoarcerea, nu? Da, firește, spune Brena. Este limpede că femeia și-a pus cele mai bune haine pe care le are: fustă neagră, cămașă albă strălucitoare, pantofi cu toc, poșetă din imitație de piele. Gladys Varela se așază și se pregătește din nou să fie interviuată. Vă povestesc ziua aceea? întreabă. Nu, asta știm deja, spune Brena și, cu toate că nu are intenția de a fi nepoliticos, ci vrea doar să grăbească formalitățile, pe ea o descumpănește adresarea lui categorică. Păi atunci de ce m-ați chemat până aici? Băiatul adaugă doza de politețe și de manipulare necesare: V-am văzut povestind întâmplarea la televizor. Ah, m-ați văzut, spune ea cu mândrie vădită. Și pe *You Tube*, îi mărturisește băiatul, eu v-am văzut și pe *You Tube*. Da, mi-au spus

copiii mei că sunt acolo, la internet café au văzut și ei. V-a văzut multă lume pe *You Tube*, aveți multe vizualizări. Dar cei de la televizor nu și-au ținut fâgăduiala, mi-au dat mai puțini bani și nu mi-au plătit diurna, se plânde femeia. Și m-au dat doar într-o zi, când stabiliserăm că am să apar de trei ori, trei, știți? Și o dată seara. Seara lumea se uită mai mult la televizor. Dacă vă spun că nici bărbatu-meu n-a putut să mă vadă. O să-l ia băieții la internet café, ca să mă vadă, dar nu vine timpul, pentru bărbatul meu nu vine nici odată timpul, spune Gladys Varela și clatină din cap parcă reflectând o tânguială care-i rămâne printre dinți și pe care n-are s-o deslușească. Și-atunci? întreabă femeia. De ce m-ați chemat? V-am chemat pentru că dorim să vă întrebăm despre un amănunt, ceva din casă care ne-a atras atenția, spune Jaime Brena. Dumneavoastră ați intrat în casă? întreabă femeia. Da, cu Poliția. Când? Acum câteva ore. Pesemne că e totul murdar. Nu chiar așa, spune Brena. Da, trebuie să fie mizerie, că nu face nimeni curat de când nu mă mai duc eu, iar aici pământul intră și se adună. Bărbații nu observă, intervine Nurit, însă era mult praf, e adevărat. Cum vă spuneam, zice Gladys Varela, aici praful intră. Noi am dori să vă întrebăm concret de un suport de fotografii din biroul domnului Chazarreta, unul care n-are fotografie, revine Brena la subiect. Femeia acum devine atât de încordată, încât pare să-i treacă prin cap ideea de a pleca. Știți despre ce suport de fotografii vă vorbim? Dar femeia nu răspunde. Își apucă poșeta, ca și cum s-ar pregăti să iasă ca din pușcă în orice clipă. S-a întâmplat ceva? întreabă băiatul. Și ce vă pasă de suportu' ăla? zice ea. Ne pasă de fotografie, precizează Brena. Femeia e și mai speriată. Sunteți avocații lui Chazarreta? întreabă. Nu, tăgăduiește Brena cu vehemență și nu înțelege de ce presupune femeia una ca asta. Pentru el, pentru Jaime Brena, nu e deloc măgulitor să fie confundat cu un avocat. Noi suntem ziariști, de ce credeți că am putea să fim avocații lui Chazarreta? El a zis că, dacă nu apare poza aia, are să-și sune avocații și cheamă Poliția. Când a spus asta? Când a dispărut poza. Dar când s-a întâmplat. Să tot fie câteva luni, sau un an, nu-mi aduc bine aminte, am chibzuit că e totul lămurit, sau măcar domnu' știe că eu n-am nici o legătură cu asta. Cu ce? Cu poza dispărută. Chazarreta mai întâi a dat vina pe mine, da' într-o zi mi-a zis că și-a dat seama că eu n-am nici o legătură, a recunoscut, dar nu mi-a cerut scuze, asta nu, și după aia n-a mai pomenit de asta. Am fost tare supărată, eu

nu pun mâna pe ce nu-i al meu. De ce să fi vrut eu o poză? Femeia îi privește îngrijorată și stăruie: De unde știu eu că nu sunteți avocați? Ea e scriitoare și noi suntem ziariști la *El Tribuno*, precizează băiatul de la Polițiste, dacă nu ne credeți, putem să sunăm la ziar. Gladys Varela îl întrerupe: Nu, e în regulă, pe dumneavoastră vă cred, îi spune băiatului. Femeia cere un pahar cu apă. Nurit iese din cameră și i-l aduce. Femeia bea. Pentru mine era încheiat, uitasem, dacă lucrezi undeva nu poți să nu ai probleme cu patronu', spune și îl lasă pe Jaime Brena să reflecteze câte are el cu ai lui și de câtă vreme. De ce să vreau eu poza aia? Și ce era fotografia aceea, ce reprezenta? întreabă băiatul. Era o poză de acum mulți ani, în care era el cu niște prieteni, vreo patru sau cinci, colegi de liceu. Jaime Brena și Nurit schimbă o privire. Erau două rame la fel, într-una era nevastă-sa cu colegele de liceu și în ailaltă domnu' Chazarreta cu ai lui. Știți ce liceu a făcut Chazarreta? o întreabă Nurit. Pe poză scria, da' n-am fost niciodată atentă, aveau un steag în față, îl țineau toți și era un sfânt: dar nu Sfântul Paul, nici Sfântul Petru, nici Sfântul Augustin, nu știu, un sfânt ciudat. Un sfânt nu prea cunoscut, înțelegeți? De-aia nu-mi aduc aminte. Și de ce credeți că pentru Chazarreta era atât de importantă? Habar n-am. Da' a fost culmea: îndată a murit un prieten de-al lui care era în poza aia. O nenorocire. Tocmai unu' din poză. Știți numele prietenului respectiv?, întreabă Brena. Da, Gandolfini, era asociat de-aci, din La Maravillosa, avea casă de vacanță. A avut un accident de mașină pe Panamericana. Îi plăcea viteza, așa se zice, și într-o zi s-a ciocnit de-o coloană. Chazarreta era întristat, închipuiți-vă. Nu era vorbăreț, nu deschidea gura, da' câteodată, după whisky, mai spunea câte ceva. Și cum să fi fost? Mai întâi nevasta, după aia prietenu'. Poate i-a făcut cineva ceva cu poza aia. Că prea e mare coincidența. Multă ură trebuie să ai în suflet ca să faci una ca asta, zice Gladys Varela și apoi rămâne în tăcere, strângând ceva de pe piept, sub cămașă, ceva ce ei nu pot vedea. Ceva i-au făcut, trebuie să-i fi făcut ceva, v-am spus. La ce vă referiți mai exact când spuneți că i-au făcut ceva? întreabă băiatul de la Polițiste. La ce fac ăi de se pricep la magie neagră, la Voodoo. L-au blestemat. Te rogi pentru cineva, ceri să-i cadă o năpastă. Eu sunt sigură că i-au făcut vrăji; dacă nu, ce altceva ar fi putut să fie? Mai întâi nu mi-am dat seama, pentru că nevastă-sa era moartă când m-am angajat. Dar după aia s-a întâmplat cu Gandolfini, cu Chazarreta

și puțin înainte cu ăl de-a murit în zăpadă, în zăpada din Statele Unite, cred, că aici era vară. Cum? zice Nurit, dar femeia, năpădită de entuziasm, nu o aude. Asta nu e coincidență, e că cineva se roagă și-ți dorește rău, e vrăjitorie, conchide Gladys Varela. Cine a murit în zăpadă? stăruie Nurit. Alt prieten de-al lui Chazarreta, spune femeia, într-un accident, la schi. Nu înțeleg, spune Brena, cel din zăpadă era și el în fotografie? Da, Chazarreta, Gandolfini și ăl din zăpadă, ăi trei morți, zice femeia. Îți amintești cum îl chema pe cel care a murit la schi? întreabă băiatul. Nu, nu-mi amintesc, admite femeia, dar avea și el casă aci, a murit la câteva luni după Gandolfini. Poate-și amintește Anabella, iar dacă nu, aflăm noi, cineva trebuie să știe. Toată lumea vorbea de asta, închipuiți-vă, pleacă în concediu cu familia și moare. Iar insu' știa să schieze ca lumea, luase și premii, așa se povestește, o nenorocire. Gladys se oprește, mai bea puțină apă. Nurit, Jaime Brena și băiatul de la Polițiste, cu toate că se străduiesc să pară cumpătați și senini, nu-și revin din uimire. Intervine băiatul de la Polițiste: Atunci, să recapitulăm, în fotografie ai spus că apăreau cinci colegi de liceu ai lui Chazarreta. Patru sau cinci maxim, eu aș zice că cinci cu Chazarreta cu tot, pasămite atâția erau. Ori șase? șovăie femeia. Și din ăștia patru, cinci sau șase, trei sunt morți, afirmă Jaime Brena, deși în realitate întreabă, și apoi înșiră numele: Chazarreta, Gandolfini și schiorul. Da, trei morți, repetă Gladys Varela. Trei morți, spune din nou Brena. Trei morți, șoptește Nurit. De-aia, sunt vrăji, e blestem, insistă Gladys; altfel nu puteau să moară toți așa. Unde mai pui că murise și nevastă-sa. Și cine știe dacă s-a isprăvit, spune femeia și Nurit se înfioară. Cineva s-a rugat să le cadă năpasta pe cap. Și năpasta le-a căzut.

Toți trei, Nurit Iscar, Jaime Brena și băiatul de la Polițiste, sunt tulburați de revelație, dar simt un amestec ciudat de agitație și de perplexitate. Pe deasupra, băiatul de la Polițiste este impresionat de intuiția colegilor săi. Dincolo de orice explicație logică pe care ei ar vrea s-o dea chestiunii, el începe să creadă că în aceasta – și se gândește la „aceasta” pentru că nu poate folosi alte cuvinte: moarte, crimă, asasinat – este o conexiune, o anumită percepție specială, care pe Nurit Iscar și pe Brena i-a făcut să simtă – să simtă, nu să gândească –, în fața mesei cu suporturi de fotografii, că rama goală ascunde o cheie. Un har, își spune băiatul, cei doi au un har.

Gladys Varela îi anunță că trebuie să plece, pentru că este așteptată acasă. Nu o reține nimeni, ei nu mai au multe întrebări de pus deocamdată și au nevoie să rămână singuri ca să-și pună ordine în cap. Sunt prea multe informații, prea multe piste de urmat, prea multe noi îndoieli. Și fotografia? Întreabă Gladys înainte de a ieși. Nurit și Jaime Brena nu-i înțeleg întrebarea, sunt uluiți, nu pot concepe altă fotografie în afară de a morților despre care tocmai au aflat. Băiatul reacționează și își scoate Blackberry-ul. Acum, îi spune. Cu asta ai s-o faci? îl întreabă femeia. Da, face fotografii mai bune decât un aparat obișnuit, se apără băiatul și îi arată cum se vede pe ecran când încadrează ca să facă fotografia. Ah, zice ea, mai bine decât un aparat? Mai bine decât un aparat, repetă băiatul. În plus, are conexiune la Internet și pot s-o trimit direct la ziar, iar tu poți s-o vezi în ediția pe hârtie, sau la internet café. Ah, da, o văd la internet café, spune ea. Numai decît întreabă: Unde mă așez? Lângă fereastră, indică băiatul, o aranjează în locul ales, ia distanță, încadrează și face fotografia. I-o arată lui Gladys Varela, îți place? Da, nu-i așa? spune ea. Da, a ieșit foarte bine, încuviințează el, dar îți mai fac două pentru orice eventualitate, spune și o face. Și când apare reportajul? îl întreabă femeia. În câteva zile, îi răspunde băiatul de la Polițiste, va trebui să verificăm câteva date înainte, dar în câteva zile apare. Te anunțăm la telefon, Gladys, stai liniștită. Băiatul se oferă s-o însoțească până la ușă, ca să rezolve cu taximetristul plata drumului, iar Gladys Varela acceptă, își ia rămas-bun și se ridică, gata să plece. Înainte să iasă din cameră, Nurit Iscar îi oprește. Încă o întrebare, spune, și se adresează femeii, ultima, vă promit, unul dintre bărbații din fotografie ar putea să fie Luis Collazo? Da, da, domnul Collazo era în poză, confirmă Gladys, dar el e în viață, din câte știu. Acesta e în viață, da, răspunde Nurit.

Reuniunea socială improvizată și cu numeroși participanți din casa în care locuiește Nurit Iscar este spulberată de evenimente. Fiii, prietenii, iubitele și câinele, după ce au băgat de seamă că nimeni nu va avea grijă de ei în restul zilei, că nimeni nu se gândește la cina lor din seara aceasta, nimeni nu le pregătește paturi în care să doarmă, se hotărăsc să accepte o invitație de ultim moment la o friptură în Banfield, dar promit că, dacă duminică va fi timp frumos, vin din nou. Viviana Mansini se plânge că nu au anunțat-o că vizita presupunea să rămână și peste noapte: N-am închis ferestrele, n-am lăsat mâncare pentru copii. Din fericire, copiii mei își găsesc singuri, spune Carmen. Eu nu las niciodată ferestrele deschise, ca să nu intre liliicii, pricepi? zice Paula. La auzul cuvântului „lilieci“, Viviana Mansini se înfioară: la mine acasă nu sunt lilieci. Ce ciudat, răspunde Carmen, tot Buenos Aires-ul e plin de lilieci. Nurit îi însoțește pe băiatul de la Polițiste și pe Jaime Brena la mașină. Ce facem mai departe? întreabă băiatul de la Polițiste. Cred că cel mai bine este să păstrăm informațiile pentru noi, până nu le verificăm, spune Jaime Brena. Eu sunt de aceeași părere, încuviințează Nurit. Iar eu sunt prostănașul pe care Lorenzo Rinaldi are să-l facă cu ou și cu oțet pentru că n-am dat știrea în premieră, când ne-o vor lua alții înainte, se plânge băiatul. Jaime Brena se uită lung la el, abia în momentul acela devine conștient că el nu mai are nici o legătură cu exploatarea informațiilor referitoare la moartea lui Chazarreta, lucru care îl mâhnește încă. Atunci spune, fără supărare și fără a-și aroga rolul de victimă, ci cu convingere resemnată: Hotărârea e a ta, tu te ocupi de Polițiste, sau a ta și a lui Nurit, eu nu mai fac parte din asta. Tu ești consilierul nostru onorific, Brena, spune Nurit. Onorific și *ad honorem*, lămurește

băiatul, accepți? Brena zăbovește un moment în tăcere și apoi spune: Și bănuții? Râd toți trei. Nu o spune, dar adevărul este că Jaime Brena ar fi în stare să plătească numai ca să fie aceasta sarcina lui de serviciu. După o perioadă în care nu mai simțea nimic lucrând la un raport sau la un articol – sau simțea, dar era vorba de lene, frustrare, lehamite, furie –, acum îl năpădesc din nou vertijul și pasiunea pentru care a ales să fie ziarist. Părerea mea onorifică și *ad honorem* este că trebuie să păstrezi știrea în premieră pentru când va fi mai categorică, băiete, nu poți publica asta cu atât de puține date. Și Poliția? întreabă băiatul de la Polițiste, ar trebui să le spunem ceva? Nu știm decât că mai demult s-a furat o fotografie din casa lui Chazarreta, iar asta i-am spus-o eu deja comisarului Venturini și l-a durut în cot. Nu cred că e necesar, deocamdată, să-l anunțăm că în fotografia aceea apar trei persoane care, întâmplător sau nu, au murit, două dintre ele în accidente. Eu nu cred în coincidențe, spune Nurit. Iar eu nu cred în vrăjile despre care vorbea Gladys Varela, spune băiatul de la Polițiste. Eu nu cred nici în una, nici în alta, declară Brena, dar cred, în schimb, că în lume există criminali. Să începem prin a cerceta ce liceu a făcut Chazarreta și cine îi erau prietenii cei mai apropiați, propune. Cât despre comisarul Venturini, nu vreau să insist, are să se sature și are să mă lase baltă. Eu am să încerc să fiu mai sociabilă cu vecinii din La Maravillosa; vreunul, în afară de Collazo, trebuie să știe, spune Nurit. Iar eu, firește, iar când spune „firește“ îl privește pe Jaime Brena ca și cum i-ar dedica ce are să spună, am să intru pe Internet, undeva trebuie să scrie unde a făcut Chazarreta liceul. Cei doi bărbați o salută pe Nurit, sărutând-o pe obraji, și urcă în mașină. Ea zăbovește acolo, în picioare, așteptând să pornească. Îi este frig. Umezeala nopții împreună cu vântul domol și intermitent care plăsmuiește vârtejuri chiar în fața casei o fac pe Nurit Iscar să-și unească brațele pe piept și să și le frece cu mâinile în momentul când Jaime Brena deschide fereastra, căutând puțin aer. Bărbații și femeile au întotdeauna termostate diferite, îi spune. Da, e lucru știut, răspunde ea. Tu trebuie să fii dintre cele care preferă ventilatorul din tavan aerului condiționat, îi zice Jaime Brena. Iar tu dintre cei care deschid aerul până și iarna, răspunde Nurit. Și conviețuirea noastră ar fi dezastruoasă? întreabă Brena și ea se îmbujorează. Nu se știe niciodată, ar spune Nurit Iscar dacă ar fi protagonista unui roman scris de ea. Dar nu este și atunci nu o spune;

doar o gândește și surâde. De ce pune atâta distanță? De ce pune și mai multă distanță când îi place un bărbat? La vârsta ei, tot nu înțelege. Viviana Mansini vine în fuga mare, tocmai și-a dat seama că are mașina la intrarea în cartierul închis. Mă luați? întreabă. Da, bineînțeles, îi răspunde băiatul. Femeia o sărută pe Nurit și urcă. Jaime Brena salută cu mâna, ca și cum și-ar scoate o pălărie pe care nu o poartă și ar depune-o din nou pe cap, în vreme ce autoturismul înaintează pe pietrișul cenușiu și dispare.

Nurit intră și își face o cafea. Cu toate că Paula Sibona și Carmen Terrada îi sunt ca niște surori, în noaptea aceasta ar prefera să fie singură. Discuția dintre ele o aude ca pe un dialog în engleză dintr-un serial de pe ecranul unui televizor pe care nu ar izbuti să citească traducerea. Se scuză: Trebuie să mă duc să scriu raportul pentru *El Tribuno*, și se izolează în camera ei. Deschide calculatorul. Nu-i pasă de nimic din ce scrie, pentru că acum singurele lucruri care au importanță sunt fotografia dispărută și morții din ea. Iar de fotografia aceea ea nu poate vorbi. Nu încă. Atunci descrie casa lui Chazarreta, pe dinăuntru și pe dinafară, fiecare detaliu, fiecare cotlon în care a fost, culorile pereților, țesăturile din tapițeria fotoliilor sau din draperii, mirosurile din casă, sunetele, în ciuda pustietății; motorul frigiderului încă în priză și ceasul deșteptător de pe noptiera lui Chazarreta, cu tic-tacul lui sec. Totul. În afară de rama fără fotografie. Recitește ce a scris, nu o mulțumește, nu se ridică la înălțimea celorlalte rapoarte. Ea știe de ce, din pricina tăcerii, pentru ce trece sub tăcere sau ascunde, ceea ce atunci când scria ficțiune se prefăcea în acea parte a aisbergului care rămânea cufundată în ocean pentru binele narațiunii, după cum scria Hemingway, dar în cazul acesta, un raport, un text ziaristic dezvăluie numaidecât că îi este cu neputință să spună ce ar trebui să spună. N-am încotro, gândește. Astăzi n-am încotro. Mai scrie două sau trei fraze și încheie astfel raportul, în care aproape că nu vorbește de nimic în afară de casa lui Chazarreta:

Dacă vila lui Chazarreta ar putea vorbi, am ști cine l-a ucis. Casa aceea a fost singurul martor al crimei comise acolo. În casă se află adevărul. În etajele ei, în pereții ei, în mobile și în ornamentele care o decorează încă. Martori muți cu toții.

Dacă fantoma lui Pedro Chazarreta ar putea să ni se înfățișeze, cum i s-a înfățișat lui Hamlet fantoma tatălui mort ca să-i spună

adevărul, am ști și noi cine l-a omorât. Cu condiția ca fantoma să fie dispusă să ne spună adevărul, iar cazul acesta înconjurat de secrete, minciuni și tănuiri în care era implicat și mortul, nu pare câtuși de puțin la fel de limpede ca al tatălui lui Hamlet, regele Danemarcei.

Dacă ucigașul ar ceda, dacă cel care l-a omorât pe Pedro Chazarreta n-ar mai putea să-și țină secretul, ar veni la noi și ar spune, căindu-se sau nu, „Eu am făcut-o”, am avea altă posibilitate de a ști adevărul.

Care dintre cele trei alternative este cea mai probabilă și care cea mai puțin probabilă?

Am văzut foarte puțini autori de astfel de crime care să cedeze. O casă nu are voce.

Fantomele nu există.

Marcelo a spus în primul act din Hamlet, după ce a aflat versiunea fantomei: „E ceva putred în Danemarca”. Iar eu, după ce am fost acasă la Pedro Chazarreta, spun același lucru, ceva e putred, ceva miroase urât.

O casă nu are voce, dar poate oare cumva să vorbească?

Ceva miroase urât, nu doar în casa aceasta. Ceva miroase urât în La Maravillosa.

Salvează fișierul. I-ar plăcea să i-l arate lui Jaime Brena ca să-i spună părerea lui. Dar Nurit Iscar își dă seama că nu are un e-mail al lui, nici măcar un număr de telefon. Nimic. Nici el pe ale ei. Dacă vrea să ia legătura cu el, nu are altă posibilitate decât să-l sune luni la ziar. Dar de ce să o facă, cu ce scuză? Are nevoie de scuze ca să-l sune? Nu, din moment ce acum sunt împreună în această încurcătură, își răspunde. Și încearcă să se gândească la altceva. Nurit atașează fișierul la un mesaj nou și i-l trimite băiatului de la Polițiște. De data aceasta uită cu desăvârșire să i-l trimită lui Lorenzo Rinaldi.

Când Nurit își închide calculatorul și coboară să cineze cu prietenele ei, Jaime Brena este în bucătăria din apartamentul lui, gătindu-și o bucată de carne de vacă rătăcită prin frigider și care, în ciuda culorii pălite, l-a scutit de drumul la supermarket pentru seara aceasta. Plăcintele cu carne de la prânz și gogoșile cu banane de după-amiază i s-au evaporat demult din stomacul care pretinde din nou să se ocupe cineva de el. Până se frige biftecul, se duce la bibliotecă unde își ține puținele cărți cumpărate sau primite cadou

după despărțire și DVD-urile. DVD-urile și le-a recuperat, cu certitudine pentru că Irinei nu i-au plăcut niciodată filmele care îi plăceau lui. Ce filme îi plac fostei sale soții? Îi plac oare filmele? Nu este sigur și îl surprinde cum i se șterg din memorie nu doar chipul Irinei, ci și gesturile, gusturile, întâmplările pe care le-au trăit împreună. Să fie oare ceea ce se numește „doliu”? Sau să fie tocmai sfârșitul doliului? Dar nu i se șterge din minte faptul că ea îi datorează cărțile. Asta nu. Jaime Brena scotocește în propria-i dezordine până găsește DVD-ul pe care îl vrea, îl scoate din teanc. Se uită câteva clipe pe cutie. Citește: Betty Boop și prietenii ei, 90 de minute de desene animate. O întoarce și citește cuprinsul: Nu! Nu! Nu! De o mie de ori nu! Biata Cenușăreasa, Betty Boop și micul Jimmy, Betty Boop și Micul Rege, Cum să omori musca, Muzicienii de la munte, Betty în Țara Năzbâtiilor. Carnea sfârâie din bucătărie, iar Jaime Brena se duce cu DVD-ul în mână, citind mai departe: Și o mașină, Cupidon îl rănește cu săgeata pe bărbat, Pudgy în Fericit Tu Vesel Eu, Grampy în Blues de Curățenie prin Casă. Fumul și mirosul de carne friptă invadează bucătăria. Jaime Brena sarează biftecul, îl întoarce și îl sarează pe partea cealaltă. Își toarnă un pahar de vin. Grampy cu Glumețul fără Simț Practic, Pinguini Curioși, Grampy în Candidatul Naiv. Caută tacâmurile și le pune pe masă. Lasă o farfurie lângă grătar, pentru când va fi gata friptura. Și DVD-ul cu Betty Boop la o parte. Puțin mai târziu, când se va duce la culcare, are să fumeze și are să pună DVD-ul, ca să adoarmă cu el. Cu Betty Boop cântându-i *Boop, Boop a Doop*, de parcă ar fi un cântec de leagăn. Va avea oare vreodată curaj să-i spună lui Nurit Iscar că el a botezat-o Betibú? Are să-i mărturisească oare că avea pe birou fotografia ei de când a apărut în suplimentul ziarului când a publicat *Să mori încetul cu încetul*, romanul lui preferat? O va lămuri că Rinaldi n-a făcut decât să-l copieze? Are să-i destăinuie vreodată ei, lui Nurit Iscar, Betibú, că el a fost îndrăgostit de ea de la distanță – așa cum poate cineva să fie îndrăgostit de o actriță de cinema – nu doar datorită buclelor, ci și a capului care născocea poveștile acelea, care alegea cuvintele acelea, care crea personajele acelea? Nu, nu crede că va avea curajul. Și cu atât mai puțin va cuteza să-i spună că în după-amiaza când a băgat de seamă că ea și Rinaldi sunt amanți i-a dezlipit fotografia de pe birou și a aruncat-o la gunoi.

Jaime Brena începe să-și mănânce biftecul, își mai toarnă vin și se uită cu coada ochiului la DVD-ul lăsat pe masă, în momentul în care băiatul de la Polițiste își deschide calculatorul. Își verifică mesajele și găsește raportul lui Nurit Iscar. Îl citește. În ciuda șovăielilor ei, pe care el le ignoră, băiatului de la Polițiste i se pare foarte bun. Îl retrimite la redacție, ca să intre înainte de închiderea ediției. I-l retrimite lui Jaime Brena și adaugă un post-scriptum: Cel care a murit la schi se numea José Miguel Bengoechea, am găsit pe Internet, bineînțeles. Dar Jaime Brena nu-și citește e-mail-urile de acasă, niciodată, decât dacă îl sună cineva și îl anunță că este ceva urgent, atunci nu mai are încotro și o face. Iar băiatul nu îi telefonează, doar îi retrimite e-mail-ul de la Nurit Iscar. În schimb, băiatului de la Polițiste îi este greu să se desprindă de calculator, după ce l-a deschis. Este o companie necondiționată, cum este pentru Jaime Brena fantezia de a avea un câine. Băiatul cercetează *tweet*-urile, să vadă dacă a intrat vreunul important, le trece în revistă repede pe cele mai multe; majoritatea, cum se întâmplă întotdeauna la sfârșit de săptămână, sunt reflecții mai degrabă egocentrice decât interesante. Și după aceea intră pe Google ca să caute informații despre liceul absolvit de Pedro Chazarreta. Introduce în motorul de căutare: Chazarreta + Gandolfini + Collazo + liceu. Nu apare nimic care să-i fie de folos. Încearcă scoțând câte o variabilă. Începe eliminând un nume de familie. Nici așa. Alternează numele șterse. Nimic. Suprimă câte două nume de familie. Nu merge. Schimbă „liceu“ cu „colegiu național“, cu „școală“, apoi cu „institut“, apoi „colegiu“ simplu. Nu. Schimbă strategia, acum caută toate liceele cu nume de sfânt. Ba chiar alege dintre răspunsuri doar liceele din Buenos Aires, lista este interminabilă. Le dă la o parte pe cele cu nume de sfinți „cunoscuți“, cum a spus Gladys Varela. Păstrează Sfântul Ildefons, Sfântul Bartolomeu, Sfântul Anselm, Sfântul Viator, Sfântul Silvestru, Sfântul Hermenegild. Încearcă cu acestea, îl introduce pe fiecare, nici unul nu are lista numelor absolvenților. Se ridică să-și facă o cafea, se uită pe fereastră, își dezmoște mădulele, se gândește. Își dă seama că iubita lui nu l-a sunat toată ziua și că nu-i pasă. Noaptea a năpădit strada. Luminile mașinilor care vin și se duc se confundă între ele. I-ar plăcea să iasă, să dea o raită. Noaptea este generoasă, gândește, întotdeauna este ceva care să te atragă. Asta i-a spus-o Cynthia, o fostă iubită, cu ani în urmă, cu atâția ani în

urmă. Cum o fi oare viața Cynthiei? se întreabă. Ar trebui să facă o plimbare. La urma urmelor, și-a petrecut toată sâmbăta lucrând. Se întoarce în fața calculatorului și intră pe Facebook, ca să vadă dacă a pus cineva ceva la cale pentru seara aceasta de sâmbătă. Răspunde la două sau trei sondaje, vede un video, admiră fotografiile din albumul unui prieten pe care nu l-a văzut de mult. Și albumul unui prieten al aceluia prieten. Caută din nou în evenimentele zilei. Nimic care să-l intereseze. Și dacă se duce să arunce o privire, fără să plănuiască nimic, fără itinerar fix? Nu, lui nu-i plac ieșirile de felul acesta, neprevăzute. Poate să-l năpădească amărăciunea, o știe. Nu-i trece prin cap să-și sune iubita. Sau îi trece, dar dă numaidecât la o parte ideea, aproape cu dispreț. Poate disprețui pe cineva cu care a dormit cu mai puțin de douăzeci și patru de ore în urmă? Nu, trebuie să fie doar supărat pe ea, din cauza costumului de baie, sau istovit. Sau poate e cam depravat. Ori o disprețuiește, chiar așa. Introduce numele complet al Cynthiei în motorul de căutare Facebook, o găsește între mai multe opțiuni, știe că este ea datorită fotografiei, îi controlează peretele, scrie acolo că are un iubit și atunci nu-i cere să fie prietena lui, de ce s-o facă? Și dacă o invită la o plimbare pe Karina Vives? Ce prostie, nici măcar nu are numărul ei de telefon. Pe de altă parte, pesemne că e cu cinci sau șase ani mai mare decât el. O caută și pe ea pe Facebook, o descoperă, se uită la anul nașterii, cu șase ani mai în vârstă. Nu e prea mult, își spune, dar nu îndrăznește să-i ceară să fie prietena lui. Prietenă pe rețeaua socială. Uneori are senzația că ea îl crede un prost. Zăbovește gândindu-se la ea, îi verifică peretele pe ecran, al Karinei Vives, albumul de fotografii; i se pare ciudat că nu e rezervat prietenilor. Dacă ar îndrăzni să-i spună că i l-a văzut, ar sfătui-o să-l limiteze. Dar nu îi cere prietenia. Nu, asta nu. Reinițiază pagina, ca să vadă dacă a apărut vreo știre nouă. Funcționează, este una. Un prieten al lui s-a alăturat grupului „Sunt fan al lui 99 și urăsc agentul 86“. Îl amuză. Sau i se pare un tâmpit? Devine oare și el un tâmpit? Pe Facebook sunt grupuri de tot ce vrei, gândește. Și de ce nu vrei. Grupuri de orice. Și atunci îi trece prin cap, pentru că tocmai a spus „pe Facebook sunt grupuri de tot ce vrei și de ce nu vrei“. Scrie în motorul de căutare: „Eu am fost la liceul Sfântul...“ și îi apare o listă de douăzeci și opt de posibilități. Le dă la o parte, din nou, pe cele cu nume de sfinți cunoscuți și intră în Sfântul Ildefons, Sfântul Anselm, Sfântul

Ieronim Martirul și alți câțiva sfinți. Toate postările sunt de la utilizatori care își caută foști colegi, încercând să organizeze reuniuni, întâlniri, omagii. Nimeni din vreo generație apropiată de a lui Chazarreta. Uitându-se la știrile vechi, băiatul de la Polițiște se gândește la propriul lui liceu. Îi e teamă să-și imagineze că foștii colegi ar încerca să se adune. Nu-l interesează. Liceul n-a fost o etapă fericită pentru el. Doi sau trei foști colegi l-au găsit pe Facebook individual, dar el nu le-a răspuns cererilor de prietenie. Dacă nu a avut nici un fel de relație cu ei în afara recreațiilor și a câtorva ieșiri care i-au părut întotdeauna plictisitoare, de ce să-i caute acum? Îi caută. Iată-i. Citește postările câtorva dintre ei și își întărește convingerea de atunci: el nu are nimic în comun cu oamenii aceștia și nici nu-l interesează să afle nimic despre ei. Dar citește mai departe și privește fotografiile, gândindu-se: „Ce gașcă de tâmpiți“. Revine la liceele unde ar fi putut studia Chazarreta și la Sfântul Ieronim Martirul găsește o frază care îl alarmează. Nu îl alarmează ceea ce scrie – Să îndure Sfântul Ieronim Martirul, ce dracu' –, ci cine o face. Este unul dintre membrii grupului, Gonzalo Gandolfini. Gandolfini. Intră pe peretele lui și descoperă că e un tip tânăr, după cum asigură profilul, născut în '83. Nu pricepe de ce își pune lumea data nașterii cu an cu tot, el o omite, așa cum omite orașul unde locuiește și starea sentimentală. Reflectează că acest Gandolfini din 1983 ar putea fi rudă cu mortul, iar cu puțin noroc chiar fiu-său. Caută date în postări și prietenii, dar nu mai găsește nimic. Este prieten cu alt Gandolfini, Marcos. Intră pe peretele lui Marcos. Și acesta a fost elev la Sfântul Ieronim Martirul și este născut în 1987. Frați? Veri? Îi trece prin cap că poate este un liceu din acelea care păstrează familiile din generație în generație, licee autodenumite „tradiționale“. Îi trimite un mesaj lui Gonzalo. Bună, ce faci? Cu mult timp în urmă am fost prieten cu un anume Gandolfini, elev la liceul acesta, un tip care trebuie să aibă vreo șaiszeci de ani. (Dacă ar ști prenumele lui Gandolfini cel mort, băiatul de la Polițiște l-ar adăuga, dar nu-l știe.) Apoi am plecat din țară și i-am pierdut urma. Îl cunoști, ai vreo legătură cu el? Era din grupul lui Pedro Chazarreta și al lui Luis Collazo. Mi-ar plăcea să-l contactez. Am multe amintiri cu ei. Băiatul trimite mesajul și așteaptă puțin, să vadă dacă sosește vreun răspuns. Între timp, caută pe alți pereți. Își dă seama că este preferabil ca Gonzalo acela să nu fie fiul lui Gandolfini,

căci, dacă ar fi, nu i-ar plăcea să primească un mesaj în care este întrebat despre tatăl lui mort. Dar nu se căiește, chiar dacă își asumă riscul acesta. Mai mult decât atât, simte că aplică învățăturile lui Jaime Brena mai mult ca niciodată. Dacă Brena îl mai întreabă „Te-ai deghizat vreodată?“, „Te-ai dat drept polițist și ai sunat acasă la mort?“, are să-i poată răspunde că da, că a început s-o facă. În felul lui. Noile tehnologii permit mii de deghizări. Trece timpul, băiatul de la Polițiste începe să simtă istovirea unei zile atât de lungi. Gonzalo Gandolfini tot n-a răspuns. Un tânăr, își zice, pesemne că a ieșit undeva sâmbătă seara. E la fel de tânăr ca el. Dar el, băiatul de la Polițiste, hotărăște că mai bine se duce să se culce, că lucrul cel mai logic pe care poate să-l facă în noaptea aceea de sâmbătă care, dincolo de fereastră, pare încă plină de activitate, este să închidă ochii și să se odihnească.

Își dezmoște mădulele, stinge luminile, trage draperia. Dar nu închide calculatorul, lasă deschis pe Facebook, poate că în zori, când se întoarce Gonzalo Gandolfini de la distracție, îl deschide pe al lui și îi răspunde. Poate că el, băiatul de la Polițiste, se trezește ca să se ducă la baie și, înainte de a se băga la loc în pat, aruncă o privire pe ecran și găsește ce caută.

Duminică în zori plouă. Nu torențial, de fapt nici nu s-ar putea spune că ceea ce cade este ploaie în adevăratul sens al cuvântului. Abia o burniță. Dar deasă, stăruitoare, din acelea care te udă până la piele. Nurit se deșteaptă și privește pe fereastră. Bagă de seamă că burnița, în loc să estompeze frumusețea peisajului, o face mai profundă, culorile sunt mai intense, varietatea nuanțelor de verde este infinită și simte mireasma pământului umed, cu toate că nu a deschis încă ferestrele. Sau doar o intuiește? Poți oare să anticipezi un miros, să-l evoci ca și cum ar fi acolo? Apa curge pe canalul de tablă din jurul acoperișului și coboară până la orificiul de scurgere. Acolo, unde se prăvălește, s-a format o mică baltă. Susurul apei prin canal îi trezește o amintire îndepărtată, pe care nu izbutește să o deslușească. Ca și cum ar fi auzit ploaia aceea în alt loc, cu multă vreme în urmă. Sau ar fi visat-o. Se gândește că într-o zi ca aceasta, pe o burniță înverșunată, tot într-o duminică, a fost ucisă acum câțiva ani Gloria Echagüe. Deși atunci n-a acceptat oferta de lucru a lui Rinaldi, își aduce bine aminte de ziua aceea, ziua morții soției lui Chazarreta. Ploua ca astăzi. Se duce în dreptul camerei în care i se odihnesc prietenele, deschide ușa și se uită. Dorm amândouă. Își face o cafea, ia din fața casei exemplarul din *El Tribuno* lăsat de vânzătorul de ziare în dimineața aceasta, ca în fiecare dimineață, așa cum i-a cerut ea îndată ce s-a instalat în La Maravillosa. Dar duminica Nurit Iscar vrea să citească alte ziare, pe toate, sau aproape pe toate. Și nu se mulțumește cu ediția *online*, pe aceea o vede în fiecare zi, ca să nu cheltuiască atâta, dar duminica vrea hârtie, cerneală, degete înnegrite la răsfoirea paginilor. Un ziar. Toate ziarele. Știe că, dacă telefonează la chioșc, i le vor aduce cu întârziere, ca întotdeauna,

cu atât mai mult într-o duminică și pe burnița aceasta, astfel încât se hotărăște să facă o plimbare, își spune că, în ciuda ploii, nu este frig și că îi va face bine puțină mișcare. Pe de altă parte, a făgăduit, le-a făgăduit lui Jaime Brena și băiatului de la Polițiste că va socializa cu vecinii, ca să vadă dacă obține de la vreunul dintre ei informații despre liceul unde a fost elev Chazarreta și cine îi erau prietenii pe vremea aceea. Nu și-a adus umbrelă în bagaje, nu și-a închipuit că va avea nevoie, dar are o canadiană ușoară cu glugă și și-o pune. De data aceasta nu ia nici o carte, ca să nu se ude. Nici ochelari negri. Face câțiva pași, fermă, dar nu străbate nici o sută de metri și se întâlnește cu Luis Collazo, care se apropie alergând din direcția opusă. Îl scrutează, însă el trece absorbit – sau așa pare –, inspirând și expirând cu intensitate, dar nu pentru că ar respira anevoie, ci din pricina rutinei antrenamentului. Aleargă în ritm constant. Duce pe braț ceva ce lui Nurit îi pare un radio, dar este un aparat pentru controlarea ritmului cardiac. Ea avansează puțin și se întoarce. El, fără a încetini, a întors capul și o privește de la distanța care se mărește cu fiecare pas pe care îl face. Observând că și ea se uită la el, își întoarce ochii înainte și își vede de drum de parcă el n-ar fi privit-o pe Nurit Iscar și nici ea pe el. Nurit este tentată să-l urmărească. O tentație irezistibilă. O face. Aleargă în spatele lui Luis Collazo câțiva metri, cu pași mici și rapizi, precum cineva care fuge în Buenos Aires după un autobuz pe care nu vrea să-l piardă. Pământul este alunecos și Nurit Iscar este speriată că ar putea să sfârșească întinsă pe asfaltul din La Maravillosa, ca o pată de ulei. Merge într-un ritm încetinit și mai sigur. El nu reușește să ia un avans prea mare; chiar și așa, la o curbă, ea îl pierde din vedere. Atunci, deși se simte ridicolă, aleargă din nou. Îndată ce curba și vegetația de pe margine îi permit să vadă din nou până unde strada își dezvăluie traiectoria, își dă seama că Luis Collazo nu se mai deplasează în direcția aceea. Este cu neputință să fi alergat atât de repede încât să fi ajuns la curba următoare. Cu neputință. Nurit Iscar merge mai departe, cu pași domoliți, întrebându-se ce să facă acum. Își potrivește gluga pentru ca burnița să nu-i ude părul. Își vâra înăuntru câteva șuvițe rebele. Umiditatea face ca buclele ei, buclele ei de Betibú, să i se contureze și mai deslușit; ea o știe și îi place. Dar ultima oară când a lăsat ploaia să o ude a răcit îngrozitor și și-a revenit anevoie. Își închide fermoarul canadianei până sus, astfel încât cheița de care trage aproape că îi atinge

fața, și apoi își vede de drum. I-ar plăcea să știe dacă vreuna dintre casele situate pe o parte și pe alta a străzii este cumva a lui Luis Collazo. Se uită la case insistent, fără a încerca să-și disimuleze privirea. Caută indicii, dar nu apare nimic. Nurit Iscar se teme că dacă înaintează are să se rătăcească, a uitat să ia cu ea harta cartierului închis La Maravillosa și niciodată până acum nu a mai explorat zona aceasta. Se gândește că e mai bine să se întoarcă și se rotește ca s-o facă. Atunci Collazo, care de când a dispărut a zăbovit mereu ascuns în spatele ei, o înfruntă: Ce vreți? Ea nu răspunde, sperietura i-a produs tahicardie. V-am întrebat ce vreți! țipă din nou Collazo. Nimic, mă plimbam. Mă urmăreați, doamnă, nu sunt prost. Păi, de fapt... de fapt, aș fi dorit să vă pun o întrebare. Eu nu răspund la întrebări. Este o întrebare inofensivă, v-aș ruga să-mi spuneți ce liceu a făcut Chazarreta, dumneavoastră și cu el ați fost colegi, nu? O întrebare inofensivă, repetă Collazo, cu o ironie pe care Nurit nu o percepe, ce știți dumneavoastră, doamnă? zice și o apucă violent de braț. Ea se uită la mâna bărbatului care o strânge de cot, deși fără a schița vreun gest pentru a-l convinge să-i dea drumul, și răspunde: Nimic, dar mi-ar plăcea să știu. În ceea ce mă privește, nu vă pierdeți timpul, spune Collazo și o eliberează, mie nu mi-e teamă de nimic, nici măcar nu mi-e teamă că mă omoară, dar să nu nădăjduiți niciodată, nici dumneavoastră, nici altcineva, să vorbesc, pentru că asta n-am să fac în veci. Nurit este năucită. În momentul acela trece pe lângă ei un paznic în mașina lui pe baterii, îi privește, șovăie dacă să se oprească sau nu, salută și întreabă: Totul în regulă? Continuă să se deplaseze lent, fără a staționa. Totul în regulă, răspunde Collazo. Totuși, paznicul nu e mulțumit și după câțiva metri se oprește. Atunci Collazo o avertizează pe Nurit încet, dar ferm: Nu vă băgați. Și pleacă imediat. Nurit Iscar rămâne acolo, observându-l cum se îndepărtează. Paznicul se apropie cu minicarul lui, în marșarier. În același timp, face să sune un claxon constant, care anunță manevra înapoi și pe care Nurit îl consideră ridicol în aceste împrejurări. Paznicul zăbovește în dreptul ei și o întreabă: Vă simțiți bine? Vreți să vă duc acasă? Ea sare peste prima întrebare și răspunde direct la următoarea: Nu, acasă la mine nu; mai degrabă la chioșc. Se poate? Da, desigur, încuviințează bărbatul și Nurit Iscar urcă lângă el.

Minicarul străbate câțiva metri cu ei în tăcere. Puțin înainte de a ajunge la chioșc, bărbatul zice: V-ați speriat? Puțin, recunoaște

Nurit. Nu, nu trebuie să vă fie frică. Domnul Collazo este foarte agitat de când a murit Chazarreta, se înțelege, erau prieteni buni, aleargă fără încetare, la orice oră, dar are să-i treacă. Sosesc la chioșc. Vă las aici, spune bărbatul. Mulțumesc, spune Nurit și adaugă: Înainte să plecați, pot să vă pun o întrebare? Da, bineînțeles, răspunde paznicul și oprește minicarul care se pusese deja în mișcare. Știți cumva ce liceu a făcut Chazarreta? Bărbatul este surprins de întrebare. Nu, habar n-am. Și nu știți cum aș putea să aflui? stăruie Nurit. L-ați întrebat pe Collazo? vrea să afle paznicul. Da, dar n-a vrut să-mi răspundă, mărturisește ea. Ce ciudat, e o întrebare inofensivă. Așa i-am spus și eu. Bine, dacă-l întâlnesc și intră în vorbă cu mine, pomenesc de asta și îl întreb. Dumneavoastră sunteți cea de la ziarul *El Tribuno*, nu? Da, răspunde Nurit. Vă anunț, spune bărbatul, dar dumneavoastră, pentru orice eventualitate, să nu spuneți nimănui, să nu le spuneți șefilor mei, că nu le plac chestiile astea, nu ne lasă să dăm informații la ziariști, mă-nțelegeți? Vă înțeleg. Vă anunț, repetă bărbatul și pleacă. Nurit intră în chioșc și cere ziarele. Care? o întreabă vânzătorul. Toate, în afară de *El Tribuno*, precizează ea. Un locatar care caută prin diversele sorturi de gumă de mestecat cu mentă o privește cu dispreț. Nurit Iscar știe că nu din pricină că nu cumpără *El Tribuno*, ci pentru că tocmai a recunoscut-o. Ea îi susține privirea. Bărbatul privește în jur de parcă ar spune „câte trebuie să suportăm în cartierul acesta“, alege două pachete de gumă cu același gust, mentol, dar de mărci diferite, le plătește și iese. Vânzătorul se uită la ea, dar nu spune nimic, așteaptă, iar ea începe discuția: Mi se pare că aici nu sunt dorită. Nu vă faceți griji, spune bărbatul înfășurând exemplarele din ziarele pe care le ia ea și punându-le într-o pungă de plastic, ca să nu se ude, să nu credeți că aici sunt doriți prea mulți. Nurit zâmbește, plătește ziarele și se îndreaptă spre ușă. De dincolo de tejghea, bărbatul îi spune: Foarte bune rapoartele dumneavoastră, cel de astăzi mi-a plăcut mult, cel cu mirosul urât. Mulțumesc, zice ea și, înainte de a închide ușa, îl întreabă: Nu știți ce liceu a făcut Chazarreta, nu? Nu, habar n-am, îi răspunde vânzătorul, de ce? Nimic deosebit, mi-a trecut prin cap pentru un raport viitor; păi, dacă aflați din întâmplare, ați putea să mă anunțați? Da, zice el, dacă e ceva, vă anunț.

Nurit înaintează din nou prin burniță. Nu mai e preocupată să nu se ude, nici tulburată de apariția lui Collazo, nici speriată

de felul în care i-a vorbit. Este entuziasmată că este ceva sigur în pista pe care o urmăresc, în fotografia dispărută din biroul lui Chazarreta, că aici este cheia, cheia care le va permite, în sfârșit, să pătrundă în misterul acestei morți. Știe că, dacă n-ar fi așa, Luis Collazo n-ar fi reacționat astfel. Unde au rămas îndoielile de la început, când nu știau dacă moartea lui Chazarreta a fost crimă sau sinucidere? se întreabă. S-au spulberat pe de-a-ntregul, ar face pariu că n-a fost decât un mod de a distra atenția, de a face ca toți să se gândească la legătura dintre moartea soției și a lui, datorită cuțitului pus acolo. Dar moartea lui are legătură cu altceva, este convinsă, ceva cu mult mai tulbure, mai îngrozitor, suficient pentru ca aceia care l-au ucis să-și dea atâta silința. Moartea lui și a prietenilor lui. Abia așteaptă să ajungă acasă, să-i scrie băiatului de la Polițiste și să-i povestească cele întâmplate. Iar în trecere să-i ceară mail-ul lui Jaime Brena. Da, de ce nu, va face și asta.

Deschide ușa de la bucătărie și își găsește prietenele luând micul dejun. V-ați trezit, spune. Am fost trezite, a sunat insistent telefonul, se lamentează Carmen pe un ton de reproș care ascunde încă ceva, pe lângă îmbufnarea că fusese deșteptată. Nu ți-ai luat mobilul, cap sec, îi zice Paula. Nurit își pipăie buzunarele: E adevărat, nu mi l-am luat. Te-a căutat Lorenzo Rinaldi, a cerut să-l suni imediat. Nurit își pune mâinile în cap, vai, am uitat să-i transmit raportul de ieri. Dar e aici, o anunță Carmen Terrada arătându-i pagina din *El Tribuno* unde este publicat raportul ei. Păi i l-am trimis băiatului de la Polițiste, el îl dă la ediție, dar fusese vorba că îi expediez fiecare raport și lui, lui Rinaldi, anticipat, iar ieri-seară am uitat. Prea multe lucruri în căpșorul acela, spune Paula. Prea multe lucruri, repetă Nurit și iese. Unde te duci? Să-l sun, din camera mea. Nu, dragă, îl suni de aici, noi te tragem de mânecă și, în plus, te controlăm, o lămurește Paula Sibona. Obligația noastră e să avem grijă de tine, spune Carmen. Și să te controlăm, repetă Paula. E o convorbire de serviciu, explică din nou Nurit, deși e conștientă că prietenele ei nu vor fi niciodată sigure că așa este. Nici ea. Nu contează, știm toate cum se poate încheia o convorbire de serviciu, sau noi n-am lucrat niciodată? zice Carmen. Pune mâna pe telefon și formează, aici, în fața prietenelor tale. Atunci, întrucât știe bine că ar fi zadarnic să se împotrivescă, asta face Nurit Iscar: pune mâna pe telefon și formează. Nu trebuie să se prefacă în prezența lor că nu-și mai aduce aminte numărul de

telefon al lui Lorenzo Rinaldi. Așteaptă cu receptorul la ureche. Carmen și Paula nu o slăbesc din ochi. Bună, da, Lorenzo. Nurit, da... Îți cer mii de scuze pentru că ieri am uitat complet să-ți trimit raportul, mă durea capul și... ah, nu... da? Ți-a plăcut?... Mă bucur, da... da, nu a fost ușor să-l scriu, mă bucur că ți-a plăcut. Nurit acum ascultă în tăcere, își privește prietenele, ascultă mai departe. Este limpede că preferă să păstreze doar pentru ea ceva ce-i spune Rinaldi, astfel că le privește și nu scoate o vorbă. Ele își dau seama și devin din ce în ce mai atente. În sfârșit, Nurit nu are încotro și trebuie să spună câteva cuvinte, suficiente pentru ca ele să intuiască despre ce e vorba, de exemplu, când Nurit, Betibú, spune: Ah, da, da, pot. Iar ele, care o cunosc, se îngrijorează. Mult. Și se supără, puțin. Atunci Nurit Iscar le adeverește bănuielile: Desigur, da, la ora aceea e perfect. Abia apucă să rostească „la ora aceea e perfect“, iar peste o secundă „vii să mă iei de aici?“, că Paula Sibona își dă o palmă de dezaprobare peste frunte, iar Carmen Terrada se întoarce cu spatele la ea, deschide ziarul la o pagină oarecare și se cufundă în lectură.

Puțin înainte ca Lorenzo Rinaldi să vină după Nurit Iscar în La Maravillosa ca să ia prânzul împreună, Jaime Brena își face prima cafea a zilei și băiatul de la Polițiste, care nu s-a trezit toată noaptea și nici în primele ceasuri ale dimineții, urinează dezlănțuit, iar după aceea dă fuga numaidecât la calculator, să vadă dacă a sosit răspunsul lui Gonzalo Gandolfini. Și răspunsul a sosit. Bună, da, sunt nepotul. Din nefericire, unchiul meu a decedat acum ceva timp, într-un accident de mașină. Presupun că îl cunoști de pe vremea Căsuței, sper că amintirile îți sunt plăcute! (Ha, ha.) După cum spunea bătrânul meu, nu toți au rămas cu amintiri plăcute din perioada aceea. Te salut. Băiatul de la Polițiste citește mesajul de mai multe ori. Se întreabă cum să continue. Îl sună pe Jaime Brena, care acum își bea a doua ceașcă de cafea. Ce Căsuță? întreabă Brena. Habar n-am, îi răspunde băiatul. O fi avut vreunul dintre ei o Căsuță. Mi se pare că e vorba despre altceva, spune Căsuță cu majusculă. Un nume, atunci. Da, pare un nume. Ai căutat pe Internet, să vezi dacă e ceva, băiete? Eh, Brena, îmi ceri să caut ceva pe Internet? Fă-te frate cu dracul până treci puntea, dar nu uita că rețeaua nu e Dumnezeu. Ah, nu e Dumnezeu? Dar există ceva mai asemănător cu Dumnezeu decât rețeaua? Nu mă enerva, băiete, accept faptul că este o religie, dar nu e Dumnezeu. Băiatul zâmbește, deși Brena nu știe. Da, am căutat, spune, dar nu găsesc nimic care să ne fie de folos. Dar dacă îl întrebi? Pe cine? Pe nepotul lui Gandolfini. Bine, încerc. Spune-mi, ai vreo noutate despre Nurit Iscar? Da, ți-am trimis pe e-mail raportul azi-noapte când l-am primit. Ah, eu nu deschid calculatorul acasă, decât dacă este o situație specială. Este o situație specială, Brena, deschide-l; în orice caz, raportul poți să-l citești publicat în ziarul de azi.

Jaime Brena deschide *El Tribuno* pe care îl trântise nedesfăcut pe masa de marmură gri și dă foile, până găsește textul lui Nurit Iscar. Da, e aici, îl citesc acum, spune și își caută ochelarii prin bucătărie. Anunță-mă dacă apare ceva despre Căsuță. Băiatul, în fața calculatorului, zice că da, că îl anunță și înainte de a închide îi spune că în același e-mail îi scria și că a găsit pe Internet numele celui care a murit la schi, Bengoechea. Bengoechea, repetă Brena, OK, și închide. Băiatul de la Polițiste își verifică din nou mesajele. Tocmai i-a intrat un alt e-mail de la Nurit Iscar. Îl citește, este relatarea cu lux de amănunte a celor petrecute în dimineața aceea cu Luis Collazo și tot ce i-a trecut ei prin cap plecând de la episodul acela. Un raport care nu se va publica niciodată în *El Tribuno*, nu încape îndoială, un raport privat, pentru echipa cu trei membri pe care au alcătuit-o fără să și-o propună. În post-scriptum, Nurit îi cere băiatului să-i retrimită e-mail-ul lui Brena și să-i dea numerele de telefon ale amândurora, așa putem să comunicăm mai ușor, spune. Iar ea i-l scrie pe al ei. Băiatul citește din nou textul e-mail-ului, simțind în corp ceva ce nu poate descrie sau explica. Începe oare să reacționeze la lucrurile legate de serviciu? Ceva înăuntru îi fierbe, asta simte. Și fierberea aceasta nu i-o produce o femeie, nici o finală de fotbal, nici un recital al formației Coldplay pe stadionul lui River. Băiatul a crezut întotdeauna că a terminat facultatea de ziaristică de încăpățânat ce este și ca să nu-și supere mama, mai degrabă decât din vocație. Când a intrat la Comunicare, nici nu știa dacă are să aleagă specialitatea ziaristică, sau cea de publicitate. Dar, cum colegii cu care se înțelegea cel mai bine s-au înscris la ziaristică, i-a urmat pe ei. Sau așa a considerat până astăzi. Că ziaristica în viața lui fusese rodul hazardului și al lipsei de inițiativă proprie. La fel își închipuia despre rubrica de care se ocupă: că a ajuns la Polițiste pentru că a fost primul loc vacant pe care l-a găsit într-o redacție. Totuși, astăzi se gândește că nu ar putea să facă altceva. Nu este sigur cum a fost, nici ce s-a întâmplat, dar deocamdată, în duminica aceasta ploioasă, pe el nu-l interesează nimic mai mult decât cazul la care lucrează. Îi retrimite noul e-mail al lui Nurit Iscar lui Jaime Brena, iar pe deasupra îl sună și îi spune să-l citească. Iar Jaime Brena, îmbufnat pentru că trebuie să-și încalce unul dintre principiile pe care le-a respectat cel mai mult în viață – să nu deschidă calculatorul acasă –, dar la fel de entuziasmat de caz ca băiatul, îl deschide și citește e-mail-ul lui

Nurit Iscar. Îi răspunde: Ești mare, Betibû, suntem pe calea cea bună. Ai grijă de tine. Brena. În momentul în care Nurit Iscar citește „Ai grijă de tine. Brena.“, sună claxonul mașinii lui Lorenzo Rinaldi în fața casei ei. Ea nu știa că el este deja în La Maravillosa, una dintre prietene i-a autorizat intrarea, dar agasarea pe care le-o pricinuieste bărbatul acesta nu i-a permis nici uneia să o anunțe. Nurit se arată la fereastră și strigă: Vin acum. El pesemne că nu o aude, întrucât claxonează a doua oară. Ea se grăbește, își ia geanta și, înainte de a ieși, trece prin baie și se uită în oglindă. Nu știe dacă este o idee bună, dar o face. Își aranjează buclele, își dă repede cu un ruj neutru – cu siguranță nu culoarea pe care ar folosi-o Betty Boop –, un roz tare, dar mat, aproape bătând în maro, o culoare de zi, care nu atrage atenția, dar dă umezeală buzelor, puțin luciu și aceasta îi face gura să pară mai tânără. Buzele îi par mai tinere după ce s-a dat cu ruj? Și le contemplă rotindu-și capul într-o parte și în alta, deschizând gura, forțând un zâmbet larg. Nu știe. Își mângâie gâtul, își ridică bărbia, nu poate spune că are bărbie dublă, dar este evident că pielea și-a pierdut fermitatea. Nu, n-a făcut bine că a trecut prin baie și s-a privit, acum are să se ducă la întâlnire și mai nesigură. Sună a treia oară claxonul. Paula Sibona apare în spatele ei în oglindă și îi spune: Ai auzit că bărbatul acela te claxonează, nu? Da, da, fug. Ești frumoasă, îi zice Paula. Ea se întoarce, îi surâde și răspunde: Mulțumesc, dragă prietenă.

Lorenzo Rinaldi coboară când o vede venind prin galerie, dă ocol prin fața mașinii, deschide portiera din dreapta și o așteaptă astfel, cu ușa deschisă. Întotdeauna a coborât și a deschis ușa, dar ea aproape că uitase. Rinaldi cunoaște și respectă toate regulile de politețe în relațiile sociale bărbat-femeie, reguli în care nu figurează că trebuie să-i fie fidel soției și nici să nu-i distrugă ei viața cu false expectative pe care știa mereu că nu are să i le îndeplinească. Astăzi mulți bărbați ignoră normele: să meargă pe marginea trotuarului, să deschidă ușile, nu doar ale mașinii, ci și ale ascensorului, ale clădirilor, ale birourilor, ale camerelor de hotel, să deschidă și ușa taxiului, dar să urce primii, pentru ca femeia să nu fie obligată să treacă pe toată bancheta și să se așeze pe locul cel mai incomod, în spatele șoferului, care are cu siguranță scaunul dat în spate, să urce scările în spatele femeii și să le coboare în față, să-i ducă bagajele, să servească băutura într-un restaurant. Și, firește, să plătească toate notele de plată, pe toate. Ce ar spune

o femeie *flapper* de aceste norme? Un bărbat atât de atent față de o femeie este astăzi galant, sau comportamentul lui e umilitor? se întreabă Nurit Iscar. Umilitor se poartă cei care se numesc moderni și nu plătesc nota, a susținut întotdeauna Carmen Terrada. Dar există multe moduri de a umili, gândește Nurit, în vreme ce Lorenzo Rinaldi spune: Bună, Betibú și o sărută discret pe obraz, punându-i mâna pe gât, aproape pe ceafă, sub bucle. Iar ea o simte. Simte mâna lui Lorenzo Rinaldi după trei ani. Nurit Iscar se eliberează de mâna aceea și se așază, el închide ușa și revine pe locul lui de șofer. Acum înaintează spre intrarea din La Maravillosa. Ai văzut că am schimbat mașina? o întreabă Rinaldi. Ea zice că da, deși minte, întrucât nu are habar în ce mașină s-a urcat. N-ar fi în stare să o spună nici dacă i-ar pune un pistol la tâmplă și ar obliga-o să precizeze ce marcă este mașina în care se află, ce model, ba chiar și de ce culoare. Nurit n-ar putea răspunde. Nu ține minte niciodată ce mașină are cineva. Nu e atentă. Totuși, își amintește cu ușurință plăcile de înmatriculare, cu ale căror litere se joacă adăugându-le câteva, ca să formeze cuvinte. De exemplu, BRM de pe placa Paulei, pe care ea le transformă în BRUMĂ. Sau GRI de la mașina fostului ei soț, pe care o folosesc copiii, și ea le prefăce în GRIFON. Și UMD-ul Vivianeii, pe care-l metamorfozează în UMIDITATE. Dar nu a avut ocazia să se uite la placa noii mașini a lui Rinaldi. Îți place? întreabă el și, înainte ca ea să răspundă, adaugă: Nu știi cât costă, mai mult decât un apartament în Belgrano, dar mi-o doream de atâta timp... Pe de altă parte, apartament în Belgrano eu am deja, spune și râde. Nurit Iscar se uită la ceas și se întreabă dacă are să suporte orele următoare. Tot ce nu-i plăcea la Lorenzo Rinaldi, dar ignora pentru că era îndrăgostită de el, se prăvălește acum asupra ei, drept în frunte, ca o piatră. Cum am putut să uit de partea asta? își reproșează. Ție ți-a mers bine, ai încasat bani frumoși pentru cărțile pe care le-ai publicat, nu? întreabă el și adeverește gândurile lui Nurit. Nu-i vine să creadă spre ce făgaș se îndreaptă discuția. Oare așa au fost dialogurile lor când era îndrăgostită de el? Deghizase oare dragostea – și ea –, replicile și interesele lui Lorenzo Rinaldi, făcându-le inteligente și importante? Sau se ferise el să se arate atât de tâmpit? Nurit oftează și își lasă privirea să rătăcească pe fereastră. Primești încă drepturi de autor, nu? stăruie Rinaldi. Nurit Iscar ar vrea să nu răspundă, dar știe că e mai bine să o facă; dacă nu, el va tot întreba.

Câte ceva, zice. Cât e câte ceva? întreabă el. Ah, nu, gândește ea, nu poți fi atât de prost. Nu știu, Lorenzo, îi spune, dacă vrei, când ajung acasă îți retrimis ultima lichidare de la editură. Dar el, fără a lua în seamă ironia lui Betibú, continuă: Și cât ar putea să-ți dea ca avans la noul tău roman? Nurit Iscar se uită din nou la ceas. În dolari, completează el, pentru că pe deasupra, tu poți să te pui în valoare, poți să-l propui la mai multe edituri și să se bată pe manuscris, îl dai cui plătește mai bine. Ca un fel de licitație, spui tu, îl înțeapă Nurit, dar el o ia ca pe o descriere a realității. Da, o licitație a publicării noului tău roman, exact. Nu există un nou roman, îl anunță ea. Încă nu? Nu va exista, nu mai scriu. Îți bați joc de mine. Nu, vorbesc serios, nu ți s-a părut ciudat că în anii aceștia nu a apărut nici un roman al meu? Nu, am presupus că ești rănită de povestea ultimului roman și de aceea ți-ai luat mai mult timp. Ultimul tău roman n-a mers, nu? Nu, n-a mers. Cum se intitula? *Numai dacă mă iubești*. *Numai dacă mă iubești*, da; dar poate te-au plătit anticipat, ei nu aveau de unde să știe cum va fi primită cartea. Nurit nu răspunde, își zice ei înseși pentru a mia oară: Ce caut eu aici? Se uită la ceas. Nu înțeleg cum tu, care știai atât de bine ce trebuie să pui într-un roman ca să meargă, te-ai îndepărtat de acolo, spune Rinaldi. Nurit are un chef teribil să-i dea o palmă. Un chef irezistibil. Și nu disimulează. Dar el, care e incapabil să-și dea seama ce i se întâmplă persoanei de lângă el, insistă: Oricum, dacă te-ai înșelat o dată nu înseamnă că nu ai har. Ce har? îl întreabă Nurit fără să-și ascundă îmbufnarea. Harul de a ști ce să pui într-o carte pentru ca lumea să vrea s-o cumpere: puțin din asta, puțin din cealaltă. De ce nu te duci la dracu', Rinaldi? Ia te uită, dar ce s-a întâmplat, zice el surprins. N-am să discut cu tine despre ce scriu și cum scriu, pentru că tu la asta nu te pricepi, spune ea și o spune cu o asemenea hotărâre, încât Rinaldi pricepe pentru prima oară că Nurit Iscar e supărată. Păi se pare că nu începem deloc bine, observă el. Nu, nu începem bine, încuviințează ea. Ies din La Maravillosa în tăcere, după ce își dau câteva date la barieră. Apoi, pe drum, el încearcă să o ia de la capăt cu câte o remarcă de rutină: ploaia, restaurantele din zonă, ultimul raport al lui Nurit, afacerile în care e amestecat președintele, starea dezastruoasă a țării – după părerea lui, părerea lui Lorenzo Rinaldi, chiar dacă o spune ca pe un adevăr revelat și irefutabil –, senzația că e urmărit de guvern (Sunt un urmărit politic, a spus), faptul că persecuțiile, în loc să-l intimideze, îi

provoacă și mai multă adrenalină. Ea nu e de acord cu aproape nimic din ce aude, nici despre președinte, nici despre țară, nici despre presupusele riscuri pe care și le asumă ca să-și exercite profesia. Nimic. Nici măcar nu e de aceeași părere în privința restaurantelor din zonă. Dar Nurit Iscar tace, știe că nu merită osteneala să-i spună opinia ei. Știe că lui Lorenzo Rinaldi nici nu-i trece prin cap că ea gândește atât de diferit. Dacă ea este inteligentă, dacă ea este o profesionistă, dacă ea s-a culcat cu el, cum să gândească așa? Cum să nu-și dea seama care este realitatea? Astăzi, realitatea este o entelehie. O construcție teoretică. Dacă ea ar pomeni cumva că realitatea „ei” este atât de deosebită de a lui, ar începe o interminabilă discuție în contradictoriu. Lorenzo Rinaldi s-ar strădui să o convingă, cu toate că ea n-ar încerca deloc să-l convingă pe el. Cum a putut să fie atât de îndrăgostită de cineva pe care astăzi îl simte atât de departe, de cineva cu care astăzi nu poate nici măcar să aibă un dialog trivial în mașină? Care sunt mecanismele dragostei, de te fac să nu vezi ceea ce nu vrei să vezi? Pentru că ceea ce este astăzi Lorenzo Rinaldi a fost și acum trei ani. Nu se îndoiește. Totuși, ea, pe vremea aceea, a văzut la el numai ce o atrăgea. Ce o atrăgea? Măi-nile, vocea, asta este sigur. Dar sunt oare de ajuns o voce și două mâini pentru ca o femeie să cadă la picioarele unui bărbat? Dacă astăzi ea, Nurit Iscar, ar trebui să spună ce a făcut-o să se îndrăgostească de Lorenzo Rinaldi, ar spune, pentru că aceasta crede, că a făcut-o să se îndrăgostească faptul că el era îndrăgostit de ea. Sau, cel puțin, așa spunea. Foarte îndrăgostit, spunea. A repetat-o până în ultimul moment. Și faptul că Nurit îl crezuse. Aceasta, să simtă că o femeie, ea, botezată de el Betibú, numită de el, îi inspira acestui bărbat pasiuni, dragoste, duioșie, nevoie de celălalt, a făcut-o să se îndrăgostească. Ceva ce Nurit Iscar nu mai simțea că i se întâmplă de o veșnicie în căsătoria ei. Și pe asta a mizat. Pe îndrăgostire. S-a înșelat? se întreabă uitându-se pe fereastră, iar Rinaldi îi vorbește de scăderea vertiginoasă a vânzărilor de când au apărut ziarele *online*. Nu, nu s-a înșelat când a mizat. Dar s-a înșelat în privința mizei. Trebuia să încerce și asta a făcut, a cercetat dacă îi rămăsese în trup ceva din ce simțise când era tânără, când dragostea, cuplul, căsătoria mai erau încă un mister în care ea voia să creadă. Și mai rămăsese. I-a mai rămas oare? Nu știe. Ce face soția ta? întreabă Nurit în mijlocul unei fraze a lui Rinaldi despre creșterea costurilor de producție la ziare. Bine, zice el, bine. Cum o mai duce? stăruie

ea de parcă ar vorbi de o cunoscută, de cineva de departe, dar care îi trezește interes, deși adevăratul scop al întrebărilor nu este să afle vești despre soția lui Rinaldi, ci să conchidă că el a avut, are și va avea, mereu, o soție. Este, practic, instalată în Bariloche, îi povestește el. Vrem să ne retragem acolo. La pensie, firește, nu acum. Am cumpărat niște terenuri la un preț incredibil, o succesiune cu probleme pe care le-am rezolvat cu bani și ne-am făcut o casă la poalele unui deal cu vedere spre lac, un loc de vis. De vis, repetă. Din visurile cui? se întreabă Nurit. Ale lui Lorenzo Rinaldi? Ale soției lui Lorenzo Rinaldi? Ale decedatului care a lăsat succesiunea cu probleme? Ale oamenilor ca ei? Când cineva spune „de vis“, presupune că avem cu toții același vis? Parcela era foarte mare, am împărțit-o, am construit case și Marisa le administrează. Numele o tulbură, întrucât nu mai e vorba de „soția lui Rinaldi“, ci de cineva care are un nume, Marisa, nume pe care, în perioada când Nurit și Lorenzo Rinaldi aveau o relație, evitau amândoi, mereu, să-l rostească. E foarte ocupată acolo, pentru că are animale și plante, iar ea le adoră. Eu mă duc din când în când, ea vine din când în când. Un loc de vis, spune din nou. Un coșmar, gândește Nurit. La vreo douăzeci de kilometri de Centrul Civic, ai fost acolo? În Bariloche da, pe pământul tău, nu cred. Aproape că am recuperat investiția, unele case le-am închiriat, dar pe altele le-am vândut la un preț de trei sau patru ori mai mare, a fost o afacere bună, o afacere extraordinară. Nurit se uită din nou pe fereastră, în tăcere.

Lorenzo Rinaldi alege un restaurant italian, numai cu paste, cu mese puține, înconjurate de scaune vechi, în diferite stiluri și tapițerii, cu o pivniță la subsol, care se poate vedea prin câteva goluri din podea acoperite cu sticlă, concepute special pentru ca clienții să vadă vinurile fără a se ridica de la masă. Partea bună este că acolo, peste câteva minute, vor mânca, își zice Nurit, iar peste o oră sau două ea are să scape de Lorenzo Rinaldi și de conversația lui. Mai departe timpul se scurge mai ușor, ea atinge câteva subiecte care o interesează mai mult – cinema, cărți, copiii ei, cazul Chazarreta – ca să evite conversația monotematică a lui Rinaldi. Dar el pare să nu se amestece în chestiunile propuse de ea. Răspunde monosilabic, încuviințează, surâde, dar nu ascultă, așteaptă doar să termine ca să poată vorbi din nou despre el și despre lumea lui. Aperitive, felul principal, vin ales de Rinaldi după multe tatonări, ca să demonstreze că la asta se pricepe, desert, cafea.

Gata. Urcă în mașină. Dar Rinaldi nu pornește. O privește. Zâmbește. Își bagă în gură o tabletă de mentă ca să-și îmborsățească răsuflarea. Îi oferă și ei una; nu, mulțumesc, spune Nurit și faptul că el este preocupat de prospețimea răsuflării o alarmează. Știi că m-am operat acum o lună? întreabă Rinaldi. Nu, nu știam, ceva important? Nu, nimic grav, dar incomod, săptămâna trecută mi-au făcut ieșirea. Mă bucur, spune ea. Prostată, spune el. Ah, e destul de comun la bărbații de vârsta ta, nu? Da, așa mi-au spus, dar nu m-a consolată, mărturisește el și râde. Apoi Rinaldi se așază pe scaun astfel încât s-o poată vedea mai bine și este vădit că deocamdată n-are de gând să pună mașina în mișcare. Sunt din nou virgin, declară. Ce? îl întreabă Nurit. Încă nu mi-am inaugurat aparatul după operație, lămurește el. Bărbatul ăsta îmi vorbește de scula lui? se întreabă Nurit Iscar în tăcere, nevenindu-i să creadă. Mi s-a spus că nu voi avea probleme, dar până nu încerc n-am să fiu liniștit. Ah, ia te uită, spune Nurit. El îi zâmbește, o privește drept în ochi. Ea se teme de ce are să vină. Tableta pentru răsuflare, își zice. Vrei să mă ajuți, Betibú? întreabă Rinaldi cu o expresie de miel nou-născut, care s-a rătăcit de turmă. Vorbești serios? îi răspunde ea cu altă întrebare. Noi funcționăm foarte bine împreună, sau cel puțin așa îmi amintesc eu. Nu? Da, funcționăm bine, spune Nurit, până când n-am mai funcționat. Haide, zice el, vrei să mă inaugurezi? Uite ce privilegiu îți acord. Nu, nu, ce nemernic! avea să spună Paula Sibona peste două ore, când Nurit avea să-i povestească ce i-a zis: „Uite ce privilegiu îți acord“. Așa, hodoronc-tronc, fără să-ți faci deloc curte? avea să întrebe Carmen. Eu cred că trebuie să-ți o inaugurezi cu Marisa, Lorenzo, îi spune Nurit, ea va avea răbdare cu tine, te cunoaște de atâția ani, du-te la Bariloche, relaxează-te în locul acela de vis și inaugurează-ți-o cu ea. Rinaldi tăgăduiește cu capul, apoi spune: Nu mă întreba de ce, dar sunt sigur că n-are să meargă cu ea. Atunci încearcă cu o prostituată, ele sunt specialiste în a reinvia scule, spune Nurit fără să clipească măcar când pronunță „sculă“, privindu-l la rândul ei drept în ochi și susținându-i privirea. Nu se recunoaște pe ea însăși vorbindu-i lui Rinaldi cu atâta nerușinare, dar îi place să o facă. Asta i-ai spus? avea să întrebe Carmen moartă de râs. Ce tip nemernic! avea să spună din nou Paula. Nu, nici cu o prostituată, spune Rinaldi și oftează înainte de a continua: Știi că niciodată nu mi-a plăcut să fac sex cu prostituate? E o excelentă ocazie de a încerca, răspunde ea, n-ai băgat

de seamă că în tinerețe câteodată ne place sărat, iar la bătrânețe dulce? Poate că încerci și rămâi uluit. Și eu care-mi pusesem nădejdea în tine, credeam că vei fi Florence Nightingale¹ a mea, spune el. Chiar nu vrei să fii Florence Nightingale a mea? E incredibil, avea să exclame Carmen uluită, nu se poate, spune-mi că nu, că n-a zis una ca asta. Dar cine se crede prostul ăsta? avea să spună Paula. Nu, nu vreau să fiu Florence Nightingale a ta, răspunde Nurit.

Drumul până în La Maravillosa este, cel puțin pentru ea, interminabil. El o lasă la poarta casei unde locuiește, dar de data aceasta nu coboară. Gândește-te, îi cere, eu marți și joi pot să fiu iubitul tău. Marți și joi, repetă Nurit. Și amintește-ți ce bine ne simțeam împreună. Ea îl scrutează pe îndelete. Gândește-te, zice el din nou, iar Nurit îi zâmbește și intră în casă fără să răspundă.

Tipul ăsta e zero la capitolul cuceririi unei femei, îi spune Paula Sibona aducându-i o cafea prietenei sale, și continuă: Cum poți să te înfierbântezi cu cineva care îți propune să fii Florence Nightingale? Dacă pune problema așa, înseamnă că e foarte sigur că multe femei ar face cu plăcere pe Florence Nightingale, zice Nurit. Vă dați seama, nu? întreabă Paula. De ce? De faptul că odinioară problemele bărbaților cu care ieșeam erau întindere de ligament, ruptură de menisc, apendicită acută. Prostata e un bilet dus, îi spune Carmen.

---

¹ Florence Nightingale (1820-1910) – infirmieră și scriitoare britanică născută în Italia.

În timp ce Nurit Iscar recapitulează împreună cu prietenele ei amănuntele ieșirii cu Lorenzo Rinaldi, băiatul de la Polițiste primește un e-mail care îl surprinde. Este de la Gandolfini, dar nu de la Gonzalo, ci de la tatăl lui, Roberto, fratele lui Gandolfini cel mort. Bună, știu de la fiul meu Gonzalo că dumneavoastră îl cunoșteți pe fratele meu și pe prietenii lui. Mi-a spus și că i-ați pus o serie de întrebări la care el nu știe să răspundă, de aceea mi-a dat adresa dumneavoastră, ca să vă răspund eu. Dar sunt atâtea de povestit despre perioada aceea, că poate ar fi bine să ne întâlnim și să bem o cafea. Ce spuneți? Ce program aveți în a doua parte a acestei duminici? Locuiți la Buenos Aires, ca noi? Vă salut, Roberto Gandolfini. Băiatul de la Polițiste fierbe din nou. Înainte de a răspunde la e-mail, îl sună pe Jaime Brena. Incredibil, spune Brena. Dacă arunc năvodul și îi cer să aducă fotografii de atunci la întâlnire? Poate dăm de o copie a celei pierdute și așa avem grupul complet. Da, mi se pare perfect, dar altceva mă preocupă, băiete. Dacă nu te născuseși când a fost ucisă doctorița Giubileo, cum ai putea tu să-i cunoști pe Chazarreta și pe amicii lui de pe vremea aceea? Când au terminat ei liceul, tu nu te născuseși încă, sau mă înșel? Ai dreptate. Băiatul de la Polițiste și Jaime Brena zăbovesc o clipă în tăcere, cumpănind, apoi băiatul spune: Dar dacă te duci tu în locul meu? Lecția numărul unu a lui Jaime Brena: să te deghezezi. Și cum ar fi asta? Nepotul lui Gandolfini îmi știe numele, apare pe Facebook, iar el i l-a spus tatălui lui cu datele mele; să schimbăm asta acum, să ne luăm vorba îndărăt ar însemna să-i alertăm, ar intra la bănuieli. Dar despre mine nu știu nimic altceva; în fotografia mea de pe Facebook nu e chipul meu, ci doar tricoul echipei Estudiantes de La Plata. Ești din La Plata, băiete?

Nu, doar țin cu Estudiantes, atâta tot, lămurește și continuă: Tu, Brena, ai fi putut să fii prieten cu ei. Doamne ferește, dar așa e, sunt la fel de bătrân ca ei. Există, însă, un risc, îl avertizează băiatul, se poate ca Gandolfini să te recunoască. Fiindcă lucrezi la ziar, ai apărut de multe ori la televizor și, culmea, ca să vorbești de moartea soției unuia dintre prietenii fratelui său. Dacă tipul te-a văzut la vreo emisiune și te cunoaște, ce-i spunem? Că semăn cu Jaime Brena, într-adevăr, și că asta mi-a pricinuit multe neplăceri de-a lungul vieții, dar, din fericire, nu sunt el. Băiatul râde. Exact ce ai spus, să te mimetizezi, băiete, să te deghizezi, să te ascunzi, să spui că ești cine nu ești, orice e nevoie, asta face parte din profesie. Noi, ziariștii de Polițiste, suntem niște detectivi nevrotici, obsedați, și pe deasupra încăpățânați, știm ce e eșecul, dar vâslim până la sfârșit. Și, cum spunea Walsh, dacă nu e dreptate, măcar să fie adevăr. A spus-o Walsh, nu? Băiatul nu răspunde, dar are să verifice. Pe Internet. Dă-i întâlnire lui Gandolfini într-un bar, peste o oră sau două, spune-i să aducă fotografii, da, și retrimite-mi toate mail-urile pe care le-ai schimbat cu el sau cu fiu-său, ca să nu fac gafe. Vino să mă iei, poți? Tu mă aștepti în mașină în timp ce vorbesc cu Gandolfini. În funcție de ce iese din discuția asta, poate ne ducem să lucrăm puțin la Nurit Iscar, ce zici? Sunt întru totul de acord, îi scriu lui Nurit, ca s-o pun la curent? O sun eu, spune Brena, dă-mi numărul. Ți l-am scris într-un e-mail, zice băiatul. Doar nu vrei să mă faci să deschid calculatorul ca să caut un număr de telefon, nu, băiete? Băiatul de la Polițiste îi dă numărul. Iar Jaime Brena sună. Incredibil, spune Nurit Iscar folosind același cuvânt rostit de el înainte, când l-a sunat băiatul de la Polițiste ca să-i povestească. Suntem aproape, Brena. Suntem aproape, da, îi răspunde el și apoi întreabă: Ce-ai zice să trecem pe la tine după întrevederea cu Gandolfini? Cred că ar trebui să ne adunăm ca să schimbăm idei și să începem să formulăm concluzii, chiar dacă sunt doar provizorii. Da, bineînțeles, vă aștept, răspunde ea, pe la ce oră veniți? Cred că nu scapi de cumpărat o pizza pentru cină, Betibú. Ea spune: Mi s-au întâmplat lucruri mai rele, Brena. Și surâde, iar el nu-i vede surâsul, dar îl intuiește.

Jaime Brena trage la imprimantă e-mail-urile pe care i le trimite băiatul de la Polițiste, le citește, le împătorește și și le pune în buzunar. Își ia blocnotesul Congreso și notează în ordine morții de până acum din cazul acesta, cu o săgeată ieșind din fiecare nume și

cauza morții pe altă coloană din dreapta, uneori cu lămuriri în paranteză. Pedro Chazarreta, săgeată, cu gâtul tăiat (la fel ca soția). Gandolfini, săgeată, accident de mașină. Bengoechea, săgeată, accident la schi. Luis Collazo, săgeată, trăiește încă. Brena își amintește că Gladys Varela a vorbit de patru bărbați în fotografie; sau cinci, s-a corectat; sau șase, a șovăit după aceea. De aceea mai adaugă două posibilități, ca să cuprindă alternativa maximă: Necunoscut 1, săgeată, trăiește? Necunoscut 2, săgeată, trăiește? Jaime Brena își privește tabelul sinoptic ad-hoc. Știe că desenul îi spune ceva ce el încă nu poate auzi. Sau vedea. Sau descifra. Se uită la nume, se uită la săgețile trasate una sub cealaltă, se uită la cauza morții. Ce fir unește morțile acestea, în afară de o fotografie? Care este prototipul? Care este melodia executată de asasin? De ce se gândește la o melodie și la un asasin, dacă majoritatea morților au fost accidentale? Oare? Faptele spun că da. Singura crimă neîndoielnică este moartea lui Chazarreta. Cumpănește. Se întreabă din nou: ce spun numele acestea, ce spun decesele acestea? Ce spune hazardul, întâmplarea, sau destinul când trei persoane, dintre puținele care apar într-o fotografie veche, dispărută din rama ei, sunt moarte? Chibzuiește. Sună interfonul. Se duce la bucătărie, ridică receptorul, zice: Cobor, apoi închide. Știe că este băiatul de la Polițiste, chiar dacă nu-l poate auzi, aparatul nu funcționează bine de câteva luni și nu izbutește cu nici un chip ca angajatul să-l repare. Când sună, el poate să răspundă, dar nu și să audă pe cel ce vorbește de jos. Va trebui să-i dea un bacșiș mai gras angajatului, căci cu toate că nu-i pasă prea mult de interfon, mai târziu se va strica altceva și lipsa bacșișului va deveni regretabilă. Își caută canadiana din piele neagră și o șapcă din același material, pe care nu și-a pus-o de o veșnicie. Și-o îndeasă pe cap, se privește în oglinda de la baie. Simte că, punându-și-o, într-un fel, se camuflează. Râde de el însuși. Cu șapca aceea, cu anii scurși de la ultima lui apariție într-o emisiune și cu kilogramele câștigate de atunci, poate să convingă pe oricine că el, bărbatul care se privește în oglindă, nu e Jaime Brena. Interfonul sună din nou când Brena deschide ușa apartamentului său, astfel încât nu se oprește să calmeze presupusa nerăbdare a băiatului de la Polițiste, ci iese și intră în ascensor. Dar, odată ajuns la parter, este numaidecât surprins de ceea ce vede de cealaltă parte a ușii clădirii: Karina Vives, cu ochii înroșiți. Jaime Brena se grăbește să-i deschidă și o întreabă: Ce s-a întâmplat, frumoaso? Dar ea nu răspunde, se agață de gâtul lui și

plânge neconsolată. El o lasă să plângă. Cu multă vreme în urmă, a înțeles că, atunci când o femeie plânge, cel mai bine nu este să-i rezolvi problema, ci s-o lași să se descarce liniștită. O duce la canapeaua de pe palier, se așază și o face să se așeze alături. Ce s-a întâmplat? repetă Jaime Brena când ea izbutește să-și rărească sughițurile și suspinele. Sunt însărcinată, îi mărturisește fata. El o privește. Așteaptă fără să spună nimic, pentru a-i da timp să adauge ceva, dar ea nu o face. El mai așteaptă puțin. Îi trec prin cap întrebări pe care nu le rostește, unele pe care nu le-ar rosti niciodată. Dacă tânăra nu spune cine este tatăl copilului, el nu o va întreba, de exemplu. Jaime Brena o mângâie pe păr. Îi zâmbește. Ea stă acolo în tăcere. El spune: Și ce vrei să faci? Asta e problema, răspunde Karina, plângând mai departe, dar continuă să vorbească: Nu știu ce să fac, seara sunt sigură că vreau să-l păstrez și dimineța sunt la fel de sigură că nu vreau. Jaime Brena îi ia mâinile. Cum pot eu să te ajut, frumoaso? Așa, ținându-mă de mâini, spune Karina și își sprijină capul pe umărul lui. Brena își pune brațul pe spatele ei, ea se lasă pe umărul lui și se trage mai aproape. Jaime Brena se uită spre stradă și îl vede pe băiatul de la Polițiste, în picioare dincolo de geam, privindu-i fără să înțeleagă scena care se desfășoară în fața ochilor lui. Sau înțelegând greșit. Brena îi face semn să aștepte un minut. O ia pe fată de bărbie, ridicându-i-o și obligând-o să-l privească: Trebuie să merg cu băiatul de la Polițiste la o întâlnire de lucru, spune și arată cu capul spre ușă, pentru ca ea să vadă că băiatul e acolo. Ne însoțești? Fata își întoarce capul și îl vede. Să nu-i spui, îi cere lui Brena. Fii liniștită, îi răspunde el. Fără a-i mai da explicații, Jaime Brena o ajută să se ridice și o face să se îndrepte spre ușă, deschide cu cheile din buzunarul canadienei, îl salută pe băiatul de la Polițiste și, fără să-i dea nici lui explicații, îl anunță: Ea vine cu noi. Urcă toți trei în mașină și se duc la întâlnire.

Peste câteva minute, băiatul staționează la colțul străzii unde se află barul în care au stabilit să se vadă cu Roberto Gandolfini. Coboară Jaime Brena, iar cei doi tineri rămân să-l aștepte în automobil, așa cum fusese vorba. Brena traversează strada și, înainte de a intra în bar, își cumpără țigări de la un chioșc. Băiatul de la Polițiste îl urmărește cu privirea, care după aceea rămâne suspendată pe chipul Karinei Vives. Ea observă și îi zâmbește. El se fâstâcește, de parcă ar fi fost surprins uitându-se prin gaura cheii. Ca să iasă din încurcătură, băiatul simte că trebuie să spună ceva: Ai

ochii roșii. Și îndată ce ea îi răspunde, el se căiește pentru că a spus-o: De azi-noapte plâng. Acum băiatul chiar nu mai știe ce să spună. Într-un loc atât de strâmt, atât de intim ca interiorul unei mașini, este și mai rău. Ea sparge gheața: Voi nu plângeți? Care voi? întreabă el. Voi, bărbații. Băiatul nu răspunde, dar schițează un gest cu gura, care s-ar putea traduce ca un „nu“ dubitativ, sau „rareori“, ori „poate plânge vreunul, dar nu e cazul meu“. Totuși, nu pronunță nimic din toate acestea, doar prelungește grimasa. Și atunci ce faceți când sunteți triști? vrea să știe Karina. Ne conectăm la calculator, *chat*, Facebook, Twitter, lucruri de felul acesta. De curând am pus întrebarea și mi s-a răspuns: ne lungim în pat și facem *zapping*. Pesemne că ai întrebat un bărbat din altă generație, un tip mai bătrân, nu? Adică tehnologia care înlocuiește plânsul masculin e chestiune de generație, spune Karina. Da, răspunde băiatul. Dar de plâns, nu plâng niciodată, nici tineri, nici bătrâni, stăruie ea. Băiatul schițează un gest vag și dă drumul la radio într-o încercare de a încheia conversația care-l stânjenește.

Când băiatul izbutește să găsească o melodie care, deși nu îi place prea mult, îi permite să păstreze tăcerea, prefăcându-se că o ascultă, Jaime Brena intră în bar. Aruncă o privire, încercând să ghicească dacă vreuna dintre persoanele de pe scaune este Roberto Gandolfini. Două perechi, o femeie cu copiii, un bărbat tânăr, aproape la fel de tânăr ca băiatul de la Polițiste, o femeie de vreo cincizeci de ani care plânge lângă fereastră. De aceea n-are să se ocupe, prea multe femei plâng într-o duminică după-amiaza, se gândește Jaime Brena. Irina nu plângea, ea țipa cât o ținea gura și abia după aceea, uneori, îi dădeau lacrimile, de necaz. Și de ce se gândește acum la Irina? De ce se gândește la ea în câte o după-amiază de duminică? Jaime Brena se așază la o masă, lângă ușă. Se uită din nou în jur. Nimic. Deodată, un bărbat se ivește din baie vorbind la telefon și se instalează la altă masă, în diagonală cu a lui. Spune, probabil, OK, pot să stau liniștit, atunci? Un ultim efort și terminăm. Cu toate că Jaime Brena, mai degrabă decât să-l audă, deslușește câteva silabe și restul ghicește după mișcarea buzelor. Liniștit, efort, terminăm. Brena îl privește. Este un bărbat scund, de vreo cincizeci și ceva de ani, poate cam tânăr ca să fie fratele lui Gandolfini. Bărbatul își închide mobilul și se joacă cu el pe masă, rotindu-l într-o parte și în alta. Poartă ochelari, haine scumpe, de bună calitate, dar cam vechi. Pantalonii au centura prea înaltă,

cămașa este încheiată până la ultimul buton, iar ținuta este completată de niște mocasini clasici și o canadiană din serj bej. Jaime Brena îl scrutează cu privirea, bărbatul pare agitat sau chiar nervos. Acum scoate fotografii dintr-un plic de hârtie de ambalaj. Le observă una câte una. Să fie oare el? se întreabă. Trebuie să fie el. Chipul îi pare cunoscut. Dar Jaime Brena nu știe cum arată Gandolfini, nici fratele mort, nici cel viu, astfel că dacă îl cunoaște trebuie să fie din altă parte. Bărbatul se uită la ceas, mișcă fotografiile în aer de parcă ar vrea să-și facă vânt. Jaime Brena e din ce în ce mai sigur că insul de acolo, în diagonală față de el, este bărbatul cu care și-a dat întâlnire, dar mai așteaptă puțin, îl contemplă, îl analizează. Bagă de seamă că așteptarea îl plictisește. Și așa, plictisit, în cele din urmă se scoală în picioare, se uită în jur și spune, aproape strigă: Sunt Roberto Gandolfini, vreunul dintre dumneavoastră mă așteaptă? Toți cei prezenți, clienții barului, chelnerii, băiatul de la casă, îl privesc ca pe un nebun și rămân în alertă, întrerupându-și propriile acțiuni, atenți la mișcările smintitului. Toți în afară de Jaime Brena, care se scoală la rândul lui în picioare și spune: Da, eu. Și înaintează spre masa celuiilalt. Îmi permiteți să iau loc? întreabă. Da, firește, luați loc, zice Gandolfini și barul revine la normal. Bagă fotografiile în plic, stingherit, de parcă nu ar fi sigur că o să i le arate necunoscutului. Ce vreți să beți? îl întreabă și Jaime Brena răspunde: O cafea „lacrimă”, cu mult lapte. Bărbatul spune: Și eu, apoi zâmbeste și așteaptă ca Brena să mai spună ceva. Brena pricepe și adaugă: Vă mulțumesc pentru că ați venit. Vă rog, îi răspunde Gandolfini, îmi place să am ocazia de a vorbi despre fratele meu cu cineva, a fost totul atât de repede, de neașteptat. Într-adevăr, ce accident nu este astfel? spune Brena. Bărbatul îl privește în tăcere câteva secunde și abia după o pauză penibilă întreabă: Dar dumneavoastră nu erați coleg de liceu cu ei, nu? Numele dumneavoastră de familie nu-mi spune nimic. Numele băiatului de la Poliție, cu toate că Gandolfini nu o știe. Nu, eu n-am fost la liceu cu ei, ne-am cunoscut în excursia de absolvire și am rămas o vreme în legătură, dar nu cu toată promoția, ci numai cu grupul lui Chazarreta, Collazo, fratele dumneavoastră. Cu celebra Căsuță, spune Gandolfini. Cu celebra Căsuță, repetă Jaime Brena, fără să știe prea bine ce spune. Atunci și noi ne cunoaștem de pe vremea aceea, îl avertizează Gandolfini. Serios? Eu eram băiatul acela insuportabil care se ducea cu ei peste tot, nu vă aduceți aminte? Chiar

și în excursia de absolvire. Delirurile mamei mele, care spunea că tot ce face fratele meu trebuie să fac și eu ca să fie corect, vă vine să credeți? O concepție despre justiție cam ciudată. Mamele, uneori, vrând să facă bine, fac rău. Știți cât de supărat era fratele meu pe mine? spune Gandolfini și râde. L-au trimis în excursia de absolvire cu un frate mai mic și o bonă care să aibă grijă de mine. Îngrozitoare era mama mea, îngrozitoare. Bărbatul zăbovește un moment cu privirea pierdută asupra mâinilor, de parcă faptul că și le privește l-ar ajuta să-și aducă aminte. Brena spune: îmi pare rău pentru fratele dumneavoastră. Gandolfini schițează o grimasă, un fel de zâmbet straniu, melancolic, și încuviințează cu capul. Da, a fost un accident groaznic, ploua, fratelui meu îi plăcea viteza, știți? Într-un fel sau altul, cu toții ne imaginăm că într-o zi are să moară astfel. Bărbatul scoate din nou fotografiile și de data aceasta i le dă lui Brena. Prima, cea de deasupra teancului, bănuiește Jaime Brena, este asemănătoare cu cea care lipsește din rama lui Pedro Chazarreta: șase colegi, într-un peisaj muntos, pesemne Bariloche, cu un steag al liceului ținut de toți: Sfântul Ieronim Martirul. El a văzut undeva fotografia aceasta, e sigur. Sau să fie un *déjà-vu*? Căsuța, spune Jaime Brena cu fotografia în mână, n-am știut niciodată de ce-și spuneau așa. Bărbatul contemplă fotografia din fața lui ținută în mână de interlocutor, cu susul în jos. Ați avut noroc, râde Gandolfini. Nu înțeleg, spune Brena. Nimic, o glumă, lămurește bărbatul și pe buze îi revine zâmbetul melancolic. Brena așteaptă. Își spuneau Căsuța pentru că în Căsuța lui Chazarreta își țineau ceremoniile de inițiere. Ceremonii de inițiere? întreabă Jaime Brena. Păi ce fac găștile de băieți ca să permită unui nou membru să intre, ritualuri inițiatice, spune Gandolfini, încercări prin care trebuiau să treacă, chestii din astea, a trecut atâta timp, că nici nu-mi mai aduc aminte. Dumneavoastră făceați parte din grup? întreabă Brena. Din ce grup? Din Căsuța. Ah, nu, nu, pe mine nu mă lăsau. Spuneau că sunt prea mic. Mă duceam peste tot cu ei ca pe o povară, un impozit pe care-l plăteau pentru ca fratele meu să aibă voie să meargă, dar nu mă includeau deloc; în schimb, mă foloseau pe post de cadet când puteau. Fratele meu era mai mare cu aproape zece ani decât mine. Și nu eram făcuți de aceeași mamă. Tata a rămas văduv și s-a căsătorit cu mama mea. Apoi m-au făcut pe mine. Aveam același tată, dar mame diferite. Eram frați vitregi. Înțeleg, spune Jaime Brena. Rămân din nou în tăcere amândoi. Se observă

reciproc fără să disimuleze. Brena nu știe de unde îl cunoaște pe bărbatul acesta, dar cel care formulează prima oară întrebarea este Gandolfini. Mi se pare că v-am mai văzut, spune, se poate să vă cunosc de undeva? Știi și eu? răspunde Jaime Brena și ia taurul de coarne ca să evite suspiciunile, unii susțin că semăn cu un ziarist de la ziarul *El Tribuno*, lumea mă oprește din când în când pe stradă pentru că mă confundă cu el. Ah, da, asta e, dumneavoastră semănați cu Jaime Brena. Cu Jaime Brena, da. Dar eu pe dumneavoastră se poate să vă cunosc de undeva, Gandolfini? Eu mă ocup cu dezvoltarea întreprinderilor, în biroul meu construim companii, le punem în funcțiune și apoi le vindem. Facem și studii de fezabilitate, analize ale piețelor naționale și internaționale, trasăm tendințe pentru viitor, lucruri de felul acesta, suntem consultați neîncetat de mari grupuri economice, chiar și de oameni politici, de aceea am apărut de multe ori în emisiuni de la televizor sau la buletine de știri ca să vorbesc de diferite aspecte în legătură cu ceea ce știu, cu domeniul meu, spune bărbatul cu o mândrie imposibil de ascuns și conchide: Sunt referent pentru anumite probleme în țara aceasta. Probleme economice înainte de orice, știți? Da, da, acum că mi-ați spus, îmi dau seama că v-am văzut la vreo emisiune. Cu siguranță. Bărbații rămân din nou în tăcere, iar Gandolfini impulsionează discuția: De ce nu-mi puneți întrebările pe care i le-ați adresat fiului meu? Profitați acum, când mă aveți în față. Ah, eu nu pun neapărat întrebări, voiam doar să intru în legătură cu grupul acela de prieteni din tinerețe, să aflu ce s-a întâmplat cu ei. Cele întâmplate cu soția lui Chazarreta, mai întâi, și apoi cu el au pus pe primul plan amintirile de pe vremea aceea. Bărbatul zăbovește privindu-l, o privire de încuviințare, dar și pătrunzătoare, apoi spune: Da, moartea soției lui Chazarreta ne-a apropiat iarăși, când a fost ucisă nu ne mai întâlneam. Sau, cel puțin, eu nu-i mai văzusem de mult. Pe fratele meu da, firește, nu prea des din pricina ocupațiilor fiecăruia, dar eram în contact, aveam vești unul de la celălalt, eram din aceeași familie. Pe restul nu. Și apoi celelalte morți, o nenorocire după alta. Bărbatul își întrerupe povestirea și rămâne încă o dată cu privirea absorbită și îndreptată asupra propriilor mâini. Jaime Brena îl observă, timpul trece și Gandolfini pare să nu fie conștient de răstimpul în care zăbovește așa, fără să scoată o vorbă, privindu-și mâinile. În cele din urmă, spune: Ce e și soarta, nu? Da, aprobă Brena. Apoi arată fotografia și spune: Din șase prieteni,

trei morți. Bărbatul corectează: Nu trei, patru morți. Brena este surprins de veste. Cum adică patru? Bărbatul ia fotografia și arată cu degetul: Frate-meu într-un accident de mașină. Chazarreta aparent asasinat. Bengoechea dintr-o cădere prostească în timp ce schia și Marcos Miranda, spune indicându-l pe cel mai înalt din grupul de prieteni, tocmai a murit în Statele Unite, într-unul dintre atacurile acelea absurde în care un tip își pierde mințile și trage în cine se nimerește să iasă din supermarket împingându-și căruciorul de cumpărături. Tocmai a murit alt prieten? Da, Marcos Miranda, acum vreo două ore, am dat de știre întâmplător pe CNN. Un argentinian care locuia la New Jersey de ani buni și era CEO la o bancă importantă. Dumneavoastră n-ați auzit nimic? Nu, răspunde Brena. Veți auzi, are să apară în toate ziarele, este o știre pe care nu o pierde nimeni. Din fericire, au fost doar doi răniți, dar nici unul grav, lumea e nebună în ziua de astăzi. Da, spune Brena, lumea e nebună și nu izbuteste să-și biruie uluirea. Adică singurii care au rămas în viață dintre prieteni sunt Luis Collazo și... cum îl cheamă pe celălalt, că îmi scapă numele? se prefăce Brena. Gandolfini îl privește o clipă, se scarpină în cap de parcă gestul l-ar ajuta să-și amintească și spune: Vicente Gardeu? Așa, Vicente Gardeu, răspunde Brena. Gandolfini încuviințează de câteva ori cu capul, ca și cum și-ar confirma ceva. Și rămân din nou amândoi în tăcere, privindu-se, măsurându-se, dar de data aceasta Brena simte că privirea lui Gandolfini s-a schimbat, ușor, abia perceptibil, dar s-a schimbat. Gandolfini se uită la ceas. Bine, dacă nu mai aveți nimic de întrebat... spune și începe să adune fotografiile. Brena îl oprește: De întrebat nu, dar spuneți-mi, ați putea să-mi împrumutați fotografia aceasta ca să fac o copie și apoi să v-o înapoiez? Nu, știți, este una dintre puținele amintiri cu fratele meu și prietenii lui pe care le mai am, zice Gandolfini. Pentru mine ar fi important, stăruie Brena, mi-ar plăcea să am și eu această amintire. Nu este o fotografie bună, spune bărbatul, este o fotografie făcută așa, la întâmplare. Nu contează. Nu, scuzați-mă, fotografia aceasta nu, dacă vreți alta, putem să cădem de acord, dar aceasta nu. Gandolfini închide plicul cu fotografiile considerând discuția terminată, apoi își bagă mâna în buzunarul interior al canadienei, își scoate cărțile de vizită și îi dă una. Dacă aveți nevoie de ceva, dacă doriți să mă consultați în vreo problemă pe o cale mai directă decât Facebook. OK, mulțumesc mult, acceptă Brena. O ultimă

favoare, îmi permiteți să mai văd o dată fotografia? Bărbatul șovăie, dar în cele din urmă bagă mâna în plic și i-o dă. Jaime Brena o observă ca și cum ar vrea să și-o întipărească în minte. Este sigur că a văzut fotografia aceea undeva. Este sigur. Se blestemă pentru memoria lui odinioară fără greș, dar care de la o vreme a început să pălească. Gandolfini întinde mâna ca să-i dea fotografia. El i-o înapoiază. Mulțumesc, spune Jaime Brena și lăsați-mă să plătesc cafeaua, duceți-vă liniștit. Mi se pare o învoială corectă, spune bărbatul, dumneavoastră plătiți cafeaua. Pleacă.

Jaime Brena îl urmărește prin geam. Unde a văzut fotografia aceea? Își scoate blocnotesul Congreso, taie Necunoscut 1 și scrie Marcos Miranda. Taie Necunoscut 2 și scrie Vicente Gardeu. La dreapta săgeții lui Marcos Miranda scrie: mort în SUA, într-un atac armat. Pune blocnotesul Congreso la loc în canadiană. Se gândește la Chazarreta și la ceilalți morți. Se gândește la Gloria Echagüe. Se gândește cât de mult a lucrat la știrea morții acelei femei. Își amintește de el însuși, cu câțiva ani în urmă, reconstituind crima, luându-i interviu lui Chazarreta, redactând rapoarte până și pentru televiziune. Televiziunea. Asta e, acolo a văzut fotografia, la televizor, în documentarul difuzat îndată ce a fost omorât Chazarreta, când nu aveau încă nimic, documentarul în care apărea el și se încheia cu o serie de fotografii ale soților Chazarreta: fotografii ale Gloriei Echagüe, fotografii ale lui Pedro Chazarreta, fotografii ale celor doi împreună, fotografii de când erau tineri, fotografii mai recente. Fotografii ale Gloriei Echagüe cu niște prietene. Fotografii ale lui Chazarreta cu niște prieteni. Și alte fotografii, dar de celelalte nu-i pasă. Îi pasă doar de cea în care Chazarreta era cu niște prieteni. Ar paria dublu contra simplu că e aceeași fotografie. Trebuie să facă rost de înregistrarea aceea. Dacă n-ar fi duminică, ar fi ușor, dar dacă sună pe cineva acum îl vor amâna pentru luni. Sau pentru marți. Are să-i spună băiatului de la Polițiste, el sigur se descurcă să găsească înregistrarea undeva în rețea. Jaime Brena habar n-are unde sau cum, dar are încredere în băiatul de la Polițiste când e vorba de lucrurile acestea. Multă încredere.

În sfârșit, lasă pe masă banii pentru cele două cești de cafea „la-crimă” și iese. Traversând strada în direcția mașinii băiatului de la Polițiste, se întreabă cât va trece până va scrie pe coloana din dreapta a blocnotesului său Congreso cauza morții lui Vicente Gardeu și a lui Luis Collazo.

Poarta de la intrarea în La Maravillosa este închisă la ora când sosesc Jaime Brena și colegii săi: opt seara. De la fereștră sa, paznicul îi cere băiatului de la Polițiste să stingă luminile exterioare și să le aprindă pe cele dinăuntru mașinii. Dar băiatul nu înțelege indicațiile, el nu vede decât un tip care face semne cu mâna, deschizând și închizând degetele, de parcă ar imita ciocul unei rațe, un tip care nu ridică bariera și nici n-are de gând să vină să-i dea explicații, doar așteaptă ca băiatul de la Polițiste să facă ce pretinde el. În schimb, Jaime Brena îi înțelege gesturile și îl lămurește pe băiat: Stingă luminile de afară și aprinde-le pe cele dinăuntru. Băiatul o face. Însă chiar și când el, Jaime Brena, pricepe ce a cerut paznicul, sau tocmai de aceea și în ciuda faptului că este un om răbdător, își pierde cumpătul. Metoda are pentru el marca abuzului de putere și îi aduce aminte de alte vremuri. În anii când a fost căsătorit s-a certat de multe ori cu Irina din pricina a ceea ce ea considera una dintre absurditățile sau contradicțiile lui: are răbdare, dar se enervează atât de repede. Dacă te enervezi, fă ceva; iar dacă vrei să-ți păstrezi calmul, nu te enerva, se plângea soția lui. Când te înțeapă un țânțar, pielea se irită numaidecât, n-are legătură cu răbdarea sau cu nerăbdarea, răspundea el. Pe de altă parte, dacă te-a înțepat deja, te scarpini și gata, ce mai poți să faci? Jaime Brena era răbdător atunci când era căsătorit cu Irina și este răbdător acum, în fața porții de intrare în La Maravillosa, pentru că știe că n-ar servi la nimic să-și piardă răbdarea, că orice ar face n-ar ajuta cu nimic și ar întârzia intrarea. Cu toate că aceasta nu-l împiedică să se enerveze, de parcă l-ar fi înțepat câteva zeci de țânțari. Când ajung lângă el, paznicul întreabă numele, numărul carnetului, numărul de înmatriculare și culoarea. Culoarea? zice

băiatul de la Polițiște. Culoarea, repetă paznicul. Verde, spune băiatul pe un ton de răspuns evident la o întrebare prostească. Verde de care? stăruie paznicul. Cum? întreabă băiatul. De care verde? spune bărbatul inversând ordinea cuvintelor din întrebare, de parcă aceasta ar face-o mai ușor de înțeles. Verde, spune din nou băiatul. Alt paznic care dă târcoale prin zonă cu o pușcă sprijinită pe umăr se apropie și, de parcă ar sufla unui coleg la examen, spune: Verde-smarald. Verde-smarald, OK, mulțumește paznicul care înregistrează intrarea vizitatorilor, în timp ce tastează fără îndoială cu două degete pe tastatura calculatorului său cuvântul acesta: smarald. Băiatul se uită la colegii săi și le spune: Cel mai rău e că asta nu e glumă. Mie-mi spui, răspunde Jaime Brena. Acum paznicul îi cere băiatului certificatul de înmatriculare al mașinii, cartea de identitate, asigurarea mașinii, talonul de plată a asigurării mașinii, îi cere să deschidă portbagajul și apoi capota. Băiatul o face, execută pe rând tot ce îi indică bărbatul, dar lămurește: Ieri am fost aici, am intrat ca vizitator al aceleiași case, mi s-a făcut o fotografie și au fost încărcate toate datele acestea în sistem, în afară de culoare... Da, e ceva nou, spune paznicul, pesemne că a uitat colegul meu. Și este nevoie să notați totul din nou? întreabă băiatul. Nu, nu ar trebui să fie nevoie, dar a căzut sistemul și trebuie să descărcăm datele cu mâna. Jaime Brena se irită puțin mai mult. Karina Vives râde: tipii ăștia sunt incredibili, nu sunt de pe planeta asta... Tu crezi că insul nu-și dă seama că nu servește la nimic să știi că ai mașină verde-smarald, sau verde-mușchi? zice Brena. Ideea genială nu e a lor, ci a celor care le dau instrucțiuni. Cu fiecare infracțiune într-un cartier privat se adaugă o cerință de control care n-are să folosească la nimic și n-are să evite următorul atac, dar nu îndrăznește nimeni să o pună la îndoială. Karina spune: Eu cred că ar trebui să demonteze scaunele, cum face Poliția antidrog, să ridice covoarele, să verifice dacă stingătorul de incendii nu conține vreo substanță adecvată fabricării bombelor artisanale, să ne pipăie ca să se asigure că nu avem arme, să-mi controleze geanta, să ne treacă prin detectorul de metale... Dă-le timp, întrerupe Jaime Brena mai degrabă resemnat decât iritat, în vreme ce bariera se ridică în fața lor, permițându-le, în sfârșit, accesul în La Maravillosa.

În casa ei, sau în casa unde locuiește, Nurit Iscar, care știe că Jaime Brena și băiatul de la Polițiște sosesc, întrucât i s-a comunicat de la pază, ca să le autorizeze intrarea, deși nu are habar că în

mașină se află și Karina Vives, se piaptână, își dă cu puțin parfum, cu luciu de buze și se simte o tâmpită. Se întoarce la bucătărie, unde stau prietenele ei. Pentru ce oră ai comandat pizza? întreabă Paula Sibona. Pentru nouă, ar fi trebuit să le comand pentru mai devreme, nu? Nu, nouă e o oră potrivită pentru masă, spune Carmen. Și dacă le e foame? Le dau ceva de ciugulit? întreabă Nurit. Betibú, mi se pare mie, sau tu ești mai emoționată decât atunci când a venit să te ia Lorenzo Rinaldi? zice Paula. Ți se pare ție. Sunetul roților mașinii pe pietrișul de la intrare o scutește de alte explicații. Nurit Iscar se duce la poartă, să-și întâmpine oaspeții. Întunericul nu-i permite încă să vadă că împreună cu băiatul de la Polițiste și Jaime Brena mai vine cineva, va observa abia când Brena va deschide ușa din spate și Karina Vives va ieși din mașina care, după cum știu acum pasagerii, este verde-smarald. Sper că nu te deranjează, am adus o prietenă: Karina, spune Jaime Brena și face prezentările. Nurit, răspunde ea, pupând-o pe fată și apoi pe cei doi bărbați. Și niciodată n-are să știe Nurit Iscar, Betibú, de ce nu bănuiește cine este femeia aceea în timp ce o pupă pe Karina Vives și o însoțește prin galerie până intră în casă, închipuindu-și, din cauza vârstei, că este invitata băiatului de la Polițiste și nu a lui Jaime Brena. Are să-și dea seama peste două ore, când îi vor spune prietenele ei Știi cine e nemernica aia? De ce nu bănuiește că tânăra cu care merge prin galerie este femeia care i-a distrus romanul *Numai dacă mă iubesti* cu trei ani în urmă, ajutând-o astfel să pornească pe drumul care a surghiunit-o în lumea scriitorilor-fantomă. Este adevărat că nimeni nu i-a pomenit numele de familie în timpul prezentărilor, că nimeni n-a precizat că este ziaristă la Culturale, că nimeni nu explică măcar „lucrează cu noi“. Dar oare nu există intuiția feminină? Respingerea instinctivă? Al șaselea simț? Se pare că nu, sau că agitația pe care i-o provoacă lui Nurit Iscar cazul morților care au legătură cu Chazarreta și faptul că Jaime Brena este acolo – e timpul să o recunoască –, anulează alte percepții. Cert este că în momentul acela ea intră în casă, stând de vorbă cu fata aceea, simpatcă, amabilă și așa le-o prezintă prietenelor ei: Paula, Carmen, v-o prezint pe Karina. Se pupă cu toții, își zâmbesc, se așază pe fotoliile din camera de zi și își spun lucruri agreabile, ca și cum, în ciuda faptului că unii dintre ei se cunosc destul de puțin, fiecare, solitar ca și ceilalți, ar crede fără obiecții în proverbul „Prietenii prietenilor mei sunt și prietenii mei“.

Primul lucru pe care îl face băiatul de la Polițiște este să îndeplinească cererea lui Jaime Brena: urcă în camera lui Nurit și caută pe *You Tube* documentarul despre moartea lui Chazarreta, difuzat acum câteva zile de canalul care face parte din același trust ca *El Tribuno*. Nu îi e greu să-l găsească și nici să imprime fotografia de la sfârșitul documentarului, în mijlocul unei succesiuni de diferite imagini, despre care Brena bănuiește că este cea aflată cândva în rama goală. Cu toate că îl deranjează rezoluția imaginii, este foarte probabil ca fotografia să fie aceasta și chipurile oamenilor se văd destul de limpede, deși în mai puțini pixeli decât ar dori el. Coboară, i-o arată lui Jaime Brena și Brena încuviințează: Asta e, băiete, mulțumesc.

Peste o clipă, când sunt instalați cu toții în camera de zi, Jaime Brena scoate din buzunar blocnotesul Congreso și fotografia pe care tocmai i-a dat-o băiatul de la Polițiște, caută pagina cu ultimele însemnări și îi face semn lui Nurit Iscar să se apropie. Ea o face, ia fotografia imprimată pe hârtie obișnuită de imprimantă și observă fiecare bărbat în parte. Îi privește timp îndelungat, chip după chip. O imagine cu zâmbete ca în fața aparatului, în afară de Gandolfini, care are o expresie mai dură, de parcă ar vorbi cu cel ce face fotografia, sau mai degrabă i-ar da instrucțiuni, sau l-ar provoca. Nurit și Jaime Brena schimbă câteva impresii, băiatul de la Polițiște le urmărește discuția cu atenție. Prietenele lui Nurit și Karina îi privesc și ele, dar păstrând o oarecare distanță, neștiind dacă se cuvine sau nu. Jaime Brena bagă de seamă și le include în conversație: dacă vă interesează ciudatele elucubrații în care ne-am cufundat, puteți să vă alăturați. Și se alătură toate. El face o sinteză a întâlnirii cu fratele lui Gandolfini, în care nu se zgârcește deloc cu elogiile la adresa băiatului de la Polițiște și a abilităților sale în utilizarea Internetului, grație cărora au putut să-l localizeze. Și să localizeze fotografia. Apoi își pune ochelarii, pentru a citi cu voce tare ceea ce îl interesează cel mai mult: tabelul său sinoptic, fiecare mort și fiecare cauză a morții. Nurit lasă fotografia pe masă și urmărește din ochi notițele citite de Jaime Brena. Băiatul de la Polițiște caută semnal pentru Blackberry-ul său, dar pentru aceasta trebuie să se apropie de tocul ușii dintre camera de zi și bucătărie. Nu știe de ce se străduiește atâta să aibă semnal, dar o face. Când Brena își termină de citit tabelul, Carmen Terrada, cu sfiala cuiva care știe că va vorbi despre ceva ce nu-l privește pe

de-a-ntregul, spune: Dacă nu vă deranjează să îmi exprim o părere poate nepotrivită, mie asta îmi sună a moarte de Carnaval. Jaime Brena încuviințează. Ce înseamnă „moarte de Carnaval“? întreabă băiatul de la Polițiste, deși ar fi putut să întrebe oricine, pentru că acolo nimeni, în afară de Jaime Brena, nu știe despre ce vorbește Carmen Terrada. Ea explică: Acum lucrurile sunt mai mult sau mai puțin sub control, dar cu ani în urmă, în timpul Carnavalului de la Rio de Janeiro mureau mulți oameni în încăierări care se explicau ca urmări ale alcoolului, ale petrecerii, ale dezordinii. Morțile acestea erau asumate ca un preț al Carnavalului, nu se cerceta prea mult, multe morți și puține piste, ceea ce făcea ca asasinii care voiau să facă felul cuiva, din cine știe ce motiv, să aștepte Carnavalul, pentru ca omuciderea să fie inclusă în bagajul de morți ai zeului Momo și să treacă astfel neobservată, sau aproape. Ceva din ce v-am auzit spunând mă face să mă gândesc la aceasta, la morțile de Carnaval. Nu știu să explic cum trebuie, e aproape o intuiție, conchide Carmen. Jaime Brena, care a ascultat-o cu mult interes, aprobă. Și el crede că cineva vrea să vândă cioara vopsită, că cineva e mult mai inteligent decât ei toți, că cineva, într-un fel, mânuiește mai departe firele acelor decese. Și ale celor ce lipsesc. În ciuda complexității situației, nu crede că accidente sunt doar accidente. Îi cere băiatului de la Polițiste să caute mai multe date despre ultimul mort, Marcos Miranda, cel care tocmai a fost ucis, în după-amiaza aceea, în toiul unor împușcături, în Statele Unite. Sunt toate acestea morți de Carnaval? Este vreuna? Sau nu este nici una? Ce poate să unească un accident de schi, o ciocnire mortală, o înjunghiere și împușcăturile dintr-un magazin? zice Jaime Brena cu voce tare, împărtășindu-și grupului preocupările din ultimele ore. Care este calapodul, constanta care se repetă într-un caz și în altul? stăruie. Băiatul spune că i se pare straniu, dar agențiile de știri încă nu pomenesc de niște împușcături în New Jersey. Karina Vives a uitat un moment de sarcină și se uită la fotografia bărbaților din „Căsuță“, ingenuncheată lângă masa scundă. Nurit Iscar are privirea ațintită mai departe asupra blocnotesului Congreso al lui Jaime Brena. Trasează cu degetul, de parcă ar fi un creion, o linie invizibilă de la mort la cauzele morții. Pare să se fi izolat de restul grupului, pare să nu mai fie atentă la ce spun ceilalți, ci numai la ce se gândește. Citește și recitește cauza și numele morților, de la stânga la dreapta și de la dreapta la stânga, de jos în

sus și de sus în jos. Până când în sfârșit, ca și cum ar fi avut o revelație, întrerupe conversația pe care n-a ascultat-o, zicând: A murit fiecare cum trebuia să moară. Ce înseamnă asta? întreabă băiatul de la Polițiste. Că au murit cum era de așteptat să moară, lămurește Nurit Iscar, apoi se ridică și, de parcă ar preda un curs la universitate, străbate încăperea și explică, arătând pe rând bărbații pe care îi numește în fotografia pe care i-o ia din mână Karinei Vives într-un gest mai degrabă impulsiv decât autoritar, ba chiar entuziast: Cel care conducea ca nebunul și despre care toată lumea credea că are să sfârșească lovindu-se de un copac a murit în accident de mașină; schiorul aventurier a murit schiind; cel plecat în Statele Unite a murit de un fel de moarte posibilă în Statele Unite: ciuruit de un nebun. Iar Chazarreta, pe care toți îl considerau asasinul soției, a murit ca ea, adică a murit cum era de așteptat să moară. Fiecare a avut moartea pe care trebuia s-o aibă, conchide Nurit. Dar n-au fost nici destinul, nici karma, nici întâmplarea, nici vreun blestem, nici măcar vrăjile, cum ar spune Gladys Varela, lămurește Jaime Brena, iar Nurit încuviințează în tăcere. Cine e Gladys Varela? întreabă Karina Vives, dar nimeni nu-i răspunde. Și atunci ce a fost? întreabă Paula Sibona. Crime comandate, precizează Jaime Brena fără a șovăi o clipă. Cineva a vrut să moară cu toții și a avut grijă să găsească pe unii care să-i facă treaba. Acesta este calapodul. Asta există? întreabă Carmen, chiar poți să dai ușor de indivizi care să ucidă? Eu credeam că e doar un mit urban. Habar n-am dacă e ușor, dar e departe de a fi doar un mit urban; criminalii plătiți trăiesc printre noi, spune băiatul de la Polițiste. Mai mult sau mai puțin, răspunde Jaime Brena și continuă: O execuție „serioasă” între ghilimele, minuțioasă, dusă la capăt de profesioniști, poate costa între 3.000 și 5.000 de dolari, dar poți dibui câte unul care face felul altuia pentru 300 de pesos. Dacă am fi știut dinainte, spune Paula Sibona și îi face cu ochiul lui Carmen Terrada, care nu râde de glumă. Isprava asta, pe ăla care-a ordonat-o trebuie să-l fi costat scump, urmează Brena, asta n-o face un asasin izolat, o face o întreagă organizație, o serie de crime ca în cazul acesta presupun logistică, informație, expansiune teritorială, ba chiar și un scenariu. O adevărată organizație. Eu am scris cândva un articol despre ceva asemănător, spune Karina Vives. Ah, și tu ești tot ziaristă? întreabă Paula Sibona, care până atunci părea cea mai puțin atentă la discuție. Da, răspunde ea. Am scris despre o firmă care se ocupa cu

aranjarea unor cursuri sau congrese false pentru bărbați sau femei infideli partenerilor. Indivizii spuneau că se duc la un congres în nu știu ce colț al lumii și le făceau rost de pliante, dosare cu hârtii de la curs, documente, fotografii truccate, diplome etc., etc., totul impecabil. Pe lumea asta sunt destui nemernici, zice Paula Sibona. Da, încuviințează Karina. Asta așa pare, nu? O organizație construind o minciună care, în loc să acopere infidelități, acoperă altceva. Mai multe morți, spune Jaime Brena, și, pe lângă faptul că le acoperă, le execută, ucide, o activitate cu adevărat profesionistă, în sensul cel mai rău. Și Brena ar vorbi mai departe despre această chestiune, dar își dă seama că cele trei femei care s-au alăturat grupului de lucru au rămas absorbite de firma pentru soți și soții infideli, încât dezbat în șoaptă acest subiect, fără a acorda prea multă atenție celor explicate de el. Conversația aceasta se însufletește în celălalt capăt al camerei. Lui Jaime Brena, băiatului de la Polițiste și lui Nurit Iscar nu li se întâmplă la fel. Sunt îngrijorați. Foarte îngrijorați. Se îndepărtează puțin de ele, ca să vorbească fără ocolișuri și fără să le sperie. Acum da, mi se pare că trebuie să anunțăm Poliția, spune băiatul de la Polițiste. Da, este de acord Jaime Brena. Nurit aprobă, dar mintea ei lucrează mai departe: Cine poate să angajeze o organizație ucigașă și de ce? În primul rând, cineva care are mulți bani, răspunde Jaime Brena. Și ea continuă: E limpede, cineva cu mulți bani. Dar ce au făcut bărbații aceștia pentru ca cineva să cheltuiască atâta energie și atâția bani premeditându-le moartea și executând-o într-un mod atât de sofisticat? Aceste două lucruri trebuie să le aflăm de aici înainte, spune Jaime Brena, cine și de ce. Dar nu încapă îndoială că trebuie să anunțăm Poliția.

Sunetul soneriei îi întrerupe. Pizza? zice Nurit, ce ciudat că n-au anunțat de la pază. Să vedem cine poate să mănânce acum, că eu am un ghem în stomac, spune îndreptându-se spre ușă. Dar când deschide observă că de cealaltă parte nu este pizza, ci paznicul care a dus-o azi-dimineață în motocar până la chioșc. Scuzați-mă pentru că vă deranjez, doamnă, spune. Nu, nu e nimic. Ce s-a întâmplat? întreabă ea. Eu... nu știu dacă se cuvine să vin aici, dar... Ce s-a întâmplat? stăruie Nurit. Domnul Collazo, vă amintiți că am discutat că era tulburat? Da, spune Nurit și intuiește ce urmează. Jaime Brena și băiatul de la Polițiste, care și-au dat seama că cel ce vorbește este gata să dezvăluie ceva important, se apropie de ușă. Domnul Collazo s-a omorât, m-a anunțat un coleg...

și tocmai l-am văzut. Nurit se simte de parcă ar fi primit o lovitură în piept. Cum a murit? întreabă Brena. S-a spânzurat de un copac, e tot acolo, spânzurat, acasă la el, nu pot să-l dea jos, trebuie să aștepte să vină judecătorul. Nurit apucă brațul lui Jaime Brena, el o susține, iar pe deasupra își sprijină mâna pe a ei și o apasă. Băiatul de la Polițiste se freacă pe față de parcă ar vrea să se deștepte dintr-un vis care îl copleșește. Să nu le spuneți șefilor mei că v-am anunțat, îi cere omul lui Nurit, lor nu le place să umblăm cu vorba... dar vă spun, sunt atât de impresionat, ce ți-e și cu viața asta, ați văzut?... Voiam să vă povestesc, scuzați-mă. Nu, ați făcut bine, zice ea, ați făcut bine că ați venit să-mi spuneți și fiți liniștit, că eu n-am să spun nimănui cum am aflat. Eram foarte agitat, insistă paznicul. Se întrezărea asta, nu? Nurit Iscar încearcă să spună ceva, dar vocea i se frânge. Jaime Brena își dă seama și o scutește de răspunsul pe care îl așteaptă paznicul. De aceea, rostește el cuvintele pe care le-ar rosti ea dacă nu i s-ar fi pus un nod în gât, cuvinte care, cu toate că par o confirmare, ascund o intenție diferită de cea pe care le-o atribuie paznicul din fața lor. Da, se întrezărea asta. Iar Collazo a murit cum trebuia să moară.

Jaime Brena și Nurit Iscar sunt gata să plece spre casa lui Collazo, unde corpul acestuia este încă atârnat de un copac. Băiatul de la Polițiste, care în primul moment avea de gând să-i însoțească, este de acord cu Brena că mai bine rămâne să caute date ca să-l localizeze pe unicul supraviețuitor: Vicente Gardeu. Cel puțin asta nădăjduiesc ei, să le supraviețuiască celorlalți. Nurit Iscar îi sugerează să utilizeze calculatorul din camera ei, cu un ecran mai mare și o tastatură care în viitor ar fi de dorit să nu-i provoace atâta artroză ca aceea minusculă a Blackberry-ului. Karina Vives, Paula Sibona și Carmen Terrada stau acasă, să aștepte noutățile și pizza. De aceea, când Nurit și Jaime Brena pornesc în întunericul nopții fără lună (în La Maravillosa, asociații au votat negativ la ultima ședință un proiect care pretindea extinderea iluminării electrice a străzilor, pentru a conserva atmosfera naturală din partea locului. „Dacă am vrea lumină electrică mai multă, ne-am muta la Buenos Aires“, se povestește că a strigat unul dintre asociați și l-au aplaudat cu toții), băiatul de la Polițiste este în camera lui Nurit tastând „Vicente Gardeu“ în motorul de căutare Google, în vreme ce prietenele lui Nurit Iscar stau de vorbă cu Karina Vives în bucătărie, așteptând să sosească omul cu pizza, care s-a anunțat la pază. Aprindem cuptorul, ca să le ținem calde până se întorc, nu? spune Paula. Nu cred că vor avea prea multă poftă de pizza, dar ai dreptate, reci ar fi și mai rău, răspunde Carmen. Apoi o întreabă pe Karina Vives: Așadar, ești tot ziaristă? Da, spune ea. Și unde lucrezi? La *El Tribuno*, la fel ca ei. Ah, sunteți colegi toți trei, lucrați împreună. Da, și de fapt destul de aproape, birourile sunt la mică distanță. Te-ai angajat recent la ziar? întreabă Paula Sibona. Nu, lămurește Karina râzând, e chiar

prea mult de atunci, vreo opt ani. Dar câți ani ai? Treizeci și cinci. Pari mult mai tânără. Mulțumesc. Atunci ești acolo de o veșnicie. Da. Și la ce rubrică scrii? Te ocupi tot timpul de femei și bărbați infideli? Nu, din fericire nu, asta a fost la început, când mă țineau de joker, trebuia să acopăr ce era nevoie, apoi am trecut la Spectacole și de câțiva ani sunt la Culturale. Carmen este prima căreia i se aprinde becul, astfel că repetă ca să-și confirme bănuiala: Ești la Culturalele din *El Tribuno*. Și numai de cât întreabă: La Culturalele din ziar, sau din supliment? Din amândouă, încuviințează fata. Și te numești Karina. Da, încuviințează ea din nou, acum puțin surprinsă de atâtea întrebări și mai ales de tonul pe care i le pune Carmen. Lucrează la Cultură la *El Tribuno* și se numește Karina, îi spune Carmen Paulei cu un subînțeles pe care prietena ei îl captează imediat. Spune-mi, frumoaso, Karina și mai cum te cheamă?, întreabă Paula. Karina Vives, spune fata. Nu-mi vine să cred, exclamă Paula. Karina Vives, repetă Carmen cu o expresie care spune „presimțeam eu“. Spune-mi, Karina, tu știi în a cui casă te afli? o întreabă Paula. Da, spune fata fără a înțelege deodată unde vrea să ajungă femeia cu întrebarea aceasta. În casa cui? stăruie. Ce înseamnă asta, e o glumă? Nu înțeleg, în casa lui Nurit Iscar, răspunde. Și ție nu ți-e puțin așa să te afli aici? Așa cum? Puțin rușine, adică să simți vină, remușcări, să zicem: nu te simți ca un rahat? conchide Paula Sibona. Karina se fâstâcește, nu pricepe dacă această conversație absurdă este o glumă, o neînțelegere, sau altceva, încearcă să găsească o explicație agresivității bruște a prietenelor lui Nurit Iscar: Dacă vă referiți la... eu nu am nici o legătură nici cu Jaime Brena, nici cu băiatul... Nu, nu, frumoaso, nu e vorba despre asta, n-are de-a face cu bărbații. Karina Vives nu izbutește să se gândească la o recenzie critică de acum trei ani, care pentru ea a însemnat ceva diferit de ce a însemnat pentru Nurit Iscar și prietenele ei. O critică pe care, din alte motive, ea a încercat să o uite, până astăzi, cu succes. Paula Sibona i-o amintește: Tu ai scris recenzia unei cărți, distrugând-o pe Nurit, și vii aici de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Acum? O carte nouă? Nu, nu nouă, ci de acum trei ani, atât de rău stai cu memoria? Te ajut: recenzia romanului *Numai dacă mă iubești*. Ah, da, recenzia aceea, dar a fost acum trei ani, spune Karina, care înțelege în sfârșit despre ce îi vorbesc. Nu ai nimic de spus? insistă Paula. Mă faceți să mă simt groaznic, recenzia aceea mi-a fost comandată și eu

am făcut-o, vorbește despre o carte, nu despre o persoană, a fost prima mea contribuție ca redactor la Cultură și pe de altă parte eu nu o cunoșteam pe Nurit Iscar în momentul acela. Ce? Vrei să spui că dacă ai fi cunoscut-o ai fi făcut o recenzie diferită? Așa lucrăți voi? întreabă Carmen. Prefer să nu vorbesc despre asta, sunt lucruri care țin de locul meu de muncă și pe care n-am să le discut în afară; a fost o recenzie, atâta tot, o recenzie nu schimbă viața nimănui. Pe a lui Nurit Iscar da, afirmă Paula cu asprime. N-o fi fost recenzia, ci altceva, contează atât de mult ce crede cineva despre o carte, încât să pecetluiască viața celui ce o scrie? se apără Karina Vives. Pe fiecare îl afectează ceva, sau pe tine nu te afectează nimic? întreabă Carmen, apoi continuă: Poate nu te afectează dacă cineva vorbește urât de munca ta, dacă nu apreciază timpul și efortul depus, dar ceva în viața asta trebuie să te afecteze, ceva trebuie să te facă să plângi, sau tu nu plângi? Karina Vives îi susține privirea câteva secunde, cu dinții strânși, cu respirația profundă, cu ochii aprinși de mânie, și deodată izbucnește în plâns cu sughițuri. Gata, oprește-te, nu e chiar atât de grav, noi îți vorbim frumos, îți spunem ce trebuie spus, dar frumos, nu e așa? zice Paula și se uită la Carmen. Cât se poate de frumos, încuviințează Carmen. Dacă vrei să ne faci să ne simțim prost... Nu plâng din cauza asta! Nu plâng din pricina dumneavoastră, nici pentru Nurit Iscar, nici pentru recenzia aia de rahat, plâng pentru că sunt însărcinată! Este rândul Paulei Sibona și al lui Carmen Terrada să fie uluite. Nu e un lucru mai important decât un articol bibliografic? Paula și Carmen se privesc, apoi o privesc pe ea. Karinei Vives îi este greu să respire, se înecă cu propriul plâns. Și nu știi dacă vreau sau nu să îl țin, murmură. Da, spune Carmen, ai probleme. Paula Sibona umple un pahar cu apă și i-l dă. Bea, frumoaso, să o luăm de la capăt. Ce e un articol bibliografic?

În momentul în care Paula Sibona îi întinde Karinei Vives paharul cu apă, băiatul de la Polițiste descoperă că Vicente Gardeu a fost fondatorul ordinului care a adus Colegiul Sfântul Ieronim Martirul în Argentina și, dacă bărbatul acela ar fi în viață, ar avea o sută nouă ani. Altceva cu același nume? Insistă în căutare, dar toate intrările trimit la același Vicente Gardeu. Multe dintre ele vorbesc despre procese împotriva lui pentru acuzații de pedofilie și abuzuri. Deschide una dintre ele: mai bine de cincisprezece seminariști care au trecut prin ordinul său susțin că au fost victime ale

abuzurilor lui Gardeu. Alții îl apără. Sunt declarații ale părinților care își duc copiii la colegii aparținând congregației și care spun că pe ei nu-i atinge ce s-a întâmplat în trecut, întrucât „realizările fundației depășesc viața personală a fondatorului“. Nu încapă în-doială, Jaime Brena a înțeles greșit, Vicente Gardeu nu este al șase-lea prieten. Nu poate fi. Băiatul de la Polițiste se întoarce la știrile despre împușcăturile din New Jersey. Acum da, apare peste tot informația aproape identică, în engleză, iar el o traduce în minte în timp ce citește: În după-amiaza aceasta, la trei și câteva minute, un trăgător neidentificat a tras dintr-o clădire din apropierea par-cării supermarketului Walmart din New Jersey, ucigând un bărbat și rănind ușor alți trei. Poliția încearcă să determine de unde s-a tras. Victima se pare că este directorul unei companii importante, un argentinian de șaiszeci de ani, stabilit în Statele Unite de câteva decenii. Băiatul de la Polițiste imprimă trei pagini din diferite ziare *online* cu știrea, știind bine că Jaime Brena va vrea s-o citească im-primată pe hârtie. Se străduiește ca a treia opțiune, măcar, să fie în spaniolă și simte că începe să-l cunoască pe Jaime Brena.

Când iese din imprimantă a treia pagină despre împușcăturile din New Jersey, Nurit Iscar și Jaime Brena ajung în fața casei lui Luis Collazo. Știu că nu vor putea să avanseze prea mult, că nu-i vor lăsa să se apropie de corpul neînsuflețit care atârnă inert sub un stejar. O patrulă a Poliției din Buenos Aires și Jeep-ul șefului si-guranței din La Maravillosa închid cele două intrări ale casei, iar personalul de la siguranța cartierului nu permite nimănui să stră-bată cei câțiva metri până la casa lui Collazo. O femeie plânge îm-brățișând un bărbat tânăr, care n-a împlinit treizeci de ani. Jaime Brena se adresează unuia dintre paznici și, arătându-i pe cei doi, îl întreabă: Cine sunt? Soția lui Collazo și fiul, i se răspunde. Sunt distruși, nu? zice Brena. Dumneavoastră cum ați fi dacă soția sau tatăl dumneavoastră s-ar sinucide spânzurându-se de un copac? zice paznicul morocănos și face câțiva pași în față ca să vorbească cu șeful lui, fără să-i pese că îl lasă pe Jaime Brena cu un posibil răspuns pe buze. Dar pe Brena nu-l deranjează să fie lăsat cu ochii în soare, știe că a pus o întrebare prostească, dar o făcuse dinadins și obținuse informația pe care o dorea: Poliția nu se îndoiește că moartea lui Collazo a fost o sinucidere, că s-a spânzurat de copac. Îi explică lui Nurit, care tremură, dar nu de frig, ci din cauza groa-zei pe care i-o inspiră cazul în care s-au băgat. Iar el, Jaime Brena,

deși conștient că tremurul nu se datorează temperaturii, își dă jos puloverul și i-l pune ei, lui Nurit Iscar, pe umeri. Uite, Betibú. Mulțumesc, spune Nurit și încearcă să schițeze un zâmbet care abia se ivește. Paznicul care cu câteva minute în urmă le-a dat vestea morții lui Collazo sosește în motocar. O salută pe Nurit de departe, dând din cap imperceptibil, ca și cum n-ar vrea să-și dea nimeni seama că o salută. Ea îi răspunde în același fel. Jaime Brena observă situația, își mângâie bărbia, aproape și-o strânge. Trebuie să vedem cadavrul de aproape, spune în cele din urmă. Nu ne vor lăsa să ne ducem acolo, răspunde Nurit. Pe noi nu, spune Jaime Brena, dar pe el da, și îl arată pe paznic. Îndrăznești să-i ceri să facă o fotografie cu mobilul tău? Se va simți mai obligat să-ți spună da ție, mai degrabă decât mie. Nu cred că în bezna asta are să ne dezvăluie prea multe o fotografie făcută cu celularul. Da, poate că nu se va vedea ce vreau, ai dreptate, mai bine spune-i să se uite la două lucruri: unde e nodul funiei cu care se presupune că s-a spânzurat Collazo și ce culoare are chipul lui. Ca să fiu mai exact, avem nevoie să aflăm în ce parte a gâtului este nodul, în față, la ceafă, sau într-o parte și dacă fața lui Collazo e albă sau albastră. OK, eu transmit cum îmi spui și apoi tu îmi explici de ce îi cer asta; acum n-aș putea suporta o disertație despre urmele de pe gâtul unui cadavru. Bineînțeles, te lămuresc după aceea. Nurit Iscar se duce șovăind spre paznic și numai când o vede el și îi face semn că e totul în regulă înaintează până la el. Îl salută și îi repetă indicațiile lui Jaime Brena. Paznicul acceptă și se îndreaptă spre stejar. Nurit Iscar se întoarce lângă Jaime Brena. Pentru a doua oară de când se cunosc, el o vede frecându-și brațele de parcă i-ar fi frig. Dacă vrei, poți să îmbraci puloverul. Nu, e bine așa, pe umeri. N-am crezut niciodată că omorurile vor fi atât de aproape de noi, spune Brena; în ziaristica polițistă ajungem întotdeauna mai târziu, îi suflăm morții în ceafă. Și criminalului. De data asta e altfel. Da, de data asta e altfel, încuviințează Nurit, trebuie să-l găsim pe singurul supraviețuitor, măcar ca să simțim că putem modifica ceva. Vom ajunge oare la timp ultima oară? Când ne întoarcem acasă la tine, am să-l sun pe comisarul Venturini, o anunță Brena, nu putem să mai ducem în spate încă un mort. Bine ar fi să ne înșelăm și Collazo să se fi sinucis, spune ea. Bine ar fi, dar nu prea-mi vine să cred, spune el. Paznicul care s-a dus să vadă cum atârână de stejar corpul lui Collazo revine și se îndreaptă spre locul unde

îl așteaptă ei. Nodul e într-o parte, sub urechea stângă, zice, și fața e albă ca laptele. Mai albă ca laptele. Mulțumesc, răspunde Brena și nu mai pune nici o întrebare, nu are nevoie să o mai pună. După ce se îndepărtează paznicul, Jaime Brena îi cere lui Nurit: Haide, să mergem acasă, nu mai avem ce să facem aici, e clar că a fost omorât. De ce ești atât de sigur? Acum ești pregătită să asculți efectele spânzurării? Nu, pregătită nu, dar mor de curiozitate, și curiozitatea e mai puternică decât dezgustul. Brena explică: Există spânzurați cu fața albă și spânzurați cu fața albastră, cei cu fața albă au strangularea simetrică, adică ambele artere carotide și ambele vene jugulare sunt comprimate simultan, spune, și în același timp arată pe gâtul lui. Circulația sângelui se oprește și se produce anemia cerebrală și paloarea chipului. Pentru ca simetria aceasta să se producă, nodul trebuie să fie sub ceafă sau sub bărbie. Pe Nurit o năpădește amețea, dar Jaime Brena, entuziasmat de explicațiile sale, nu observă. Dacă nodul este sub unghiul maxilarului sau sub ureche, comprimarea este asimetrică, circulația se întrerupe în ambele jugulare, dar numai în artera carotidă unde se află bucla sforii, nu unde este nodul... Plecăm? sugerează Nurit și îl ia de braț. Să mergem, spune el și se îndepărtează împreună. Dar Brena nu-și întrerupe disertația: Unde este nodul, presiunea este mai mică și sângele circulă spre cap, dar nu se poate întoarce la inimă, se produce ceea ce se numește cianoză și chipul devine albastru. Jaime Brena și Nurit Iscar înaintează încet, întorcându-se cu spatele la corpul neînsuflețit, atârnat încă în copac. Dacă fața lui Collazo ar fi albastră, am putea să avem îndoieli. Dar Collazo e un spânzurat cu chipul alb, cu un nod sub ureche, lucru imposibil. Nurit se înfioară din nou, iar Jaime Brena, de data aceasta, bagă de seamă. O privește: da, Nurit Iscar tremură. Atunci el îi pune brațul pe spate, o ia de umăr și o trage lângă el. Așa, cu cuvintele acestea preferă ea să-i gândească gestul, îi pune brațul pe spate, o ia de umăr și o trage lângă el. Astfel ar descrie dacă ar lucra la un roman al ei. Pentru că dacă ar scrie „Jaime Brena mă îmbrățișează“, sau „Jaime Brena o îmbrățișează“, personajul îmbrățișat, adică Betibú, ea, s-ar înfiora și mai mult. Și cu atât mai puțin ar scrie: „În sfârșit, un bărbat o îmbrățișează, după trei ani“.

Ea, Nurit Iscar, nu i-ar face una ca asta unuia dintre personajele ei.

Porțiile de pizza pe jumătate mâncate se răcesc în farfurii. Nurit Iscar, pe lângă faptul că n-are poftă de mâncare, rămâne tăcută, în ciuda eforturilor prietenelor ei de a o face să se simtă puțin mai bine. Dar un mort atârnat de un copac nu este o imagine care să se șteargă fără să lase urme. Mai ales dacă l-ai cunoscut pe cel mort, ai vorbit cu el, ba chiar te-ai certat cu el. Mai ales dacă îți închipuiai că asta se poate întâmpla. Mai ales când crezi că nu s-a spânzurat fiindcă așa a vrut, ci pentru că a fost obligat. Sau că l-au omorât și apoi l-au spânzurat. Una este să scrii despre moarte și alta să o vezi. Paula Sibona îi dă o pătură pe care, după multă scotoceală într-o casă pe care n-o cunoaște nimeni, o găsisse într-un dulap de pe coridorul de la etaj. Karina Vives are ochii iritați de atâta plâns, dar cu atâția morți, nimeni nu-i acordă atenție. Băiatul de la Polițiste îi dă lui Brena foaia trasă la imprimantă mai înainte cu știrea în spaniolă despre uciderea prietenului lui Chazarreta la New Jersey; așteaptă să-și pună ochelarii și s-o citească, iar când termină îi traduce paginile scrise în engleză, sărind peste informația redundantă. Atunci Jaime Brena îl sună pe comisarul Venturini, dar nu-l găsește. Îi lasă un mesaj: Dom' comisar Venturini, sunt Brena, sunați-mă urgent, e vorba de moartea lui Collazo, nu știu dacă sunteți la curent. Este duminică, aproape de miezul nopții, și se uită unii la alții, neștiind ce să facă. Nimeni nu îndrăznește să propună o alternativă: să se odihnească până a doua zi, să noteze datele obținute, ca să nu le scape nimic important, să insiste până dau de comisarul Venturini, să hotărască ce informații se publică în zilele următoare la rubrica Polițiste din *El Tribuno* și ce informații nu. Tăcere, nu deschide nimeni gura. Atunci, Paula Sibona, folosind un mecanism de asociere liberă explicat de atâtea ori la cursurile de teatru, când își învăța

elevii să improvizeze, întreabă: N-are nimeni un *joint*? Carmen Terrada este uluită de întrebarea atât de directă. Nurit Iscar îi aruncă Paulei o privire plină de reproș, Paula bagă de seamă, dar nu se arată stânjenită. Karina Vives se gândește la altceva și nu aude ce se vorbește, căci altfel ar oferi cu plăcere *joint*-ul pe care îl ține în poșetă și nu-l aprinde de când a aflat că este însărcinată. Jaime Brena zâmbește și zice: Bine-ar fi să am. Auzindu-l, Paula se uită la Nurit mai relaxată, îi face cu ochiul și surâde ștregărește în colțul gurii, ceea ce pentru ele înseamnă „Ai văzut că n-am fost chiar atât de ridicolă”. Băiatul de la Polițiste se ridică spunând: Dacă nu mă înșel, am eu o țigară în torpedo. Și iese.

Așteptarea *joint*-ului face ca scena să încremenească și mai mult. Nurit Iscar este resemnată: știe că în câteva minute vor fuma cu toții acasă la ea. Asta nu o deranjează; o umple de invidie. Ei se vor simți bine, vor râde, se vor relaxa, vor vorbi de lucruri mărunte de parcă ar fi importante, vor trage concluzii fundamentale la întrebări banale, sau concluzii banale la întrebări fundamentale, vor rezolva probleme care nu s-au pus niciodată până atunci, se vor privi cu simpatie, iar între timp ea, Nurit Iscar, Betibú, va încerca din nou ca marijuana să-i producă vreun efect. Iar marijuana, ca întotdeauna, nu va face decât să-i pricinuiască mâncărime pe beregată, tuse și dezamăgire. De parcă n-ar putea să râdă la un banc care-i distrează pe toți, nu ar emoționa-o un poem căruia toată lumea îi acordă valoare „de cult”, sau n-ar atinge orgasmul, după ce s-ar strădui din răputeri. Băiatul de la Polițiste intră în casă jucându-se cu *joint*-ul între degetele arătător, mijlociu și mare. Un foc? întreabă. Brena îi întinde bricheta lui. Băiatul aprinde *joint*-ul și trage primul fum, până când capătul devine roșu. Apoi îl dă în dreapta lui. Paula Sibona fumează cu nesaț, de parcă ar fi tânjit de multă vreme. Tânjește de multă vreme. Carmen Terrada trage un fum scurt și rapid, scuzându-se: Eu fumez foarte puțin; dacă nu, adorm sau mă prostesc. Brena primește *joint*-ul cu aceeași desfătare ca a Paulei Sibona, dar fumează altfel, cu mai multă seninătate; pentru el, fumatul este un act cotidian, fumează în fiecare noapte, se relaxează și apoi adoarme. Fumează pe îndelete: își sprijină buzele pe degetele care țin țigara și pe deasupra lor aspiră, închizând ochii pe jumătate. Simte o voluptate imensă. Trage fumul în piept, îi dă drumul peste câteva clipe, încetul cu încetul, și abia după toată această ceremonie i-l dă Karinei Vives. Eu nu,

spune ea, mulțumesc. Nu fumezi, nu-ți place, zice Nurit aproape cu bucurie, ca și cum ar fi descoperit în femeia aceea, pe care încă crede că nu o știe, pe cineva care are aceeași senzație ca și ea. Rămân cu toții în tăcere, intuind că ceea ce deduce Nurit, faptul că nu-i place să fumeze, nu este motivul real. Toți în afară de ea își imaginează că știu de ce refuză Karina Vives *joint*-ul, dar nimeni nu știe că ceilalți știu. Astfel că disimulează. Așteaptă să răspundă Karina însăși. Jaime Brena zăbovește cu țigara în mână, fără a o pasa nimănui. Paula se apropie de el, ia *joint*-ul și, până se tranșează chestiunea, mai trage un fum scurt. Eu am să fumez puțin, ca să nu fiu nepoliticoasă, dar nici mie nu-mi place, spune Nurit și pare să se adreseze în mod special Karinei Vives, eu nu simt nimic. Nurit Iscar face ce spune: primește *joint*-ul pe care i-l înmânează Paula Sibona, fumează fără tragere de inimă și dă mai departe. Nu, mie îmi place, lămurește Karina, dar sunt însărcinată, nu știu dacă pot. Nurit tușește. Băiatul de la Polițiste se uită la Brena și îi zice: E însărcinată. Da, știam, răspunde el. Dar nu s-a hotărât ce să facă, îi povestește Carmen lui Nurit. Sună telefonul lui Jaime Brena, este comisarul Venturini. Jaime Brena ascultă și apoi spune: N-a fost sinucidere, dom' Venturini, eu știu ce vă spun. După fața pe care o face Brena, din gesturile lui, este clar că Venturini nu-i împărtășește teoria. Ah, dumneavoastră sunteți acum la Collazo? Dă din cap, sugerând că dacă-i vine rândul la fumat, să nu-l sară. Da, am fost și eu, spune Brena, dar nu l-am văzut, dom' comisar. Da, sunt tot la Nurit Iscar. Jaime Brena ascultă cu o oarecare iritare ce i se spune de la celălalt capăt al firului. Nurit Iscar tușește. OK, OK, înțeleg, dar spânzurat cu chipul alb și cu nod lateral, asta nu se poate, dom' comisar. Paula îi ia *joint*-ul lui Nurit, cu pretextul de a arunca scrumul înainte să cadă pe jos, dar după ce o face profită și mai trage un fum scurt, al treilea în cazul ei. Brena își ia rămas-bun de la comisar și închide: Un tâmpit. Cred că un pic n-are să-ți facă rău, îi spune Carmen Karinei Vives. Eu am fumat în timpul sarcinilor, puțin, nu ca de obicei, dar nu se întâmplă nimic, e ca și cum ai bea un păhărel de vin, continuă. Eu n-am băut vin în timpul sarcinilor, zice Nurit. Tu ești foarte cumpătată, dragă, de aceea n-are marijuana efect asupra ta, spune Paula și râde. Pe Nurit nu o amuză observația. Ordinea cercului se schimbă și *joint*-ul ajunge la Jaime Brena. Nu mai este clar dacă merge de la dreapta la stânga sau de la stânga la dreapta. De la Jaime Brena

trece la băiatul de la Polițiște. Și din nou la Paula Sibona. După ea, Nurit face altă încercare. Și-l duce pe buze. Aspiră mai mult, îi spune Jaime Brena și de la locul lui o îndeamnă imitând gestul pe care ar trebui să-l facă, mai mult, stăruie, trebuie să se aprindă, capătul trebuie să se facă roșu. Paula râde. Nurit îi dă *joint*-ul lui Carmen și dă afară fumul. Ține-l, îi spune Brena, nu-l da afară atât de repede, elimină-l încetul cu încetul. Carmen fumează. Problema nu e că îl dau afară repede, explică din nou Nurit, dar asupra mea *joint*-ul n-are efect. Dar tu înghiți fumul, îl lași să ajungă până aici? întreabă băiatul de la Polițiște lovindu-se în piept. Da, răspunde Nurit, nu sunt atât de proastă. Paula râde: „Primul ajutor pentru fumătorul frustrat“. Carmen râde cu ea, iar după aceea se așază pe fotoliu de parcă ar vrea să doarmă. Bine, dă-mi, că am să trag un fum, spune Karina Vives și îi ia *joint*-ul lui Carmen înainte ca Paula să pună din nou mâna pe el. Fata trage un fum din *joint* și i-l pasează băiatului de la Polițiște, care după ce fumează scutură capătul țigării în scrumieră. Cenușa are ceva de nor, nu? spune băiatul, nu știu dacă din cauza culorii sau a inconsistenței, când o atingi se dărâmă, se năruiește. Se năruiește, repetă Paula. Acum băiatul se joacă în tăcere cu scrumul și peste câteva secunde spune: Ca un nor, aidoma unui nor când îl străbați cu avionul. E un nooor, fără îndooooială, intonează Carmen aproape adormită. Vox Dei, spune Brena. Vox Dei, încuviințează Carmen și cântă: Ușoară ca... un nooor. Unchiul meu Luis cânta mereu asta la chitară, spune Karina. Băiatul de la Polițiște n-a auzit niciodată cântecul acesta, însă știe cine a fost Vox Dei, sau cel puțin așa crede, nu e sigur. Dar spune: Un nor, da, ca un nor. Între timp, *joint*-ul își străbate drumul, trecând din mână în mână. Pentru că cenușa vine din foc, spune băiatul, iar norul de asemenea, într-un fel. Paula îi ia *joint*-ul Karinei Vives: Ți-ai dat seama cine e fata asta? o întreabă pe Nurit și râde. Nurit tăgăduiește cu capul. Karina devine agitată. Karina Vives e nesimțita de la *El Tribuno* care a făcut recenzie la *Numai dacă mă iubești*, o informează Paula Sibona. Ușoaaaaară ca... un nooor, cântă Carmen și se tolănește și mai orizontal pe fotoliu. Karina Vives începe să plângă din nou. Nurit este pe jumătate uluită și pe jumătate înfuriată. Sau uluită și înfuriată, ambele lucruri. Nu-ți face griji, spune Paula, nu plânge pentru că e o nemernică, plânge pentru că e însărcinată, a plâns și înainte, plânge de sare cămașa de pe ea. Nurit îi ia *joint*-ul și trage mult mai adânc

decât până acum, cu ochii ațintiți asupra Karinei Vives, deși nu știe ce să spună. Atunci, pentru că nu știe ce să spună, repetă: Asupra mea asta n-are efect, apoi tușește. Jaime Brena își relaxează spina, își întoarce capul într-o parte și în cealaltă și zâmbește, apoi întreabă: Suntem bine, nu? Printre sughițuri, Karina Vives îi spune lui Nurit Iscar: Eu n-am citit romanul tău. Carmen, care părea adormită, se ridică în capul oaselor: Ce-ai spus? Râde. Băiatul de la Polițiste scutură scrumul cu degetul arătător, abia atingându-l: Facebook și rețelele sociale au ceva de cenușă, ceva de nor. Ceva, spune Brena. Asta e... zice băiatul. Ați auzit că fata tocmai a spus că n-a citit cartea lui Nurit? întreabă Carmen. Nici eu, spune băiatul de la Polițiste. Dar tu n-ai făcut o recenzie în care s-o desființezi, spune Paula și e gata să izbucnească în hohote, dar face un efort și se stăpânește. Eu n-am făcut recenzia aia, îi lămurește Karina Vives. Cum? întreabă Nurit și cere să i se dea *joint*-ul. Eu n-am făcut recenzia aia, repetă Karina și își suflă nasul. Nu ți-am citit romanul și nici n-am făcut recenzia. Am semnat-o, e adevărat. Eu tocmai trecusem la Culturale, era visul meu, asta îmi doream de când mă angajasem la ziar, iar Cultura nu avea redactor și Rinaldi mi-a dat postul, mie nu-mi venea să cred, mărturisește și plânge mai departe. Curând a venit și mi-a dat recenzia aceea, cerându-mi s-o semnez și s-o public, iar eu am publicat-o. Rinaldi a scris recenzia aia? întreabă Nurit, incapabilă să-și revină din uluire. Nu, Rinaldi nu; nevastă-sa, mi-a spus că Marisa. Marisa o cheamă pe nevasta lui Rinaldi, nu? Păi, Marisa, începea să facă primii pași în meserie, dar încă nu voia să publice nimic cu numele ei, până va fi mai sigură pe ea, pentru că toți ar fi luat-o la ochi pentru că este „nevasta lui X“. Muiera unui vierme care, pe deasupra, are probleme cu prostata, zice Paula și râde. Rinaldi are probleme cu prostata? întreabă băiatul de la Polițiste jucându-se în continuare cu cenușă. Uneori facem recenzii comandate, se întâmplă din când în când și trebuie să înghițim asta, în general sunt ca să impunem o carte, nu ca s-o desființăm. Dacă trebuie desființată nu se pomenește de ea, nu se spune nimic, se procedează ca și cum n-ar exista. Și de ce ar vrea cineva să desființeze o carte? întreabă Carmen și cascadează. Din motive politice, sau pentru că volumul vorbește urât despre ziar, ori critică pe un apropiat al ziarului, ori pentru că autorul a făcut cândva o recenzie în care a desființat un prieten. Ce dezamăgire, exclamă Carmen. Sau pentru că scriitorul

sau scriitoarea este amantul sau amanta directorului ziarului, spune Paula și râde. Paula..., strigă Nurit într-o încercare vană de a o face să se controleze. Nu știam că recenzia aceea te-a supărat atât de mult, se lamentează Karina. *Joint*-ul nu are efect asupra ei, dar criticile da, spune Paula și își astupă gura de parcă ar cere iertare. Cine ți-a spus că m-a supărat atât de mult? întreabă Nurit. Ele, răspunde Karina și i le arată pe prietenele ei. Într-o colivie cu zăbrele, spune Carmen și adaugă numaidecât: scuze. De aceea nu ți-am citit niciodată romanul, repetă Karina, pentru că nu voiam să știu dacă ceea ce semnasem era bine sau rău. Adică prietena mea Nurit Iscar a stat trei ani fără să scrie nimic din cauza unei recenzii făcute de nemernica de nevastă a nemernicului ei de amant? sintetizează Paula Sibona. Paula! exclamă Nurit. Scuze, zice Paula și râde. Jaime Brena dormitează pe fotoliul lui și printre vise pare să stea de vorbă cu comisarul Venturini. Băiatul de la Polițiste încearcă să mai tragă un ultim fum dintr-un *joint* epuizat. Se mai poate trage un fum? spune și se întinde ca să-l apuce. După a ta, femeia a mai trimis două sau trei recenzii, continuă Karina, iar după aceea n-a mai trimis, l-am întrebat pe Rinaldi și mi-a spus că lucrează la suplimentul de călătorie, că acolo simțea că sunt cu toții „tot de-o zeamă“, îmi aduc aminte că a spus-o cu cuvintele acestea: „tot de-o zeamă“. Ce înseamnă oare zeama pentru o femeie ca aceea? întreabă Paula Sibona, pentru că zeama nu e întotdeauna aceeași, pentru mine e făcută din roșii și cimbru, dar pentru alții poate să fie altceva, așadar, ce-o fi zeama pentru o nemernică încornorată? Știi că unii pun cenușă în sos? îi spune Carmen băiatului de la Polițiste, care o privește cu atenție. Și alții pun frunze de marijuana, dar asta chiar că te termină, zice Paula și zâmbește, am mâncat o dată gogoși cu marijuana, povestește, dar nu poate încheia anecdota, pentru că izbucnește în râs și uită ce voia să spună. Deci, ca să nu mai fie confuzii, tot ce mi s-a întâmplat a pornit de la o recenzie semnată de cineva care nu-mi citise cartea, conchide Nurit. Ți s-a întâmplat pentru că ai permis să ți se întâmple, spune Carmen, căci ai fi putut foarte bine să ne ascuți pe noi. Dar voi nu sunteți critici, sunteți prietene. Eu îți promit că ți-o citesc, Nurit, eu vreau să-ți fiu prieten, spune băiatul de la Polițiste și stinge țigara desenând nori cu scrumul. Scuze, spune Karina și se șterge din nou la nas. Nurit nu răspunde. Roata vieții se învâртеște de multe ori, spune Carmen. Are cineva ceva dulce? întreabă Paula, o ciocolată,

o bucată de turtă dulce? Nurit se duce la bucătărie, mai degrabă ca să iasă o clipă din scenă decât ca să-i aducă ceva dulce, și se întoarce cu două tablete de ciocolată și cu o cutie conținând resturi de înghețată. Îi dă o tabletă Paulei și mușcă din cealaltă. Băiatul ia cutia de înghețată și lingura. Mulțumesc, dragă prietenă, spune Paula. Băiatul de la Polițiste, mâncând înghețată din cutia de polistiren, se uită la Karina și îi spune: Facebook-ul, cu vremea, are să fie cenușa rețelei, să ții minte ce ți-am spus astăzi. Jaime Brena sfărăie. Carmen se așază din nou ca pentru a dormi. Paula, mușcând din ciocolată, o întreabă pe Nurit: Dacă tot am ajuns aici, pot să-ți mărturisesc ceva, Betibú? Da, zice Nurit, sunt resemnată. Sigur, sigur? Sigur, da. Păi acum, când știm că recenzia care te-a dus la ostracizare a scris-o nevasta lui Rinaldi și că biata fată pe care atâta am blestemat-o nu are altă vină în afară de aceea de a fi lăsat sistemul să abuzeze de ea, spune și se oprește. Da, continuă, o încurajează Nurit. Sigur? Sigur. Mie, dragă prietenă, trebuie să-ți mărturisesc, mă simt obligată să-ți mărturisesc, *Numai dacă mă iubești*, de la primul rând la ultimul, mi s-a părut un rahat. Nurit o privește surprinsă. Carmen încearcă să se trezească din moțială. Paula, ai fumat, o provoacă, iar tu când fumezi nu trebuie să mărturisești nimic. Da, am fumat, dar *Numai dacă mă iubești* este de departe cel mai prost roman al lui Nurit, ai spus-o chiar tu, nu-ți amintești? Paula! spune Carmen, eu n-am spus niciodată una ca asta, îi explică lui Nurit, am spus că mi-au plăcut mai mult celelalte, nu e același lucru. Băiatul de la Polițiste întreabă: Mi se pare mie, sau Jaime Brena sfărăie? Paula Sibona stăruie: Dar din când în când, fiecare dintre noi are dreptul să facă ceva de rahat. Sau nu-ți aduci aminte ce a fost Nora mea din *Casa cu păpuși* la teatrul San Martín, că atunci când am lovit în ușă și am ieșit, unul din public mi-a strigat: Pleacă odată, nebuno! Și avea dreptate. Am creat o nebună. Sau nu este un rahat *Numai dacă mă iubești*, Karina? Eu nu știu, n-am citit cartea, repetă fata. Eu am s-o citesc, îți promit, spune băiatul. Nurit, te asigur, dragă prietenă, romanul ăla e prost, știi de ce? Pentru că erai îndrăgostită, îți stătea capul la altele, iar dragostea și arta nu se împacă prea bine. Sexul și arta da, dar dragostea și arta, nu. Dragostea cu suferința, de asemenea. Dar dragostea aceea prostească, chestia cu iubiture, iubiture, dragostea vieții mele, nu. Eu n-am spus niciodată iubiture, iubiture, dragostea vieții mele, se plânge Nurit. Acum trebuie să scrii, continuă

Paula fără a răspunde la lamentare, ai să vezi că îți iese din nou un roman bun. Carmen, cum stă așezată pe fotoliu și fără a deschide ochii, își pune mâinile în cap și întreabă: Are cineva un CD cu Vox Dei? Nu-i răspunde nimeni. Trebuie să-ți mai mărturisesc ceva, dragă prietenă, îi spune Paula lui Nurit. Nu, îi cere Carmen, nu mai mărturisi nimic. Ce? face Nurit. Nu, nu, ajunge, gata, spune din nou Carmen, să pună cineva muzică, orice, dar muzică. Dar nu știi ce am să spun, se apără Paula. Nu contează, sigur e ceva ce nu trebuie să spui, răspunde Carmen. Acum sau niciodată, avertizează Paula. Niciodată, spune Carmen. Spune, cere Nurit. Să spună, haide, zice băiatul de la Polițiste. L-ai văzut pe chelu' ăla cu barbă care a scris un articol în care povestea că ultima oară când s-a mutat a dat la o parte romanul tău *Să mori încetul cu încetul*, pentru că avea nevoie de spațiu și știa că n-are să-l citească niciodată? *Să mori încetul cu încetul*, sau *Numai dacă mă iubești? Să mori încetul cu încetul*, îți spun. Nu, nu-mi amintesc. Îți amintești, cum să nu, tu îți amintești ce zic toți. De chel nu-mi amintesc. Chelu' ăla care se presupune că se pricepe la cinema, spune Paula. Se presupune că se pricepe la cinema, dar scrie despre literatură? întreabă Karina, îmi trec prin cap doi sau trei, dar nu e nici unul chel. Nu, nu-mi amintesc, spune Nurit, dar ce e cu el? Păi ăla a zis odată că de fiecare dată când se mută profită ca să-și facă curat prin cărți, luându-le numai pe cele care merită și că ultima oară lăsase cartea ta *Să mori încetul cu încetul* în punga de plastic, cum o primise de la editură, pentru că știa că în viața lui de mizerie n-are s-o citească niciodată. Chestia cu viața „de mizerie” e o adăugire a mea, lămurește Paula. Nu-mi amintesc, repetă Nurit. Păi noi da, ne-am amintit atunci și continuăm să ne amintim și astăzi. Știi ce-am făcut? Trebuie să-i povestești? întreabă Carmen. I-am trimis alt exemplar semnat de tine, sau de noi cu numele tău, firește, cu următoarea dedicație: Ca să înlocuiești exemplarul pe care l-ai pierdut ultima oară când te-ai mutat, chelule. Paula râde. Scuze, zice Carmen. Scuze, scuze, zice Paula. Nu pot să cred, spune Nurit și îi ia băiatului cutia de înghețată. Nu pot să cred, repetă, câte lucruri am să mai aflu în noaptea asta? Băiatul se întinde pe covor. Cum sforăie maestrul, se plânge și închide la rândul său ochii. Scuze, spune din nou Carmen. Din partea nebunei ăsteia nu mă surprinde, dar din partea ta... îi răspunde Nurit. Paula râde și spune: Când te numește cineva nebună e un compliment; nebunia

te aprinde. Aveți grijă cu scrumul, zice băiatul și râde. Poți să taci câteva clipe? spune Nurit, nu ție ți-am zis, i se adresează băiatului, cu Paula vorbesc. Paula se supune. Carmen și Karina, de parcă ordinul ar fi fost și pentru ele, rămân tăcute, așteptând următoarea mișcare a lui Nurit. Betibú răzuiește cutia de polistiren cu lingura până adună ultima urmă de înghețată. Apoi linge lingura și lasă cutia goală pe masă. După care aruncă lingura înăuntru. Se ridică, se uită la cei care sunt treji și spune: Eu mă duc să dorm într-un pat. Face doi pași și se întoarce: Și știți ceva? Indiferent cine a scris și indiferent ce mi-a făcut, sau indiferent ce mi-am făcut eu... Așteaptă un moment ca pentru a crea suspans și încheie: Da, *Numai dacă mă iubești* e o carte de rahat, de departe cea mai proastă pe care am scris-o. Nu trebuie să scrii niciodată cu pizda.

Și pleacă.

Când Nurit Iscar coboară în bucătărie ca să facă ibricul de cafea care o va ajuta să înfrunte o nouă zi, în casă nu mai sunt vizitatori. Habar n-are în ce moment au plecat și nici în ce stare, dar își închi-puie că toți cei care s-au aflat în seara de duminică la ea sunt acum în propriile lor case, încercând să-și înceapă ziua de luni, la fel ca ea. Amestecând cafeaua Instant cu îndulcitorul praf (știe că nu se poate face asta decât cu zahăr adevărat, cel care iese din trestie de zahăr și nu din laboratoare, dar a rămas cu obiceiul de a agita lingurița pe fundul ceștii amestecând cele două prafuri de pe vremea când nu-și făcea griji pentru greutatea ei și consuma zahăr cu multe calorii), se gândește cum viața de fiecare zi, cotidianul, ba chiar banalul, sunt amestecate cu crima într-un talmeș-balmeș care face grozăvia să fie lipsită de dramatism și perturbă simplitatea. Poți să amesteci cafeaua când azi-noapte un cadavru atârna de un copac? Poți să-ți pregătești micul dejun considerând că mortul acela poate să fie doar o parte dintr-un plan sau un proiect criminal mai amplu? Poți să sufli în cafeaua prea fierbinte bănuind că dacă nu se ajunge la timp este cu puțință să mai moară cineva? Da, își răspunde și este exact ceea ce face ea în momentul acela: își pregătește cafeaua. Zilele sunt pline de cești de cafea, de lucruri mărunte și care pot lipsi în povestire, dar nu în viață. Și Penélope Cruz se duce la baie și face caca, obișnuiește să spună Paula Sibona când se vorbește despre diferența dintre lumi imaginare și lumi reale. Ficțiunea și arta dau la o parte prepararea cafelei și WC-ul. Eroare, ar spune prietena ei Carmen Terrada, Duchamp nu, nici Jacques Prévert, *il a mis le café. Dans la tasse*. De ce își aduce oare încă aminte de poezia aceasta pe care a învățat-o la liceu, când avea șaisprezece ani, într-o limbă pe care abia o bolborosește? Nurit Iscar se așază la masă să-și bea cafeaua

neagră. Se uită pe fereastră spre punctul unde se termină grădina casei care nu este a ei. Zăbovește gândindu-se câte nuanțe diferite de verde se pot combina într-o singură curte, dar nu le numără. Să le numere ar însemna să le spulbere magia, să trateze ca individual ceva ce nu se poate aprecia decât în totalitate. I-ar plăcea să mai vadă o dată stejarul de care era atârnat Collazo, dar nu este sigură că va îndrăzni s-o facă. Ce unește moartea tuturor acestor bărbați, așa cum unește împrejmuirea aceasta diferitele nuanțe de verde într-o succesiune de game, fără să mai conteze care este care? Este ceva dincolo de aceste decese, sau sunt ei – Jaime Brena, băiatul de la Polițiste și ea – o adunătură de paranoici care caută crima unde există doar o serie de coincidențe? De ce avem întotdeauna nevoie să găsim o explicație pentru moarte? Deși nu pretindem aceleași răspunsuri când e vorba de moarte naturală și de moarte violentă, își răspunde Nurit, în cazul morții naturale te lovești numaidecât de imposibilitatea de a găsi un ultim sens, un motiv. Cauți mereu răspunsuri la întrebări prea îndepărtate: de ce este viața finită? Ce se întâmplă după moarte? Mai există sau nu o șansă, altă viață după aceasta, viața veșnică sau ce-o fi, care să-ți permită să gândești moartea după carnea care putrezește ca s-o mănânce viermii? Iar ea, Nurit Iscar, regretă că este atât de rațională, sau neîncrezătoare, sau dezamăgită, încât să creadă doar în ce vede: în viermi crede. Uneori regretă și că este agnostică și îi invidiază pe cei care au credință în ceva. În orice. Doar o clipă. După aceea are din nou încredere în propriile convingeri. Sau mai bine zis: în ce nu crede. Își lasă din nou privirea să i se piardă în peisaj și zăbovește un moment așa, contemplând natura fără să-și bea cafeaua, ținând ceașca între degete; îi place să-și încălzească palmele în felul acesta, chiar dacă nu e frig. Dar, în ciuda cafelei, nu încetează să se gândească la moarte. Acum, în schimb, se gândește la morțile violente și la întrebările pe care le generează: căutarea sensului se deplasează și se așază pe ceva ce omul intuiește mai ușor de deslușit decât „lumea cealaltă”, ceva pământean, o moarte pe care n-a hotărât-o natura sau vreun zeu, ci omul, cineva ca noi. Și lucrul acesta, faptul că moartea a hotărât-o cineva ca noi face ca noi să ne considerăm în aceleași condiții și obligați să găsim răspunsuri la întrebările ivite de aici. Deși răspunsurile sunt tot cu neputință de găsit. Uneori chiar preferăm să acceptăm o concluzie pe care o intuim falsă înainte de a trebui să suportăm incertitudinea de a nu ști cine și de ce.

Nurit Iscar își isprăvește cafeaua, clătește ceașca, o șterge, o pune la locul ei. Sunt familii cu soartă tragică, se gândește. Grupuri cu soartă tragică. Întreprinderi cu soartă tragică. Soarta tragică este acceptarea morții la persoane care au legătură între ele, ca parte a unui destin implacabil. Să fie oare Chazarreta și prietenii lui un grup cu soartă tragică? Dincolo de tragedie, este întâmplător că prietenii aceștia, unul câte unul, au murit, sau există bărbatul acela sau femeia aceea, un bărbat sau o femeie aidoma ei, care le-a hotărât moartea și la care Nurit Iscar, Betibú, se simte obligată să ajungă? Ea nu știe, dar în schimb știe că despre aceasta va fi vorba în următorul ei raport și urcă în camera ei să-l scrie.

Când Nurit își deschide calculatorul, băiatul de la Polițiște intră, încă pe jumătate adormit, în recepția Colegiului Sfântul Ieronim Martirul. Pe peretele din hol este un portret al lui Vicente Gardeu, în veșminte preoțești. Sub el este o plăcuță cu numele lui și o dedicație: Părintelui Gardeu, fondator și suflet al acestui colegiu, la comemorarea morții sale. Incredibil, își imaginează aceeași fotografie, dar cu legenda „Căutat pentru pedofilie“. De ieri, de când a investigat pe Google acasă la Nurit Iscar, îi este clar că nu așa se numea prietenul lui Chazarreta, singurul care n-a fost identificat în fotografie. Dar abia acum se întreabă cum a putut fratele lui Gandolfini să facă o asemenea greșală, dacă Gardeu era atât de cunoscut celor ce mergeau la Colegiul Sfântul Ieronim. Brena susține că acesta este numele pe care l-a spus. Își bătuse oare joc de el? Băiatul are în buzunar fotografia grupului de prieteni, pe care a imprimat-o pentru Brena și pe care el i-a dat-o în zori, înainte de a coborî acasă la el, după ce se întorseseră, cu chiu, cu vai, de la Nurit Iscar. I-a dat-o cu instrucțiunea de a face copii pentru toți trei – Nurit, Brena și el; cu toate că nu era absolut necesar, fiindcă el putea s-o ia din nou de pe *You Tube* și să facă oricâte copii voia. Dar la ora aceasta și după duminica aceea, nici el, nici Brena nu erau în stare să precizeze ce este absolut necesar și ce nu. Băiatul scoate fotografia din buzunar și o privește în vreme ce așteaptă să se ocupe cineva de el, așezat pe un fotoliu cu tapițerie de goblen, vechi, dar impecabil. Se scurg câteva minute și nu apare nimeni. Vede o sonerie lângă ușa unei încăperi despre care crede că ar fi un birou. Își pune fotografia la loc în buzunar, se ridică și se duce într-acolo. Sună, deși nu știe de cine va întreba când se va deschide ușa. Dacă ar putea, ar vrea să vorbească cu

preotul cel mai vechi din colegiu, cineva care să fi fost acolo pe vremea când la Sfântul Ieronim Martirul erau elevi Chazarreta și prietenii lui. Băiatul de la Polițiste nu nădăjduiește să aibă succes, dar încearcă. Chiar în clipa în care este gata să sune din nou, se deschide ușa, îl întâmpină un secretar care nu poate să aibă mai mult de douăzeci de ani și îl întreabă ce vrea. Băiatul spune ce a inventat pe drum: că este nepotul lui Luis Collazo, cel care tocmai și-a luat viața, și că înainte de moarte a cerut să-i fie înmănată fotografia unuia dintre prietenii săi, și îl arată cu degetul pe bărbatul pe care nu l-au localizat încă, cel despre care Gandolfini spunea că se numește Vicente Gardeu, dar nu se numește așa. N-am izbutit să înțelegem ce nume a spus și a murit în câteva clipe, a conchis băiatul, iar secretarul a încuviințat cu capul, de parcă în același timp și-ar fi exprimat și condoleanțele. Firește că tu nu poți să știi, ești prea tânăr, îi spune băiatul, profesorii de atunci trebuie să fie cu toții la pensie, însă m-am gândit că poate mai este la colegiu vreun preot care își poate aduce aminte numele. Secretarul îl lasă să vorbească fără să schițeze nici un gest care să aprobe ce spune băiatul de la Polițiste și nici să-l contradică. Apoi, cu aceeași expresie impenetrabilă, propune: Preoți și profesori din timpurile acelea nu mai sunt, dar vino cu mine, că avem ceva ce-ți poate fi de folos. Secretarul îl lasă să intre și îi indică pe unde s-o ia. Este un coridor cu dale gri, impecabil, cu toate că și-a pierdut strălucirea, care pare să nu se termine niciodată. Când ajung în fața unei uși pe care scrie „Salonul Sfinților Ieronimi, spațiu de reuniuni și lectură“, secretarul se oprește și deschide. În mijlocul sălii se află o masă de cireș și în jurul ei multe scaune. Dar nu aceasta este important, ci faptul că pereții sunt plini de fotografii, una în continuarea celeilalte, fotografii ale promoțiilor ieșite de pe băncile liceului în fiecare an, iar sub fotografie o bucată de lemn unde, sculptate în litere aurii, apar numele celor fotografați, în ordinea din respectiva imagine. Astăzi e ziua mea norocoasă, spune băiatul și o spune serios. Secretarul îl lasă singur în locul acela, „să caute liniștit“. Băiatul de la Polițiste este puțin intimidat să se vadă înconjurat de bărbați născuți cu câteva decenii în urmă, deși încremeniți la optsprezece ani, pozând în spatele unei table mici pe care, cu cretă albă, a fost scris anul absolvirii. Își amintește că Chazarreta avea aproape șaiszeci de ani când a fost omorât și calculează că trebuie să fi absolvit în

urmă cu vreo patruzeci și doi de ani. N-a fost niciodată rău la matematică, dar întotdeauna i-a fost greu să calculeze în minte, astfel că scade patruzeci pentru că este număr rotund și caută absolenții din 1970, pe cei din cei cinci ani anteriori lui 1970 și pe cei din următorii cinci ani. Găsește grupul de prieteni în 1966. Primul pe care îl recunoaște este Chazarreta, poate pentru că este chipul pe care îl are mai proaspăt în memorie. Apoi îi caută pe ceilalți, unul câte unul. Privește fotografia pe care o ține din nou în mână și caută pe perete. Verifică numele restului grupului pe tabla de lemn sculptat. Collazo, pe ultimul rând. Gandolfini, într-o parte, aproape în afara tabloului. Bengoechea, două locuri după el, spre mijloc. Și jos, susținând tabla, Marcos Miranda, cel care a murit împușcat la New Jersey. Lângă el, într-o parte Chazarreta și în alta bărbatul pe care încă nu știe cum îl cheamă. Caută în tabel, urmărind cu degetul arătător, de teamă să nu se înșele: Emilio Casabets. Îl notează în Blackberry. Verifică încă o dată, nu-și permite să greșească. Numără elevii din primul rând, până la cel ce susține tabla, numără iarăși pe tabel: Emilio Casabets. Iese și închide ușa care, în urma lui, scoate un zgomot de ciocan de bună calitate și de lemn greu. Ar putea să caute chiar acum pe Google – „să googleze“, verb pe care Jaime Brena l-ar dezaproba, fără nici o îndoială –, dar preferă să plece cât mai repede din salonul acela și să caute bând o cafea într-un bar din apropiere. Când ajunge în *hall*, îl salută pe secretar, care dă formulare unui cuplu. Toate bune? îl întreabă tânărul. Toate bune, îi răspunde el, acum nu mai trebuie decât să-l găsesc, se numește Emilio Casabets. Casabets nu-mi sună cunoscut, pesemne că n-are copii sau nepoți în colegiu, dar datele lui sunt cu siguranță, avem un registru cu toți absolenții, cu datele personale și informații despre locurile de muncă actuale, sunt consultate adesea, vin mulți care vor să ia legătura cu ei. Ah, asta mă interesează, spune băiatul. Acum sunt ocupat, dar dacă mă suni mai târziu ți-l caut, spune secretarul și îi dă un formular al colegiului, similar cu cel pe care tocmai îl dăduse cuplului, ai telefoanele aici. Mulțumesc, zice băiatul și se duce după cafea. Lui, îndată ce a avut numele lui Casabets, primul lucru care i-a trecut prin cap a fost să-l *googleze*. Dacă în locul lui ar fi fost Jaime Brena, cu informația aceasta s-ar fi adresat din nou secretarului, gândește. I se pare că îi aude vocea spunând stradă, băiete, stradă. Dar el, de bine, de rău, nu este Jaime Brena.

La două secunde după ce băiatul de la Polițiște intră într-un bar, la trei răspântii de Colegiul Sfântul Ieronim Martirul, Jaime Brena sosește la ziar. Este mai devreme decât de obicei, programul său obișnuit începe într-o oră, dar a dormit puțin, s-a trezit în zori și apoi n-a știut ce să facă, singur, în apartamentul pe care, deși a trecut destul timp de când l-a părăsit pe cel împărțit cu Irina, încă nu-l simte casa lui. Astfel că a hotărât să se îmbrace și să-și înceapă ziua. S-a gândit din nou la un câine. Acum îl așteaptă pe birou o telegramă cu posibila știre a zilei: studiul unui institut de sănătate sexuală francez, care asigură că, după ce a analizat două sute cincizeci de cazuri, a constatat că femeile multiorgasmice obișnuiesc să aibă mai mult păr pubian decât cele care nu sunt. Jaime Brena îl citește și râde în hohote. Îl citește iarăși și iarăși, fără a se putea opri din râs. Râde cu lacrimi. Apoi, când izbutește să-și stăpânească râsul, își imaginează sute de femei franceze făcând sex în spatele peretelui de sticlă din camera inventată de psihanalistul Arnold Gesell, în timp ce oamenii de știință observă și numără fiecare orgasm pe care îl au. Sau se prefac că l-ar avea. După aceea, controlându-le una câte una și numărând, fir cu fir, cât păr pubian prezintă fiecare. Tabel cu două intrări, la x orgasme, x fire de păr pubian, își zice. Râd de noi, gândește. Și dacă e așa, am să râd și eu de ei. Scrie la calculator esența informațiilor din telegramă și apoi conchide: „În ceea ce îl privește, *El Tribuno* a vrut să compare concluziile studiului cu mărturii locale, dar toate femeile consultate declară că au mult păr pubian, astfel că nu s-a putut constata ce se întâmplă în caz contrar“. O clipă i-a trecut prin cap să pună subtitlul: „Elogiul păsăricii păroase“, dar i s-a părut prea de tot. Și a încheiat: Ampla imigrație italiană și spaniolă în țara noastră a făcut ca în Argentina femeile să fie active din punct de vedere sexual și cu mult păr pubian. Este sigur că, înainte de a fi publicat, cineva îi va respinge textul. Sau i-l va scurta. Sau i-l va edita. Dacă îl citește cineva. În graba din redacție, uneori articolele ziariștilor cu multă experiență, iar el așa este, se copiază pur și simplu și se trece la alte probleme, atâta vreme cât încap exact în numărul de caractere prevăzut. El va avea grijă ca acesta să aibă câte caractere trebuie. Scrie titlul pe care știe că articolul nu-l va avea, „Elogiu părului pubian“, și i-l trimite prin mail Karinei Vives, ca să-l citească îndată ce vine și să-i spună ce părere are. Se uită la ceas, aproape că n-a început programul de lucru și el

și-a terminat treaba din ziua aceea. Se întreabă dacă Nurit sau băiatul de la Polițiste au noutăți de vreun fel, verifică lista de e-mail-uri primite, dar nu i-a scris nici unul. Îl sună pe comisarul Venturini. Nu scapă de Ce mai faci, dragă? Bine, dar sărac, dom' comisar. După ceremonia salutului, trece direct la subiect: S-a mai aflat ceva de moartea lui Collazo? Sinucidere, Brena, nu mai e nimic de aflat, îi răspunde. Dar unele indicii... De data asta ascultă-mă și nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala. Nu înțeleg, spune el. Păi nu căuta să înțelegi, doar nu-ți băga nasul. Las-o baltă, dragă. Nu-ți consuma energia în asta, te asigur că nu merită osteneala. Te sun mai târziu, că am mult de lucru, zice și își ia rămas-bun. Jaime Brena rămâne uitându-se la telefon, niciodată până atunci comisarul Venturini n-a fost atât de puțin explicit, atât de puțin amabil, cu el. Poate că și Venturini ar trebui să-și ceară pensionarea anticipată, își zice și iese pe stradă ca să-și fumeze prima țigară. Mai bine zis, prima țigară din ziua de lucru, întrucât a mai fumat acasă și pe drum spre ziar. Se întreabă din nou ce mai pun la cale Nurit Iscar și băiatul de la Polițiste. El nu știe, dar când va termina de fumat și se va așeza din nou la birou va constata că a primit un mesaj al băiatului, în care îi scrie numele pe care îl căutau: Emilio Casabets, și noul raport al lui Nurit Iscar, cu rugămintea insistentă să-l citească și să-i spună cum i se pare.

Există oare soarta tragică? Forța aceea implacabilă căreia, după greci, în van i se împotriveau hybris-ul, ceva ca mândria sau orgoliul necuviincios. În van, întrucât drumul spre fatalitate este pe cât de imposibil de înțeles, pe atât de inevitabil.

Dar despre ce vorbește femeia asta? pesemne că vă întrebați dumneavoastră, cititorii acestui ziar.

Vorbesc despre uciderea lui Chazarreta. Și poate de a Gloriei Echagiie. Și vorbesc, fără îndoială, de moartea a patru prieteni ai lui Chazarreta, survenită în lunile anterioare și posterioare morții sale în accidente de diferite tipuri. Sau care măcar asta par: accidente.

Decesele succesive în grupuri de persoane care au legătură între ele, iar aceste persoane aveau, dacă nu sunt puse la cale în mod evident de un criminal sau mai mulți, se acceptă în mod obișnuit ca produsul unei sorți tragice. Dar, dacă în viețile lor sunt tragedii, nu înseamnă că dincolo de ele nu s-ar putea ascunde crima, ca o nouă tragedie.

Familia Kennedy, de exemplu. O familie ai cărei membri au deținut puterea economică, politică și guvernamentală și tocmai într-o țară ca Statele Unite. Joseph Kennedy și Rose Fitzgerald au avut nouă copii. Fiul lor Joseph (Jr) a murit la douăzeci și nouă de ani, pilotând un avion în Al Doilea Război Mondial. John Fitzgerald a murit asasinat la patruzeci și șase de ani, fiind președintele Statelor Unite. Kathleen Agnes a murit la douăzeci și opt de ani, când avionul în care se afla s-a prăbușit în Alpii francezi. Robert a murit asasinat în Hotelul Ambassador din Los Angeles, la patruzeci și doi de ani, la câteva minute după ce câștigase alegerile preliminare. Tot într-un fel tragic a murit și un nepot al clanului, fiul lui John F., John – John, prăbușindu-se avionul în care călătorea, când avea treizeci și opt de ani.

Trei dintre frații de sex masculin, una dintre surori și un nepot au murit asasinați sau în accidente de avion. Se poate considera aceasta întâmplare? Destin? Soartă tragică? Încercăm să găsim explicații pentru moarte și nu este întotdeauna cu puțință. Uneori nu avem ce să facem și trebuie să rămânem cu amărăciunea pe care ne-o pricinuieste faptul că nu înțelegem de ce se stinge o viață. Astăzi nu știm încă cine a omorât-o pe Gloria Echagüe. Știu că mulți dintre cei care citesc aceste rânduri sunt convinși că știu, că criminalul a fost Pedro Chazarreta. Îi invidiez, această convingere îi ține departe de amărăciunea care mă năpădește pe mine. Dar cu toate că nu suntem de acord în această privință, știu că dumneavoastră îmi veți împărtăși angoasa provocată de așteptarea vreunei explicații care să dea sens morții lui Chazarreta. Iar eu, care am avut în mână o fotografie a prietenilor lui, dintre care unul singur mai este în viață, simt că mă cuprinde amărăciunea. Mă străduiesc să-mi răspund dacă decesele lui Luis Collazo, José Miguel Bengoechea, Arturo Gandolfini și Marcos Miranda sunt produsul destinului, al sorții tragice la care i-a condus propriul hybris, sau în spatele acestor morți există altă explicație, mai umană, mai terestră, legată de ceva caracteristic ființei umane și nu zeilor, cum este crima. O explicație care m-ar îngrozi, dar m-ar scoate din mâhnirea ce mă invadează la gândul că aceste morți nu au sens.

Jaime Brena termină de citit și gândește: Fata asta e bună. Foarte bună. Doar asta gândește? Apoi scrie răspunsul la mesaj: Dă-i înainte, Betibú, e foarte bine. Într-una din zilele astea te invit la masă acasă la mine. Un pupic, Jaime Brena.

La trei după-amiaza, aflându-se la redacția ziarului și după ce dăduse la o parte puținele informații nerelevante pe care le-a găsit pe Google, băiatul de la Polițiste sună la Colegiul Sfântul Ieronim Martirul și întreabă de secretar. Sunt puține date, ultimul lucru care apare este că Emilio Casabets administrează de ani buni un stabiliment rural în Capilla del Señor, unde și locuiește. Adresă, telefon, ceva? întreabă băiatul. Stabilimentul se numește „Stupul“, este singura chestie concretă care apare, dar dacă googlezi, sigur... Da, da, întrerupe băiatul, mulțumesc.

Stupul se prezintă în pagina web ca una dintre primele gospodării din provincia Buenos Aires care au fost adaptate scopurilor turistice: fripturi după rețete din partea locului, plimbări călare, cazare la sfârșit de săptămână, grupuri de străini, evenimente. Pe pagină este o hartă cu instrucțiuni pentru a putea ajunge acolo. Mai întâi o iei pe ruta 6, apoi pe Camino de Arroyo de la Cruz și la câțiva kilometri după zona istorică a localității Capilla del Señor, informează pagina, încep să apară indicatoarele. Băiatului de la Polițiste nu-i e greu să-l convingă pe Jaime Brena să-l însoțească. De putut, pot, mi-am trimis articolul și mă îndoiesc că îi va fi cuiva dor de mine. Mă lăsați singură? întreabă Karina Vives când îi vede pregătindu-se să plece. Jaime Brena răspunde cu o glumă: Să nu te duci să fumezi fără mine, pentru că relația noastră este monogamă. Dar băiatul de la Polițiste nici nu aude gluma lui Brena, întrucât zăbovește cu gândul la faptul că tânăra l-a inclus, a spus „Mă lăsați singură?“, la plural, ceea ce înseamnă că i se adresa lui Jaime Brena, dar și lui. Iar asta i-a plăcut.

O invităm pe Nurit Iscar? îl întreabă Brena pe băiat, când urcă în mașină, iar băiatul răspunde că da și o sună. Dar nu o găsește,

pentru că, în vreme ce ei pornesc spre Capilla del Señor, Nurit se plimbă prin La Maravillosa și, din nou, nu și-a luat celularul cu ea. A ieșit absorbită în gânduri, știind că după ce apare în *El Tribuno* articolul pe care tocmai l-a scris nu va mai putea merge pe străzile acelea la fel de liniștită. Știe bine că a numi public – în unul dintre ziarele cu cele mai mare tiraje – niște locuitori din La Maravillosa și a lăsa în aer bănuiala că decesele acelea poate ascund ceva ce ar trebui cel puțin investigat nu va rămâne fără urmări pentru ea. Se întreabă dacă băiatul de la Polițiste sau Jaime Brena au găsit oare vreo sursă care să-i conducă la prietenul lui Chazarreta care mai era de localizat. Singurul în viață. Sau cel puțin așa crede, că trăiește. O surprinde faptul că n-au sunat-o până acum. Își pipăie buzunarele căutându-și mobilul și își dă seama că nu-l are cu ea. Mai bine, își zice, îmi prinde bine să mă plimb puțin fără să fiu conectată cu nimic, să merg chiar fără țintă, să aleg drumul în funcție de culoarea copacilor, de parfumul vreunei flori sau de tăcere. Se ascultă pe ea însăși și se simte ridicolă. Ea a fost întotdeauna puțin ridicolă, dar înainte o disimula mai bine. Cu anii nu se accentuează ce este mai rău în fiecare, ci iese în sfârșit la lumină. Ceea ce se simula nu se mai poate simula. O deranjează să o recunoască, dar locul acela, La Maravillosa, îi place. Dacă se poate face abstracție de zidul de împrejmuire, de cerințele care trebuie îndeplinite pentru a intra, de privirea câtorva locatari, de faptul că pentru a cumpăra un antibiotic trebuie să faci cel puțin zece kilometri, că nu există transport public și nici baruri la colțurile străzilor și nici teatre cu spectacole în orice zi a săptămânii, s-ar putea spune că La Maravillosa este un loc superb. La asta se gândește, la toate aceste lucruri pe care nu este atât de ușor să le uiți și la motivul pentru care alegi un drum sau altul, când observă că se află în fața casei lui Collazo. O uimește că nimic nu marchează locul faptelor, că nimic nu împiedică accesul, ca panglica roșie din jurul casei lui Chazarreta. Dacă ar vrea, ar putea să se ducă drept la copacul de care era atârnat ieri bărbatul acela, ar putea ajunge chiar la copac, la creanga aceea. O face, înaintează pe drum și se oprește sub stejar, se uită în sus, caută urmele frânghiei care a susținut greutatea unui corp neînsuflețit, semnele, lemnul zdrelit. Iată-le, scoarța jupuită, trunchiul umed și deschis la culoare, de parcă ar asuda. Și-l imaginează pe Collazo atârând chiar deasupra locului unde este ea în acest moment. Picioarele inerte la

înălțimea capului ei. Dacă nu mai este nimeni în casă, dacă nu s-a pus un paznic în față și nici n-a fost înconjurată cu panglică plastifiată, este pentru că au închis cazul: sinucidere. Prea repede. Dacă într-o bună zi ea, Nurit Iscar, Betibú, s-ar hotărî să se sinucidă, n-ar alege niciodată să se spânzure de un copac. Își imaginează cum doare să stai atârnat așa, în clipa aceea dintre viață și moarte. Trebuie să doară. Pe de altă parte, n-ar ști să facă nodul. Gândindu-se la asta, la nod, își amintește că a lăsat-o baltă pe soția transportatorului și *Desfă nodurile*. Ar trebui s-o sune, ca să nu se îngrijoreze, să-i spună că în două săptămâni îi înmânează romanul. Are s-o facă. După ce își va termina articolele. Curând. Se uită la coroana copacului. Nu, ea nu ar alege să se spânzure de un copac. Nu ar alege nici să se arunce în fața trenului sau să se împuște. Să distrugă trupul care a adăpostit-o nu i se pare corect. Ar lua pastile, cu siguranță, ca să treacă din somn în ceea ce ignorăm cu toții. Există oare un mod propriu și singular de a se sinucide, rezervat fiecărei persoane? Dacă Luis Collazo s-ar fi sinucis, s-ar fi spânzurat de un copac?

Când Nurit Iscar intră din nou în casă, băiatul de la Poliție și Jaime Brena dau de indicatorul are arată accesul spre ferma Stupul și se îndreaptă într-acolo. Locul trădează un fel de punere în scenă, o exuberanță care nu se obține decât cu efort. Trec de sectorul unde scrie „Parcare pentru autobuze și vizitatori“, ca să se oprească în schimb la intrarea în ceea ce trebuie să fi fost vatra așezării. Înainte de a coborî din mașină, apare o femeie care se prezintă ca fiind responsabilă cu ferma. Lunea nu primim vizite, spune. Nu suntem chiar vizitatori, lămurește Jaime Brena, încercăm să-l găsim pe domnul Emilio Casabets. În ce problemă? întreabă femeia. Personală, se grăbește să zică Brena, avem cunoștinți comuni și am vrea să stăm de vorbă cu el, să discutăm despre unele chestiuni. Emilio nu este prea vorbăreț, spune femeia automat, de parcă fraza nu ar fi un răspuns pentru Brena, ci ceva ce ea spune adesea. Emilio e soțul meu, a plecat să dea o raită călare, trebuie să se întoarcă. Femeia îi poartă să intre și le oferă ceva de băut, dar ei refuză. Nu vă deranjați, spune Jaime Brena și, adresându-i-se, simte că femeia îi privește bănuitoare, ca și cum i-ar inspira neîncredere, sau ca și cum el și băiatul de la Poliție ar presupune cumva un pericol. Încearcă să găsească un subiect de conversație, dar ea este rezervată, răspunde laconic și apoi tace

fără a face nici un efort să continue dialogul. Emilio nu e vorbăreț și nici ea, se gândește Brena. Așteptarea devine tensionată. Băiatul de la Polițiste cere voie să facă fotografii cu cele din jur. Femeia îi spune: Da, poți. Și nu mai adaugă nici un cuvânt.

Pe un perete de cărămidă la vedere este o colecție de scărițe de șa. Iar într-o vitrină diferite tipuri de tigve și paie pentru băut *mate*. Covoarele împrăștiate prin sală sunt din piei de animale: vacă, oaie, miel. Pe un taburet în expoziție un harnașament pregătit să fie pus pe cal, iar într-o parte două catarama tradiționale de *gaucho* din argint și un cuțit în teaca lui. Toate locurile comune ale culturii populare argentinienne, își zice băiatul de la Polițiste. Mai lipsește să răsune o *zamba*, gândește și crede că, dacă ar fi sfârșit de săptămână, muzica de dans s-ar auzi. În spatele a ceea ce pare un bar, pe un perete unde este vădit că a fost odinioară o ușă astupată ulterior, atârână un blazon care are brodate în partea superioară cuvintele: Înălțarea Sfintei Cruci. I se pare insolit, n-a mai văzut până acum. Un obiect pe care el, cel puțin, nu l-ar fi inclus dacă i-ar fi cerut cineva să deseneze o gospodărie sau o fermă. Băiatul îl fotografiază din mai multe unghiuri. Nevasta lui Casabets îl privește și deodată pare în alertă, nu din pricina băiatului și a fotografiilor lui, ci a ceva venit de afară; își întoarce capul, aidoma câinilor care aud un sunet înaintea oamenilor. Vine, spune și numaidecât se aude galopul unui cal. Peste câteva minute se deschide ușa și se ivește un bărbat, îmbrăcat de la mijloc în jos ca la țară – pantaloni bufanți și sandale – și de la mijloc în sus ca la oraș – tricou Chemise Lacoste cam decolorat de soare. Ține în mână o pălărie care și-a pierdut forma. Se uită la femeie de parcă n-ar mai fi nimeni în încăpere și spune: Da...?, așteptând ca ea să-i explice cine sunt cei pe care nici nu-i salută, nici nu-i privește. Domnii cunosc oameni care te cunosc pe tine și vor să stea de vorbă cu tine. Cine sunt cei care mă cunosc? întrebă Casabets, fără să se uite încă la ei. Luis Collazo, de exemplu, spune băiatul de la Polițiste. Luis Collazo, repetă bărbatul și se duce la bar ca să-și toarne whisky, fără să le ofere și lor. Va să zică Luis Collazo vorbește despre mine și mă include între cunoscuții lui. Bărbatul se așază picior peste picior pe un fotoliu de lângă fereastră, cu ochii ațintiți asupra băuturii pe care o clatină în pahar, descriind cercuri mici. Femeia își privește soțul. Băiatul de la Polițiste se întoarce spre Jaime Brena, așteptând ca el să hotărască ce povestesc și ce nu. Jaime Brena înțelege că nu poate continua să

vorbească pe ocolite și spune: Știți, domnule Casabets, am să fiu cinstit cu dumneavoastră. Îl cunoaștem pe Luis Collazo, dar nu suntem aici pentru că ne-ar fi trimis el, ci pentru că suntem ziariști și investigăm o serie de decese ale unor persoane pe care le cunoașteți dumneavoastră. Îi mai pasă cuiva de moartea Gloriei Echagüe și a lui Pedro Chazarreta? întreabă bărbatul. Le pasă multora, da, dar nu mă refer numai la ei. Dar la cine altcineva? La Gandolfini, care a murit într-un accident de mașină, la Bengoechea care a murit schiind și la Marcos Miranda, care a fost împușcat la New Jersey. A murit și Marcos Miranda? întreabă bărbatul. Da, spune Brena, și Luis Collazo, a fost găsit spânzurat. Casabets îl privește fără a se clinti, inexpressiv, de parcă n-ar fi auzit. Dar a auzit, pentru că după aceea își privește soția, schițează o grimasă, un zâmbet aproape imperceptibil și îi spune: N-a mai rămas nimeni. Ea nu răspunde; totuși, este limpede că știe despre ce vorbește bărbatul ei. N-a mai rămas nimeni, spune din nou Casabets și zâmbește mai larg. Dar Brena îl corectează: Ba da, a mai rămas cineva. Dumneavoastră. Și îi face semn băiatului de la Polițiste ca să-i întindă fotografia grupului de prieteni ai lui Chazarreta. Ce e asta? întreabă femeia și încearcă s-o ia înainte s-o apuce soțul ei. Lasă, zice el, dă-mi aia, tu nu-ți face griji, ți-am explicat... nu trebuie să te îngrijorezi. Casabets își caută ochelarii și revine la fotoliul lui. Privește fotografia și încuviințează de câteva ori cu capul. Ne este teamă că decesele bărbaților din fotografie au fost provocate și că dumneavoastră sunteți în pericol, îi spune băiatul de la Polițiste. Femeia se neliniștește. Casabets râde. Își arată imaginea în fotografie. Țstua de-aici nu i se poate întâmpla nimic, a murit cu mult timp în urmă, foarte mult; dacă nu mă înșel, la câteva zile după ce a fost făcută fotografia asta. Emilio, zice femeia, poate... Nici un poate, o întrerupe el, nici tu n-ai înțeles că ăsta de aici a murit? Da, eu am înțeles, dar..., încearcă ea să spună, el o oprește din nou: Toți cei din fotografie, dacă au murit, o meritau. În afară de băiatul ăsta, spune și se arată iarăși pe el însuși, ăsta nu merita să moară, dar tot l-au omorât. Într-o zi cineva avea să facă dreptate. Dreptate pentru ce? întreabă Brena. Bărbatul îl privește cu dușmănie: Nu auziți? zice și își isprăvește whisky-ul dintr-o înghițitură. Cine a făcut dreptate?, întreabă băiatul. Pesemne că Dumnezeu, răspunde bărbatul. Mi se pare că morțile acestea sunt opera unui om și nu a lui Dumnezeu, corectează Brena, dacă ar fi fost un om, cine ar putea să fie? Casabets

rămâne pe gânduri, nu vrea să intre în jocul lui Jaime Brena, dar n-are încotro. Bărbatul ia din nou fotografia și o privește pe îndelete. Se gândește, nu pare preocupat, doar se gândește. Dacă a fost necesar să se facă dreptate, înseamnă că a existat un delict, ce delict s-a comis? stăruie Brena. Și cine a făcut dreptate? Dacă n-a fost Dumnezeu..., spune Casabets, care are aerul de a fi acceptat provocarea și fără a-și lua ochii de pe fotografie schițează un zâmbet de parcă, în sfârșit, ar ști. Dacă n-a fost Dumnezeu... Cine? întreabă din nou Brena. Bărbatul știe, e limpede că știe, Brena e sigur că acum, când l-a exclus pe Dumnezeu, știe. Poza asta am făcut-o la o dată foarte apropiată de ziua aceea, zice bărbatul. Care zi? Ajunge, spune femeia, vă rog, nu mai insistați. Lasă-i, îi cere Casabets, lasă-i. Apoi îl privește pe băiatul de la Poliție și îl întreabă: Câți inși sunt în poza asta? Șase, răspunde băiatul. Greșeală, spune Casabets. Și dumneavoastră, care se vede că aveți mai multă experiență, câți ziceți că sunt? îl întreabă pe Brena. Îmi pare rău, deși am mai multă experiență, tot șase văd. Păcat, spune Casabets, pierdeți ce e mai important: nu vedeți ce nu se vede. În ziua aceea, în ziua pe care n-am să mi-o mai amintesc, eram cu toții, zice, cei care se văd și cei care nu se văd. La fel ca în fotografia asta. Casabets o aruncă pe masă și continuă: Uneori, martorii au parte de ce e mai rău, chiar de o durere mai intensă decât a victimei, se învinovătesc că n-au putut evita nenorocirea, că n-au făcut nimic. Bărbatul se ridică, cum am putut să uit de el? De cine? întreabă Brena. Eu sau el trebuia să-i omorâm... iar eu sunt laș. Casabets nu mai spune nimic, își isprăvește whisky-ul dintr-o înghițitură, își lasă paharul în bar și se poartă de parcă n-ar fi auzit întrebarea lui Jaime Brena. Privește blazonul Înălțării Sfintei Cruci, zăbovește un moment așa, în picioare, cu spatele la ei, scrutându-l. Sau privind ușa astupată. Cine l-o fi brodat? întreabă. Apoi se întoarce spre ei, zâmbeste și spune: E incredibil. Ce este blazonul acesta? întreabă Jaime Brena. Blazonul Înălțării Sfintei Cruci, regiunea căreia îi aparține Capilla del Señor, unde ne aflăm acum. În 1940, intendentul, un oarecare Botta, a pus să se facă un blazon care să reprezinte fapte istorice. Blazonul e ca o inimă, nu? Două auricule și două ventricule. Eu aveam de gând să fac medicina, voiam să fiu medic, dar înainte... Casabets zăbovește o clipă năpădit de gândurile pe care nu le împărtășește și apoi revine la relatare: Modelul este al secretarului municipal José Peluso. Auriculul stâng? întreabă Casabets și indică

primul sfert al blazonului. O cruce, răspunde Jaime Brena. Da, foarte bine, o cruce, reprezintă întemeierea satului de către Francisco Casco. Auriculul drept? îl întreabă pe un ton de profesor de liceu pe băiatul de la Polițiste. O căruță, e posibil, zice băiatul. O căruță, da, căruța care ducea imaginea Sfintei Fecioare Maria și care s-a oprit la celălalt capăt al rutei 6, dând naștere astfel legendei Fecioarei din Luján. Pentru că, în fond, toate sunt legende, a mea, a dumneavoastră, a Fecioarei Maria, nu? spune și îl privește pe Brena. În asta suntem de acord, îi răspunde el. Ventricul stâng: două spice de grâu care simbolizează fertilitatea pământului și ventriculul drept: o pană, pentru că aici a instalat Rivadavia prima școală publică în 1821. Ce mai vedeți?, întreabă. Ajutați-ne, îi cere Jaime Brena. Un fir de argint, spune Casabets și îl arată, vedeți cordonul cenușiu care desparte stânga de dreapta? Este Pârâul Crucii. Emilio Casabets oftează, pare istovit. Am să dorm puțin, spune și se apropie de nevastă-sa. O sărută pe buze. Stai liniștită, îi spune, a trecut totul. Și se îndreaptă spre camere. Însoțește-i până la porțiță, îi cere femeii și după aceea Casabets chiar pleacă. Femeia se ridică: Vă însoțesc, spune. Jaime Brena o privește o clipă: Puteți să ne explicați ceva din toate acestea? Nu e nimic de explicat, răspunde ea, soțul meu a spus tot ce avea de spus, să mergem, vă însoțesc până la porțiță. Jaime Brena stăruie: Știți, eu vă respect tăcerea și pe a soțului dumneavoastră, dar el poate fi cu adevărat în pericol. De ce n-ar veni acum după el cel ce i-a ucis prietenii? Nu erau prieteni, răspunde ea cu asprime, și n-are să vină nimeni după el, pentru că Emilio n-a făcut nimic. Dar ceilalți ce au făcut? Femeia nu răspunde. Acum vorbește băiatul: Cineva care omoară sau pune să fie omorâte cinci persoane nu gândește ca noi, nu utilizează aceeași logică, e un asasin. Credeți că puteți să știți ce trece prin capul unui criminal, doamnă Casabets? Credeți că a ucide pe cineva are întotdeauna o explicație la care putem să ajungem? Femeia începe să șovăie. Jaime Brena bagă de seamă și îi face semn băiatului de la Polițiste să-i dea înainte, că e pe drumul cel bun. Dacă criminalul acela crede că soțul dumneavoastră poate să-l dea de gol, nu credeți că ar veni după el, chiar dacă n-ar fi făcut nimic? întreabă băiatul. Femeia se uită un moment la el și după aceea spune: Așteptați-mă la porțiță, vin după dumneavoastră.

La cinci minute după ce Jaime Brena și băiatul de la Polițiste ajung la porțiță, apare soția lui Casabets într-un Ford Ranger care

a străbătut drumurile mulți ani și a adunat mult praf pe roți. Văzând că Jaime Brena fumează, îi cere o țigară: Lui Emilio nu-i place să fumez, spune și trage primul fum. Și dumneavoastră credeți că soțul meu poate fi în pericol? îl întreabă pe Brena. Într-adevăr, doamnă, vă jur că da, spune el cu siguranță de sine. Ea își ia câteva secunde, mai trage două sau trei fumuri și apoi începe să povestească ce știe.

Căsuța era un grup de prieteni care lăsau în urmă adolescența, cei care apar în fotografie, dumneavoastră i-ați văzut. Se distrau cum făceau băieții de pe vremea aceea, dar, în plus, de fiecare dată când puteau, făceau rău celor din jur. Aceasta era distracția maximă: să le facă rău celorlalți. Femeia trage adânc în piept. Jaime Brena și băiatul de la Polițiste o așteaptă. Ea elimină fumul și continuă: Când soseau cei din Căsuță la o petrecere sau la o reuniune, totul încremenea și numaidecât totul începea să se învântească în jurul lor. Fie pentru că cei prezenți îi admirau, fie pentru că le era frică de ei. Erau grupul „băieților răi“, din care, dacă nu puteai să faci parte, era mai bine să le fii prieten. Iar Emilio, cu toate că îi era teamă de ei, a vrut să facă parte. Femeia mai trage de două ori din țigară, apoi aruncă chiștocul pe jos și îl strivește cu vârful pantofului. Ca să accepte un nou membru, lămurește, aspirantul trebuia să se supună unor probe inițiatice: să intre într-un vagon de tren abandonat, să bea urină, să meargă pe strada cea mai pustie pe întuneric, să se ducă la miezul nopții într-un cimitir. Lui, lui Emilio, Chazarreta i-a cerut ceva mai mult. Femeia acum rămâne în tăcere, dar nu stă în așteptare, ci rămâne în tăcere de parcă acolo s-ar încheia relatarea, sau ca și acum ea ar vrea să se încheie cu această ultimă frază: Lui Emilio, Chazarreta i-a cerut ceva mai mult. Are ochii injectați din pricina indignării. Mai cere o țigară. Jaime Brena îi întinde pachetul, iar după ce femeia ia una și și-o pune în gură, el i-o aprinde. Ea tot nu spune nimic. Ce i-au cerut? întreabă Brena pentru ca ea să continue. Ea o face cu greutate: De fapt, de cerut, nu i-au cerut nimic, dar i-au făcut-o, spune și vocea i se frânge. Scuzați-mă, dar am nevoie să înțeleg, ce i-au făcut? stăruie el. Știți dumneavoastră, nu mă siliți să spun eu, îl roagă femeia cu buzele strânse de furie, știți dumneavoastră. Brena o țintuiește cu privirea, cumpanind dacă trebuie să rostească sau nu cuvintele, încercând să înțeleagă dacă femeia dorește tăcere sau ar prefera s-o spună cineva odată pentru totdeauna, să exprime cineva oroarea ca să doară mai

puțin, dacă este cu puțință. Atunci, Jaime Brena se hotărăște și spune: Chazarreta l-a violat. Femeia strânge și mai tare din dinți, lacrimile încep să i se rostogolească pe obraji, lacrimi grele, fierbinți, străine de ea, lacrimi care încă nu sunt ale ei. Apoi îl corectează: Nu doar Chazarreta, au făcut-o cu toții. Iar după ce o spune, izbucnește într-un plâns dezlănțuit. Plânsetul și vorbele i se amestecă. Cei cinci, pare să spună printre suspine, l-au violat toți cinci. Plânsul femeii, deși inevitabil, îi face pe bărbați să se simtă stânjeniți; băiatul de la Poliție intenționează să se apropie de ea, dar Brena îl oprește cu un gest și îi spune fără glas, doar mișcând din buze: Las-o să plângă. Când ea izbutește să se liniștească puțin, continuă: Suntem căsătoriți de treizeci de ani, dar nu știam nimic, niciodată nu mi-a spus, niciodată. Mi-a povestit într-o noapte, la puțin timp după ce a fost omorâtă Gloria Echagüe. N-a putut să-mi spună înainte, vă dați seama. Aia au început să apară la știri, în ziare, în reviste, iar amintirea grozăviei care până atunci fusese moartă, înmormântată, a reînviat. Femeia își șterge lacrimile, răsuflă, se străduiește să vorbească cu mai mult calm, în ciuda celor ce trebuie să spună. Mi-a mărturisit totul, cum l-au penetrat, unul câte unul, mi-a povestit cu lux de amănunte, mirosul locului, loviturile, chipul lui zdrelindu-se de peretele din cărămidă, durerea, râsetele, iar după aceea rușinea și tăcerea. M-a făcut să-i făgăduiesc că nu vom mai pomeni vreodată de asta. Emilio nu mai spusese nimănui, înțelegeți, nici măcar părinților lui. N-a putut niciodată. Femeia plânge din nou. Cum poate cineva să țină atâta timp o taină ca asta? întreabă. El îngropase totul, îl ucisese pe cel ce era, se născuse din nou, era altul. Așa l-am cunoscut eu, altul. N-am să știu niciodată cum era înainte, cum era în fotografia aceea. Cu apariția acelor oameni, s-au întors amintirile moarte, nu ca să-l reînvie pe Emilio cel mort, ci ca să-i aducă aminte că e mort. El i-a căutat, pe ei, pe toți, a avut nevoie să-i caute, a stat de vorbă cu ei, până și cu Miranda s-a văzut când a venit în vizită în țară. Au tăgăduit totul. Ca și cum nu s-ar fi întâmplat. De parcă ar fi nebun. Emilio voia doar să admită că i-au făcut atât de mult rău, să-i ceară iertare, dar nu; nici măcar asta nu i-au acordat, nemernicii, nici măcar această minimă reparație. A fost o lovitură foarte dură pentru soțul meu. Atunci lui i-a venit ideea să cumpere casa asta și pământul, o ținea morțiș, nu erau de vânzare, dar le-a făcut proprietarilor o ofertă de nerefuzat și le-a obținut. Eu nu voiam, m-am împotrivit cât am

putut, dar mi-am dat seama că nu e cu putință să-l opresc. Trebuia să aibă neapărat gospodăria asta. Asta și nu alta. Ce are locul acesta? Întreabă băiatul de la Polițiște aproape temându-se de răspunsul pe care îl intuiește. Asta a fost cu ani în urmă gospodăria familiei Chazarreta, spune femeia. Îi tremură bărbia, dar nu vrea să mai plângă, se stăpânește și, cu bărbia tremurândă, continuă: Locul unde l-au violat pe soțul meu, locul unde l-au ucis pe cel ce era înainte, pentru totdeauna. Când ceilalți au negat totul, el a venit aici, s-a întors în subsolul unde l-au batjocorit, avea nevoie să se întâlnească cu martorii muți, cu pereții, cu cărămizile. Avea nevoie să arate că nu e nebun. Și erau toate. Era beciul, era mirosul, era aceeași umiditate. Am cumpărat gospodăria și îndată după aceea am venit să locuim aici. A zăbovit o săptămână întreagă acolo înăuntru, fără a vorbi cu nimeni, aproape fără să mănânce. Iar când a ieșit, el însuși a astupat ușa pentru totdeauna, cea ascunsă acum după blazonul Înălțării Sfintei Cruci. A astupat-o. Din ziua aceea n-a mai vorbit niciodată de asta, n-a mai ieșit din gospodărie decât ca să meargă în sat cu mine, la bancă sau la medic și înapoi acasă. Femeia plânge din nou. Băiatul de la Polițiște caută în mașină o sticlă cu apă. I-o dă și ea bea, apoi își șterge lacrimile cu stângăcie. Eu nu știam nimic, trăiam lângă el și nu știam nimic, până când, într-o bună zi, au omorât-o pe Gloria Echagüe și au apărut cu toții din nou. Dumneavoastră aveți idee cine crede soțul dumneavoastră că ar putea să fie asasinul? Nu, habar n-am și nu cred să-mi spună, n-are să mai vorbească despre asta. Oricum, încercați, îi cere Brena. I-am jurat că nu vom mai pomeni niciodată de asta, lămurește ea. Este un caz de forță majoră, insistă el. Nu știu dacă am să pot. Dacă puteți, dacă el vă dă vreo informație care credeți că ne-ar putea fi de folos, vă rog să ne sunați, spune Jaime Brena și îi dă o carte de vizită. Iar dacă dumneavoastră aflați ceva ce ar putea să pună în pericol viața soțului meu, să mă anunțați, la rândul dumneavoastră, cere femeia. Fiți liniștită, așa vom face.

Străbat câțiva kilometri în tăcere, nu pentru că nu ar avea despre ce să vorbească, ci pentru că nu pot să o facă. Se lasă înserarea și, prin oglinda retrovizoare, băiatul de la Polițiște vede soarele aprins, gata să apună. Cum poate să vrea să locuiască acolo? Întreabă abia când ies de pe Panamericana și o iau pe drumul care duce în La Maravillosa. Nu știu, zice Brena, adevărul e că nu știu. Eu am o teorie, mărturisește băiatul, pot să spun o tâmpenie, chiar

dacă nu e politic corectă? Poți, eu sunt sătul de ceea ce este politic corect. Uneori mă gândesc că femeile sunt mai pregătite decât noi ca să treacă prin astfel de lucruri, spune băiatul, de viol se tem, dar sunt conștiente de posibilitate. Cineva, la un moment dat în viața lor, le-a avertizat că un bărbat poate să le facă rău, că trebuie să aibă grijă, să nu se ducă în locuri primejdioase, întunecate, aproape de calea ferată, nu știu, toate lucrurile pe care mama mea i le spunea surorii mele și niciodată mie. Băieții nu, noi nu vorbim despre asta, nu ne privește, nu ne avertizează nimeni că și noi putem fi batjocoriți, violați și atunci, când se întâmplă, rămânem pierduți pe de-a-ntregul, dezarmați, morți, cum i s-a întâmplat lui Casabets, pentru că ceea ce s-a întâmplat nu putea să se întâmple, nouă nu, și ajungem să ne îndoim de propria percepție: ce s-a întâmplat nu s-a întâmplat, este cu neputință, nu este real. Poate că asupra lui Casabets faptul că l-au mințit după atâția ani, că l-au făcut să se îndoiască de ce a trăit, că cei care l-au violat neagă și astăzi că cele petrecute s-au petrecut cu adevărat, a avut efectul unui nou viol. Mai întâi i-au violat trupul, apoi conștiința și memoria. Și durerea. Primul viol nu-l mai putea repara, însă pe al doilea da, ducându-se unde a avut loc nenorocirea, recunoscând pereții, căutând martori complici, muți și fideli, recuperând amintirile pe care ani de-a rândul a vrut să le ucidă. Pentru ca după aceea să le ucidă el, iarăși ca într-un act de voință, ca într-o hotărâre proprie, să le închidă dincolo de o ușă atârând un blazon deasupra, un blazon care pare o inimă rănită, străbătută de un fir de argint. Băiatul tace. Brena îl privește. Am spus o prostie? întreabă băiatul. Nu, ai spus un adevăr și l-ai spus frumos, emoționant, aproape literar. Într-o zi ai să scrii bine, tu, băiete, dacă mai citești puțin, într-o zi ai să scrii.

Când ajung la poartă, nu le pasă de timpul pe care paznicii îi fac să-l piardă, nici de controloarele prin care trebuie să treacă. Astăzi nu. Astăzi nu este loc nici de ceartă, nici de supărare. Băiatul de la Polițiște le dă tot ceea ce le cer. Iar Jaime Brena așteaptă fără să se irite. Nurit Iscar îi întâmpină în fața casei, pe drumul pietruit. Îndată ce îi vede, bagă de seamă că bărbății au suferit un șoc. Face cafea, în timp ce ei îi povestesc. Nu există nici o posibilitate ca criminalul să fie însuși Casabets? întreabă Nurit. Nu, o exclud complet, răspunde Brena, cred că mă pricep puțin, după ce am văzut atâția asasini și victime, iar el e incapabil să omoare pe cineva. Pe de altă parte, după cum a spus nevastă-sa, Casabets nu

iese din gospodărie de trei ani, adaugă băiatul de la Polițiste. Părea sincer, atât când a fost surprins de moartea lui Miranda și a lui Collazo, cât și când nu s-a deranjat să se arate întristat de moartea lor, sau a vreunui membru al grupului. Acum se înțelege de ce pe Collazo îl afecta mai mult să se afle adevărul decât să se presupună că îl vor uide și pe el, spune Nurit. Da, acum se înțelege, incuviințează Jaime Brena și îi cere băiatului să scoată din nou fotografia și să i-o arate ei. Cheia e în imagine, am văzut pe fața lui. Casabets spune că e o a șaptea persoană pe care nu o vedem și dă de înțeles că persoana aceea, pe lângă martor al celor întâmplate, este asasinul. Nurit ia fotografia și o privește pe îndelete. Ai o lupă? întreabă Brena, poate că e un detaliu prea mic, un picior sau o mână ascunse în spatele lor. Nurit nu-i răspunde, nu știe dacă în casă este vreo lupă și nici nu-i pasă, e atentă la ce are sub ochi. Vezi ceva? întreabă Brena. Vezi ceva, da, își răspunde singur. Nu e vorba despre ce văd, corectează ea, nu v-ați gândit că poate ce căutăm nu e ascuns în spatele lor, ci în față? În față, unde? spune Jaime Brena. Cum în față? întreabă băiatul de la Polițiste. O fotografie este o mărturie a realității, iar martorul este fotograf. Întotdeauna există un fotograf. Acela este al șaptelea bărbat, spune Nurit. Fotograf, repetă Brena. Trebuie să cercetăm cine a făcut fotografia, spune băiatul de la Polițiste, putem s-o rugăm pe soția lui Casabets. Nu e nevoie să întrebăm pe nimeni, zice Jaime Brena, eu știu cine a făcut fotografia asta. Cine? întreabă Nurit. Roberto Gandolfini, mergea cu ei peste tot, îl foloseau ca valet, el nu făcea parte din grup. El a făcut fotografia. Ești sigur? întreabă Nurit. Aproape, răspunde Brena, mama îl obliga pe fratele lui vitreg să-l ia peste tot, chiar și în excursia de absolvire. L-a prefăcut într-o povară. Știi cât trebuie să-l fi iubit ăia pe cel mic? Îmi închipui, zice băiatul de la Polițiste, și el trebuie să fi suferit. Sunt sigur că a fost și în gospodăria familiei Chazarreta în noaptea aceea, spune Brena. El este martorul. Răzbunătorul. E de ajuns durerea de a fi fost martorul grozăviilor pe care le făceau ca să-i omoare pe toți? întreabă băiatul de la Polițiste. Ce este de ajuns ca să omori și ce nu, asta este o întrebare fără răspuns logic pentru noi, băiete, îi răspunde Brena. Faptul că este el ar explica și întârzierea știrilor despre moartea lui Miranda la New Jersey, care au apărut la câteva ore după ce ți-a spus el, remarcă băiatul de la Polițiste, el a știut-o înaintea tuturor. Dar nu înțeleg de ce a spus că al șaselea prieten se numea Vicente

Gardeu. Gandolfini știa foarte bine cine era al șaselea prieten și cine era Vicente Gardeu. Îl avertiza pe Brena, lămurește Nurit, voia ca atunci când va ajunge la adevăr să știe. Ce anume? întreabă băiatul. Cu cine se pune. Gandolfini a fost la întâlnirea aia ca să te măsoare, să vadă cine e ăla care întreabă de el și de morții lui, conchide Nurit Iscar. Acum ea îl privește pe Jaime Brena și i se adresează: Voia să știi că el știe, voia ca în sfârșit să înțelegi, să știi că în după-amiaza aceea, când te-ai întâlnit cu el la bar, el știa. Știa cine ești și de ce vrei să-l vezi. Te-a avertizat. Sau poate că a fost o bravadă, zice Jaime Brena, un mod de a se împăuna cu faptele lui. Mai mult decât atât, spune Nurit, eu cred că a vrut să te amenințe. Rămân în tăcere, nici unul nu contrazice teoria lui Nurit. Ce facem mai departe? întreabă după câteva momente băiatul de la Polițiste. Deocamdată nu avem decât supoziții, spune Jaime Brena, dar poate că nu suntem departe de adevăr. Gandolfini e un tip cu firme, puternic, are destui bani ca să plătească un ucigaș sau mai mulți, el poate să ducă la capăt cu meticulozitate moartea fratelui și a prietenilor, să angajeze pe cineva care să-l omoare pe fiecare dintre ei așa cum ar trebui să moară. Și dacă așa a fost, mâine vom verifica, conchide Jaime Brena. Ce se întâmplă mâine? întreabă băiatul de la Polițiste. Mă duc la el în birou și îi expun teoria noastră. Ești nebun, zice Nurit, tocmai ți-am spus că individul te-a amenințat și tu ai de gând să te duci la el, de parcă ar fi o nimica toată? Las-o baltă, Brena, e de acord băiatul, e un tip periculos. Nu în ceea ce mă privește, mie n-are de ce să-mi facă ceva. Pentru că știi. Nu cred că-i pasă, dacă, oricum, n-avem nici o dovadă. Te-a avertizat în după-amiaza aceea la bar, te-a amenințat, stăruie Nurit. Dar nu m-a asasinat, a trecut destul de când a aflat că știu și nu mi-a făcut nimic, răspunde Brena. Nu mi se pare înțelept să te prezinți în fața lui, să-i spui ce, să-i confirmi ce? spune băiatul de la Polițiste. Jaime Brena îl întrerupe: E slujba mea, băiete, spune cu fermitate. Băiatul este vădit îngrijorat. Nurit de asemenea. E o nebunie să te duci, spune ea, te așteaptă. E slujba mea, spune din nou Brena. Băiatul îl privește, șovăie, apoi se hotărăște și spune: Nu, nu e slujba ta, acum e a mea, tu nu mai ești la Polițiste. Jaime Brena e uluit de răspunsul băiatului. Dezarmat, aproape jignit. Nu că n-ar ști că el nu mai e la Polițiste, dar zilele acestea, alături de băiat și de Nurit Iscar, avusese din nou iluzia că, în ciuda a tot, în ciuda mutării, în ciuda lui Rinaldi, în ciuda rapoartelor prostești pe care trebuie să

le analizeze și să le publice, el era din nou unde voia să fie. Dar nu. A fost doar o nălucă. Jaime Brena se uită la Nurit Iscar, care nu spune nimic, dar este limpede că tăcerea ei încuviințează cele spuse de băiat, ca singura posibilitate de a-l proteja. Tăgăduiește de două ori cu capul, oftează, pare gata să spună ceva, dar nu rostește nimic, își deschide portmoneul, scoate cartea de vizită pe care i-a dat-o Gandolfini cu câteva zile în urmă și o aruncă pe masă. Dacă acum e slujba ta, aici ai adresa, îi spune băiatului, dacă îndrăznești. Apoi își bagă portmoneul la loc, își pune haina și își ia rămas-bun: Vă doresc mult noroc. Unde te duci? întreabă Nurit. Acasă, răspunde el. Și cum? Pe jos până la poartă, iar acolo cer un taxi sau închiriez o mașină. Nu fi căpos, spune băiatul, pot să te duc eu. Sunt căpos, da, zice Jaime Brena, uneori nu e rău să fii căpos, îți menține demnitatea pe linia de plutire. Iar în timpuri când tot ce te înconjoară e rahat, e important să te menții pe linia de plutire. Jaime Brena schițează gestul de a ridica o pălărie imaginară de pe cap, de data aceasta dedicat doar lui Nurit Iscar, și iese. Băiatul rămâne îngrijorat. Eu n-am vrut decât să-l protejiez, spune. Știu, răspunde Betibú, știe și Jaime Brena. O știe prea bine. Dar e încăpățânat și se crede nemuritor, o combinație nerecomandabilă. Ce facem? întreabă din nou băiatul de la Polițiste. Habar n-am, spune Nurit, încă nu am habar. Poate că ar fi mai bine să ne luăm câteva ore ca să cumpănim. Ne odihnim puțin și mâine după-amiază hotărâm ce să facem. Cum a zis Brena, avem doar presupuneri, chiar dacă credem în ele. Ce părere ai? E perfect, răspunde băiatul de la Polițiste. Vino, zice Nurit, înainte de a pleca mai bea o cafea, să mergem în bucătărie. Nurit Iscar îi arată pe unde s-o ia. Pune cafetiera în priză, că eu trag draperiile și vin, spune. Băiatul încuviințează și se duce, dar ea nu face ce a spus. Se întoarce, ia cartea de vizită cu adresa lui Gandolfini lăsată de Jaime Brena pe masă, o privește, o ascunde în buzunarul de la pantaloni și abia după aceea se îndreaptă spre bucătărie.

La unsprezece dimineața, mașina închiriată de ziar vine s-o ia pe Nurit Iscar din La Maravillosa. Aseară a cerut să vină mai devreme, dar omul i-a amintit că locuiește în Lanús și că de acolo „ajungi greu“. Nurit rămâne cu gândul la adverb, se întreabă dacă n-ar trebui să se spună „ajungi cu greu“. Nu se decide. În vreme ce ea se pierde în vane meditații despre utilizarea limbajului (când este agitată, se concentrează asupra folosirii cuvintelor, ca să-și scoată din cap ce o tulbură, iar asta a făcut-o încă din copilărie), șoferul insistă cu ale lui: Știți ce este bulevardul Pavón la ora asta? Ea nu știe, dar își imaginează. În realitate, pe Nurit nu o grăbește nimic, în afară de propria-i angoasă și de teama că băiatul de la Polițiste ar putea să sune ca să ceară cartea de vizită a lui Gandolfini, pe care i-a lăsat-o Jaime Brena și pe care el nu a luat-o. A chemat-o din nou pe Anabella pentru câteva ore, ca să lase casa impecabilă; îi spusese că nu va lucra decât la sfârșit de săptămână, dar își închipuie că ea, Betibú, n-are să mai stea mult în La Maravillosa și, înainte de a pleca, vrea ca totul să rămână așa cum l-a găsit. Mai bine decât cum l-a găsit. Are telefonul în poșetă pentru urgențe, dar îl ține închis, preferă ca Jaime Brena sau băiatul să nu o găsească; în caz contrar, vor încerca s-o oprească, așa cum i-a oprit Nurit Iscar pe ei.

În fața barierei, șoferul înapoiază cardul care îi fusese înmănat la intrare, iar după aceea un paznic îi controlează portbagajul – Îmi permiteți portbagajul? – și ies. Să ieși e întotdeauna mai ușor decât să intri, spune bărbatul. Nurit rămâne iarăși gândindu-se la ceva atât de abstract ca o frază, la nouă cuvinte și se întreabă dacă nu este titlul cel mai potrivit pentru următorul ei raport din La Maravillosa, poate ultimul raport al lui Nurit Iscar: „Să ieși e întotdeauna mai ușor decât să intri“.

În momentul când mașina trece de bariera din La Maravillosa îndreptându-se spre întâlnirea cu Gandolfini, băiatul de la Polițiște e gata să pornească de acasă spre ziar. Este îngrijorat că relația cu Jaime Brena a fost afectată, dar trebuia să-l împiedice într-un fel. Poate că ar fi trebuit să o facă altfel, să-i explice mai bine motivele, fără a recurge la lovituri sub centură, mai ales fără a pomeni de îndepărtarea lui de la rubrica Polițiște, de unde, cum astăzi băiatul știe prea bine, n-ar fi trebuit să plece niciodată. Dar ieri nu i-a trecut prin cap să spună decât: „Nu, nu e slujba ta, acum e a mea, tu nu mai ești la Polițiște“. Acum, când e prea târziu, îi vin în minte alte fraze, mai bune decât aceea. Ba chiar ar fi putut să se ofere să meargă împreună la Gandolfini. S-a speriat, a simțit că Jaime Brena se duce direct într-o zonă de mare risc. Trebuia să fie categoric. Dar e conștient că a fost nu numai categoric, ci și crud, și asta nu-și poate ierta.

Când mașina care o duce pe Nurit Iscar e la peaj, băiatul urcă într-un taxi, iar Jaime Brena iese din casă, hotărât să meargă pe jos până la ziar. Sunt douăzeci de străzi și el nu este în formă maximă, dar astăzi are chef să meargă pe jos. Are nevoie să meargă pe jos. Să se gândească. La primul colț de stradă unde îl oprește un semafor trebuie să împartă trotuarul cu un tip care plimbă câini. Și cu animalele: un mănunchi de curele și de lătrături. Asta chiar că n-ar face, să aibă un câine ca să-l ducă altul la plimbare, în mijlocul unei haite inevitabil supărate pe stăpâni. El, Jaime Brena, vrea câinele tocmai pentru asta, ca să-l ducă la plimbare ținându-l de lesă. Și ca să-l ducă în piață și ca să dea din coadă când se întoarce acasă. Este compania maximă pe care ar suporta-o, crede. Încetul cu încetul, a devenit un om solitar, la aceasta se gândește Jaime Brena contemplând un dalmatian care îl privește cu capul într-o parte, dând din coadă în semn de prietenie. Recunoaște că este un singuratic, chiar dinainte de despărțirea de Irina. Singurătatea este o stare interioară posibilă chiar și când ești alături de alții, se gândește. Firește că ceilalți, dacă nu sunt, la rândul lor, solitari, sfârșesc prin a se sătura. Cum s-a săturat Irina. Și crede că tocmai asta, singurătatea, îl unește, în mod paradoxal, cu unele persoane. Singurătatea care unește. Sau care alătură. O comunitate de solitari. Cu Karina Vives, de exemplu. Cu băiatul de la Polițiște, chiar dacă astăzi nu vrea să-l vadă. Cu Nurit Iscar. Nurit Iscar, ar băga mâna în foc, e o femeie solitară, chiar dacă e înconjurată de

prietene. O solitară până în măduva oaselor, se observă. Așa cum se observă și în cazul lui. Să fii un solitar e ceva constitutiv, un fel de a fi, ceva ce nu se schimbă cu trecerea timpului și nici dacă se umple casa de oameni. Dacă între el și Nurit Iscar ar fi cândva ceva, dacă ar alcătui vreun fel de cuplu, ar continua să fie doi solitari. Fericiți, poate, cu bună companie, dezmiertați unul de celălalt, având parte de sex excelent, dar doi solitari. Și nu-i sună rău, ba chiar consideră că ar fi modelul de cuplu de care are el nevoie: să împartă cât mai are de trăit cu o femeie la fel de solitară ca el. Doar un solitar e în stare să fie lângă altul fără a simți nevoia, obligația și dreptul de a-l poseda și nici de a-l schimba. Și ce l-a apucat să se gândească la Nurit Iscar în felul acesta? Mai bine revin la câine, își zice. Și asta face.

Biroul lui Gandolfini este într-un turn din Catalinas, pe bulevardul Leandro N. Alem, unul dintre numeroasele blocuri-turn înălțate lângă hotelul Sheraton. Ca să nu se rotească atâta în loc, șoferul o lasă pe Nurit pe partea cealaltă și o anunță că acolo are s-o aștepte, dar dacă atunci când iese nu-l vede, înseamnă că cineva i-a cerut să se dea la o parte și atunci el înconjoară grupul de clădiri. Sau grupurile de clădiri, pentru că în zonă sunt multe străzi pietonale acum, a văzut? Dacă intervine ceva, mă sunați pe mobil, spune bărbatul. Dacă intervine ceva, vă sun, răspunde ea. Nurit Iscar traversează bulevardul și aproape că o ia vântul. Nu băgase de seamă că bate vântul cu atâta putere. Poate că nu bătea. Întotdeauna i-a atras atenția ce tare bate vântul în partea aceea a orașului Buenos Aires și nu e sigură că apropierea râului e singurul motiv al fenomenului climateric. Își aduce aminte de o prietenă a Paulei Sibona, o actriță care locuiește în Spania de multă vreme, care în momentele când era deprimată își puneă o fustă largă, se ducea pe Leandro Alem sau pe Córdoba și aștepta ca vântul să producă în fusta ei efectul Marilyn Monroe, pentru care trecătorii ocazionali erau recunoscători, iar ei asta îi ridica moralul. Lui Betibú, cu pantalonii ei negri și cămașa albă, vântul nu-i răscolește decât buclele, pe care ea și le aranjează din când în când, cu un gest reflex și zadarnic.

Clădirea lui Gandolfini este toată din sticlă polarizată. Neagră, dacă o privești de afară. Are la fel de multă securitate ca La Maravillosa. Îndată ce depășești ușa turnantă, te oprește unul dintre paznicii așezați în spatele birourilor și îți cere numele, documentul

de identitate, etajul și biroul pe care vrei să le vizitezi. Când îi vine rândul, Nurit spune că nu-și amintește etajul, dar se duce la domnul Gandolfini. Etajul șaptesprezece, răspunde paznicul și întreabă: Aveți programare? Da, bineînțeles, minte ea. Bărbatul își notează datele ei pe un formular și îi dă un card. Pe Nurit o surprinde că această parte a controlului este atât de ușor de trecut, e de ajuns o minciună prostească: Da, am programare. Poate că și chipul, culoarea pielii, o anumită îmbrăcămintă, faptul că este femeie. Buletinul trebuie lăsat în custodie, până la ieșirea din edificiu, când se dă înapoi cardul, o lămurește bărbatul de la siguranță. Și cu toate că lui Nurit nu-i place să-i rețină cineva documentul de identitate, i-l dă. Înainte de a trece printr-un turnichet, ea trebuie să-și mai arate și poșeta – ca servitoarele în La Maravillosa, deși în cazul acesta teama este alta –, să treacă printr-un detector de metale și apoi să vâre cardul în cititor. Identitatea noastră, a tuturor, a fost redusă la o cantitate variabilă de carduri, pentru diferite utilizări, gândește. Se simte într-un film american intrând la CIA, sau în serialul 24, intrând în clădirea unde lucrează Jack Bauer. Pare prea mult. În special, dacă bagi de seamă că toate acestea sunt ca să-l apere, printre alții, pe un criminal, după cum bănuiesc ea, băiatul de la Poliție și Jaime Brena. Pe cineva care plătește ca să fie uciși oamenii la comandă. Așa cum se angajează un croitor. Un croitor al morții, gândește și se întreabă dacă acesta ar fi un bun titlu pentru următorul ei roman: *Croitorul morții*, de Nurit Iscar. Sau *Moarte pe măsură*. Sau *Moarte XXL*. Se gândește ea la un nou roman? Se oprește în fața liftului și când se deschide ușa urcă în mijlocul unui grup de bărbați în costume impecabile, femei în haine de birou și tocuri înalte, din acelea pe care ea nu le mai poartă de ani buni, un tânăr cu casca motocicletei atârnată de un braț și cu plicuri de diferite mărimi sub celălalt și o femeie ținând de mână un copil care întreabă: Aici lucrează tati? Nurit coboară la etajul șaptesprezece și caută vreo secretară. O găsește după o ușă de sticlă givrată pe care scrie cu litere albe, gravate și greu de citit: *RG Business Developers*. Se prezintă fetei: Numele meu este Nurit Iscar, sunt scriitoare și am venit să-i iau un interviu domnului Gandolfini, pentru o carte de cronici pe care o scriu. Secretara se uită în agendă: Nu am notată o întâlnire cu dumneavoastră, îmi mai spuneți o dată cum vă numiți, vă rog? Nurit Iscar, cum se aude, ce ciudat, la editură mi-au spus că este totul stabilit. Ce editură? Cu

mine n-a vorbit nimeni. Poate că au vorbit direct cu domnul Gandolfini și el a uitat să vă anunțe. Nu cred, mă anunță întotdeauna. Bine, fiți amabilă și întrebați-l dacă poate să mă primească, deși întâlnirea nu figurează în agendă. Mi se pare că nu va fi posibil, domnul Gandolfini are ziua plină. Ați putea să încercați? Femeia șovăie. Ați putea să încercați, vă rog? stăruie ea. Nurit Iscar ați spus, nu? întreabă secretara. Da, răspunde și spuneți-i că datele lui mi le-a dat domnul Luis Collazo, să nu uitați să-l menționați pe Luis Collazo. Femeia vorbește la telefon cu șeful ei și spre sfârșitul convorbirii repetă: Da, da, Luis Collazo. Închide. Are să vă primească în cincisprezece minute, așteptați pe unul dintre fotoliile de la recepție, pentru că îndată ce termină ședința vă cheamă. OK, zice Nurit Iscar și picioarele i se înmoaie. Dacă își dorește ceva, este să fie acolo în momentul acesta. Dacă nu-și dorește ceva, este exact același lucru. Se gândește la Jaime Brena și la băiatul de la Polițiste. La ce vor spune când vor afla că a fost acolo. Își imaginează provocarea. Pe măsuta din fața fotoliilor se află un număr din *Newsweek*, revista unui ziar duminical veche de două luni și un anuar al Cămerei de Comerț argentinienne. Ea închide ochii și așteaptă.

În momentul când Nurit Iscar închide ochii, Jaime Brena intră transpirat și abia răsuflând în redacția ziarului *El Tribuno*. Băiatul de la Polițiste îl vede venind și îi urmărește cu atenție mișcările, străduindu-se să-și dea seama dacă mai este supărat pe el. Brena salută vag și se așază la biroul lui. Mai e supărat, cumpănește băiatul. Jaime Brena se face comod pe scaun, își freacă fața, își deschide un nasture de la gât și își deschide calculatorul. Pe ecran îi apare știrea pentru următorul articol: Studiul unui centru medical de la Lyon, Franța, arată că persoanele alergice la penicilină au cu 64% mai multe probabilități de a divorța înainte de patruzeci de ani decât cele care nu sunt alergice. Chiar poate cineva să se deranjeze cercetând relația dintre penicilină și divorțul înainte de patruzeci de ani? Îl citește o dată, de două ori, de trei ori. Apoi închide calculatorul, scoate din sertar hârtiile pentru pensionare anticipată și începe să le completeze. Băiatul de la Polițiste se duce la biroul lui. Jaime Brena întoarce formularele, ca să nu vadă ce face. Ai un minut? îl întreabă băiatul, dar el îl privește și nu spune nimic. Băiatul adaugă: Scuză-mă. Jaime Brena tot nu răspunde. Scuză-mă, repetă, îmi era teamă că te duci să-l cauți pe Gandolfini fără să evaluezi riscurile și mi s-a părut că e singurul mod de a te

opri. OK, zice Jaime Brena, mai e și altceva? Întrebarea „Mai e și altceva“ adresată de Brena îl fâstâcește pe băiat, dar face un efort și continuă: Da, mai e și altceva, îți amintești de întrebarea pe care mi-ai pus-o prima oară când ai început să mă instruiești despre ziaristica polițistă? Nu, spune Jaime Brena, ți-am pus multe întrebări, habar n-am care a fost prima. Cea mai importantă, m-ai întrebat cu cine aș vrea să semăn, cine este modelul meu, dar eu nu știam încă. Nu-mi amintesc, îi răspunde Brena. Păi acum știu, anunță băiatul și așteaptă ca el să-l întrebe cu cine ar vrea să semene. Dar Brena nu o face. Atunci îi spune fără ca întrebarea să se facă auzită: Cu tine vreau să semăn, cu Jaime Brena. Brena îl privește lung, fără altă reacție în afară de un tremur abia perceptibil al buzei inferioare, ca o involuntară bătaie a inimii. Băiatul nu-l cunoaște suficient de bine ca să știe că, dacă lui Jaime Brena îi tremură astfel buza inferioară, înseamnă că ceea ce tocmai i-a spus i s-a înfipt într-un loc al corpului, nu știm care, dar acolo unde el încă mai simte. Mergem să-l vedem împreună pe Gandolfini? propune băiatul. Cum? Să ne ducem amândoi, mi se pare o modalitate de a scădea riscul, la urma urmelor nu putem lăsa problema deschisă din cauză că facem pe noi de frică, avem grijă unul de altul. Mergem? Jaime Brena, de parcă ar fi o zi de lucru oarecare, de parcă n-ar fi existat nici supărarea de ieri, nici pensionarea anticipată, cu hârtiile pe jumătate completate, nici declarația de admirație de astăzi a băiatului, îl întreabă: Unde e? Te-ai uitat pe cartea de vizită pe care ți-am dat-o? Băiatul blestemă: Am lăsat-o acasă la Nurit, ce tâmpit sunt. Sun-o și cere-i să-ți dea datele, sugerează Brena. Băiatul o face. Închis, spune. De ce are telefon mobil femeia asta? se întreabă Brena, ca și cum el n-ar fi la fel de greu de găsit la telefonul mobil ca ea, și apoi zice: Sun-o acasă. N-am numărul, mă duc să i-l cer secretarei lui Rinaldi. Asta face și se întoarce numaidecât pe coridor, vorbind cu Anabella. Doamna a plecat, lămurește menajera, a venit s-o ia o mașină închiriată, de ce nu o sunați pe celular? Îl are închis, nu știi unde se ducea? A spus că trebuie să vadă pe cineva din capitală, cred. Băiatul își mângâie fâlcile și zăbovește cu mâna deschisă deasupra gurii, în vreme ce tăgăduiește cu capul, ca și cum n-ar vrea să presupună că Nurit este unde este. Fă-mi o favoare, Anabella, uită-te dacă pe masa din camera de zi a lăsat doamna o carte de vizită pe care am uitat-o eu ieri, cartea de vizită a unui oarecare Roberto Gandolfini.

Femeia se duce să vadă și când se întoarce la telefon îi adevărește bănuielile: pe masa din camera de zi nu e nimic. Mulțumesc, spune băiatul, închide și se îndreaptă spre biroul lui Jaime Brena. Nurit Iscar e în drum spre Gandolfini, dacă nu cumva a și ajuns. E nemaipomenită femeia asta, se plânge Brena, ai vorbit cu ea? Nu, dar din câte mi-a spus menajera, bag mâna în foc că acolo a plecat; e nebună, spune băiatul. La fel de nebună ca noi, precizează Brena, dar mai energică, ea a reușit. Și dincolo de admirația pe care i-o inspiră femeia, își mărturisește teama: Trebuie s-o ajungem din urmă, nici nu vreau să-mi închipui în ce poate să se bage. Caută pe Internet și vezi dacă apare adresa firmei lui Gandolfini, îi cere Brena. Am încercat, răspunde băiatul, nu e nimic, parcă ar fi o nălucă. Brena rămâne pe gânduri un moment, apoi spune: Întreab-o pe secretara lui Rinaldi ce mașină folosește Nurit; dacă e de la agenția obișnuită a ziarului, suntem salvați, dacă nu...

Peste câteva minute, băiatul vorbește cu șoferul care a dus-o pe Nurit Iscar la biroul lui Gandolfini, dar bărbatul nu are adresa exactă. Știe doar unde o așteaptă el, oprit neregulamentar, și că ea a traversat Leandro N. Alem puțin înainte de Córdoba și a intrat într-una din clădirile caracteristice zonei, în oricare, de unde să știi dacă e cu două etaje mai înaltă sau două etaje mai scundă, sunt toate la fel, spune. Și trebuie s-o aștepte acolo. Nu, așa cum i-a spus, habar n-are în ce clădire a intrat. Nu, îl sună ea când termină. Te rog, nu te mișca de acolo, îi spune băiatul, venim. Și asta fac.

Când băiatul de la Poliție și Jaime Brena ies de la ziar, Nurit Iscar este așezată în fața lui Roberto Gandolfini. Ceea ce vede dincolo de fereastra imensă îi dă o senzație ambivalentă: pe de o parte, peisajul o atrage cu prospețimea lui și nu-și poate lua ochii de la el: fluviul, ambarcațiunile care par încremenite, reflexul soarelui. Pe de o parte, i se pare decorul cel mai nepotrivit pentru discuția pe care va trebui s-o aibă în locul acela cu Gandolfini. Dacă totul s-ar petrece într-un roman de Nurit Iscar, ar scoate fereastra. Nici insul nu este cum și-l imaginase ea, este mai scund și nu atât de robust. Îmbrăcat în haine de bună calitate, dar cam demodate. Dacă nu ar bănuși ceea ce bănuiește despre el, nu s-ar teme de cel așezat în fața ei. L-ar considera inofensiv. Doriți, așadar, să-mi luați un interviu pentru cartea pe care o scrieți? face el jucându-se cu pixul, al cărui capăt îl apasă, așa încât vârful apare și dispare intermitent. Da, zice ea, vă mulțumesc pentru că m-ați primit, în ciuda

confuziei cu întâlnirea. Gandolfini încuviințează strângând din buze și întreabă: Care este tema cărții dumneavoastră? Investighez despre firme care oferă servicii speciale sau neobișnuite. Ah, în cazul acesta, mă tem că am să vă dezamăgesc, firmele mele nu sunt atât de extraordinare, zice, dar falsa modestie este vădită. Poate că nu pentru dumneavoastră, pentru că asta vă este activitatea de fiecare zi, dar pentru cititori da. Bărbatul o privește, iar ea e conștientă că el o studiază. Mi-a spus secretara că Luis Collazo v-a recomandat să veniți la mine. Da, cu puțin înainte să moară, spune Nurit, trecând direct la subiect, ca să detecteze vreo reacție pe chipul lui Gandolfini. Dar el spune aproape inexpressiv: O nenorocire, am aflat că s-a spânzurat. A fost găsit spânzurat, corectează ea; o nenorocire, da. Și despre care dintre firmele pe care le conduc doriți să mă consultați? Despre una care se ocupă cu eliminarea oamenilor la comandă, spune ea încercând să pară impasibilă. Să elimine de unde? întreabă el. Să elimine din lume. Gandolfini zâmbește: Și ce vă face să credeți că eu aș avea o companie care se ocupă cu asta? Poate că nu e a dumneavoastră, poate că doar ați angajat-o. Vă spun din nou, doamnă, nu știu ce vă face să presupuneți una ca asta. Anumite circumstanțe și coincidențe. Circumstanțele și coincidențele vă pot conduce la o concluzie greșită. Faptul că toți membrii grupului „Căsuța“, inclusiv fratele dumneavoastră, au murit în împrejurări foarte particulare îmi atrage atenția. Vă amintiți grupul „Căsuța“, nu? Iar când îl numește, se așteaptă ca el să se arate agitat sau măcar să se schimbe la față. Totuși, nici acum nu se manifestă neliniștea, sau ea nu o bagă de seamă. Firește că îmi amintesc, mai mult decât atât, cred că am la mine o fotografie a lor pe care am recuperat-o de ceva vreme, spune, iar Nurit știe la ce fotografie se referă și bănuiește că a recuperat-o din rama lui Chazarreta, de parcă fotografia aceea ar fi trofeul lui de război. Dar ce vă atrage atenția la un fapt atât de cotidian ca un accident pe șosea? întreabă Gandolfini. Că un accident este exact felul în care toți credeau că va muri fratele dumneavoastră. Atunci ar fi trebuit să asculte de părerea celorlalți și să conducă mai încet; fratele meu n-a ascultat niciodată pe nimeni și cea mai mare provocare a vieții lui părea să fie doborârea propriului record de viteză. Toată lumea era de părere că fratele dumneavoastră conducea foarte bine, spune Nurit. Foarte bine, dar prea repede, precizează Gandolfini, dincolo de orice reguli și riscând nu numai

propria-i viață, ci și pe a celorlalți. Deci dumneavoastră credeți că eu am făcut ceva ca să-l determin, să-l fac să aibă un accident pe șosea? Dumneavoastră, sau cineva angajat de dumneavoastră, asta îmi închipui, afirmă Nurit. I-am tăiat frânele, de exemplu. Aveți o imaginație uimitoare, spune Gandolfini și surâde. Pe Collazo l-am făcut să se spânzure și pe Bengoechea să se omoare schiind, adaugă el. Ea completează: Pe Miranda l-ați făcut să moară împușcat de un pretins trăgător alienat, iar pe Chazarreta ați pus să fie ucis cum a murit soția lui: cu gâtul tăiat. Fiecare deces a fost cum trebuia să fie, cum era de așteptat să fie. Gandolfini încuviințează cu capul: Acum, că spuneți, da, aici trebuie să vă dau dreptate: fiecare a murit cum trebuia să moară. Bărbatul se ridică, se duce la fereastră, se uită în apă. Spune fără să se întoarcă: Dar nu înseamnă că am avut legătură cu aceste morți. Nici altcineva. Se poate să fie o coincidență, soarta care determină probabilitatea statistică a riscului fiecăruia, doamnă Iscar. Poate fi și justiția divină, dacă vrea cineva să vadă lucrurile dintr-o perspectivă „religioasă”, ca s-o numim cumva. Sau se poate să fi studiat cineva această posibilitate și să-și fi dat seama că era cel mai bun mod de a ascunde o crimă, spune ea, fiecare să moară cum trebuia să moară. El se întoarce și o privește: Iar dumneavoastră credeți că acest cineva sunt eu. Da. Gandolfini zâmbește din nou, se așază din nou pe scaun, o privește pe Nurit fără să spună încă nimic. Nu, gândindu-se mai bine, dacă ar fi un roman de Nurit Iscar, ea nu ar scoate fereastra aceea, este unul dintre puținele elemente care le permite personajelor să se miște. Gandolfini încearcă să dă-râme elucubrațiile lui Nurit Iscar prin absurditate: Adică, pentru dumneavoastră, eu sunt aproape Dumnezeu; sau Dumnezeu însuși. Nu cred în Dumnezeu. Atee, zice el. Agnostică, îl corectează ea. Gandolfini o scrutează, dar acum în ochii lui este o strălucire care, crede Nurit Iscar, demonstrează mai degrabă înflăcărare decât îngrijorare. Ca atunci când cineva foarte înzestrat la un joc descoperă că rivalul e bun, aproape la fel de bun ca el, dar chiar și așa are multe șanse să câștige. Și că, dacă este așa, dacă reușește, are să simtă o enormă satisfacție învingându-l. Mai mult decât pe oricine altcineva. Foarte bună ideea dumneavoastră, doamnă Iscar, foarte bună, pot să v-o fur? O aveți înregistrată? Vă imaginați? Eu, dintr-un birou cu vedere spre fluviu, echipat cu cea mai înaltă tehnologie și cu tot confortul, decorat cu un gust excelent, care nu

este meritul meu, ci al arhitecților pe care i-am angajat, poate că eu, vă spuneam, de aici, pot manevra două sau trei persoane în țară și ucigași plătiți în alte țări, oameni puțini, pentru ca secretul să fie bine păzit și în schimbul unei sume care depinde de dificultatea fiecărui caz, pun să fie omorât oricine exact în felul în care toți se așteaptă să moară. Ceva de genul acesta, spune Nurit. E o idee bună, trebuie să recunosc. Iar pe lângă ucigași plătiți ar trebui să dispun de experți în obținerea datelor despre victime, nu? continuă cu entuziasm Gandolfini. Spioni de modă veche și spioni din rețea. Oameni care să poată afla până și marca de lenjerie intimă pe care o poartă o posibilă victimă. Gandolfini zâmbește, se duce spre o margine a biroului și își toarnă cafea. Cafea? întreabă. Nu, mulțumesc, spune ea. Dar să presupunem că dumneavoastră aveți dreptate, că morțile acelea n-au fost accidente, să presupunem că este un cap în spatele lor, insist: de ce eu? De ce aș vrea eu să-i omor, oricât de simpatici sau antipatici mi-au fost fratele meu și prietenii lui? Nurit Iscar răspunde fără eufemisme, vorbește pe șleau, vrea să-l vadă reacționând: Pentru că ați fost martor la violarea lui Emilio Casabets. Acum da, pentru prima oară, chipul lui Gandolfini suferă o mică transformare, ea bagă de seamă, de parcă tensiunea i s-ar fi instalat în obraji, în arcul sprâncenelor, în rictus. Nu schițează o strâmbătură, nu râde, dar chipul i se înăsprește. Poate că n-a fost singurul viol pe care v-au obligat să-l vedeți. Și a venit un moment când dumneavoastră n-ați mai putut îndura vina de a fi fost martor fără a fi făcut nimic ca să-i împiedicați, conchide Nurit. Gandolfini o privește o clipă cu aceeași duritate și apoi spune printre dinți, aproape doar pentru el: Aveam abia opt ani. Eu nu vă judec pentru nimic din ce s-a întâmplat atunci, spune Nurit Iscar, ci pentru morțile recente. Un sentiment ascuns mulți ani a ieșit la suprafață după multă vreme, când fratele dumneavoastră și prietenii lui au apărut frecvent în presă după moartea Gloriei Echagüe. Gandolfini se duce din nou la fereastră, rămâne cu privirea pierdută, își ia puțin timp și apoi, de parcă ar fi un actor care a izbutit să se concentreze și să se întoarcă la rolul lui, spune: Dumneavoastră aveți multă imaginație. Asta nu neg, aprobă ea. Cu toate că acum mulți ani s-a întâmplat ce s-a întâmplat și eu am fost acolo, insist: ce dovezi aveți ca să demonstrați că am avut vreo legătură cu morțile acestea? Nici una, spune Nurit, încă nici una. Ve-deți, doamnă Iscar, tot ce spuneți dumneavoastră ar putea să fie

așa sau ar putea să nu fie. Dar în lumea aceasta nimic nu este dacă nu se poate dovedi. Pe deasupra, să presupunem un moment că dumneavoastră aveți dreptate, că eu manevrez ucigași plătiți în diferite părți ale lumii, sau chiar am o firmă asemănătoare, vă spun și mai mult, să presupunem că eu am folosit firma aceea nu numai ca să scap de cei pe care îi menționați, ci și de alții, ca o afacere, ca s-o fac rentabilă. Să presupunem că ceva ce a început ca răspuns la o necesitate personală s-a propagat la alte utilizări. Nu credeți atunci că eu aș fi prea puternic și de neatins? Eu și compania mea. O companie „ucide-oameni”. Ar fi o firmă de succes, orice grup de putere ar recurge la mine, eu le-aș presta servicii și mi-ar da-tora favoruri. Politicieni, alți oameni de afaceri, până și fețe bisericești de diferite credințe, de ce nu? Astfel aș deveni de neatins. Imaginați-vă că eu, sau mai bine zis firma mea, ar fi putut face să se prăbușească elicopterul fiului unui președinte¹. Sau ar fi putut să arunce o secretară indiscretă pe fereastra casei ei, simulând că voia să taie un cablu de la televizor². Sau chiar aș fi putut determina un om de afaceri puternic să-și zboare creierii dintr-un glonț³. Multă putere aș avea eu, doamnă Iscar, multă, nu credeți? Aș fi ceea ce se numește „de neatins”. Nimeni nu este de neatins, spune ea. Ah, să nu credeți asta, multe favoruri de încasat la momentul oportun sunt un salvconduct. Dar nu vreau să vă mai povestesc. Nu trebuie să vă mai povestesc nimic, doamnă. Destule probleme am avut după ce m-am întâlnit zilele trecute cu Jaime Brena. Cine v-a făcut probleme? Întreabă Nurit. Toți dăm raportul cuiva, sau nu? V-ați întrebat dacă este cineva deasupra mea, sau dacă eu îmi sunt cu adevărat propriul șef? Pentru că și asta se întâmplă în zilele noastre, nu? Un investigator, dumneavoastră, de

---

¹ Carlos Menem Jr. (1968 – 1995) – pilot de automobil. Era fiul președintelui argentinian Carlos Menem. A murit într-un enigmatic accident de elicopter. Disparația unor martori și experți care investigau căderea elicopterului pilotat de Carlos Menem Jr. a amplificat misterul din jurul acestui caz.

² Lourdes di Natale a fost secretara consilierului prezidențial Emir Yoma. Femeia a căzut de la o fereastră a propriului apartament, în condiții neelucidate, în ziua de 1 martie 2003. Lourdes di Natale era considerată un martor periculos.

³ Alfredo Yabrán (1944 – 1998) a fost un puternic om de afaceri argentinian, care evita să apară în public. Era apropiat cercului politic al președintelui Carlos Menem. Conform versiunii oficiale, s-a împușcat cu o armă de vânătoare, astfel încât chipul să-i fie desfigurat și imposibil de recunoscut. Au existat multe îndoieli în privința identității cadavrului. Fusese acuzat de uciderea fotografului José Luis Cabezas, singurul care reușise să-l fotografieze.

exemplu, credeți că ați descoperit asasinul, dar cine este asasinul? Cel care dorește moartea altuia, cel care o comandă, cel care o execută tăind gâtul, trăgând glonțul, sau prin orice metodă vreți, cel ce organizează execuția, cel ce o plănuiește, cel ce o acoperă, cel ce primește banii pentru munca lui? Care dintre ei e mai vinovat? Cum este piramida crimei astăzi? Cine este în secolul XXI adevăratul criminal, doamnă Iscar? Toți, răspunde ea. Un răspuns facil, doamnă, un răspuns politic corect. Iar răspunsurile politic corecte sunt niște rahaturi și nu spun niciodată adevărul. Știți ce aș răspunde eu? Că asasinul e cel care rămâne viu la sfârșit de tot, cel pe care nimeni n-a putut să-l omoare. Ceilalți sunt verigi. Verigi ce pot fi înlocuite în majoritatea cazurilor. Dar cel care rămâne viu la urmă, acela e altceva, acela are putere cu adevărat. Gandolfini se ridică și face iarăși câțiva pași prin birou, cu privirea pierdută în apele fluviului. Apoi se oprește și spune: Vai, vai, vai... ați fost aproape, dar niciodată nu veți ști dacă ați nimerit. Singura persoană care ar putea să v-o confirme sunt eu și eu nu v-o confirm, doamnă Iscar, îmi pare rău. Veți putea suporta incertitudinea aceasta? Veți putea suporta să nu vi se răspundă la întrebare, să nu vi se confirme teoria? Veți putea suporta ca nimeni să nu vă spună dacă ceea ce v-ați imaginat cu atâta lux de amănunte este adevărul? Eu știu că da, că este adevărul, spune Nurit și încearcă să pară fermă și hotărâtă, cu toate că picioarele îi tremură în pantalonii negri. Nu, nu puteți să știți, înăuntrul dumneavoastră este ceva care se îndoiește, vă impune să vă îndoiiți, văd eu. Și Gandolfini o privește de parcă chiar ar vedea îndoiala în ea. Abia după o clipă de tăcere încordată, el întreabă: Vă mai pot ajuta cu ceva? Nu, zice Nurit, cu nimic, dumneavoastră ați fost foarte clar, mai clar decât mi-am închipuit că veți fi, iau cu mine mult material. Să nu credeți că-l veți putea folosi, doamnă, nu dispuneți de o sursă demnă de încredere pe care să o puteți cita. Eu nu sunt ziaristă, sunt scriitoare, pot să povestesc fără să citez surse, pot să prezint drept cert ceva ce există numai în imaginația mea. Trebuie doar să numesc ceea ce scriu „roman” în loc de „cronică”, un amănunt aproape minor, lămurește Nurit. Gandolfini o privește, o studiază, decide ce piesă să mute în funcție de adversar și nu în funcție de joc. Eu vreau să vă mai spun ceva, doamnă Iscar. Sau preferați să vă numesc Betibú? întreabă Gandolfini, spre uluirea lui Nurit, scoțând dintr-un sertar un dosar galben, cu două dungii groase și negre în partea superioară dreaptă, ca un doliu.

Betibú îmi spun doar prietenii. Ah, nu doream să par îndrăzneț, scuzați-mă. Fără să deschidă dosarul scos din sertar, dar ținându-și mâna pe el ca și cum s-ar pregăti să jure pe Biblie, recită din memorie ceea ce constituie, pesemne, conținutul – după cum le va relata peste câteva minute Nurit Iscar lui Jaime Brena și băiatului de la Polițiste: Jaime Brena, șaiszeci și doi de ani, viață dezordonată, excese de diferite feluri, alcool, țigări, droguri, deși acum consumă numai marijuana. Nu face sport. Moarte recomandată: infarct. Nurit trece de la uluire la spaimă. El vorbește mai departe. Paula Sibona: cincizeci și șase de ani, actriță, fără probleme medicale la această dată. Etcetera, etcetera. Îi place să iasă și frecventează oameni pe care nu-i cunoaște. Moarte recomandată: atac al unui amant ocazional în apartamentul ei după o noapte de sex. Juan și Rodrigo Pérez Iscar, zice Gandolfini, fiii dumneavoastră, nu? Ajunge! spune ea. Nu vreți să continui? Nu. Pot să încerc cu alți prieteni. Nu mă interesează. Serios? Vedeți că mă joc, vedeți că, dacă se află că v-am dat informația aceasta, are să mă coste scump. Ea e mai departe îngrozită, incapabilă să scoată un sunet. El bagă de seamă. Fiți liniștită, e doar un joc, un exercițiu teoretic, n-are să moară nimeni. Deocamdată. Nu e bine să moară oamenii fără motiv, asta nu e bine niciodată. Fratele meu și prietenii lui trebuiau să moară, nu contează dacă au murit în accidente sau au fost omorâți. O meritau. Astăzi sunt morți, iar asta, pentru mine, e o ușurare. De parcă lumea ar fi din nou în echilibru. Nimeni nu mă poate învinovăți pentru că mă simt ușurat de moartea unor mizerabili ca ei, înțelegeți? Nurit se ridică: Da, înțeleg, spune și îi tremură picioarele. Vă însoțesc? Nu, îmi amintesc drumul. Nu sunteți intrigată să aflați care ar fi modul în care „teoretic” ar trebui să muriți dumneavoastră? Nurit nu răspunde, dar ar fi încântată să i se dezvăluie. Dumneavoastră nu sunteți un caz simplu, știți? Vă asumați puține riscuri. Nu frecvențați lume pe care nu o cunoașteți, nu beți prea mult, nu fumați și nici nu vă drogați. Spuneți-mi, sunteți fericită? Nurit Iscar rămâne din nou descumpănită de o întrebare a lui Gandolfini, deși este de alt tip. Vai, doamnă, ce greu este să fii fericit, nu? V-o spun eu, care am aproape totul. Dacă dumneavoastră, dacă Betibú ar muri în cartierul închis în care locuiți acum, cel mai potrivit ar fi din cauza scăpărilor de monoxid de carbon. Casele cu boiler înăuntru, chiar dacă într-un cabinet separat, în dependențe, sau într-obaie, de exemplu, sunt un pericol. Asta ar fi

perfect, n-ați fi prima care moare așa într-un cartier închis. Au fost multe cazuri, oricât de scumpe ar fi casele alea, nu se sinchisesc de așa ceva, știți? Dar dacă v-ați întoarce în apartamentul dumneavoastră, aş zice că cel mai plauzibil ar fi să cădeți în golul liftului. O ieşire neprevăzută şi distrată, vă sună cineva pentru ceva urgent, dumneavoastră vă apucaţi lucrurile grăbită, lăsaţi telefonul, îl uitaţi, nu vă opriţi, nu puteţi, lumina de pe coridor nu funcţionează, chemaţi liftul, credeţi că e acolo, mecanismul cedează şi dumneavoastră deschideţi uşa ca să faceţi un pas în gol. Aţi putea, de asemenea, să cădeţi de pe balcon udând plantele, dar seamănă prea mult cu moartea secretarei care tăia cablul de televiziune, iar dumneavoastră meritaţi originalitate, ceva mai exclusiv.

Nurit nu mai vrea să fie acolo; se îndreaptă cum poate spre uşă şi o deschide. Într-un fel, m-aţi flatat cu bănuielile dumneavoastră, să mă credeţi în stare de a construi o astfel de firmă, nu e la îndemâna oricui. Vă aduceţi aminte de Erinii? De ce? avea să întrebe peste câteva clipe băiatul de la Poliştiste, când Nurit Iscar îi va povesti. Ar fi ca şi cum le-aş reuni, cred că Eschil a greşit când le-a prefăcut în Eumenide, din răzbunătoare nemiloase au devenit binevoitoare, ce păcat. Eumenidele respectă legea şi justiţia, nu fac dreptate cu mâna lor, izbuteşte Nurit să îngame. De aceea, ce păcat, spune Gandolfini, nu vi se pare corect să fi făcut dreptate cineva cu nemernicii care au violat un prieten? Lăsaţi ceea ce este politic corect şi spuneţi-mi exact ce gândiţi. Că mi-e frică de dumneavoastră, asta gândesc, spune Nurit Iscar şi este gata să plece, dar Gandolfini o opreşte din nou: Încă două lucruri. Ea întoarce capul şi îl priveşte fără să dea drumul clanţei. Primul: Nici un cuvânt despre asta nimănui, mă amuză să stau de vorbă cu dumneavoastră, dar nu vreau să am aceeaşi problemă pe care am avut-o după ce m-am întâlnit cu Jaime Brena. Şi al doilea: Maidenform, zice Gandolfini şi zâmbeşte. Cum? Maidenform. Atunci Nurit Iscar pleacă, aproape o ia la fugă. În drum spre ascensor se opreşte în faţa secretarei, o întreabă unde e baia şi se duce într-acolo.

Intră, îşi dă chiloţii jos şi citeşte pe etichetă ceea ce ştie deja: Maidenform.

Nurit Iscar e incapabilă să-și aducă aminte ce s-a întâmplat între momentul în care a intrat în lift la etajul șaptesprezece în clădirea birourilor lui Roberto Gandolfini și momentul acesta, când este așezată la masă, într-un bar dintre bulevardele Córdoba și San Martín, cu băiatul de la Polițiste și cu Jaime Brena. Îi spun că a traversat Alem în fugă, cât pe ce s-o calce o mașină, cu cartea de identitate în mână, iar când a ajuns pe trotuarul opus s-a prăbușit în brațele lui Jaime Brena și și-a pierdut cunoștința. Dar Nurit Iscar nu-și amintește nimic, nici fuga, nici mașina care era cât pe ce s-o calce, nici măcar brațele lui Jaime Brena. Ultima imagine limpede pe care o are în minte este ea aplecată, cu genunchii abia îndoiți, cu chiloții la jumătatea picioarelor și eticheta: Maidenform. Apoi liftul, dar încețoșat, ceva ce trebuie să fi fost liftul, nodul din stomac și golul de la coborâre. Îi povestesc că astfel, leșinată cum era, au urcat-o în mașina închiriată, iar îndată ce a primit aerul care intra pe fereastră și-a recăpătat cunoștința, dar era tot dusă, pierdută. Au condus-o în primul bar ieșit în cale ca să-i dea de băut ceva care s-o întrezeze. Ea amestecă în cafeaua dublă în care Jaime Brena i-a turnat puțin coniac și trei lingurițe de zahăr și relatează ce își mai amintește, timpul anterior amneziei, cele întâmplate de când s-a prezentat în fața secretarei lui Gandolfini până când a urcat în ascensor, după discuția cu el: cum era biroul, fereastra, fluviul, întâlnirea, ce a spus Gandolfini și ce a negat, ce a spus ea. Piramida crimei. Și în cele din urmă amenințarea. Dosarul galben cu cele două dungi negre. Un dosar pe care Gandolfini nu l-a deschis nici o clipă, dar pe care era evident că îl cunoaște și că se laudă. Galben cu două dungi negre încrucișate în diagonală în capătul superior drept, a repetat. Marca

de lenjerie intimă. Și Eriniile, dar, cu toate că băiatul de la Polițiste întreabă, ea nu se oprește să-l lămurească cine erau. Cauți mai târziu pe Google, băiete, îi spune Brena. Cei doi bărbați nu-și revin din uimire. Nu-mi vine să cred că te-ai băgat singură în asta, Betibú, îi spune Brena. Nu mă provoca, răspunde ea, îmi e mai frică acum decât când eram acolo. Lui Nurit i se umplu ochii de lacrimi, Jaime Brena își deplasează mâna de parcă ar vrea s-o apuce pe a ei, dar ea, fără să observe, fără să-i ghicească intenția, o trage pe a ei și asta face ca el să se căiască la jumătatea drumului. Ce facem mai departe? întreabă băiatul de la Polițiste. Nu mai facem nimic, răspunde Nurit aproape supărată, eu n-am să pun în pericol viața nimănui și cu atât mai puțin pe a copiilor mei. Rămân toți trei în tăcere câteva clipe. Un grup de brazilieni care intră în local cu pungi și pachete îi obligă să se dea la o parte, ca să-și croiască drum până la singura masă rămasă liberă lângă fereastră, o masă prea mică pentru ei, astfel că adaugă două scaune. Vorbesc tare, râd, constituind astfel contrastul desăvârșit cu cele ce se petrec la masa lui Nurit, Jaime Brena și a băiatului de la Polițiste. După ce izbutesc nou-veniții să se așeze, Jaime Brena spune fără resemnare: Uneori trebuie să ne mulțumim cu găsirea adevărului. Ce înseamnă asta? întreabă băiatul. Nu noi trebuie să facem dreptate, suntem ziariști, iar dacă în mijlocul unei investigații ajungem la o dată importantă și certă, dar pe care nu putem să o dovedim, este mult mai mult decât reușim în majoritatea cazurilor. Nu avem obligația să informăm Poliția despre aceasta? Eu am vorbit cu comisarul Venturini, i-a intrat pe o ureche și i-a ieșit pe alta. Dar dincolo de responsabilitate, dacă Gandolfini ăsta mai omoară oameni, vina va fi a noastră, spune băiatul. Întotdeauna avem vreo vină pe conștiință, trebuie să ne hotărâm cu care suntem gata să trăim, zice Brena. Eu n-aș putea să trăiesc cu vina că nebunul îmi ucide unul dintre copii, spune Betibú uitându-se la băiat. Te înțeleg, explică băiatul de la Polițiste, păcat că nici măcar nu putem să facem un raport ziaristic cu toate acestea. Trebuie să ne gândim puțin, spune Brena, poate spunem cumva ceva printre rânduri, să întoarcem întâmplările și să povestim fără să povestim, așa cum încercam să facem pe vremea dictaturii, o scriitură cifrată. Pentru cine am scrie astăzi cifrat? întreabă Betibú. Habar n-am, pentru cine vrea să știe. Și cine vrea astăzi să știe? Cine citește articolele pe care le publicăm, romanele pe care le

scriem? Le citește cineva? Cine? Brazilienii râd în hohote și râsetele lor îi fac să tresară. Chelnerul sosește la masa de alături cu berea, însoțită de mult mai multe farfurioare și cratițe cu mâncare decât sunt în stare să mănânce turiștii. Râsetele lasă locul strigătelor de exclamație și surpriză provocate de ceea ce depozitează chelnerul în fața lor. Apoi din nou râsete. Aș vrea să încerc să vorbesc personal cu comisarul Venturini, zice Brena, am impresia că știe mai mult decât spune. Nu vreau să pun în primejdie pe nimeni, avertizează Nurit. Fii liniștită, am să fiu discret, dar în primejdie suntem deja, lămurește Brena și după aceea întreabă: Crezi că poți să te întorci în La Maravillosa, Betibú? Nu știu, dar asta am să fac, mă duc, îmi scriu ultimul raport și îmi adun lucrurile. Chiar astăzi mă întorc acasă. N-are sens să mai stau acolo. Vrei să te însoțească unul dintre noi? întreabă Brena. Nu, toți avem ceva de făcut, zice ea. Astăzi are să fie o zi complicată, să vorbim mai târziu. OK, să vorbim, spune Brena. Băiatul încuviințează, dar nu scoate o vorbă. Ce e, băiete? îl întreabă Brena. Asta înseamnă să fii ziarist? Să cauți adevărul, să accepți că l-ai găsit, cu toate că nu poți să-l dovedești pe de-a-ntregul și să trebuiască să taci, pentru că, dacă nu taci, pui în pericol viața ta sau a celorlalți? Uneori da, băiete, uneori e asta, alteori nici măcar asta, nici măcar nu ajungi să te apropii de adevăr. Și rar, extrem de rar, simți că faci lucrurile cum trebuie. Dar atunci, te uiți într-o bună zi în calendar și bagi de seamă că viața a trecut, că înainte mai e puțin. Eu nu vreau să mi se întâmple asta, spune băiatul. Nici eu nu voiam, zice Jaime Brena.

În momentul în care băiatul de la Polițiște urcă în lift spre redacția ziarului *El Tribuno* și Nurit Iscar trece în mașina închiriată de bariera de la peaj în drum spre La Maravillosa, Jaime Brena intră în sala de recepție a biroului comisarului Venturini și se așază, la indicația secretarei, în fața ușii. Nu are programare, dar știe că Venturini are să-l primească oricum, întotdeauna a făcut-o. Secretara îi aduce imediat o cafea fără să-l întrebe dacă vrea, în ceșcuță de porțelan Tsuji, albă cu dungă aurie, un lux acordat de instituție doar celor cu funcții importante. Pe tavă este o zaharniță tot de porțelan, dar din alt serviciu, cu zahăr vechi lipit de lingură și un șervețel împăturit în formă de triunghi sub ceașcă. Vă cheamă imediat, spune. Jaime Brena încă nu s-a hotărât ce să-i povestească și ce nu. I-a făgăduit lui Nurit Iscar, Betibú, că nu va pune pe nimeni

în pericol. Are să îndrăznească oare vreodată să-i mărturisească lui Nurit că supranumele Betibú i l-a pus el și nu Rinaldi? Când a publicat romanul *Să mori încetul cu încetul*, el a devenit unul dintre cititorii, sau fanii ei cei mai fideli. După ce l-a terminat, a citit toate romanele pe care le scrisese înainte și le-a așteptat cu înfrigurare pe următoarele. Până și *Numai dacă mă iubești*, deși i s-a părut un roman minor, i-a plăcut. În perioada când s-a publicat *Să mori încetul cu încetul*, a apărut în suplimentul cultural al ziarului o fotografie a ei cât toată pagina. A decupat-o și a lipit-o pe biroul lui. O avea în fața lui în vreme ce lucra. Într-o zi când nu-i venea în minte un cuvânt de care avea nevoie ca să încheie un articol, și-a ridicat privirea și a întrebat imaginea: Cum se spune când cineva care este moștenitorul natural al unui tron refuză să fie rege, Betibú? Așa a spus, „Betibú“, de parcă acesta i-ar fi fost numele întotdeauna, de parcă Nurit Iscar și buclele ei nu puteau să se numească altfel. Betibú. A abdicat, s-a ivit cuvântul, peste o clipă, iar el și-a pocnit degetele: a abdicat. Iar Nurit Iscar, Betibú, a devenit consultanta lui în probleme dificile, ba chiar și a altora. Când Lorenzo Rinaldi – cu care Jaime Brena avea încă o bună relație, aproape că se trăgeau de șireturi – îl întreba care este sursa a ceea ce considera „nesăbuitele sale teorii conspirative pentru a analiza o crimă“, Jaime Brena răspundea: Mi-a spus-o Betibú și arăta fotografia fără să mai dea explicații. Până într-o după-amiază când Rinaldi a trecut pe la biroul lui și i-a spus că tocmai a cunoscut-o la o emisiune de televiziune, pe ea, în persoană, pe cea din fotografie. Și curând după aceea, Nurit Iscar a început să apară din când în când prin redacție. Uneori Betibú îl aștepta pe Rinaldi pe un fotoliu de la recepție, ca să plece împreună. Ea și Lorenzo Rinaldi. Alteori petreceau mult timp în biroul lui, iar după aceea ea pleca singură. Și bârfa a început să circule prin redacție. Atunci Jaime Brena a preferat să dea poza la o parte și să n-o mai consulte. Va cuteza vreodată să-i destăinuie? se întreabă din nou. Nu crede, ar însemna să dezvăluie prea multe despre el însuși și, dacă Jaime Brena a făcut ceva în viața aceasta, s-a ferit cu grijă să nu împărtășească nici unei femei nimic din ceea ce – după propria-i nevroză – n-ar trebui să știe ele despre el.

Între timp, în timp ce Jaime Brena își amintește cum a botezat-o Betibú pe Nurit Iscar, băiatul de la Poliție, cu calculatorul închis, se întreabă ce să facă. Și ce să facă nu înseamnă ce să scrie

despre crimele din La Maravillosa, nici măcar ce să scrie despre alte crime neînsemnate și lipsite de interes pentru presă, dar de care trebuie, de asemenea, să se ocupe. Se întreabă ce să facă cu viața lui. Dacă vrea să facă mai departe carieră la *El Tribuno* – cu condiția să fie lăsat să o facă –, ca să sfârșească într-o zi prin a fi editor la o rubrică de care îl doare în cot, sau la care trebuie să-l întrebe pe Rinaldi sau pe cine va fi în locul lui despre ficcare lucru care se îndepărtează de linia editorială a ziarului. Peste zece ani va mai fi el acolo? Va mai fi Rinaldi? Dar Jaime Brena? Unde vor fi ei peste zece ani? Se uită în jur. Băiatul de la Polițiste nu vrea să semene cu editorii pe care îi vede în redacție. Cu atât mai puțin vrea să semene cu Rinaldi, care odinioară a fost și el ziarist. El vrea să semene cu Jaime Brena. Dar Jaime Brena a fost mutat de la secția care i se potrivea prin firea lucrurilor la una care nu face decât să-i amărască zilele. Nici asta nu vrea el, băiatul de la Polițiste. Este cu puțință astăzi la *El Tribuno* să fie ziaristul care ar vrea el să fie? Are să se simtă din ce în ce mai liber lucrând acolo, sau din ce în ce mai înlănțuit de interese pe care le ignoră, dar îi vor fi impuse ca modele inamovibile? E dispus să i se scurgă viața acolo, ca lui Jaime Brena, ca să înțeleagă ceva abia când nu mai are alternativă decât să continue sau să se pensioneze anticipat? Nu știe, nu știe nimic. Abia știe, acum da, că vrea să fie ziarist. Ziarist de Polițiste. Și că vrea să semene cu Jaime Brena. Dar nu vrea să ajungă unde este el acum. Asta nu.

Nurit Iscar își lasă lucrurile la o parte, deschide calculatorul și începe să scrie ultimul raport. Băiatul de la Polițiste o caută pe Karina Vives, dar i se spune că astăzi n-a venit, că a anunțat că este bolnavă, iar el se îngrijorează. Jaime Brena intră în biroul comisarului Venturini, care îl întâmpină cu obișnuitul: Ce faci, dragă? Dar de data aceasta Jaime Brena nu-i răspunde la glumă, nu spune: Bine, dar sărac, dom' comisar. Se așază în fața lui, de cealaltă parte a mesei, și zice: Ați făcut progrese cu moartea lui Collazo? Pe chipul lui Venturini este vădită iritarea. Subiectul este închis, Brena, Collazo s-a sinucis, de ce vrei să mă pui să muncesc până și când nu e necesar? De ce ați apărut dumneavoastră și când a murit Collazo, dom' comisar? Ce mai înseamnă și asta? După jurisdicție, n-aveați de ce să fiți la moartea lui Chazarreta și nici la a lui Collazo. Întâmplare? Ajutor dat altor colegi? Interese particulare? Un moment, de când trebuie să-ți dau explicații despre cazurile în care

mă amestec și despre cele în care nu mă amestec? Nu, nu trebuie să-mi dați, dom' comisar, doar că încercam să pricep de ce mă evitați în ultima vreme. Venturini zăbovește privindu-l, pare că vrea să spună ceva, că șovăie dacă să o facă sau nu. Iar în cele din urmă rostește: Știi, Brena, uneori trebuie să ne acceptăm limitele, uneori nu putem ajunge unde am dori, dar asta nu anulează toate celelalte lucruri pe care le facem. Dacă trebuie să acceptăm un compromis o dată, înseamnă că suntem escroci? Habar n-am, spuneți-mi dumneavoastră, dom' comisar. Nu, nu devenim escroci, devenim umani, uneori putem, alteori nu. Uneori putem să ținem drumul drept, iar alteori trebuie să o apucăm pe alte drumuri, despre care nu știm dacă ne vor duce sau nu unde dorim să ajungem, mă înțelegeți? Adevărul e că nu. Nu-ți face griji, nu putem să le înțelegem pe toate, și asta e omenesc, dar ai încredere în mine, te asigur că sunt un tip de încredere. Brena nu răspunde, nu știe dacă să-l creadă. Ar vrea, dar nu știe. Nu mai are nimic de făcut acolo.

Jaime Brena se ridică, schițează gestul de a-și scoate o pălărie pe care nu o are pe cap, o pune la loc, spune „Dom' comisar“ și pleacă.

E mai ușor să ieși decât să intri

Îmi iau rămas-bun. Acesta este ultimul meu raport din La Maravillosa. Nu voi mai scrie această rubrică despre cazul Chazarreta. Dar doresc să Țineți minte ce vă spun: faptul că este ultimul meu raport este un act de voință și vreau să fie limpede. Eu am hotărât să nu mai scriu despre moartea lui Pedro Chazarreta și despre alte morți care au legătură cu ea. Este o hotărâre, o alegere.

Nu doresc să se întâmple ca alte dăți când un subiect, o știre, o informație care într-o zi a acaparat spațiul și interesul să înceapă să-și piardă locul și frecvența, până când nimeni nu mai pomeneste de ea. Asta se caută uneori: știrea să se evapore, să uităm de ea. Nu este cazul acesta. Nu mai scriu pentru că îmi este frică. Nu mai scriu pentru că nu am dovezi și nici garanții suficiente ca să spun ce gândesc. Nu am decât teamă și ipoteze. Cazul acesta nu este rezolvat. Și n-am să-l pot rezolva eu. Poate că nu-l va rezolva nimeni. Poate că în curând nu va mai vorbi nimeni de cazul Chazarreta. Nu permiteți aceasta.

Ceea ce se petrece cu știrea aceasta polițistă se poate petrece cu orice știre și situație generală din media astăzi. O agendă de priorități informative care lasă în afară anumite știri este cenzură. Să nu permiteți nimănui să vă alcătuiască agenda. Nici unii, nici ceilalți. Citiți multe ziare, uitați-vă la multe televiziuni, la toate, până și la cele cu care nu sunteți de acord, și abia după aceea încropiți-vă propria agendă. Comunicarea astăzi nu mai este emițător – receptor, o construim cu toții. A ierarhiza știrile în funcție de criteriul propriu și nu de agenda impusă înseamnă contrainformație. Iar contrainformația nu e un cuvânt urât, dimpotrivă. Înseamnă a informa dintr-un loc diferit, dintr-un loc de unde este exclusă puterea.

Trebuie să înțelegem și să arătăm mobilurile grupurilor și persoanelor. Să nu ne mulțumim cu o cauză directă, să mergem în profunzime, să înțelegem comportamentele. Ce legătură are aceasta cu știrile polițiste? Ce legătură are cu o crimă? Una foarte puternică. Permite să se creadă că Pedro Chazarreta a fost omorât din cutare sau cutare motiv. Nu vă bazați pe mine pentru o analiză atât de simplă. Dacă nu pot să fac o analiză mai profundă, n-am s-o fac, dar dumneavoastră să știți că această profunzime există și vă este refuzată. Eu astăzi v-o refuz de teamă. Căutați-o întotdeauna, este o știre polițistă, dar este în același timp o știre politică, internațională, de spectacole sau sportivă. A spune cine a apucat cușitul și a tăiat gâtul lui Chazarreta dintr-o parte în alta înseamnă a spune cine l-a ucis și în același timp a nu spune nimic. Pentru că dincolo de aceasta se ascunde un adevăr mult mai complex, brutal și vechi. Abuzuri, răzbunări, pacte de tăcere, toate sunt probleme mult mai încurcate și mai tulburi decât să pui mâna pe un cușit. Contează la ce liceu a fost Chazarreta? Contează că fondatorul liceului a fost acuzat de abuzuri repetate? Contează care era ideologia lui Chazarreta și a prietenilor lui în adolescență și care era în ultima vreme? Cred că da, contează. Au avut influență ofensele, abuzurile și crimele nerezolvate de odinioară asupra ofenselor, abuzurilor și crimelor de acum sau din viitor? Când nu sunt rezolvate ofensele vechi, rămân răni deschise și, ceea ce este mai rău, uneori cineva este convins că are dreptul să repare ce nu s-a reparat la timp, atunci când nu s-a făcut dreptate. Dar dreptatea făcută cu propriile mâini nu este decât o nouă ofensă și atunci se alimentează un șir nesfârșit de ură și de răzbunare. Este mai puțin criminal cel ce omoară pe cel ce merită? Condamnarea corectă a ofensei comise este singurul lucru care ne poate salva ca societate.

Nu uitați crimele nepedepsite, pentru că întotdeauna presupun ceva mai îngrozitor decât crima propriu-zisă.

Astăzi îmi închei colaborarea cu acest ziar nu pentru că nu-mi pasă, ci dimpotrivă. Rodolfo Walsh recunoaște că începând din 1968 a început să se devalorizeze literatura „pentru că nu mai era cu putință să se mai scrie opere extrem de rafinate, pe care nu le putea citi decât «intelligentzia burgheză», când țara începea să se prăbușească din toate părțile. Tot ce se scria trebuia să se cufunde în noul proces și să-i fie util, să contribuie la progres. Ziaristica era din nou arma adecvată aici“. Mai este oare astăzi ziaristica, ziaristica

aceasta, arma adecvată? Nu știu și nici nu am dreptul să răspund la această întrebare, pentru că nu sunt ziaristă. Eu sunt scriitoare. Inventez povești. Și la lumea mea de ficțiune am să mă întorc când voi încheia acest ultim raport. Pentru că în locul acela nu-mi este frică, pentru că în locul acela pot să inventez altă realitate, una și mai adevărată. Acolo pot să încep alt roman, următorul, cu o femeie care vine să facă treburile domestice acasă la cineva ca Pedro Chazarreta, de exemplu, și care trebuie să treacă, așa cum face zilnic, prin toate controalele de acces în La Maravillosa, fără a ști, fără a bănuși că atunci când va ajunge la vila patronului va descoperi că acestuia i s-a tăiat gâtul. Pot să simulez o investigație, să dezvălui legături pe care nimeni nu le-a văzut cu alte morți, să determin vinovați din punct de vedere material și ideologic, să spun de ce a fost ucis cine a fost ucis. Să inventez la nesfârșit. Până când voi spune, de exemplu, că responsabilitățile ultime trebuie atribuite unui important om de afaceri dintr-un zgârie-nori impunător din Retiro, Puerto Madero, sau Manhattan. Oriunde vreau, pentru că nu trebuie să dau socoteală. Un birou cu o fereastră mare. Sau nu, fără fereastră. La urma urmelor, totul va fi o realitate plăsmuită de mine. Romanul este ficțiune. Iar singura mea datorie este s-o povestesc cum trebuie.

Mă întorc, așadar, la literatură. Nu mai scriu rapoarte, pentru că îmi e frică să scriu ce ar trebui, iar să scriu altceva mi-e rușine.

Toată considerația mea cititorilor mei.

Și am încredere că vor ști ce să facă în vremurile acestea noi ale informației. Vremuri din care și dumneavoastră constituiți o parte ineluctabilă și activă.

Băiatul de la Polițiste termină de citit ultimul raport al lui Nurit Iscar chiar în momentul când ea depășește bariera de intrare – sau ieșire – din La Maravillosa, în mașina închiriată a ziarului, cu mica ei valiză în portbagajul pe care oamenii de la securitate l-au deschis, dar nu l-au inspectat, în drum spre casă, cea adevărată, apartamentul ei din Buenos Aires. Băiatul trimite raportul ca să fie publicat în ziarul din ziua următoare. Știe că lui Rinaldi n-are să-i placă. Mai ales dacă Nurit Iscar nu l-a anunțat că nu mai scrie pentru *El Tribuno*. Chiar dacă l-a anunțat, se corectează, n-are să-i placă. Lui Lorenzo Rinaldi nu-i place să fie lăsat baltă. Băiatul răspunde la câteva e-mail-uri întârziate, apoi își adună lucrurile, închide calculatorul și e gata să plece acasă, când

un urlet al lui Rinaldi îl oprește: Cum îți trece prin cap să trimiți raportul ăsta pentru mâine fără să mă întrebi? Bine că l-a citit cineva între timp și m-a anunțat. Băiatul de la Polițiste face pe nevinovatul: Rapoartele lui Nurit Iscar nu mergeau fără tăieturi și fără editare? Nu-ți bate joc de mine, băiete, știi că asta e altceva, asta nu se publică. Tipa a șters-o, nu-ți dai seama? O sun și a dispărut de pe fața pământului. A spălat putina. Cum îți trece prin cap că asta s-ar putea publica? Avem un criteriu editorial la ziarul acesta, nu putem să publicăm orice. Rinaldi e foarte supărat, dar încearcă să pară cumpătat, în ciuda tonului și a vehemenței inițiale: Deschide din nou calculatorul și scrie ceva ca să umpli spațiul, îi ordonă și se duce la biroul lui fără să mai scoată nici un cuvânt. Băiatul de la Polițiste se lamentează că cel mai bun raport al lui Nurit Iscar nu va fi cunoscut de cititorii ziarului. Are să ceară voie câtorva prieteni să-l pună pe blogurile lor și are să pună link-uri pe Facebook, Twitter și în alte locuri, pentru ca multă lume să poată avea acces la el. Se uită la ceas, e șapte după-amiaza. Deschide calculatorul. Chiar e dispus să scrie ceva care să înlocuiască raportul? Nu, nu e dispus. Intră pe motorul de căutare Google și scrie Erinii. Citește pe Wikipedia: în mitologia greacă, personificări feminine ale răzbunării, forțe primitive care nu se supun autorității lui Zeus. Se întorc pe Pământ pentru a pedepsi criminalii. În cele din urmă, cu toată setea lor de răzbunare, Erinile acceptă dreptatea făcută de Atena, dar vor ca poporul să nu le mai disprețuiască. Răzbunarea cedează în fața justiției. Băiatul se uită iarăși la ceas, șapte și zece. De ce mai este încă la ziar? se întreabă, dar nu se referă la oră, ci la propria-i viață, la de ce mai lucrează încă acolo. Hotărârea lui Rinaldi de a nu publica raportul lui Nurit Iscar nu este un motiv suficient pentru a demisiona? Se întoarce la Erinii și la dreptate. Ce se întâmplă când asasinul și asasinății sunt cu toții oameni de rahat: Chazarreta, prietenii lui, Gandolfini? se întreabă. Dacă Pedro Chazarreta era un nemernic, moartea îi este mai dreaptă? Îl face pe Gandolfini mai puțin criminal? Faptul că a fost omorât îl face pe Chazarreta mai puțin ticălos? Se uită la ceas, șapte și un sfert. Scrie pe Google: Contrainformație. Trece peste mai multe intrări și o deschide pe a unei cărți cu titlul acesta, de Natalia Vinelli și Carlos Rodríguez Esperón. Îl interesează rezumatul pe care îl citește, încearcă să găsească toată cartea de descărcat, nu este *online*. Nu are de ales, trebuie s-o

cumpere. De unde? O fi ușor de procurat? Intră pe Piața liberă, o găsește și o cumpără. Cade de acord s-o primească a doua zi. Plata în bani gheață. Se uită spre ușa biroului lui Rinaldi. Se uită din nou la ceas pe ecranul Blackberry-ului: opt fără douăzeci și cinci. Scrie în motorul de căutare Google: medii de informare alternative, 2.730.000 de rezultate alternative. Intră în două, în trei, în cinci. Intră în Indymedia, intră în Radio Sur 102.7, lasă site-ul *Rețelei Naționale de Medii Alternative*, *Antena Negra* și *Barricada TV*, ca să le studieze de acasă. E prea mult, n-are timp acum. Este amețit, agitat, de parcă s-ar fi drogat. Opt fără un sfert. Trebuie să fie acum. Închide calculatorul, își ia portmoneul, Blackberry-ul și iese. Ajunge la poștă cu cinci minute înainte de ora închiderii. Vreau să trimit o telegramă, spune. Își redactează demisia de la *El Tribuno*. Când pleacă, angajații coboară perdeaua metalică. De pe Blackberry îl sună pe Jaime Brena: Brena, vrei să te retragi de la ziar și să vii cu mine, să facem un *site* de știri?

Peste o săptămână, Jaime Brena și Nurit Iscar cinează la *El Preferido*. El a asigurat-o că acolo se mănâncă cel mai bun *puchero* din Buenos Aires. Dacă nu cumva îți place mai mult vreun restaurant unde nu te servesc chelneri, ci băieți frumoși și unde ți se dă „mâncare fuziune“, adică amestecă tradițiile culinare din toată lumea, sau orice altă invenție pe care ai putea s-o mănânci în orice oraș de pe planetă, a spus Brena când a sunat-o ca să stabilească întâlnirea. Ador *puchero*, a răspuns ea. Și acolo sunt, unul în fața celuilalt, alegând vinul negru. E cu cârnat roșu? îl întreabă Nurit pe chelner. Fără cârnat roșu, năut și carne de vită n-ar fi *puchero*, o lămurește bărbatul. Ea îi face cu ochiul, ridică degetul mare, închide meniul și i-l întinde. Jaime Brena spune că vrea un *cabernet sauvignon* și înapoiază la rândul său meniul. Ea îi mărturisește că încă n-a răspuns insistențelor telefoane ale lui Rinaldi, convinsă că are s-o certe din pricina ultimului raport, mai ales după ce băiatul l-a făcut să circule pe Internet, iar ea n-are chef să-l asculte. El îi povestește că deocamdată va continua să lucreze la *El Tribuno*, că are să-l ajute pe băiat cu site-ul lui, dar de la distanță, are să scrie rapoarte pentru el, dar nu se imaginează fără să se scoale în fiecare dimineață ca să se ducă la ziar. Că în ciuda lui Rinaldi, în ciuda rubricii Sociale, în ciuda statisticilor în legătură cu ce fac bărbații și femeile, fetițele și bărbații maturi sau femeile cu păr mult sau puțin, el alege să lucreze tot la ziar. Cred că n-aș putea să mă obișnuiesc să trăiesc fără mirosul unei redacții, spune. A ce miroase? întreabă ea. Păi, înainte mirosea a chiștoace, o grămadă de chiștoace, a hârtie și a cerneală de imprimantă; astăzi nu mai știu, dar mirosul acela pare să fi rămas pentru totdeauna, în aerul viciat, plin de praful care intră și iese din aparatele de aer condiționat de

nenumărate ori. Și zgomotul, mi-ar fi dor de zgomot, acest motor uman care este sunetul forfotei, al lucrurilor care trec. Astăzi reprezentat de sunetul televizoarelor aprinse prin toată redacția, care ies din *mute* numai când apare ceva important. Zumzetul abia perceptibil, dar permanent, al calculatoarelor, ca un țânțar. Și telefoanele care sună nu ca înainte, când sunau toate la fel, ci fiecare cu ridicolul și exclusivul lui *ring tone*. O competiție de *ring tones* din ce în ce mai ciudate, pentru a identifica telefonul propriu cu precizie. Habar n-am dacă aș fi fericit fără toate acestea, spune Jaime Brena. O întreabă pe Nurit dacă a început să scrie și ea îi spune că da, îi vorbește de noul ei roman, abia două pagini, dar multe în capul ei. Morți, bineînțeles, suspans și adevărata poveste, care se scurge în spatele morții, cea care contează cel mai mult, cea cotidiană, cea pe care moartea nu izbutește s-o oprească. Mănâncă pâine în așteptarea farfuriilor de *puchero* și se plâng amândoi pentru că se umflă cu pâine și pentru că au câteva kilograme în plus. Și râd. Ar fi trebuit să facem mai mult? întreabă ea. Ar fi trebuit să încercăm să-l denunțăm pe Gandolfini? Habar n-am, și eu mă întreb, răspunde Jaime Brena, deocamdată trebuie să ducem povara asta: prețul dezvăluirii a ceea ce știm, sau credem că știm, este prea mare. Poate că mai târziu ne vine vreo idee, uneori cu timpul apare o ocazie, nu știu. Nici eu nu știu, zice Betibú, dar nu sunt liniștită. Sosește vinul, chelnerul le toarnă în pahare, ei ciocnesc paharele și beau. Deși nu toastează. Deasupra capetelor lor, la televizorul deschis fără sonor care atârna într-un suport, pe perete, începe televizorul de la ora nouă. Ei nu se uită, ar trebui să-și întindă gâturile ca niște stârci ca să-l vadă, iar pe de altă parte nu-i interesează, astăzi nu vor să audă de știri despre alții.

În vreme ce Jaime Brena și Nurit Iscar așteaptă farfuriile cu *puchero*, Carmen Terrada și Paula Sibona mănâncă plăcinte cu carne și își verifică celularele. Ți-a trimis mesaj? întreabă Carmen. Nu, dar ție? zice Paula. Nici mie, răspunde Carmen. Și ne-a promis că ne scrie mesaje ca să ne spună cum îi merge, se lamentează. A promis ca să n-o mai bați la cap, Paula, nu poate să ne relateze întâlnirea de parcă ar fi un meci de fotbal. Mie mi-ar fi plăcut să mi-o relateze, spune Paula. Vrei să vezi un film sau un serial? vrea să știe Carmen. Ce serial ai? *In Treatment* sau *Mad Men*. *In Treatment*, mă omoară psihanalistul ăsta. Carmen aprinde televizorul și pune CD-ul. Se așază comod pe pernele mari aruncate

pe jos. Oare și-au tras-o? întreabă Paula Sibona. Nu cred, zice Carmen, așa cum o cunosc pe prietena noastră, nu știu dacă au ajuns să se pupe. Eu am încredere în Jaime Brena, afirmă Paula. Și eu, problema e să avem încredere în ea, lămurește Carmen. Bre, doar n-o fi în stare să ne părasească dacă se îndrăgostește de Jaime Brena, nu? se îngrijorează Paula. Nu, Betibú a noastră nu, afirmă Carmen Terrada fără să șovăie, în timp ce caută cu telecomanda subtitlurile în spaniolă. Ar fi trebuit să pretindem un preaviz de prietenie și companie când una dintre noi se încurcă cu un tip, să-ți dea o perioadă, să te acomodezi, propune Paula. În ceea ce mă privește, fii liniștită, nu se întrevede nimic, spune Carmen. Și tu fii liniștită în ceea ce mă privește, nu se întrevăd prea multe, ceea ce înseamnă că nu am nimic. O fi având prieteni prezentabili Jaime Brena?

Este adus *puchero* la masă. Îți pun? întreabă el. Pune-mi, zice ea. În momentul acela, băiatul de la Polițiste deschide o bere acasă la Karina Vives. Și? Cum ți se pare ce construiesc? Îmi place la nebunie, îi spune ea. Păcat că Brena n-a vrut să-mi devină asociat, se plânge. Brena e om de redacție, lămurește fata, trebuie să-l înțelegi. Dar ceea ce construiesc e o redacție. Karina Vives se îndoiește. Fără oameni lucrând toți împreună, fără ieșirea la o țigară cu prietenii pe stradă, fără șeful pe care să-l înjurăm: prea multă virtualitate pentru un ins ca Brena, conchide. Dar tu? Tu ai veni să lucrezi cu mine? o întreabă băiatul. Mai târziu, când voi putea să plec de la ziar, spune ea, mai întâi trebuie să mă hotărâsc ce fac cu sarcina. Mi se pare că la nivelul acesta ai hotărât, chiar dacă prin omisiune. Ea nu răspunde. Băiatul de la Polițiste mai bea o gură de bere, privind pe deasupra sticlei. *Ink or link?* întreabă el. Ce? zice ea. Pe ce ai paria? Pe conectare, sau pe cernelă? Nu înțeleg. Un bun conținut fără *link* nu-l vede nimeni, explică băiatul și continuă: Astăzi oamenii au nevoie ca altcineva să selecționeze conținutul pentru ei. Dar cineva trebuie să continue să scrie cel mai bun conținut, spune ea. OK, acceptă el, e nevoie de ambele lucruri, dar când conținutul abundă, selectarea e mult mai critică, iar eu voi avea grijă să ofer cel mai bun conținut posibil celor ce vor să mă urmărească. Ai încredere în capacitatea mea de a face asta? întreabă băiatul de la Polițiste. Am, răspunde Karina Vives. Băiatul lasă sticla pe măsută. Se poate săruta o femeie gravidă? întreabă. Cred că da, zice ea. Și se sărută.

După *puchero* nu mai e loc pentru desert, ci numai pentru două cafele și pentru nota de plată. La televizorul de deasupra capetelor lor apare o imagine de ultimă oră cu următorul text: Om de afaceri asasinat cu 15 gloanțe, probabil reglare de conturi. Imaginea este intrarea în biroul lui Gandolfini, *BG Business Developers*. Dar Nurit și Jaime Brena nu bagă de seamă, abia mâine vor afla, astăzi nu se uită la televizor, au alte preocupări. Imaginea de la televizorul de deasupra lor le este complet străină. Poliția a închis intrarea, se văd multe efective lucrând, reporterul vorbește la cameră, o fotografie de arhivă a lui Gandolfini, reporterul acum ia interviu unui șef de la Poliție, pe ecran scrie: Comisarul García Prieto însărcinat cu investigarea crimei. Schimbă textul: Foc în carne vie. Omul de afaceri Roberto Gandolfini ciuruit într-un zgârie-nori cu securitate maximă. În imagine, cu doi pași în urmă, abia ivindu-se în spațele lui García Prieto, dacă Jaime Brena sau Nurit Iscar și-ar ridica privirea, l-ar recunoaște pe comisarul Venturini, în costum impecabil și cu atitudine senină, supervizând o acțiune care nici de data aceasta nu îi revine, dar pe care o manevrează la perfecție, cu un dosar galben în mână. Un dosar galben cu două linii negre în marginea superioară dreaptă. Un dosar pe care nu-l lasă din mână nici o clipă, pentru că nu face parte din scena crimei, ci e al lui. Dacă și-ar ridica privirea, Jaime Brena și Nurit Iscar ar tresări și ar crede că înțeleg, în sfârșit, ar vorbi în noaptea asta de piramida crimei și de fraza spusă de Gandolfini cu doar câteva zile înainte: asasinul e cel care rămâne viu. Ar dezbate dacă dosarul pe care-l ține Venturini și pe care acum, pe ecran, îl împăturește și îl bagă în buzunarul sacoului, de parcă ar fi ziarul, este al lui, sau este din scena crimei. S-ar întreba de ce i-a dat atâtea piste lui Brena despre asasinarea lui Chazarreta, ba chiar i-a dus și acasă la el. Cazul acela voia să fie clar că a fost crimă, și-ar răspunde: pentru ca Pedro Chazarreta să moară cum trebuia să moară, trebuia să moară asasinat. Și de aceea s-a îndepărtat când au apărut ceilalți morți. Despre toate acestea ar vorbi acum dacă și-ar ridica privirea ca să vadă ce se întâmplă la telegen. Dar nu o fac, nu se uită la televizor, nu-i tentează faptul că două sau trei persoane de la mesele din jur privesc deasupra lor și fac observații, de parcă s-ar petrece ceva important. Întrebările acestea, Nurit Iscar și Jaime Brena și le vor pune și vor răspunde la ele mâine, în zori, când vor afla de moartea lui Roberto Gandolfini ciuruit de gloanțe și căutând

piste, vor rebobina aceeași scenă, cea pe care n-o privesc acum, pentru că vor fi descoperit, sau cineva i-a avertizat, că în imagine apare comisarul Venturini. Mâine, toate acestea mâine. Astăzi, Jaime Brena cheamă chelnerul și plătește – Nici să nu te gândești, îi spune lui Nurit Iscar când ea se oferă să-și plătească partea –, se scoală de pe scaune și pleacă.

În momentul când ei ies din El Preferido, Lorenzo Rinaldi și soția lui intră în alt restaurant din zonă și se așază la masa unde îi așteaptă împreună cu soția lui unul dintre miniștrii cei mai apropiați președintelui. Se schimbă oare vântul? se întreabă orice *habitué* al localului care îi recunoaște, așa cum s-ar întreba și Jaime Brena dacă i-ar vedea. Dar Jaime Brena se gândește la cu totul altceva, se plimbă pe Palermo cu Nurit Iscar. Strada este învăluită în resturile căldurii stranii de început de toamnă. Te însoțesc până acasă, spune Brena și nu este o întrebare. Mergem pe jos, sau luăm un taxi? Începem pe jos, zice Nurit Iscar, și dacă obosim, luăm un taxi. Înaintează în tăcere, străduindu-se ca trotuarele deteriorate și rădăcinile crescute ale copacilor să nu devină obstacole de netrecut. Vrei să știi de unde îți vine porecla, Betibú? Spune-mi, răspunde ea. Atunci Jaime Brena începe să-i spună povestea pe care în urmă cu câteva zile nu știa dacă are să i-o spună vreodată și, vorbind, își odihnește mâna pe mijlocul ei. Mai întâi de parcă ar fi o tatonare, o recunoaștere, apoi cu fermitate, neîndoielnic. Nurit Iscar se înfioară, dar îi place. E mult de când nu a mai luat-o nici un bărbat de talie. El însuși, Jaime Brena, este ultimul care a luat-o de umăr în ziua când a fost găsit Collazo spânzurat de un copac. Dar umăr și talie nu este același lucru. Talia are mult mai mult din punctul G decât un umăr. Dacă punctul G există. Cel puțin pentru ea, pentru Nurit Iscar, talia are mult mai mult din punctul G decât un umăr. Jaime Brena, de parcă n-ar băga de seamă ce provoacă mâna lui – „de parcă“, întrucât în realitate este perfect conștient –, vorbește fără încetare. Se amuză povestind, povestește cu farmec, vrea ca și ea să se amuze, vrea s-o seducă. Pentru a o ajuta să evite o grămadă de dale care amenință echilibrul trecătorilor cu marginile lor sparte, el o trage cu grijă spre corpul lui. Din talie, aidoma unui dansator de tangou care îi marchează pasul. Iar ea se lasă condusă și rămâne acolo, în locul acela, mai aproape de el.

Dacă acesta ar fi un roman de Nurit Iscar, ea n-ar nara ce se întâmplă peste câteva clipe. Mai ales după eșecul cu *Numai dacă mă*

iubești. Abia ar relata sărutul de la colțul străzii, faptul că el o mângâie pe păr și că, puțin înainte de a ajunge la intrarea în blocul ei, o sărută din nou. Dacă își găsește cu atâta greutate cuvintele potrivite, când citește și recitește are senzația că aude o muzică extrem de plăcută. Dar nu ar pomeni de urcarea în lift, când mâinile se simt libere. Și cu atât mai puțin de ce se întâmplă când intră împreună în apartamentul ei. Nu, ea n-ar include absolut nimic din toate acestea într-un roman al ei. Dar știe, n-are nici o îndoială că, atunci când va vinde povestea ca să se facă un film după ea, regizorul va avea grijă să adauge scena de sex pe care el și-o imaginează pentru acest final. Va povesti cu imagini, nu cu cuvinte, trupurile goale, respirația, gâfâielile. Ba chiar își va lua îndrăzneala de a-i face mai frumoși decât sunt. Ea, Nurit Iscar, Betibú și Jaime Brena vor fi, în scena aceea, alții. Directorul va căuta niște picioare mai ferme decât ale ei și un pânțec de bărbat nu atât de proeminent ca al lui. Și îi va determina să facă ceea ce ei nu fac. Căci chiar dacă ei fac tot ce au chef să facă, sunt un bărbat și o femeie care nu se gândesc la mulțimea de spectatori care îi văd așezați pe fotolii, ci numai unul la celălalt, și aceasta face diferența.

Nurit Iscar se gândește la filmul pe care îl vor face cu ei doi, la ce vor adăuga și la ce vor tăia și râde. Îl privește pe Jaime Brena, și el zâmbește.

De ce râzi? îl întreabă ea.

Nimic, o prostie, mă întrebam dacă tu dormi cu fața în sus sau cu fața în jos. O prostie. Dar tu de ce râzi, Betibú?

De tine și de mine.

De noi, așadar, spune Jaime Brena.

Da, de noi, răspunde Nurit Iscar.

Mulțumiri

Le mulțumesc:

Lui Cristian Domingo, Laurei Galarza, Déborei Mundani și Karinei Wroblewski, pentru că au fost cititori atât de meticuloși, implacabili și drăgăstoși ai diferitelor ciorne ale acestui roman.

Lui Guillermo Saccomanno, pentru că mi l-a împrumutat pe Zippo și pentru că pot să contez pe el întotdeauna.

Lui Juan Martini, Maximiliano Hairabedian, Facundo Pastor și Ezequiel Martínez, pentru că m-au ajutat să rezolv diferite probleme ale acestei povești.

Lui Nicole Witt, Jordi Roca și echipei lor.

Juliei Saltzmann și Gabrielei Franco.

Lui Marcelo Moncarz.

Evei Cristaldo și Anabellei Kocis.

Palomei Halac.

Copiilor mei.

PRINT
multicolor

Str. Bucium nr. 34 Iași

tel.: 0232 / 211225

fax: 0232 / 211252

office@printmulticolor.ro

www.printmulticolor.ro

SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

Claudia Piñeiro (n. 1960, Buenos Aires), scriitoare și scenaristă, a câștigat numeroase premii naționale și internaționale pentru opera ei literară și jurnalistică. Romanul ei *Văduvele de joi seara* (Editura Univers, 2012) a fost ecranizat într-un film de mare succes, tirajul cărții a depășit 200.000 de exemplare, iar drepturile de traducere au fost vândute în paisprezece țări. Alte romane ale sale, precum *Tuya* (*Numai a ta*), *Elena sabe* (*Elena știe*) au consolidat reputația Claudiei Piñeiro nu numai în literatura și în cinematografia argentiniană, ci și în străinătate.

Penultimul roman al scriitoarei, *Betibú*, este un *thriller* în care fundalul este mass-media zilelor noastre, cu presa tipărită concurată din ce în ce mai mult de cea *online*, de Facebook și de Twitter. Un bărbat este găsit mort în fotoliul său, în fața ferestrei prin care contempla grădina, ca într-o povestire de Cortázar, iar o fotografie a dispărut din rama ei. Un ziarist la vârsta pensionării și un tânăr discipol întâlnesc în cursul investigației o scriitoare de romane polițiste pe care primul o admira de multă vreme. Împreună descoperă o serie de crime camuflăte în banale accidente sau sinucideri, care au un singur mobil ascuns în întunecate secrete ale trecutului.